

Τσίπρας: Εγώ δεύτερη Ζυρίχη δεν υπογράφω

Αυτό διαβίβασε ο Έλληνας πρωθυπουργός σε ξένους ηγέτες ενόψει της συνέχισης της Διάσκεψης στη Γενεύη αρχές του μήνα

Σαφή προς όλους του ξένους ηγέτες και αξιωματούχους με τους οποίους συνομιλήσε, κατέστησε ο κ. Τσίπρας τη θέση της Αθήνας ότι δεν πρόκειται να συναινέσει σε μια λύση στην Κύπρο με εγγυήσεις και παρεμβατικά δικαιώματα, στα πρότυπα της Ζυρίχης. Σύμφωνα με έγκυρες πηγές

της «Κ», οι περισσότεροι ξένοι ηγέτες συμφωνούν με την ελληνική θέση, όχι όμως με ιδιαίτερο δυναμισμό. Οι ίδιες πηγές θεωρούν ότι η Τουρκία γνωρίζει ότι η θέση της είναι αδύναμη και επισμαίνονται ότι μέχρι το τέλος της διαδικασίας η Άγκυρα θα προβεί σε πολλούς ελιγμούς

➤ **Εγγυήσεις συν 18 θέματα σε τελικό πάρε-δώσε**

➤ **Η «νέα» πρόταση του Ερντογάν για το Εδαφικό**

για να διασώσει το «κεκτημένο» της Ζυρίχης με άλλη μορφή. Παράλληλα, ερωτηματικό προκαλεί η πραγματική στάση του Λονδίνου, καθώς διπλωματικός παράγοντας κάνει λόγο για «ακροβασίες». Στο μεταξύ, μετά τη σύναξη των τεχνοκρατών στο Μον Πελερέν, η Διάσκεψη για την Κύ-

προ θα επαναληφθεί την πρώτη εβδομάδα Φεβρουαρίου στη Γενεύη, πιθανότατα ξανά σε επίπεδο υπουργών Εξωτερικών, καθώς η διαφορά αντιλήψεων ανάμεσα σε Αθήνα και Άγκυρα καθιστά πολύ δύσκολες στην παρούσα φάση συναντήσεις σε υψηλότερο επίπεδο. **Σελ. 4, 5**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ

Αυτοσχεδιάζει στο Κυπριακό ο Αναστασιάδης

Επικριτικός ως προς τις διαπραγματευτικές ικανότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας εμφανίζεται ο Γιώργος Λιλλήκας

στην «Κ». Στην πρώτη μετά τη Γενεύη συνέντευξή του, εξηγεί το προσκήνιο που θα μπορούσε να έχει αποτέλεσμα και το παρασκήνιο που οδηγεί διαχρονικά την Τουρκία σε νέες επιδιώξεις. Διαβλέπει συγκλίσεις ως αποτέλεσμα «γρήγορης προόδου» και τέλος, αδιέξοδο. **Σελ. 6**

ΤΟΥΦΑΝ ΕΡΧΙΟΥΜΑΝ

Δίχως πολιτική ισότητα δεν θα πουν ναι οι Τ/κ

Ο ηγέτης του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος Τουφάν Έρχιουμαν εκθέτει στην «Κ» τις θέσεις του στο πλαίσιο των εξελίξεων στο Κυπριακό.

Μιλάει για αυτά που σύμφωνα με τις μετρήσεις θα αποτρέψουν τους Τ/κ να ψηφίσουν θετικά σε ενδεχόμενο δημοψήφισμα ενόψει λύσης. **Σελ. 8**

Ο Έλληνας... προσωπάρχης του Λευκού Οίκου

Η Νέλλη Πιτσιλαδή επιβιβάστηκε την Τρίτη το πρωί στην πτήση Αθήνα - Ουάσινγκτον. «Μία από εμάς έπρεπε να είναι στην ορκωμοσία για να καμαρώσει τον ανιψιό μας», λέει στην «Κ» η αδελφή της, Μαίρη, και θεία του Ράιντς Πρίμπος, του νέου προσωπάρχη του Λευκού Οίκου. Η ίδια του ευχήθηκε τηλεφωνικά για τα νέα του καθήκοντα: «Την Ελλάδα και τα μάτια σου, να κοιτάξεις τη χώρα σου», του είπε. «Είναι στο πρόγραμμα», της απάντησε εκείνος. **Σελ. 21**

Στο προεκλογικό ποτάμι ο Αβέρωφ

Πλήρης στήριξη στον Πρόεδρο

Τις προεκτάσεις που έλαβε το επεισόδιο με τον Νίκο Κοτζιά προσπαθεί να κλείσει ο Αβέρωφ Νεοφύτου, βάζοντας τελεία σε όσους αμφισβητούν την εθνικοφροσύνη του ΔΗΣΥ. Η αναφορά στον Γλαύκο Κληρίδη αλλά και η σκληρή επίθεση στον Ενδιάμεσο καταδεικνύουν πως ο ΔΗΣΥ, έστω και δειλά, οικοδομεί προεκλογικό για το 2018. **Σελ. 9**

Λόγια και πράξεις του Αλέξη Τσίπρα

Πενιχρός απολογισμός διατίας

Το πρώτο κυβερνητικό σχήμα υπό τον Αλέξη Τσίπρα, όπως παραδέχονται τα πιο ειλικρινή στελέχη του, χαρακτηριζόταν από πρόσωπα και πολιτικές που δεν θα μπορούσαν να συνυπάρξουν για πολύ με τις επιταγές της παραμονής της Ελλάδας στην Ευρωζώνη. **Σελ. 19**

ΣΑΛ: Όζει πολιτικής διαπλοκής

Εμπλοκή κομμάτων και στελεχών τους δείχνουν οι ανακριτικές έρευνες

Στοιχεία που εμπλέκουν κόμματα και πολιτικά πρόσωπα στην υπό διερεύνηση υπόθεση του Συμβουλίου Αποκετεύσεων Λευκωσίας έχουν στη διάθεσή τους οι ανακριτές. Βασικό ρόλο στη διαφαινόμενη διακίνηση μαύρου χρήματος φέρεται να έχουν τρία πρόσωπα στους λογαριασμούς

των οποίων έχουν εντοπιστεί ύποπτες κινήσεις χρημάτων. Ασφαλείς πηγές έλεγαν στην «Κ» ότι με τις μέχρι στιγμής έρευνες, η υπόθεση του Σ.Α. Λευκωσίας μπορεί να εξελιχθεί σε μεγαλύτερο σκάνδαλο από αυτό του Συμβουλίου Αποκετεύσεων Πάφου (Σ.Α.ΠΑ). **Οικονομική, σελ. 5**

Πώς η Μεί επέλεξε το ακραίο σενάριο

«Η Βρετανία θα αποχωρήσει από την Ενωση. Δεν πρόκειται να έχουμε ένα πόδι μέσα και ένα έξω από την Ε.Ε.», είπε η πρωθυπουργός Τερέζα Μέι προς τους πρέσβεις των ευρωπαϊκών κρατών που παρακολουθούσαν την ομιλία της. Για «σκληρό» Brexit με αντιφάσεις και πολύ υψηλό κόστος κάνει λόγο η αντιπολίτευση. **Σελ. 22**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Άλλη εποχή

Ως 45ος Πρόεδρος των ΗΠΑ ανέλαβε την Παρασκευή ο κ. Ντόναλντ Τραμπ. Ο δισεκατομμυριούχος, με το λαϊκίστικο προφίλ, είναι και αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων της υπερδύναμης έχοντας το αποκλειστικό δικαίωμα να πατήσει, αν το κρίνει σκόπιμο, και το κουμπί των πυρηνικών πυραύλων. Οι προθέσεις του κ. Τραμπ, όπως εκδηλώθηκαν κατά την προεκλογική εκστρατεία αλλά και μετά την επικράτησή του, όζουν ρατσισμού, ξενοφοβίας και κοινωνικού αποκλεισμού. Οι έχαστες δηλώσεις του κατά της ενόπλης της Ε.Ε. και υπέρ του Brexit ενδυναμώνουν τις τάσεις απόσχισης που διαμορφώνονται στην Ευρώπη και διεθνώς το κλίμα καχυποψίας και άνευ ορίων ανταγωνισμού στον πλανήτη, με παίκτες όπως η Ρωσία και η Κίνα σε κατάσταση επιφυλακής. Είναι φανερό ότι ο πλανήτης μπαίνει ήδη σε άλλη εποχή με υλικά λίαν εύφλεκτα, ηγέτες αμφιλεγόμενους και τον κίνδυνο γενικευμένης ανάφλεξης, κοινωνικής, οικονομικής και στρατιωτικής, ορατό. **Σελ. 22**

ΣΗΜΕΡΑ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Ο κόσμος από ψηλά

Η τεχνολογία των drones δείχνει τον κόσμο και τις δραστηριότητές του διαφορετικά. Αλλά και η φωτογραφία και η βιντεοσκόπηση πλέον μπαίνουν σε άλλους δρόμους. Τα drones κάνουν τη διαφορά σε πολλά επίπεδα.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Οι Πυξ Λαξ και ο Στόκας

Ο Μπάμπης Στόκας που ήρθε στην Κύπρο για δύο συναυλίες μας μίλησε για τη μουσική σήμερα. Χωρίς πάθος και ένταση χάνεται η έμπνευση και το καλό τραγούδι λέει.

ΘΕΑΤΡΟ

Η «Λαμπεντούζα» είναι ελπίδα

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου και σκηνοθέτης της παράστασης «Λαμπεντούζα» μιλάει στην «Κ» για το έργο που, όπως λέει, αφήνει χαράμιδες ελπίδες.

ΚΡΙΤΙΚΗ Θέατρο, μουσική, βιβλίο, τηλεόραση, κινηματογράφος

bet365

100%
ΜΠΟΝΟΥΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Όροι και Προϋποθέσεις Ισχύουν

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ Στοιχηματίστε Υπεύθυνα 18+

LOUNIC LTD

Αφοσίωση στην ποιότητα!

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Τι ακολουθεί τη μη λύση

Η θεσμοθετημένη Διάσκεψη της Γενεύης έχει να λύσει τα δυσκολότερα ζητήματα του Κυπριακού και αν αποτύχει, τότε θα φανεί καθαρά ποιοι δεν θέλουν λύση στη βάση της παρούσας διαδικασίας. Η Γενεύη είναι το τέλος μιας εποχής (συνομιλίες κυπριακής ιδιοκτησίας) οπότε και θα προκύψει το ερώτημα: Τι ακολουθεί; Ο αγγέλος πομπής John Donne (1572-1631) είχε γράψει: «Κανένας άνθρωπος δεν είναι μόνος του ένα Νησί ακέραιο και ξεχωριστό, κάθε άνθρωπος είναι ένα κομμάτι της Ηπείρου».

προώρσιθα να έχει κατάληξη, ακριβώς επειδή είναι θεσμοθετημένη. Αν καταλήξει σε λύση, θα είναι αυτόνοπτα μια διαδικασία δύσκολη, γιατί θα πρέπει να προσαρμοστεί τουλάχιστον στις μίνιμουμ απαιτήσεις των ανθρώπων του νησιού, κυρίως σε ό,τι αφορά την ασφάλειά τους, ώστε να την πιστέψουν και να την εφαρμόσουν. Αν η Διάσκεψη δεν καταλήξει σε συμφωνία, τότε η παρούσα διαδικασία τελειώνει και θα πρέπει, οσονούπω, να απαντηθεί το καιριο ερώτημα, «τι ακολουθεί»; Η κυρίαρχη τάση διεθνώς είναι η απόσχιση. Σερβίρεται ευρέως και εύκολα μέσω λαϊκισμού. Ποιες επιλογές θα έχουμε ενώπιόν μας στην Κύπρο; Το ενιαίο κράτος εξέπνευσε οριστικά το 1974. Τα δύο κράτη; Μόνο υπό τους όρους της Άγκυρας. Να παραμείνουν τα πράγματα ως έχουν; Είναι ήδη φανερό από τις εκκαθαρίσεις στον κατοχικό στρατό, ότι θα επιβληθεί ο «ισλαμικός ερνοτογανισμός», όπως στην Τουρκία και σταδιακά προοάρτηση ή το χειρότερο «ταϊβανοποίηση».

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Τι θα θυμάται για πάντα ο Αϊντε;

Ενώ το Μον Πελερέν είναι μια ιστορία και ετοιμάζεται (με άσφαλες κινήσεις όπως μαθαίνω) η Γενεύη 2, δύο σημεία έχουν σίγουρα αποτυπωθεί στη μνήμη του χαμογελαστού αστρολόγου Αϊντε.

Η δεύτερη ανώμαλη προαίωση ήρθε, σύμφωνα με την πηγή μου, πάλι σε ελβετικό έδαφος αλλά από τον Κοτζιά.

παρουσία τους, πατώντας μόνο ένα κουμπί, αυτό με τον αριθμό ένα και όπως έγκυρα πληροφορούμαι τα πήγαν περίφημα. Δεν υπήρξε ούτε μια αστοχία!

νεται, για έναν ειδικά σύμβουλο, να προωθεί όπως μου λέει μία πηγή μου «προσωπική βεντέτα». Έθεσε μάλιστα και θέμα στο κόμμα ότι «θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με αποστηθότητα οι διορισμοί και οι αποσπάσεις στο Προεδρικό και στα Υπουργεία».

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ
Επιλογή: ΜΙΧΑΗΛΗΣ Ν. ΚΑΤΕΙΓΕΡΑΣ
80 χρόνια πριν στην «Κ»
22.1.1937

ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ ΓΙΑ CONRAD WESTPFAHL: (Από κοιτική του Παντελή Πρεβελάκη για έκθεση του τότε εγκατεστημένου στην Ελλάδα Γερμανού ζωγράφου Conrad Westpfahl. Στις αβήουσες του Ελληνογερμανικού Συλλόγου, Ασχληριού 3.) «[...] Η δημιουργία του κ. Βέσφφαλ ανήκει στη λεγόμενη "αφηρημένη" τέχνη, ξεκινά δηλαδή από την αρχή κατά την οποία η ζωγραφική οφείλει, όπως η μουσική, όχι να απεικονίζει πράγματα, αλλά να υποβάλει τον αισθηματικό δυναμισμό των πραγμάτων. Ο ζωγράφος δεν οδηγείται εδώ στις κατασκευές του από την αντικειμενική αλήθεια, αλλά από τους ρυθμικούς νόμους που κυβερνούν τις γραμμές, τα σχήματα, τα χρώματα, και από ένα λεπτόν υπολογισμό πάνω στις αστηρήσεις που οι γραμμές αυτές και τα σχήματα έχουν μεσα στη συνείδηση του θεατή. Οφείλω να πω αμέσως πως η ζωγραφική του κ. Β., μολονότι πιστή στην αρχή αυτή, δεν προχωρεί ως τις τελευταίες της συνέπειες, αλλά κατορθώνει να μένει συνδεδεμένη με τον αισθητόν κόσμο που γνωρίζουμε άμεσα και χωρίς καμμιάν επέξεργασία. [...] Ο πίνακας εδώ, αντί ν' αποσυντιθέται κάτω από το βλέμμα, αποκαλύπτει ολοένα την εκπληκτική πολυσημία του, την ανεξάντλητη προσφορά του ο' ερμηνείας. Η αρετή αυτή είναι ένα αποτέλεσμα, είναι μια πραγματοποίηση, κι όχι μια πρόθεση. Δίνω τη βεβαίωση αυτή με τρόπο κατηχηματικό, γιατί στη λεγόμενη μοντέρνα τέχνη οι προθέσεις υπερβάλλουν συχνά το αποτέλεσμα, και το κοινό δυσπιστεί με το δίκαιο του. [...]

Με άριστα
το 10

- 1 Στον παπά. Όχι μόνο είπε ο Προκαθήμενος (μπροστά στον Παυλόπουλο) να σκεφτεί και τη μη λύση αλλά αντάλλαξε και δώρα με τον Πρόεδρο της Ελλάδας. Ο Αναστασιάδης γιατί δεν πήγε να πετάξει τον σταυρό τα Φώτα; Εκτός κι αν μπερδεύουμε τα μπουτία μας επί σκοπού.
- 2 Στο ζουμ iv. Και την ώρα που ο μάστερ του Κτηματολογίου, Χατζηράφτης, έκανε την παρουσίαση στο Εθνικό για τον χάρτη, κάνει ένα ζουμ iv και αυτό ήταν. Πήραν φωτιά οι σημειώσεις με τα ονόματα των χωριών και μετά τα έμαθε ο Τσουρούλλης. Typical.
- 3 Στη φουσανέλα. Θα ακολουθήσει οσονούπω μελέτη για να αλλάξει το ύφασμα στις στολές της Ε.Φ. Τζάμπα η μελέτη. Πείτε στον Healthy να μοιράσει φουσανέλες. Κάτι μου λέει πως θα φορεθούν πολύ.
- 4 Στη Βογκ. Και μέσα στον πανζουρλισμό του Brexit, μένει άφωνη η κοσμική Λευκωσία. Έμαθε πως τον Μάιο η πρωθυπουργός κ. Μεί θα είναι εξώφυλλο στη Vogue. Μαύρους κύκλους κάνει η Γιώτα από την αναμονή.

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΩΡΟΣ

Δεν σου κάνω τον άγιο. Ναι. True...

- 5 Στο μέτωπο. ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ πήγαν να τα βάλουν με τον Κοτζιά. «Μόνο με την Κορτζιά μην τα βάλουν. Θα έχει επιπτώσεις στον Πιέρο και άρα στον ΑΠΟΕΛ, που είναι χειρότερο από το να τα βάλεις με τον Κοτζιά», σχολίασε φιλαθλος της στήλης. Γκοσολ!
- 6 Στη βουτιά. Αχαλίωτη η βουτιά στην τηλεθέαση μπροστά στον πυρετό της Γενεύης. Τελικά τα πάνελ γεμίζουν με νομμερα αλλά δεν πιάνουν νομμερα. Νόμος.
- 7 Στην Ασφάλεια. Δύο απαντιές δραπέτεύσεις κρατούμενων από τα χέρια της Αστυνομίας. Κι εμείς συζητάμε στη Γενεύη για Ασφάλεια και Εγγυήσεις; Να τους δώσουμε τον Ιωνά να μας δώσουν την Ντενίζ; Έτσι λύνεται αυτό.
- 8 Στα 200. Αυτοί που ενοχλήθηκαν με τον αποκατακτηρισμό εγγράφων από την ΚΥΠ μετά από 100 χρόνια, ενοχλήθηκαν γιατί η ΚΥΠ δεν κάνει διαρροές, ακολουθώντας το παράδειγμά τους. Πού και πού υπάρχει και ένας σοβαρός διοικητής.
- 9 Στην έρευνα. Μαθαίνω πως έστειλε ραπόρτο η Ιντερπόλ. Δικηγορικά γραφεία σε Λεμεσό κάνουν τον ύπνο τους για τα Rapana Papers. Και εμείς φωνάζουμε, ζήτω και γεια, που θα έλεγε κι ο Ευλόγρης. Σιγά μη λείπαμε.
- 10 Στις υπερβολές. Είπαμε Healthy μου να μην ξεμπροσιάζουμε τον χοντρό αλλά αυτό τα δημόσια σιρόπια με την κυβέρνηση Τσίπρα και τον αρχιμάγιστρο Πάκι είναι λίγο υπερβολή, δεν λες; Πας για Όσκαρ Α΄ Αντρικού ρόλου.

AO
australian open
MAJOR SPONSOR

www.kia.com

Everyone has the power to surprise

The Power to Surprise

Kia Motors, the major sponsor of Australian Open 2017

ΛΕΜΕΣΟΣ: Τ: 25 576576, ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Τ: 22 464834, ΛΑΡΝΑΚΑ: Τ: 24 635125, ΠΑΦΟΣ: Shikkis Motors, Τ: 26 945700 | info@loutsiosgroup.com

Εγγυήσεις συν 18 θέματα σε τελικό πάρε-δώσε

Οι μεγάλες διαφωνίες, το παρασκήνιο με Κοιζιά και Αϊντε στη Γενεύη και η συνέχεια που δρομολογείται στη διαδικασία εντός Κύπρου

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Τα ερωτήματα που προκύπτουν εφεξής για το Κυπριακό, μετά τη Γενεύη, είναι δεδομένα και άπτονται των ανοικτών θεμάτων στα οποία απαιτείται πολιτική βούληση για να υπάρξει αποτέλεσμα. Βούληση η οποία σε ένα μέρος δόθηκαν σημεία ότι υπάρχει εκ μέρους της τ/κ και τουρκικής πλευράς ενώ αλλού δείχνουν πως η συζήτηση έχει παραμείνει στάσιμη και πως υπάρχει πολύ δουλειά για να γίνει. Αυτά τα ανοικτά θέματα διαπερνούν όλα τα κεφάλαια του Κυπριακού, παρά τις περί του αντιθέτου αισιόδοξες

προβλέψεις στην Ελβετία πως τουλάχιστον τα θέματα της Ε.Ε. ίσως και της Οικονομίας θα έκλειναν. Μόνο το ζήτημα που άπτεται της τροποποίησης του Συντάγματος είναι σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ» κλειστό. Στα ανοικτά φυσικά προστίθεται πως στην ασφάλεια και στις εγγυήσεις έγιναν τα όποια βήματα στη Γενεύη και στο Μον Πελερέν, έστω και σε επίπεδο ανταλλαγής απόψεων. Θα πρέπει όμως να υπάρξει πρόοδος για τεθούν υπόψη των ΥΠΕΞ σε επίσημη διάσκεψη. Κι αν φτάσει εκεί η συζήτηση θα πρέπει να καταγραφεί εκ νέου πρόοδος για να τεθούν σε ανώτερο πολιτικό

επίπεδο πλέον. «Αυτό είναι το αισιόδοξο σενάριο. Το απαισιόδοξο είναι να υπάρξουν επαναλαμβανόμενες καθυστερήσεις» τόνισε αρμόδια πηγή. Μετέπειτα στο Εδαφικό μετά την κατάθεση χαρτών που δεν ικανοποιεί όμως την ε/κ πλευρά, αναμένεται όταν καθοριστεί η ατζέντα της συνέχειας των συνομιλιών στην Κύπρο, να τεθεί και αυτό το ζήτημα από τις δύο πλευρές.

Ωστόσο, από πληροφορίες προκύπτει πως τουλάχιστον σε επίπεδο των δύο ηγετών «υπάρχει consensus» για το πού θα καταλήξουν τόσο σε ποσοστά όσο και στον αριθμό προσφύγων που θα επιστρέψουν.

Αν όμως το επόμενο ορόσημο για το κυπριακό είναι το δημοψήφισμα για την αλλαγή Συντάγματος στην Τουρκία, τότε όπως λένε διπλωματικές πηγές, μόνο αν οδηγηθούν τα ζητήματα σε μια διαδικασία πάρε-δώσε είναι πιθανόν να υπάρξει αποτέλεσμα με όλα αυτά τα ανοικτά θέματα. «Είναι επαρκής η πιθανότητα να οδηγηθούμε σε συνολικό πάρε δώσε και μένει να δούμε αν αυτό θα συμβεί» τονίζεται σχετικά. Την ίδια ώρα όμως προκύπτουν και έξωθεν ενστάσεις πέραν αυτών των Ε/κ και Τ/κ για συγκεκριμένα κεφάλαια του Κυπριακού. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει

η «Κ» οι ενστάσεις αυτές προέρχονται από χώρες στον πυρήνα της Ε.Ε. και αφορούν το θέμα της ελεύθερης διακίνησης και εγκατάστασης Τούρκων υπηκόων στην Κύπρο. Πληροφορίες από τη Γερμανία και την Αυστρία τονίζουν την έντονη αντίθεσή τους σε αυτό το ενδεχόμενο, εφόσον αν υπάρξει παραχώρηση αυτών των δικαιωμάτων σε υπηκόους της Τουρκίας στην Κύπρο, τότε θα έχει ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. «Εξέλιξη που δεν μπορεί με τίποτα να γίνει αποδεκτή», όπως τονίζεται χαρακτηριστικά από διπλωματικές πηγές στις οποίες η «Κ» έθεσε το ζήτημα.

Δεν μπορείς να συζητήσεις την εκ περιτροπής σε συνάρτηση με τη Μόρφου. Γιατί όταν πας στο θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων δεν θα έχεις κάτι για να εξισορροπήσεις τα δεδομένα» τόνισαν στην «Κ» αρμόδιες πηγές.

Εκ περιτροπής και 70.000 έποικοι

Κοινή παραδοχή ανάμεσα στους διπλωμάτες είναι πως για να μπορούσε να υπάρξει αποτέλεσμα στη Γενεύη θα έπρεπε να είχε γίνει προετοιμασία από πριν. Κάτι που ήταν και θέση της Ελλάδας. Ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες το θέμα των τεχνικών Επιτροπών είχε συζητηθεί και στην Κύπρο πριν από τη μετάβαση στη Γενεύη, ως μια πιθανή εξέλιξη. Παρόλα αυτά, εφόσον ο κατάλογος των θεμάτων δεν εξαντλήθηκε το διήμερο 9-11 Ιανουαρίου, η συζήτηση τώρα επικεντρώνεται σε επίπεδο διάσκεψης στο θέμα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων, σε επίπεδο συνομιλιών σε όλα τα υπόλοιπα. Στο πρώτο θέμα, όπως προκύπτει υπάρχουν ιδέες που έχουν πέσει στο τραπέζι, ακόμη όπως είπαν στην εφημερίδα διπλωματικές πηγές, και από την πλευρά της Τουρκίας διά στόματος Τσαβούσογλου. Όπως αντίστοιχα και από την ελληνική πλευρά διά στόματος Κοιζιά με αναφορά στην συμφωνία στάθμευσης. Δηλαδή στην αποχώρηση των Σοβιετικών στρατευμάτων από τη Γερμανία μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτά όμως μένουν ν' απαντηθούν μετά και τη δουλειά που έγινε στο Μον Πελερέν. Στο πλαίσιο της διαπραγματεύσεως ανάμεσα σε εκείνα που δεν έγινε συζήτηση είναι η εκ περιτροπής Προεδρία.

Υπήρχε στην ατζέντα των τ/κ όμως η άρνηση της ε/κ πλευράς δεν έδωσε έδαφος για συνέχεια. Εντούτοις θα συζητηθεί, όπως λένε αρμόδιες πηγές, με άλλα ζητήματα ανάλογης όμως βαρύτητας αργότερα. «Δεν μπορείς να συζητήσεις την εκ περιτροπής σε συνάρτηση με τη Μόρφου. Γιατί όταν πας στο θέμα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων δεν θα έχεις κάτι για να εξισορροπήσεις τα δεδομένα» τόνισαν στην «Κ» αρμόδιες πηγές. Την ίδια ώρα οι πληροφορίες της εφημερίδας τονίζουν πως υπάρχει αποδοχή από την ε/κ πλευρά για παραμονή 70.000 έποικων. «Οι αριθμοί που ακούγονται για παραμονή 500.000 είναι εξωφρενικοί. Πιθανός αριθμός είναι οι 70.000 που 42 χρόνια μετά έχουν σχέση πλέον με την Κύπρο. Η γεννήθηκαν εδώ ή είναι παντρεμένοι εδώ», τόνισε αρμόδια πηγή. Πρόσθεσε δε πως η Τουρκία προσπάθησε και για τους εποχιακούς εργάτες να κάνει το ίδιο ωστόσο προέκυψαν πολλές διαφωνίες, με μία εξ αυτών είναι το ποιος θα σε περίπτωση λύσης έχει την αρμοδιότητα ν' ανανεώνει τις άδειες.

Τα ανοικτά θέματα

Οικονομικά

- ✓ Κόστος λύσης
- ✓ Κεντρική Τράπεζα
- ✓ Προετοιμασία για ευρώ
- ✓ Διαμοιρασμός οικονομικών πόρων

Περιοισιακό

- ✓ Των περιοισιών που βρίσκονται σε περιοχές που είναι υπό εδαφική αναπροσαρμογή
- ✓ Τι είναι σημαντική βελτίωση σε μια περιοισία
- ✓ Το καθεστώς των εποίκων και των εποχιακών εργατών
- ✓ Χρηματοδότηση για ιδιοκτησίες

Διακυβέρνηση

- ✓ Αρμοδιότητες κεντρικής κυβέρνησης
- ✓ Ομοσπονδιακοί αξιωματούχοι
- ✓ Αποτελεσματική συμμετοχή
- ✓ Αλήψη αποφάσεων
- ✓ Πρόνοιες που επεκτείνονται στους Τούρκους

Προς συζήτηση

- ✓ Ασφάλεια και Εγγυήσεις
- ✓ Εδαφικό
- ✓ Εκ περιτροπής

Ευρωπαϊκή Ένωση

- ✓ Εφαρμογή λύσης
- ✓ Πρωτογενές δικαίο Ε.Ε.
- ✓ Αλήψη αποφάσεων σε θέματα Ε.Ε.

Ο πιεσμένος Ακιντζι και οι φωνές Κοιζιά

Ενώπις της επανέναρξης των συνομιλιών στην Κύπρο, ενδεχομένως την επόμενη εβδομάδα, το πολιτικό παρασκήνιο εξαντλήθηκε σε δύο συν μία βασικές συζητήσεις. Η κατάσταση περιθωρίου στην οποία περιήλθε στο προσκήνιο και περισσότερο παρασκηνιακά ο Μουσταφά Ακιντζι καταρχήν. Τα όσα είπε ο ΥΠΕΞ της Τουρκίας κ. Τσαβούσογλου στις εναρκτηρίες τοποθετήσεις στη Γενεύη, κυρίως με την επίθεση προς την Ε.Ε., έβαλαν στο περιθώριο τον ηγέτη των Τ/κ που πήρε τον λόγο μόνο μία φορά. Καθώς οι μέρες περνούσαν, με αποκορύφωμα το δείπνο, έγινε και εκεί αντιληπτό από ξένες διπλωματικές πηγές που είχαν επικοινωνία με μέλη της ε/κ πλευράς πως η Τουρκία θα πάρει τις μεγάλες αποφάσεις στο Κυπριακό και όχι ο Ακιντζι. Παράλληλα, οι αναφορές Ερντογάν την επόμενη μέρα σε τοπωνύμια στην Κύπρο και εν γένει σε όλο το φάσμα του Κυπριακού, επισκίασαν εκ νέου τον τουρκοκυπριο ηγέτη. Τα μηνύματα αυτά αναγνώστηκαν και από την ε/κ πλευρά. «Το βάρος πάνω στον Ακιντζι είναι μεγάλο και πιθανόν να έχουμε εξελίξεις» σημείωσαν αρμόδιες πηγές. «Ενδεχομένως ο επόμενος που έχει σειρά να είναι ο Οζερσάι ενώ εκείνος που κρατάει επαφές με

Το ερώτημα έγκειται στο ποιος διέδωσε την ύπαρξη εγγράφου και μάλιστα ότι παρουσιάστηκε στον ΥΠΕΞ της Ελλάδας, μετά τη συνάντηση της Πέμπτης των εγγυητριών, εφόσον κάτι τέτοιο δεν έγινε.

την Τουρκία, είναι ο Ναμί» τονίζεται από τις ίδιες πηγές. Πάντως, ακόμη και από το στενό περιβάλλον του Ακιντζι γίνεται αποδεκτό πως τις αποφάσεις στις εγγυήσεις θα τις πάρει ο Ερντογάν. Ο δεύτερος πυλώνας συζήτησης είναι τα όσα έγιναν ή δεν έγιναν με τον Έλληνα ΥΠΕΞ Νίκο Κοιζιά στη Γενεύη. Το ερώτημα έγκειται στο ποιος διέδωσε την ύπαρξη εγγράφου και μάλιστα ότι παρουσιάστηκε στον ΥΠΕΞ της Ελλάδας, μετά τη συνάντηση το απόγευμα της Πέμπτης των εγγυητριών δυνάμεων,

εφόσον κάτι τέτοιο δεν έγινε. Είχε προηγηθεί η ενημέρωση από τον γ.γ. των Η.Ε. κ. Γκουτιέρες ότι πρόκειται να εκδοθεί ένα ανακοινωθέν Τύπου οπότε και θα ετοιμαζόταν ένα προσχέδιο για τη συνέχεια των συνομιλιών που τελικά αφορούσε τη μετάβαση στο Μον Πελερέν. Ο γ.γ. των Η.Ε. είπε προς όλους τους εμπλεκόμενους να συσχεφθούν και να γίνουν κατόπιν οι όποιες παρατηρήσεις. Ενώ όλοι οι υπόλοιποι παρέμειναν στην αίθουσα κι εργαζόνταν πάνω στο προσχέδιο, ο κ. Κοιζιάς και η ομάδα του πήγε στην αίθουσα της ελληνικής αντιπροσωπείας. Μετά από μισή ώρα και εφόσον έγιναν οι παρατηρήσεις, βγήκε δεύτερο προσχέδιο κάτι που είδε ο κ. Κοιζιάς με την επιστροφή του και τότε άρχισε να υψώνει τη φωνή του προς τον γ.γ. των Η.Ε. «Είναι προσχέδιο όχι κάτι αποφασισμένο. Θα το διαβάσουμε γραμμή με γραμμή και ό,τι παρατήρηση έχετε να τη βάλουμε», φέρεται να του απάντησε ο κ. Γκουτιέρες, εμφανώς όμως ενοχλημένος. Από εκείνο το σημείο πέρασε ακόμη μία ώρα μέχρι να δοθεί στη δημοσιότητα. «Άλλο έγγραφο από τον κ. Αϊντε προς τον κ. Κοιζιά δεν παρουσιάστηκε» τονίζεται σε όλους τους τόνους από αρμόδιες πηγές.

Απογοήτευση Αϊντε

Κι ενώ ξεκινά με εμφανώς αισιόδοξο πνεύμα η συνάντηση στη Γενεύη, την πρώτη μέρα, γίνεται αντιληπτό πως όσο περνάει τα θέματα το ένα με το άλλο, δεν διαφαίνεται ευκολία στο να γεφυρωθούν οι διαφορές. Κάτι που είχε αντικτυπο και προσωπικά πάνω στον ίδιο τον ειδικό απεσταλμένο των Η.Ε. κ. Αϊντε ο οποίος είπε σε μέλος της ε/κ αποστολής ειδικά το βράδυ που συζητήθηκαν η Ασφάλεια και οι Εγγυήσεις πως «δεν θα τα καταφέρουμε». Το μέλος της ε/κ αποστολής ανέλαβε να τον «καθουσακάσει» ήδη όμως είχε στραβώσει το κλίμα από νωρίτερα. Σκοπός του κ. Αϊντε ήταν να μιλήσει μετά το γεύμα για τα τέσσερα μεγάλα ασφάλειας σε περίπτωση λύσης. Όμως τον λόγο πήρε ο γ.γ. των

«Δεν θα τα καταφέρουμε», μονολογούσε ο Αϊντε σε μέλος της ε/κ αποστολής...

Η.Ε. κ. Γκουτιέρες και είπε από τις εισαγωγικές παρεμβάσεις και το γεύμα δεν μπορεί να προχωρήσει το θέμα «οπότε να πάμε με εκείνη την τεχνική επιτροπή». Εκεί συμφώνησαν οι εγγυητριες. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ενημερώθηκε... στο αυτοκίνητο για την αποκάλυψη Κοιζιά όπως έχει ήδη γίνει γνωστό κάτι που οφείλεται σε υπηρεσιακό λάθος.

Όταν πάντως αποφασίστηκε να γίνουν ομάδες εργασίας για να θέσουν ερωτήματα το λόγο πήρε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Αναστασιάδης και είπε ότι «οι εγγυήτριες είναι το ένα μέρος, το άλλο είναι η κυπριακή Δημοκρατία. Με ρωτήσατε». Ακολούθησε η διαφορά για την ημερομηνία, με τον γ.γ. να βρίσκει τη χρυσή τομή.

Η «νέα» πρόταση του Ταγιπ Ερντογάν για το Εδαφικό

Θέλει Μόρφου -Τυλληρία σε αντάλλαγμα με περιφραγμένη και ανοικτή Αμμόχωστο και Καρπασία υπό ομοσπονδιακή διοίκηση

Ήταν φανερό ότι πριν στεγνώσει το μελάνι των χαρτών που ανταλλάχσαν μεταξύ ε/κ και τ/κ πλευράς την Πέμπτη 12 Ιανουαρίου στη Γενεύη, ο Ταγιπ Ερντογάν είχε ενημερωθεί πλήρως και βγήκε την επόμενη μέρα και πήγε τα πράγματα «ένα βήμα πιο μπροστά», όπως του αρέσει να λέει, με δηλώσεις που πάνε πέραν των «συνόρων» του τ/κ χάρτη, αποκαλύπτοντας παράλληλα μία νέα για την κοινή γνώμη τουρκική αντίληψη περί Εδαφικού. Αυτή δηλαδή της ένωσης Μόρφου και Πύργου Τυλληρίας -Κοκκίνων και ανταλλαγή της με την περικλειστή Αμμόχωστο. Μεταξύ άλλων ο Ταγιπ Ερντογάν είπε: «Γνωρίζετε ότι υπάρχει η κλειστή περιοχή στο Βαρώνι και η ανοικτή περιοχή στο Βαρώνι. Από την άλλη υπάρχουν τα Κόκκινα με τη Μόρφου. Τους το έχω ξεκαθαρίσει (στους Τ/κ) και αυτό είπε (ακολου-

«Αν επιστρέψουν οι Τ/κ Τύλληροι στις περιουσίες τους αδειάζει η Καρπασία και μειώνεται κατά πολύ και το ποσό των αποζημιώσεων».

θως) και ο κ. Ακιντζι. Εάν θέλετε να δώσετε πλήρως το Βαρώνι (περιφραγμένη και ανοικτή πόλη) τότε εμείς έχουμε μια πρόταση για εσάς. Να ενωθεί η περιοχή Κόκκινα με Μόρφου και να δοθεί στην τ/κ διοίκηση και με τον ίδιο τρόπο η ανοικτή πόλη των Βαρωσιών και η κλειστή να δοθεί στους Ε/κ. Σε ό,τι αφορά την Καρπασία ο Ερντογάν είπε το εξής: «Το Καρπασία να μας δοθεί, να μας δοθεί και αυτό και το άλλο. Αυτό δεν γίνεται...».

Τα Κόκκινα είναι το μόνο κατεχόμενο τ/κ χωριό, εντός των ελευθέρων περιοχών. Βρίσκεται στο βορειοδυτικό μέρος του νησιού ανάμεσα στον κόλπο Χρυσόκους και τον κόλπο της Μόρφου και εκεί υπάρχει τουρκικό στρατόπεδο, το οποίο ανεφοδιάζεται από θάλασσαν και αέρος.

Η «Κ» απευθύνθηκε σε τ/κ πηγή που έχει γνώση των λεπτομερειών στις οποίες αναφέρθηκε ο κ. Ερντογάν, επιχειρώντας να ξεκαθαρίσει

εάν πρόκειται για συγκεκριμένη πρόταση προς την ε/κ πλευρά. Εξήγηση που μας εδόθη ήταν ότι οι εκ Τυλληρίας Τ/κ είναι ιδιοκτήτες με-

γάλων εκτάσεων γης στην περιοχή και η πλειοψηφία τους σήμερα διαμένει στην Καρπασία. Η επιστροφή των περιοσιών τους στην περιοχή Τυλληρίας -Κοκκίνων, διασφαλίζει την εκκένωση των ε/κ περιοσιών της Καρπασίας, εγγυάται και την ασφάλεια των Τ/κ που θα επιστρέψουν ύστερα από 53 χρόνια στις περιοσιές τους στην Τυλληρία, λόγω της υπάρξεως στα Κόκκινα του τουρκικού στρατοπέδου αφενός και αφετέρου μειώνει κατά πολύ το ποσόν των αποζημιώσεων που θα αναγκαστεί να πληρώσει το ομοσπονδικό κράτος. Στο ερώτημα τι θα λάβει η ε/κ πλευρά ως αντάλλαγμα, η απάντηση ήταν, τόσο τα περικλειστά Βαρώνια όσο και την ανοικτή σήμερα περιοχή της πόλης. Σε ό,τι αφορά τη Μόρφου και την Καρπασία, η εκτίμηση της ίδιας πηγής είναι ότι τμήματα και των δύο περιοχών μπορεί να περιέλθουν υπό ομοσπον-

διακή διοίκηση, νοούμενου ότι και στη Μόρφου και στην Καρπασία υπάρχουν τ/κ πληθυσμοί που θα ήταν και δύσκολο να μετακινηθούν και ασύμφορο να αποζημιωθούν. Κατά την ίδια πηγή αυτό εννοούσε ο Ερντογάν όταν έλεγε ότι δεν γίνεται να επιστραφούν όλα στους Ε/κ, χωρίς να κλείνει την πόρτα σε άλλες ρυθμίσεις όπως είναι περιοχές υπό ομοσπονδιακή διοίκηση.

Αρμόδια πηγή στη Λευκωσία η οποία κλήθηκε να σχολιάσει τα πιο πάνω δήλωσε ότι η τουρκική πλευρά επιχειρεί να ανταλλάξει το περικλειστό Βαρώνι, το οποίο θεωρείται από όλους αυτονόητο και επιβεβλημένο να επιστραφεί, με άλλα εδάφη στις ελεύθερες περιοχές πράγμα αδύνατο. Αν, ωστόσο, υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις σε τεθούν στο τραπέζι προς συζήτηση και θα τις δούμε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΩΣ

Τσίπρας: Εγώ δεύτερη Ζυρίχη δεν υπογράφω

Αυτή είναι η διακηρυκτική γραμμή του πρωθυπουργού στις τηλεφωνικές επαφές με Γκουτιέρες, Γιούνκερ και τους ξένους ηγέτες

Του ΣΩΤΗΡΗ ΣΙΔΕΡΗ

«Εγώ δεύτερη Ζυρίχη δεν υπογράφω», απάντησε ο Αλέξης Τσίπρας σε συνεργάτη του όταν του ζητήθηκε, κατά τη διάρκεια σύσκεψης στις αρχές της προηγούμενης εβδομάδας στο Μέγαρο Μαξίμου, να προβλέψει την κατάληξη των διαπραγματεύσεων για το κεφάλαιο των Εγγυήσεων και της Ασφάλειας στην Κύπρο, στο οποίο εμπλέκεται άμεσα και η Αθήνα. Υπό αυτό την οπτική κινήθηκε ο κ. Αλέξης Τσίπρας σε όλες τις τηλεφωνικές επικοινωνίες που είχε τις τελευταίες ημέρες με ξένους ηγέτες, τον πρόεδρο της Επιτροπής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ και τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ. Σύμφωνα με έγκυρες πηγές οι περισσότεροι ξένοι ηγέτες συμφωνούν με την ελληνική θέση, όχι όμως με ιδιαι-

Το Λονδίνο, δεν αποκλείεται να προτιμήσει μια παραλλαγή των επεμβατικών δικαιωμάτων της Τουρκίας παρά να τεθεί θέμα λειτουργίας των αγγλικών βάσεων, σύμφωνα με διπλωματική πηγή.

τερο δυναμισμό. Οι ίδιες πηγές θεωρούν ότι η Τουρκία γνωρίζει ότι η θέση της είναι αδύναμη και επισπαινούν ότι μέχρι το τέλος της διαδικασίας η Άγκυρα θα προβεί σε πολλούς ελιγμούς για να διασώσει το «κεκτημένο» της Ζυρίχης και του Λονδίνου με άλλη μορφή.

Η φόρτιση που επικράτησε στο Μέγαρο Μαξίμου ήταν έντονη πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων της Γενεύης. Οφείλονταν στην τηλεφωνική επικοινωνία Τσίπρα - Ερντογάν στις 9 Ιανουαρίου, δηλαδή τρεις ημέρες πριν από την Πενταμερή της Γενεύης, κατά την οποία διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρξε ούτε ένα σημείο επαφής μεταξύ των δύο ηγετών. Ουσιαστικά ο κ. Τσίπρας γνώριζε εκ των προ-

Η φόρτιση στο Μέγαρο Μαξίμου ήταν έντονη μετά την τηλεφωνική επικοινωνία Τσίπρα - Ερντογάν στις 9 Ιανουαρίου, καθώς διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρξε ούτε ένα σημείο επαφής μεταξύ των δύο ηγετών. Ο κ. Τσίπρας αντιλήφθηκε ότι η Γενεύη θα οδηγηθεί σε ναυάγιο αλλά για πολιτικούς και εθνικούς λόγους οι συνομιλίες θα έπρεπε να μείνουν ζωντανές, έστω και σε τεχνοκρατικό επίπεδο όπως και έγινε.

τέρων ότι οι διαπραγματεύσεις της Γενεύης θα οδηγηθούν σε ναυάγιο και ότι για πολιτικούς - φυσικά και για εθνικούς - λόγους οι συνομιλίες θα έπρεπε να μείνουν ζωντανές, έστω και σε τεχνοκρατικό επίπεδο όπως και έγινε.

Ταύτιση με Λευκωσία

Το δεύτερο σημείο που προκάλεσε δυσφορία στον πρωθυπουργό ήταν η θέση που διατύπωσε για τις μεμονωμένες έστω φωνές «που χωρίς ιδιαίτερη σκέψη ζυγίζουν κάθε κίνηση ή εξέλιξη με όρους δήθεν πατριωτισμού και με άθλια υπονοούμενα ότι υπάρχουν πολιτικοί στην Αθήνα ή στη Λευκωσία που δεν θέλουν την απομάκρυνση του τουρκικού στρατού από την Κύπρο». Σε όλες τις συνομιλίες τους με τον Πρόεδρο Νίκο Αναστασιάδη, τόνισε η ίδια πηγή, οι δύο ηγέτες ταυτίζονται απόλυτα και σημειώνουν την ανάγκη εθνικής ενότητας και για τον λόγο αυτό θεωρεί

ότι η σωστή και υπεύθυνη ενημέρωση των πολιτικών κομμάτων μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά ως προς τη δημιουργία κλίματος διχασμού. Στο πλαίσιο αυτό ανακοίνωσε την περασμένη Τετάρτη στο Κοινοβούλιο τη βούλησή του να τεθεί στη διάθεση των κομμάτων για πλήρη ενημέρωση σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων. Ταυτόχρονα, ο κ. Τσίπρας εξέφρασε την εμπιστοσύνη του στην ομάδα εμπειρογνομόνων που μετέβη στο Μον Πελερέν, καθώς κάλεσε τα μέλη της στο Μαξίμου την περασμένη Τρίτη και έδωσε κατευθύνσεις για τη στάση της Ελλάδας στις συνομιλίες.

Ερωτηματικό προκαλεί η πραγματική στάση του Λονδίνου, καθώς, διπλωματικός παράγοντας κάνει λόγο για «ακροβασίες». Η Τουρκία θέλοντας να πιέσει το Λονδίνο ή απλώς να το ουδετεροποιήσει στις διαπραγματεύσεις για τις εγγυήσεις και την ασφάλεια, έθεσε ανεπίσημα κατ' αρχάς,

ζήτημα δημιουργίας βάσης στην Κύπρο που θα έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με τις αγγλικές βάσεις. Δηλαδή, θα θεωρείται τουρκικό έδαφος, με εναέριο χώρο, χωρικά ύδατα, με ειδικό καθεστώς, ανεξέλεγκτες και με πλήρη δικαιώματα οριοθέτησης θαλασσιών ζωνών, κάτι που αν συμβεί, θα τροποποιήσει πλήρως τα δεδομένα.

Αν τεθεί τέτοιο θέμα τελεσίδικα, σημειώνει κυβερνητική πηγή, υπάρχει ο κίνδυνος να γίνει μια γενικευμένη συζήτηση και να τεθεί στο τραπέζι και το καθεστώς των αγγλικών βάσεων, κάτι που το Λονδίνο θέλει να αποφύγει οπωσδήποτε. Για τον λόγο αυτό, το Λονδίνο, δεν αποκλείεται να προτιμήσει μια παραλλαγή των επεμβατικών δικαιωμάτων της Τουρκίας παρά να τεθεί θέμα λειτουργίας των αγγλικών βάσεων. Τίποτα δεν είναι δεδομένο, ωστόσο, είναι πιθανό, στην πορεία να δημιουργηθούν μέτωπα που θα δυσκολέψουν την ελληνική πλευρά.

Αρχές Φεβρουαρίου οι ΥΠΕΞ στη Γενεύη

Την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου θα επαναληφθούν οι διαβουλεύσεις στη Γενεύη σε πολιτικό επίπεδο υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, ώστε να συνεχιστεί η προσπάθεια εξεύρεσης συμφωνίας για το Κυπριακό. Οι νέες επαφές θα είναι πιθανότατα ξανά σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών, καθώς η διαφορά αντιλήψεων ανάμεσα στην Αθήνα και την Άγκυρα καθιστά πολύ δύσκολη στην παρούσα φάση συναντήσεις σε υψηλότερο επίπεδο και δη με παρόντες στο τραπέζι τους κ.κ. Αλ. Τσίπρα και Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Με δεδομένο το γεγονός ότι ο κ. Ερντογάν έχει δημοσίως δηλώσει ότι θεωρεί (εκ των εγγυητών) ισότιμη συνομιλήτρια μόνο τη Βασίλισσα της Αγγλίας και σε ανάλογο πολιτισιακό επίπεδο την Ελλάδα θα μπορούσε να εκπροσωπήσει μόνο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Πρ. Παυλόπουλος, γίνεται σαφές ότι η συνάντηση σε επίπεδο κορυφής κρύβει αρκετές δυσκολίες. Και τούτο διότι οι θεσμικές ιδιότητες των επικεφαλής κρατών δεν εφάπτονται στις υπόλοιπες περιπτώσεις (πλην βεβαίως του κ. Ερντογάν) με την ουσιαστική δυνατότητα δεσμευτικής λήψης αποφάσεων. Εφόσον ξεπεραστούν οι διαφορές το πλέον αποτελεσματικό σχήμα θα ήταν μια συνάντηση Ερντογάν-Τσίπρα-Τερέζα Μέι, ωστόσο ελάχιστοι θεωρούν ότι κάτι τέτοιο είναι εφικτό. Και τούτο διότι με βάση όσα έχουν προβλεφθεί για τη σύνθεση της πολυμερούς μάλλον ο κ. Ερντογάν θέλει να αποφύγει τη φωτογράφιση με τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, μια χώρα που δεν αναγνωρίζει... Σε διακοινοτικό επίπεδο, το επόμενο βήμα θα πραγματοποιηθεί στις 26 Ιανουαρίου, όταν ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ν. Αναστασιάδης και ο Τουρκοκύπριος ηγέτης κ. Μουσταφά Ακιντζι, συναντηθούν στη Λευκωσία.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΩΣ

Ανοίγουμε νέα σελίδα
στην ασφάλιση:
www.gic.com.cy

Online ασφάλιση οχήματος από τις Γενικές!

Το σύμπαν μπορεί να συνωμοτεί εναντίον σας αλλά εσείς έχετε σύμμαχο τις Γενικές Ασφάλειες Κύπρου! **Οι Γενικές σας δίνουν τη δυνατότητα να αγοράσετε online την ασφάλεια του οχήματός σας εύκολα, γρήγορα και απλά!**

Επισκεφθείτε το www.gic.com.cy και επωφεληθείτε των νέων, ειδικά σχεδιασμένων online ασφαλιστικών σχεδίων για το όχημά σας, σε ελκυστικές τιμές.

www.gic.com.cy

Νέα σελίδα στην ασφάλισή σας!

Γενικές
Ασφάλειες
Κύπρου

Σταθερά αξιόπιστες

Για περισσότερες πληροφορίες:

- Καταστήματα Γενικών
- 8000.87.87
- www.gic.com.cy

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Αυτοσχεδιάζει στο Κυπριακό ο Αναστασιάδης

Αδιέξοδο στη Γενεύη βλέπει ο πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών - Συγκλίσεις ως αποτέλεσμα «γρήγορης προόδου» και όχι πραγματικής λύσης

Συνέντευξη στον ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Επικριτικός ως προς τις διαπραγματευτικές ικανότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας εμφανίζεται ο επικεφαλής της Συμμαχίας Πολιτών Γιώργος Λιλλήκας στην «Κ». Στην πρώτη του μετά Γενεύης συνέντευξη, δίνει το προσκείμενο που θα μπορούσε να έχει αποτέλεσμα, αν είχε υπάρξει προετοιμασία και το παρασκήνιο που οδηγεί διαχρονικά την Τουρκία και στις νέες της επιδιώξεις.

—Από το Μον Πελερέν το πρώτο, στο δεύτερο, έπειτα στη Γενεύη και πάλι στο Μον Πελερέν. Υπάρχει σημείο προόδου στην πορεία;

—Θα σταθώ στο περιβάλλον έγγραφο που διέρρευσε και στην ενημέρωση του Προέδρου της Δημοκρατίας στη Γενεύη. Φαίνεται ότι δεν υπάρχει πραγματική πρόοδος, εφόσον ζητήματα που είχαν κλείσει έχουν άνοιξαν εκ νέου.

—Όπως;

—Όπως η αναλογία τέσσερα προς ένα και το δικαίωμα της ελεύθερης εγκατάστασης που άνοιξε στη Γενεύη από τον Ακιντζί. Και ο λόγος πιστεύω είναι πως σε μια προσπάθεια του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Ακιντζί για «γρήγορη πρόοδος», πολλές συγκλίσεις εδράζονται όχι σε πραγματική λύση που έχει βρεθεί σε μια διαφορά, αλλά πάνω σε διατυπώσεις που επιτρέπουν πολλαπλές ερμηνείες. Με αποτέλεσμα όταν έρχεται η ώρα να γίνει ερμηνεία μιας συμφωνίας διαπιστώνεται ότι αυτή η ερμηνεία είναι διαφορετική. Το είχαμε στο ζήτημα της Κυπριακής Δημοκρατίας, αν θα είναι συνέχεια ή νέο κράτος. Σε πολλά ζητήματα δυστυχώς έχει επιλεγεί η οδός της ασάφειας, η οποία επιτρέπει βέβαια μια «γρήγορη πρόοδος», αλλά βάζει τα προβλήματα κάτω από το χαλί. Το διατύπωσε πρόσφατα εύστοχα και ο κ. Λαβρόφ. Από τότε που είμαι διπλωμάτης στο Σ.Α, είπα, πάντα δημιουργείται από κάποιους η αίσθηση, όχι από τους Κύπριους, πως είμαστε κοντά σε λύση χωρίς να είναι έτσι.

—Το ασπάζεστε αυτό;

—Ναι, το ασπάζομαι, όπως το έκανα και πιο πριν.

—Δηλαδή δεν είμαστε κοντά σε λύση;

—Αν αυτή τη στιγμή οδηγηθούμε σε λύση θα είναι λύση που θα ικανοποιεί όλους τους όρους της Τουρκίας. Γιατί το λέω; Κι αυτή ήταν η θέση μου στο Εθνικό πριν από τη Γενεύη. Δεν υπάρχουν προϋποθέσεις για έναν δίκαιο συμβιβασμό, άρα με συμβιβασμούς και από την Τουρκία. Δεν βλέπω το γιατί η Τουρκία με τον συγκεκριμένο ηγέτη, τον Ερντογάν, να συναίνεσει ως προς το να χάσει αυτά που θεωρεί κερτιμένα στην Κύπρο. Όλοι εστιάζουν στα εσωτερικά της χώρας και στο δημοψήφισμα για το Σύνταγμα. Είναι μια ανακύκλωση ψευδαισθήσεων με το ορόσημο τώρα να είναι ο Μάιος και το δημοψήφισμα. Και μετά τον Μάιο ο ίδιος Ερντογάν θα είναι εκεί. **—Μπορεί κάποιος να πει πως κάθε εποχή όμως έχει τις δικές της**

Στη Γενεύη, επί της ουσίας, υπήρξε αδιέξοδο. Ο κ. Τσαβούσογλου δεν έμεινε μόνο στο θέμα ασφάλειας, άνοιξε ένα σωρό παλιά θέματα και πρακτικά η διάσκεψη οδηγήθηκε σε αδιέξοδο, εκτιμά ο Γιώργος Λιλλήκας.

“*Εγώ μετρώ πάρα πολύ τα μηνύματα της Τουρκίας. Όσα λένε δημόσια είναι και αυτά που καταθέτουν στις συνομιλίες. Ο Ερντογάν ήθελε να κορυφώσει, κατ' εμέ, τη διαδικασία, του χάλασε όμως τα σχέδια η Ελλάδα με τη διάσκεψη ανοικτού τέλους.***”**

προκλήσεις και μέσα σε αυτές συζητείται το Κυπριακό.

—Συμφωνώ. Αν είχαμε έναν Ερντογάν ο οποίος έκανε συγκεκριμένες, όχι μεγάλες, αλλά κινήσεις που θα ερμηνεύαμε για αλλαγής πολιτικής στο Κυπριακό, εγώ φύσει αισιόδοξος θα κρατούσα αυτές τις κινήσεις. Αλλά τι έκανε; Αμφισβήτησε τη Λωζάννη, δεν είναι τυχαίο αυτό. Άνοιξε μια μεγάλη γκάμα θεμάτων για να πάρει όσα περισσότερα μπορεί. Άρα ποια είναι τα δείγματα γραφής ότι θα συμβιβαστεί στο Κυπριακό; Ένας που θέλει να πάει θετικά μια διαδικασία, κάνει πρακτικά βήματα. Η πίεση που μας έβαζε για γρήγορη διάσκεψη ήταν ερωτηματικό. Δύο ενδεχόμενα είπα. Ή καίγεται μίπως και δεν λυθεί το Κυπριακό, κάτι που δεν το πιστεύω, ή ήθελε να κορυφώσει τη διαδικασία των συνομιλιών για να κερυχτεί αδιέξοδο. Την έννοια μου αυτή τη μετέφερα και στο Εθνικό αλλά και στον ΥΠΕΕ όσο και στον πρωθυπουργό της Ελλάδας. Έτσι ξεκίνησε η Ελλάδα για να πετύχει μια διαδικασία ανοικτού τέλους, που

αν δεν την είχε εξασφαλίσει από τον γ. γ. των Η.Ε. δεν θα μιλούσαμε τώρα για επόμενο στάδιο αλλά για αδιέξοδο.

—Κρίνετε, δηλαδή, ότι υπήρξε αδιέξοδο στη Γενεύη;

—Αυτό έγινε. Επί της ουσίας ήταν αδιέξοδο. Και με τον Τσαβούσογλου που άνοιξε ένα σωρό παλιά θέματα, δεν έμεινε μόνο στο θέμα ασφάλειας, πρακτικά οδηγήθηκε σε αδιέξοδο.

—Επειδή εμείς δεν έχουμε την πλήρη εικόνα, ποια θέματα άνοιξε ο ΥΠΕΕ της Τουρκίας;

—Πέραν από την επιμονή του που δεν άφησε κανένα περιθώριο για εγγυήσεις, ήταν ξεκάθαρος προς τη δημιουργία νέου κράτους. Δεν συζητούσε για συνέχεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μιλούσε για νέο κράτος. Στη συνέχεια απαιτούσε να δοθεί καθεστώς Ευρωπαίου πολίτη στα 80 εκατ. Τούρκους, που αντέγραφε τη βασική συμφωνία Αναστασιάδη-Ακιντζί για πληθυσμιακή αναλογία τέσσερα προς ένα. Κι άνοιγε την πόρτα, για να είμαστε ειλικρινείς, στον νέο εποικισμό. Διότι αν έρθουν εδω δύο, τρία ή τέσσερα εκατομμύρια Τούρκοι, τι θα γίνει; Άνοιξε επίσης το θέμα που θεωρούνταν κλειστό, της μετατροπής της λύσης σε πρωτογενές δικαίωμα της Ε.Ε.

—Αυτά τα θέματα τα άνοιξε η Τουρκία, όχι ο Ακιντζί.

—Αλλά ο Ακιντζί για να είμαστε και δίκαιοι, δεν μπορούσε να διαφοροποιηθεί και ο Τσαβούσογλου δεν τα έθεσε τυχαία. Επίσης, αρνούνταν επίμονα τη θέση της ελληνικής κυβέρνησης, που είναι και διεθνής πρακτική, να γίνει δηλαδή διμερής διάλογος και προετοιμασία της διάσκεψης πριν από αυτή. **—Αυτό που όντως είχε θέσει η Ελλάδα...**

—Μα, μια διάσκεψη αυτό κάνει

αν θέλει να έχει αποτέλεσμα. Δεν περιμένεις εκεί που θα είναι οι ηγέτες ή οι ΥΠΕΕ να λύσουν τα ζητήματα σε μια συζήτηση. Από τότε είπα ότι είναι σαφές ένδειξη πως η Τουρκία θα πάει εκεί αλλά δεν θα συζητήσει τις εγγυήσεις.

—Τις συζητήσαμε στο Μον Πελερέν. Ή μίπως ούτε και εκεί;

—Θα μπορούσε να έχει ένα αποτέλεσμα, αν ο Τσαβούσογλου δεχόταν την πρόταση Κοτζιά για συνέχεια σε διμερές επίπεδο των συνομιλιών στη Γενεύη. Αυτοί οι δύο θα μπορούσαν να δώσουν κατευθυντήριες γραμμές. Υπήρξε άρνηση όμως από τον ΥΠΕΕ της Τουρκίας που είπε πως έπρεπε να φύγει. Αν όντως η Τουρκία ήθελε αποτέλεσμα αυτό ήταν το πιο εύκολο.

—Τώρα πήγαν οι τεχνοκρατικές ομάδες μόνες τους...

—Ναι, αλλά αν δεν τους πεις «ξέρете θέλουμε να κατευθυνθείτε προς τα εκεί, συγκεκριμένα» πώς θα γίνει; **—Τώρα η τουρκική ομάδα δεν θα έχει τις γραμμές της;**

—Τις τουρκικές ναι, η αγγλική αντιπροσωπεία τις αγγλικές και πάει λέγοντας. Δεν υπάρχει μια πολιτική κατεύθυνση. Κι αν δεν υπάρχει πολιτική κατεύθυνση που να λέει, π.χ. για τα στρατεύματα: Υπάρχει μια κατεύθυνση από τον Πρόεδρο για παράδειγμα που λέει δέχομαι μεταβατικές περιόδους. Να αποχωρήσουν το 75% και το υπόλοιπο σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Αν αυτή η θέση γινόταν αποδεκτή ως πλαίσιο, τότε όλα τα μέρη θα έλεγαν στους τεχνοκράτες θέλουμε να δουλέψουμε σε αυτό το πλαίσιο και να μας φέρτε εναλλακτικές. Τότε οι τεχνοκράτες θα είχαν ένα πολιτικό πλαίσιο, μια κατεύθυνση και θα βρεθούν οι εναλλακτικές. Αν δεν γίνει αυτό, ο κατένας θα πηγαίνει όπου θέλει.

Τα επόμενα βήματα της Τουρκίας

—Εσείς που ζήσατε εκ των έσω τη Γενεύη, δεν έγινε το παραμικρό βήμα μπροστά σε κανένα κεφάλαιο;

—Σε ένα. Στο πώς θα τροποποιηθεί το Σύνταγμα. Αυτό ήταν το μείζον;

—Είδατε τον δικό μας χάρτη εσείς;

—Ναι, τον είδα.

—Συμφωνείτε με αυτόν;

—Εγώ έχω διαφορετική αντίληψη. Δεν τέθηκε, να πω, για έγκριση από εμάς. Τέθηκε προς ενημέρωση. Εγώ προτίμησα να θέσω κριτήρια πάνω στην απόφαση για τον οποιοδήποτε χάρτη. Μετά είπα πως η δική μας πλευρά θα πρέπει να διαπιστώσει πως, ρεαλιστικά, βλέπει μια λύση η Τουρκία. Εκτίμησή μου είναι πως η Τουρκία δεν προσδοκά σε μια βιώσιμη λύση. Διαφορετικά δεν έχει νόημα να επιμένει σε συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων των Τ/κ ακόμη και σε διοικητικά ζητήματα.

—Ναι, αλλά το σημείο που στέκουν όλοι είναι πως για πρώτη φορά έδωσαν χάρτη. Ποια είναι άποψή σας γι' αυτό;

—Δεν μας ικανοποιεί και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός. Ούτε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον ικανοποίησε...

—Σαν βάση διαπραγμάτευσης έστω;

—Η δική μου η αίσθηση είναι πως περίπου έχουν συμφωνήσει τουλάχιστον οι δύο ηγέτες ή υπάρχει κατανόηση πού θα καταλήξει ο χάρτης. Αυτή είναι η εκτίμησή μου, χωρίς να έχω ενημέρωση. Και παίζανε αυτό το 28,2%-29,2% για να καταλήξουν στο 28,7% που ήταν το σχέδιο Ανάν ή 28,5%, αν θα το δώσουν για να βοηθήσουν και τον Αναστασιάδη. Σε αυτό υποψιάζομαι πως ίσως έχουν μεταξί τους μια αλληλοκατανόηση.

—Παραμένει η Τουρκία...

—Μεγάλο ερώτημα, αν θα υπάρξει συναίνεση. Είναι τυχαίο που ο Ερντογάν βγήκε και άδειασε με τα εδάφη τον Ακιντζί την επόμενη μέρα; Ποιος θα τα δώσει τα εδάφη; Η Τουρκία. Άρα δεν βλέπω εκείνο που μπορεί να μας κάνει αισιόδοξους.

—Μια εκτίμηση θετική για τη Γενεύη, είναι πως τέθηκε για πρώτη φορά στην Τουρκία το θέμα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων, σωστά;

—Αυτό είναι θετικό. Διαβλέπω όμως πως ο Ερντογάν ήθελε να κορυφωθεί η διαδικασία και να κερυχτεί αδιέξοδο, αφήνοντας 20-30 θέματα ανοικτά της εσωτερικής πτυχής. Τότε θα μπορούσε να επικαλεστεί ότι δεν είναι οι Εγγυήσεις το πρόβλημα και άρα

δεν φταίει η Τουρκία για το αδιέξοδο.

—Εκτίμηση είναι αυτή για το πώς βλέπει ο Ερντογάν τη διαπραγμάτευση;

—Και η ερμηνεία μου γιατί δεν έγιναν πραγματικές διαπραγματεύσεις, ούτε καν στη Γενεύη.

—Κι αν υπάρξει αδιέξοδο, όπως λέτε, μετά τι ακολουθεί;

—Ένα αδιέξοδο κορυφώνει μια διαδικασία. Αυτό το κενό θα θελήσει να το εκμεταλλευτεί για να εξυπηρετήσει τους στόχους της. Αυτό που μπορεί να επιχειρήσει η Τουρκία, αν και δεν είναι εύκολο, είναι να πείσει την Ε.Ε. ότι το Κυπριακό είναι μη επιλύσιμο. Υπάρχουν πολλά διεθνή προβλήματα σε αυτή την κατηγορία. Αν πείσει η διεθνής κοινότητα, τότε το επόμενο βήμα είναι να φύγει η ΟΥΝΦΙΚΥΠ και τότε εδραϊώνεται η διχοτόμηση όπως τη γνωρίζουμε.

“*Αν αυτή τη στιγμή οδηγηθούμε σε λύση θα είναι λύση που θα ικανοποιεί όλους τους όρους της Τουρκίας.***”**

—Μπορεί να ακολουθήσει και προσάρτηση;

—Δεν τη συμφέρει αυτό. Αυτό που βολεύει την Τουρκία είναι το να υπάρχει το ψευδοκράτος, γιατί κατάφερε μετά από τόσα χρόνια να πείσει ότι είναι δικαιοδική διαφορά και «εγώ απλώς βοηθάω», όπως και η Ελλάδα ή η Γαλλία. Άρα δεν μπορεί να το πράξει άμεσα αλλά δημιουργεί την υποδομή για αυτή την κατεύθυνση.

—Κι αν πει η Τουρκία στη διεθνή κοινότητα ότι το Κυπριακό δεν λύνεται, θα πειστούν και θα το θέσουν σε αυτή τη βάση;

—Δουλειά ενός πολιτικού είναι να κάνει σωστές εκτιμήσεις και να έχει έτοιμα σενάρια και να μην αυτοσχεδιάζει. Δεν μπορεί ένας πολιτικός να εδράζεται μόνο στο αισιόδοξο σενάριο.

—Θεωρείτε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αυτοσχεδιάζει;

—Για αυτό είμαι σίγουρος. Δεν έγιναν ποτέ για παράδειγμα συζητήσεις στο Εθνικό για τις στρατηγικές της Τουρκίας και για εναλλακτικά σενάρια όπως λέμε τώρα.

Η Κύπρος πήγε απροετοίμαστη στη Γενεύη όχι η Ελλάδα

—Υπάρχει όμως και μομέντουμ τώρα, σύμφωνα με τα όσα λέει ο διεθνής παράγοντας.

—Στην επίσκεψη Μπλάντεν το 2014, ο απερχόμενος πλέον αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, έλεγε πως είχαν διαβεβαιώσεις πως όταν ο Ερντογάν εκλεγεί Πρόεδρος της Τουρκίας θα ήταν έτοιμος να κάνει θετικές κινήσεις στο Κυπριακό και θα έπρεπε να ήμασταν έτοιμοι. Εγώ είπα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας πως ο Ερντογάν μόλις γίνει Πρόεδρος θα γίνει πιο επιθετικός. Και θα το κάνει ή στο Αιγαίο ή στην Κύπρο. Και δύο μήνες μετά έβγαλε το «Μπαρμπαρός».

—Εσείς εμπιστεύεστε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ως προς τους χειρισμούς του στο Κυπριακό;

—Όχι. Πρώτον γιατί δεν είναι

αποτελεσματική η διαπραγματευτική ικανότητά του, κάτι που οφείλεται στη μη μελέτη σεναρίων ως προς την Τουρκία. Αυτοσχεδιάζει όπως είπαμε. Κάτι που έκανε και στο δέιπνο.

—Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν οφείλει να πάρει και μια απόφαση χωρίς να ενημερώσει την Αθήνα;

—Ναι, αλλά δεν μπορείς να δεσμεύεις την Ελλάδα να πηγαίνει σε μια διάσκεψη χωρίς να το ξέρει. Το κύριο όμως δεν ήταν αυτό. Δεν μπορεί όταν από κοινού με την Ελλάδα έχει αποφασιστεί μια πολιτική και μπήκαν και προϋποθέσεις, να μην υπάρχουν πολλά θέματα ανοικτά και να γίνει προετοιμασία για τη διάσκεψη, να συμφωνείς σε ημερομηνία διάσκεψης, όταν συμβαί-

Διαβλέπω ότι ο Ερντογάν ήθελε να κορυφωθεί η διαδικασία και να κερυχτεί αδιέξοδο, αφήνοντας 20-30 θέματα ανοικτά της εσωτερικής πτυχής. Τότε θα μπορούσε να επικαλεστεί ότι δεν είναι οι Εγγυήσεις το πρόβλημα και άρα δεν φταίει η Τουρκία για το αδιέξοδο.

νουν ακριβώς τα αντίθετα. Εγώ είπα την επόμενη μέρα πως δεν θα υπάρξει πραγματική διαπραγμάτευση από τώρα μέχρι τη Γενεύη.

—Θεωρείται πως δεν άδειασε ο ΥΠΕΕ της Ελλάδας τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας;

—Κάποιοι στην Κύπρο είναι έτοιμοι να δεχτούν άλλες μορφές εγγυήσεων όπως θέλει η Τουρκία αλλά και παραμονή στρατευμάτων. Κι αντί να βγουν να το πουν και να συγκροτούν με τον Αναστασιάδη, συγκρούονται με τον κ. Κοτζιά. Η απάντηση δόθηκε από το πρωθυπουργικό γραφείο και λέει ότι ο ΥΠΕΕ υλοποιεί την πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης. Κι αυτή είναι η αλήθεια. Αν κάποιος από

εμάς θέλουν εγγυήσεις και παραμονή στρατευμάτων με βάση, να το πουν. Τι τους φταίει ο κ. Κοτζιάς; Όταν πήγα στην Αθήνα είδα περισσότερες μελέτες προετοιμασίας και σενάρια παρά στο Προεδρικό της Κύπρου. Το ίδιο και στη Γενεύη.

—Εμείς πώς πάγαμε;

—Εμείς στην Κύπρο είμαστε απροετοίμαστοι, με δύο βασικά σενάρια. Δεν είδα κανέναν στρατιωτικό στην ομάδα μας. Κι όταν λέμε να μείνουν το 25% των τουρκικών στρατευμάτων, ποια είναι εκείνα τα 75% που θα φύγουν; Από ποιες περιοχές και τι θα γίνει με το 25% που θα μείνει; Υπό ποιες συνθήκες. Ε, στην ελληνική αντιπροσωπεία τα είδαν αυτά. Αδιανόητο να κάνει τόση και σε βάθος δουλειά και η Κυπριακή Δημοκρατία να πηγαίνει όπως λέμε τώρα.

Λίστα εκκαθαρίσεων σκιάζει τα Κατεχόμενα

Πέραν του κατοχικού στρατού, η επιχείρηση κατά των «Γκιουλενιστών» επεκτείνεται και σε πολιτικά πρόσωπα της τ/κ κοινωνίας

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Το μεγάλο κύμα των εκκαθαρίσεων που ξεκίνησε σε διάφορους τομείς του τουρκικού κράτους μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου έχει πλέον φτάσει και στα Κατεχόμενα με τις προσπάθειες να επικεντρώνονται στον εντοπισμό των πραξικοπηματιών και των μελών της Οργάνωσης Γκιουλέν. Οι τελευταίες πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι το κύμα των εκκαθαρίσεων δεν πρόκειται να περιοριστεί στις μονάδες του τουρκικού στρατού, αλλά, σταδιακά και με την πάροδο του χρόνου, αυτές ενδέχεται να αγγίξουν νευραλικά σημεία της τ/κ ηγεσίας και των διάφορων δομών της τ/κ κοινότητας. Μια κοινότητα που παρακολουθεί με προβληματισμό τις τελευταίες εξελίξεις και στην οποία επικρατούν δύο απόψεις. Σύμφωνα με τη μια, η Άγκυρα, λαμβάνοντας υπόψη τις ευάλωτες ισορροπίες στην Κύπρο και τον «εθνικό» χαρακτήρα του Κυπριακού δεν πρόκειται να προχωρήσει σε μεγάλες εκκαθαρίσεις. Η άλλη γνώμη τονίζει τη διαφωνία της με αυτή την άποψη και προειδοποιεί ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα θα σημειωθούν σαρωτικές εξελίξεις, οι οποίες επιφυλάσσουν μεγάλο αντίκτυπο και για το μέλλον ολόκληρης της Κύπρου.

Προϊστορία διώξεων

Οι εκκαθαρίσεις στην τ/κ κοινότητα δεν είναι μια νέα υπόθεση. Οι παρασκηνιακές κινήσεις της Άγκυρας προς αυτή την κατεύθυνση ξεκίνησαν πολύ πριν από το πραξικόπημα του καλοκαιριού και τη δημιουργία της «συγκυβέρνησης» της τ/κ Δεξιάς. Στα χρόνια της «διακυβέρνησης» της τ/κ Αρι-

Στα κατεχόμενα τουρκικές πηγές που παρακολουθούν από κοντά τις εξελίξεις στον άξονα Τουρκοκυπρίων-Άγκυρας, υπογραμμίζουν ότι η τουρκική πλευρά έχει εδώ και καιρό σχηματίσει μια «λίστα» με ονόματα όσων προσεγγίζουν με εχθρικές διαθέσεις την κυβέρνηση του ΑΚΡ.

στεράς, η Άγκυρα ζήτησε από την τ/κ πλευρά να λάβει πρωτοβουλίες για τον έλεγχο των ατόμων και των παραγόντων που δραστηριοποιούνται και στρέφονται κατά των τουρκικών συμφερόντων. Αυτή την περίοδο φαίνεται ότι δημιουργήθηκαν οι πρώτες λίστες με τα «επικίνδυνα» ονόματα αυτών των ατόμων που δραστηριοποιούνται στα Κατεχόμενα. Την ίδια περίοδο, παρασκηνιακά, έλαβαν χώρα ορισμένες «επιχειρήσεις» των τουρκικών αρχών που είχαν ως απώτερο στόχο τη μετάδοση ενός σημαντικού μηνύματος στους «εχθρούς» της τουρκικής κυβερ-

νήσης στα Κατεχόμενα: Η συνεργασία με την Άγκυρα αποτελεί μονόδρομο για τους Τουρκοκύπριους, εάν αυτοί επιθυμούν να παραμείνουν στο προσκήνιο της ιστορίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Άγκυρα προσέγγισε τα μεγάλα τ/κ κόμματα και τις «συγκυβερνήσεις». Μετά τις πρώτες επαφές με το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα, η Τουρκία έστρεψε την προσοχή της στα κόμματα της τ/κ Δεξιάς, όπου η πλειονότητα αλλά όχι το σύνολο των στελεχών και των μελών των κομμάτων μπορούν να χαρακτηριστούν ως «συνεργάσιμα». Στη Δεξιά παράταξη υπάρχουν

παράγοντες που διατηρούν υπογεγυείς διασυνδέσεις με πραξικοπηματίες, ανθρώπους του Γκιουλέν και άλλων οργανώσεων που επιδιώκουν να πλήξουν τα τουρκικά συμφέροντα.

Η εκκαθάριση στον στρατό

Η επιχείρηση εκκαθάρισης της Τουρκίας στην τ/κ κοινότητα κορυφώνεται με τη σύλληψη υψηλόβαθμων στελεχών του τουρκικού στρατού. Μέχρι τη στιγμή που γράφεται το άρθρο, οι τουρκικές αρχές είχαν εστιασμένη την προσοχή τους σε 29 ύποπτους αξιωματικούς. Στην Τουρκία και στα Κατεχόμενα,

Στο φως και πληροφορίες για συναντήσεις Τ/κ με διπλωμάτες στη Λευκωσία πριν από το πραξικόπημα.

Το κόμμα του Μουσταφά Ακιντζί μεταφέρει την όλη συζήτηση στη «βουλή» και ζητά να πληροφορηθεί άμεσα για τις «εκκαθαρίσεις» στον τομέα της παιδείας.

Οι τελευταίες πληροφορίες του Τύπου έλεγαν ότι οι αρχές έχουν ήδη προχωρήσει στην σύλληψη 17 ύποπτων. Ερωτηματικά γεννιούνται για την τύχη 12 στελεχών του στρατού, τα ίχνη των οποίων σύμφωνα με τον τουρκικό Τύπο εξακολουθούν να αγνοούνται. Την ίδια ώρα, μια νέα εξέλιξη απασχολεί την τ/κ κοινή γνώμη, καθώς το κόμμα του Μουσταφά Ακιντζί μεταφέρει την όλη συζήτηση στη «βουλή» και ζητά να πληροφορηθεί άμεσα για τις «εκκαθαρίσεις» στον τομέα της παιδείας.

Παράλληλα, προβληματισμό εκφράζουν οι κύκλοι των αντιπολιτευόμενων διανοούμενων και ακτιβιστών της τ/κ κοινότητας. Οι συγκεκριμένοι κύκλοι δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να διαβούν και αυτοί σταδιακά το κατώφλι των φυλακών, όπως άλλωστε συμβαίνει και στην περίπτωση των αντιπολιτευόμενων μερίδων της κοινωνίας στο εσωτερικό της Τουρκίας.

Η «λίστα» της Άγκυρας

Στα Κατεχόμενα τουρκικές πηγές που παρακολουθούν από κοντά τις εξελίξεις στον άξονα Τουρκοκυπρίων-Άγκυρας, υπογραμμίζουν ότι η τουρκική πλευρά έχει εδώ και καιρό σχηματίσει μια «λίστα» στην οποία εμπεριέχονται τα ονόματα όσων προσεγγίζουν με εχθρικές διαθέσεις την κυβέρνηση του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ). Σύμφωνα με τις πληροφορίες οι οποίες δεν τις επιβεβαιώνουν τ/κ πηγές, η λίστα χωρίζεται σε διάφορες κατηγορίες, με τους ανθρώπους του Γκιουλέν να αποτελούν την ύψιστη απειλή κατά της Τουρκίας. Στη δεύτερη κατηγορία βρίσκονται οι πραξικοπηματίες και οι υποστηρικτές του αποτυχημένου πραξικοπήματος, ενώ πιο κάτω στην λίστα κατατάσσονται όσοι διατηρούν «ύποπτες» επαφές με την ε/κ πλευρά και κυρίως τα ξένα κέντρα λήψης αποφάσεων. Η τελευταία κατηγορία την οποία αναφέραμε φέρει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Τουρκία, καθώς σύμφωνα με πληροφορίες που έχουν εξασφαλισθεί από τις τουρκικές αρμόδιες αρχές ορισμένοι Τουρκοκύπριοι είχαν επαφές με διπλωματικές αντιπροσωπείες ξένων χωρών στην Λευκωσία λίγο πριν από τη διενέργεια του πραξικοπήματος της 15ης Ιουλίου. Στις εν λόγω συναντήσεις τα σενάρια που συζητήθηκαν ήθελαν τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και το τουρκικό κυβερνητικό κόμμα εκτός της γεωστρατηγικής σκακιέρας της περιοχής μας.

PANERAI

FROM THE DEPTHS OF THE SEA.

IN 1936, PANERAI CREATED THE FIRST UNDERWATER MILITARY WATCH IN HISTORY, DESIGNED FOR THE COMMANDOS OF THE ROYAL ITALIAN NAVY. A PRECISION INSTRUMENT WHICH ESTABLISHED INNOVATIVE STANDARDS OF RELIABILITY, WATER-RESISTANCE AND LEGIBILITY, ENSURING SAFETY EVEN UNDER EXTREME USAGE CONDITIONS. FROM THE DEPTHS OF ITS HISTORY, INTO THE HISTORY OF WATCHMAKING.

LUMINOR SUBMERSIBLE 1950
3 DAYS CHRONO FLYBACK AUTOMATIC
TITANIO - 47MM
(REF. 615)

LABORATORIO DI IDEE.

Vassos Eliades Accessories Ltd NICOSIA - LIMASSOL . TEL: 22 897 361

«Δίχως πολιτική ισότητα δεν θα βγει ναι»

Ο ηγέτης του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος κ. Τουφάν Ερχιουμαν στην «Κ»

Συνέντευξη στον ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ

Στον απόηχο των εξελίξεων στη Γενεύη, θέσαμε επί τάπητος τις εξελίξεις με τον νέο ηγέτη του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος, ακαδημαϊκό κ. Τουφάν Έρχιουμαν. Μιλώντας στην «Κ», ο κ. Έρχιουμαν υπογραμμίζει τον αποτρεπτικό ρόλο του τουρκικού στρατού στην Κύπρο και στο Εδαφικό ότι οι δύο πλευρές καλούνται να βρουν γεφυρωτικές φόρμουλες δίχως ταμπού και κόκκινες γραμμές.

—Στο ζήτημα των Εγγυήσεων το αδιέξοδο φαίνεται να συνεχίζεται. Ποια η άποψή σας για το θέμα υπό το πρίσμα των εξελίξεων στη Γενεύη;

—Δεν έχω την άποψη ότι στη Γενεύη οδηγηθήκαμε σε αδιέξοδο. Φυσικά, η στάση που πήρσε ο υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας εκεί με προβληματίζει. Μετέβη στη διάσκεψη απροετοίμαστος. Η Ελλάδα θα πρέπει να γνωρίζει ότι το ζήτημα των Εγγυήσεων που θα τεθεί επί τάπητος δεν αφορά αποκλειστικά την Τουρκία αλλά τους ίδιους τους Τουρκοκύπριους. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις στην τ/κ κοινότητα μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι μια συμφωνία που δεν θα εμπεριέχει τις τουρκικές εγγυήσεις δεν θα εξασφαλίζει την ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων. Σε αυτό το ζήτημα σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η αντίληψη του λαού. Οι Τουρκοκύπριοι συσχετίζουν την ασφάλειά τους με τις Εγγυήσεις. Ο κ. Αναστασιάδης και η Ελλάδα πρέπει να κατανοήσουν αυτή την πραγματικότητα. Επίσης, πρέπει να υπογραμμίσουμε την σημασία των πρόσφατων τοποθετήσεων του κ. Ακιντζί και της Τουρκίας. Στις 15 Νοεμβρίου, ο κ. Ακιντζί δήλωσε ότι οι δύο πλευρές πρέπει να προσαρμόσουν τις Εγγυήσεις στις επιταγές της νέας περιόδου και ότι με την τελική φόρμουλα θα πρέπει να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και των δύο λαών. Με αυτές τις θέσεις συμφωνεί και η Τουρκία. Σε τελική ανάλυση, στο ζήτημα των Εγγυήσεων έχουμε τρεις παραμέτρους: Η ανάγκη του τ/κ λαού για ασφάλεια, η αναπροσαρμογή των εγγυήσεων με βάση τις συνθήκες του 2017 και η ασφάλεια και για τους δύο λαούς.

—Πιστεύετε ότι μπορεί να επιτευχθεί μια συμφωνία μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η οποία θα εμπεριέχει αυτές τις τρεις προϋποθέσεις;

—Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για εύκολο εγχείρημα, αλλά για αυτό τον σκοπό διαπραγματευόμαστε. Πρέπει να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον, στο οποίο, μετά τη λύση, οι δύο κοινότητες θα ζήσουν σε συνθήκες ειρήνης, χωρίς συγκρούσεις.

—Από τη μία η ε/κ κοινότητα επιμένει για την κατάργηση των Εγγυήσεων και η τ/κ πλευρά που επιμένει για την αναπροσαρμογή τους. Ένα είδος μεταβατικής περιόδου θα αποτελέσει την ενδιάμεση λύση;

—Ο κ. Ακιντζί με τις πρόσφατες δηλώσεις του έθεσε τέρμα στη νοστορπία του παρελθόντος ότι «δεν θα περαχτεί ούτε ένα κόμμα ούτε μια τελεία από την συμφωνία του 1960». Εφόσον καμφθεί η αδιαλλαξία της ε/κ πλευράς και της Ελλάδας (η κατάργηση των Εγγυήσεων είναι η κόκκινη γραμμή μας), τότε θα συζητηθούν σενάρια που βασίζονται σε αυτό που υπονοεί στο ερώτημά σου. Προσωρινές εγγυήσεις ή όχι; Σε μια μεταβατική φάση με στάδια, οι προϋποθέσεις θα τεθούν με βάση την οικονομική ισότητα των δύο πλευρών ή όχι; Θα υπάρξει αναθεώρηση ή μια άλλη φόρμουλα;

—Θα μπορούσαν να προταθούν τουρκικές εγγυήσεις αποκλειστικά για το τ/κ ιδρυτικό κράτος;

—Ναι, υπάρχει και αυτή η επιλογή. Όλα εξαρτώνται από τα βήματα που θα πραγματοποιήσει η άλλη πλευρά, τα οποία δεν τα έχουμε δει μέχρι σήμερα. Από την Ελλάδα ή την ε/κ πλευρά δεν έχουμε ακόμη ακούσει μια πρόταση για τη μεταβατική φάση στις εγγυήσεις.

—Πιστεύετε ότι τελικά οι δύο πλευρές θα επικεντρωθούν σε μια ενδιάμεση φόρμουλα;

—Προσωπικά το πιστεύω. Αλλά δεν είμαι σίγουρος για το αποτέλεσμα αυτής της διαπραγμάτευσης.

Ο στρατός της Τουρκίας
—Οι Τουρκοκύπριοι επιθυμούν τις εγγυήσεις του τουρκικού στρατού, ο οποίος παρουσιάζει μια άκρως προβληματική εικόνα: Στρατιωτικό πραξικόπημα, προ-

τευχθεί μια συμφωνία μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η οποία θα εμπεριέχει αυτές τις τρεις προϋποθέσεις;

—Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για εύκολο εγχείρημα, αλλά για αυτό τον σκοπό διαπραγματευόμαστε. Πρέπει να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον, στο οποίο, μετά τη λύση, οι δύο κοινότητες θα ζήσουν σε συνθήκες ειρήνης, χωρίς συγκρούσεις.

—Από τη μία η ε/κ κοινότητα επιμένει για την κατάργηση των Εγγυήσεων και η τ/κ πλευρά που επιμένει για την αναπροσαρμογή τους. Ένα είδος μεταβατικής περιόδου θα αποτελέσει την ενδιάμεση λύση;

—Ο κ. Ακιντζί με τις πρόσφατες δηλώσεις του έθεσε τέρμα στη νοστορπία του παρελθόντος ότι «δεν θα περαχτεί ούτε ένα κόμμα ούτε μια τελεία από την συμφωνία του 1960». Εφόσον καμφθεί η αδιαλλαξία της ε/κ πλευράς και της Ελλάδας (η κατάργηση των Εγγυήσεων είναι η κόκκινη γραμμή μας), τότε θα συζητηθούν σενάρια που βασίζονται σε αυτό που υπονοεί στο ερώτημά σου. Προσωρινές εγγυήσεις ή όχι; Σε μια μεταβατική φάση με στάδια, οι προϋποθέσεις θα τεθούν με βάση την οικονομική ισότητα των δύο πλευρών ή όχι; Θα υπάρξει αναθεώρηση ή μια άλλη φόρμουλα;

—Θα μπορούσαν να προταθούν τουρκικές εγγυήσεις αποκλειστικά για το τ/κ ιδρυτικό κράτος;

—Ναι, υπάρχει και αυτή η επιλογή. Όλα εξαρτώνται από τα βήματα που θα πραγματοποιήσει η άλλη πλευρά, τα οποία δεν τα έχουμε δει μέχρι σήμερα. Από την Ελλάδα ή την ε/κ πλευρά δεν έχουμε ακόμη ακούσει μια πρόταση για τη μεταβατική φάση στις εγγυήσεις.

—Πιστεύετε ότι τελικά οι δύο πλευρές θα επικεντρωθούν σε μια ενδιάμεση φόρμουλα;

—Προσωπικά το πιστεύω. Αλλά δεν είμαι σίγουρος για το αποτέλεσμα αυτής της διαπραγμάτευσης.

Ο στρατός της Τουρκίας
—Οι Τουρκοκύπριοι επιθυμούν τις εγγυήσεις του τουρκικού στρατού, ο οποίος παρουσιάζει μια άκρως προβληματική εικόνα: Στρατιωτικό πραξικόπημα, προ-

«Από το 2004 μέχρι σήμερα οι Τ/κ έχουν δεχθεί επιθέσεις στη νότια Κύπρο. Κανένας δράστης δεν οδηγήθηκε ενώπιον της δικαιοσύνης», λέει ο κ. Έρχιουμαν.

“
Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις στην τ/κ κοινότητα μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι μια συμφωνία που δεν θα εμπεριέχει τις τουρκικές εγγυήσεις δεν θα εξασφαλίζει την ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων.

βλήματα σε Ιράκ και Συρία. Μήπως μεγαλοποιούμε τον ρόλο των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων στην Κύπρο;

—Δεν αναφερόμαστε αποκλειστικά στις εγγυήσεις των τουρκικών ενόπλων Δυνάμεων, αλλά στις εγγυήσεις της Τουρκίας.

—Τουρκικές εγγυήσεις σημαίνουν τουρκικές ενόπλες δυνάμεις στην Κύπρο...

—Η κινητοποίηση του τουρκικού στρατού στην Κύπρο εξαρτάται από την πολιτική απόφαση της Τουρκίας. Σε αυτό το σημείο εκείνο που έχει σημασία για εμάς, είναι το ζήτημα της αποτρεπτικότητας. Υπό άλλες συνθήκες και η αστυνομία και οι δυνάμεις της ομοσπονδίας θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν την τάξη και την ασφάλεια. Ωστόσο, ως Τ/κ αντιμετωπίζουμε το εξής πρόβλημα: Από το 2004 μέχρι σήμερα οι Τ/κ έχουν δεχθεί επιθέσεις στη νότια Κύπρο. Κανένας δράστης

δεν οδηγήθηκε ενώπιον της δικαιοσύνης και δεν καταδικάστηκε. Οι άνθρωποι μας προβληματίζονται: Υπάρχουν το ΕΛΑΜ, οι φανατικοί οπαδοί του ΑΠΟΕΛ και θερμοί οπαδοί που εμπλέκονται σε επεισόδια. Η αστυνομία είναι σε θέση θεατή. Πώς αυτά τα στοιχεία θα αποτραπούν από το να προβούν μελλοντικά σε τέτοιου είδους ενέργειες; Μόνο εάν σκεφτούν ότι: Σε περίπτωση που πράξω κάτι τέτοιο θα υπάρξουν επιπτώσεις.

—Μερίδες της τ/κ Αριστεράς τονίζουν ότι ήρθε η ώρα ν' αποσυρθεί το ζήτημα της Ασφάλειας από τις Εγγυήσεις. Από ό, τι κατανόω δεν συμφωνείτε με αυτή τη θέση...

—Στο μυαλό των ανθρώπων μας αυτά τα δύο θέματα παραμένουν συνδεδεμένα. Σε τεχνικό επίπεδο θα μπορούσε να διαχωριστούν τα δύο θέματα. Όμως υπάρχει και το πρακτικό κομμάτι. Τι θα συμβεί εάν τεθεί σε κίνδυνο η συνταγματική τάξη, λ.χ. όταν κάποιος ζητήσει Ένωση; Εσχάσαμε τι συνέβη στην περίπτωση των τ/κ δήμων; Οι Ε/κ θα πρέπει να γνωρίζουν ότι εάν παραβιαστεί το σύνταγμα θα προκύψουν αντισυνταγματικές εξελίξεις.

—Ο αποτρεπτικός ρόλος του τουρκικού στρατού θα έχει ημερομηνία λήξης;

—Κάποιος προτείνει την συνέχηση των Εγγυήσεων μέχρι να καλυφθεί το απαιτούμενο κλίμα εμπιστοσύνης. Υποθετικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι μετά το τέλος των τριών θητειών ενός τ/κ Προέδρου και την αποδοχή αυτής της εξελίξης από τους Ε/κ, ενδέχεται να μην υπάρχει ανάγκη για τις εγγυήσεις. Σε αυτό το σημείο κάποιος προ-

τείνουν αναθεώρηση και κάποιος αυτόματα κατάργηση. Αλλά αυτές είναι πτυχές της διαπραγμάτευσης. —Τα κόμματα της συγκυβέρνησης ασκούν κριτική στην τ/κ ηγεσία για την κατάθεση χάρτη προτού να εξασφαλιστεί η πολιτική ισότητα των Τ/κ. Ποια η άποψή σας για αυτή την κριτική;

—Στο ζήτημα των χαρτών ξεπεράσαμε ένα μεγάλο εμπόδιο. Όλοι γνωρίζουν πολύ καλά ότι οι χάρτες που καταθέσαμε και οι δύο πλευρές είναι χάρτες με μαζικιστικές θέσεις μέσα στο πλαίσιο των ποσοστών του Μον Πελερέν. Έτσι ξεκινά η διαπραγμάτευση. Εφόσον αποδέχθηκες το 29,2% ήσουν υποχρεωμένος να καταθέσεις χάρτη.

—Ωστόσο, στο πεδίο της πολιτικής ισότητας δεν καταφέρατε να εξασφαλίσετε αυτά που επιδιώκατε, έτσι δεν είναι;

—Όντως δεν επιτεύχθηκε αυτός ο στόχος. Κατά την άποψή μου, αυτό το ζήτημα δεν σχετίζεται με τους χάρτες. Οι Ε/κ πολιτικοί πρέπει να κατανοήσουν το εξής: Δίχως πολιτική ισότητα δεν θα βγει «ναι» από τους Τ/κ.

—Με τον όρο «πολιτική ισότητα» δεν αναφέρεστε μονάχα στην εκπαιδευτική προεδρία...

—Ακριβώς. Η εκπαιδευτική προεδρία είναι η κορυφή του παγόβουνου. Μεγάλη σημασία έχει και η πολιτική ισότητα στις δομές της ομοσπονδίας. Οι Ε/κ πρέπει να κατανοήσουν ότι με την πολιτική ισότητα θα εξασφαλιστεί η ειρήνη. Οι δύο κοινότητες θα πρέπει να αντιμετωπίζουν το ομόσπονδο κράτος ως «δικο τους κράτος». Η λειτουργικότητα της ομοσπονδίας δεν είναι η μοναδική προϋπόθεση για την ειρήνη.

Μόρφου και ανταλλαγή εδαφών

—Στο Εδαφικό, αποτελούν η Μόρφου και άλλες περιοχές που διεκδικεί η ε/κ πλευρά κόκκινες γραμμές για την τ/κ πλευρά;

—Στο Εδαφικό πρέπει να λάβουμε υπόψη μας δύο στοιχεία: Οικονομική βιωσιμότητα των ιδρυτικών κρατών και περιορισμός της επανόληψης του εκποτισμού των πληθυσμών. Θα μπορούσαμε να βρούμε εναλλακτικές φόρμουλες λαμβάνοντας υπόψη μας αυτές τις αρχές, λ.χ. επιστροφή εδαφών δίχως εκποτισμό πληθυσμών. Στο Εδαφικό δεν πρέπει

να έχουμε ταμπού. Με τη λύση οι Τ/κ επιστρέφουν 8,8% εδαφών στην ε/κ πλευρά.

—Ο Πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, συμπεριλαμβάνει και την ανταλλαγή εδαφών στις συζητήσεις για το Εδαφικό. Συμφωνείτε με αυτή την πρόταση;

—Δεν πρέπει να έχουμε ταμπού και σε αυτό το θέμα. Εφόσον θα πέσει στο 29,2% θα μπορούσε να ζητήσει κάποια άλλα εδάφη (ως αντάλλαγμα για τις περιοχές που διεκδικεί η ελληνοκυπριακή πλευρά).

ΘΕΣΕΙΣ / Του ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗ

Νέος πλανητάρχης

Στις 20 του μήνα ανέλαβε την προεδρία των ΗΠΑ ο προσφάτως εκλεγείς διοικητής του Ντόναλντ Τραμπ, ο 45ος Πρόεδρος. Ο νέος

πλανητάρχης ήδη έχει δώσει στίγμα της πολιτικής του σε διάφορους τομείς. Ή, για να είμαι πιο ακριβής, της πολιτικής που προτιμάται να ακολουθήσει. Προτίθεται λέω, γιατί κατά κανόνα οι προεκλογικές τοποθετήσεις σε όλο τον κόσμο μεταβάλλονται στον ένα ή τον άλλο βαθμό, μετά την ανάληψη της εξουσίας. Τούτου λεχθέντος, να υπογραμμίσω ότι θεωρώ πως ο βασικός κορμός των θέσεων που έχει εξαγγείλει θα προσπαθήσει τουλάχιστον να τα προωθήσει. Ήδη πριν καν αναλάβει την εξουσία, άρχισε το ξήλωμα του φιλολαϊκού νομοσχεδίου για την υγεία το οποίο είχε προωθήσει ο κ. Ομπάμα. Αλλά και η σύνθεση της κυβέρνησης που είναι ενδεικτική της πολιτικής που θα ακολουθήσει.

Δισεκατομμυριοίχοι, πολυεκατομμυριοίχοι και στρατιωτικοί. Ούτε τυχαίο είναι ούτε απλώς συμβολικό. Τι είναι, λοιπόν, εκείνο το οποίο μπορεί να αναμένεται; Για να απαντηθεί το ερώτημα ας φέρουμε στο μυαλό πρώτα μερικές από τις θέσεις του κ. Τραμπ προεκλογικά. (1) η θέση του να αναλάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση τα του οίκου της στο θέμα ασφάλεια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Με άλλα λόγια να πληρώνει για τη στρατιωτική προστασία που της παρέχουν οι ΗΠΑ. (2) Η πρόθεσή του να βελτιώσει τις σχέσεις με τη Ρωσία και να εντείνει τη συνεργασία Ουάσινγκτον – Μόσχα. (3) Η απαίτησή του να πληρώνουν το μερίδιό τους αναλογεί όσοι είναι εταίροι των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ. (4) Η τοποθέτηση περί ΝΑΤΟ, το οποίο θεωρεί αναχρονισμό. (5) Η αρνητική τοποθέτησή του έναντι της συμφωνίας για το περιβάλλον και (6) η πρόθεσή του να ανατρέψει και την παγκόσμια συμφωνία εμπορίου. (7) Η αρνητική στάση του

απέναντι στο μεταναστευτικό πρόβλημα. (8) Η εντονότερη εχθρική στάση του απέναντι στους μουσουλμάνους. (9) Η γενικότερη πρόθεσή του να περιορίσει τον αριθμό των ξένων στις ΗΠΑ υπέρ των λευκών αμερικανών. Ανάφερα μόνο μερικές προεκλογικές του θέσεις τις οποίες, αν υλοποιήσει, θα αναταράξει σημαντικά τον κόσμο. Θέσεις που ορισμένες εξ αυτών θα επηρεάσουν και την περιοχή μας, όπως π.χ. η πρόθεσή του για ενδυνάμωση της συνεργασίας με Ρωσία κάτι που έμμεσα θα επηρεάσει και την Κύπρο. Όπως θα επηρεάσει και την Κύπρο όταν και αν υλοποιήσει νέα προσέγγιση αναφορικά με το ΝΑΤΟ και τον ρόλο του. Ειδικά στο Κυπριακό θα πρέπει να δούμε τη στάση του απέναντι σε σειρά άλλων θεμάτων για να μπορούμε να κρίνουμε, όπως είναι: α) Παλαιστινιακό, β) Κουρδικό, γ) Ενεργειακό και ως επίσης η αντίκριση και διαχείριση της σχέσης με Ελλάδα και Τουρκία. Ειδικότερα με την Τουρκία εμπλέκονται διά-

Αναμένεται σκλήρυνση της αντίληψης για ενδυνάμωση των πιο ακραίων αντιλήψεων περί οικονομίας της αγοράς, αλλά και ανάπτυξη της στρατιωτικοποίησης της οικονομίας με μια παράλληλη γερή δόση λαϊκισμού.

φορά θέματα, μεταξύ των οποίων κάποια ήδη προαναφέραμε αλλά και άλλα όπως η στάση απέναντι στον Ερντογάν και το καθεστώς του και συγκεκριμένα στο ζήτημα Γκιουλέν.

Μιλώντας για τους παράγοντες που πιθανόν να επηρεάσουν τη στάση της νέας διοίκησης των ΗΠΑ να αναφερθούμε και σε ορισμένα πρόσφατα. Από τη μία θα έχουμε δύο υπουργούς που γνω-

ρίζουν περί Κύπρου, τον εξωτερικών λόγω Exxon Mobil και της εδω παρουσίας του πετρελαϊκού κολλοσσού και του εμπορίου λόγω της κυριαρχικής συμμετοχής του στην Τράπεζα Κύπρου. Από την άλλη φαίνεται ότι θα αντικατασταθεί η κ. Νούλαντ αλλά θα έχει ρόλο σκιάδους συμβούλου ο Χένρυ Κίσινγκερ, φίλος και συνεργάτης με τον σύζυγο της κ. Νούλαντ, ο οποίος όμως «πώλησε» τον Ντόναλντ Τραμπ κατά την προεκλογική εκστρατεία.

Έχω ήδη αναφέρει ότι η σύνθεση της κυβέρνησης Τραμπ είναι ενδεικτική της γραμμής που ενδεχομένως θα ακολουθήσει.

Τι είναι που προοιωνίζει; Εδώ που βρίσκονται τα πράγματα τόσο στον κόσμο αλλά κύρια στις ΗΠΑ θα πρέπει να αναμένεται μια σκλήρυνση της αντίληψης για ενδυνάμωση των πιο ακραίων αντιλήψεων περί οικονομίας της αγοράς και τις ανάλογες κοινωνικές επιλογές στα κεφαλαίωδη θέματα, π.χ. υγεία, αλλά και ανάπτυξη της στρατιω-

ποίησης της οικονομίας με μια παράλληλη γερή δόση λαϊκισμού.

Το πιο βασικό όμως είναι ότι τη χρηματοδότηση αυτής της προσέγγισης θα προσπαθήσει να την κάνει εξαγωγή. Τι εννοώ; Αν η ανάπτυξη των ακραίων καπιταλιστικών λογικών θα πρέπει να εφαρμοσθεί εντός της χώρας και μόνο χωρίς να εξαχθεί το κόστος της, τότε για να υπάρξει το ποσάτο αποτέλεσμα, δηλαδή να επωφεληθούν οι ζαμπλουτιοί συνδαιτυμόνες του Προέδρου Τραμπ, θα πρέπει να ζημιώσει ο αμερικανός εργαζόμενος. Αυτό δεν το θέλει. Δεν θέλει ούτε να μεγαλώσει ουσιαστικά η φτωχοποίηση, ούτε η ανεργία. Αντίθετα στο πλαίσιο διαχρονικού λαϊκισμού κάθε ακραίας συμπεριφοράς θέλει να δημιουργήσει θέσεις εργασίας. Άρα θα προσπαθήσει να εξαγάγει το κόστος χρηματοδότησης με όσα αυτό συνεπάγεται για τον κόσμο.

Ο κ. Νίκος Κατσουρίδης είναι πρώην βουλευτής ΑΚΕΛ.

Στο ποτάμι του προεκλογικού πατάει ο Αβέρωφ

Ιδεολογικά ξεκαθαρίσματα, επίθεση στον Ενδιάμεσο και πλήρη στήριξη στον Νίκο Αναστασιάδη δίνει ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Με πλάνο ιδεολογικού και καταστατικού ξεκαθαρίσματος υπό μάλης επέστρεψε από τη Γενεύη ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου. Το αποτέλεσμα στη Γενεύη μπορεί να άφησε ικανοποιημένους Προεδρικό και Πινδάρου, ωστόσο, στα ανώτατα δώματα του κόμματος αντιλαμβάνονται πως το επεισόδιο Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρου Κυπριανού με τον Έλληνα υπουργό Εξωτερικών Νίκο Κοτζιά πήρε μεγάλες προεκτάσεις, και επισκίασε όλα τα άλλα στην αντίληψη μιας μεγάλης μερίδας της κοινής γνώμης και αξιοποιήθηκε πλήρως από τα κόμματα του ενδιάμεσου χώρου. Με αφορμή το συγκεκριμένο περιστατικό ο συναγερμικός πρόεδρος είναι έτοιμος να βάλει τελεία στα περί ρήξης με την Αθήνα αλλά και να κλείσει όσα στόματα αμφισβητούν, τόσο εντός όσο και εκτός, την «εθνικοφοροσύνη» του ΔΗΣΥ και που κάνουν λόγο για αλλοστρώση, έως και αλλαγή πορείας του κόμματος από την εποχή Κληρίδη μέχρι σήμερα. Την ίδια στιγμή ο Αβέρωφ Νεοφύτου είναι έτοιμος να μπει αποφασιστικά σε νέα πολιτική περίοδο, προετοιμάζοντας σωστά τη βάση του κόμματος για ένα ενδεχόμενο δημοψήφισμα, αλλά κυρίως για τις επικείμενες εκλογές του 2018.

Παράταξη εθνικοφοροσύνης

Για ποιους λόγους η Πινδάρου έχει πάρει το τελευταίο διάστημα τον «εθνικομετρητή», επιμένοντας και υπογραμμίζοντας τα περί παράταξης της εθνικοφοροσύνης, είναι ένα ζήτημα που συζητείται εντόνως. Η αλήθεια είναι πως οι «συστάσεις» και «νουθεσίες» Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρου Κυπριανού προς τον Νίκο Κοτζιά, φαίνεται να

ενόχλησαν περισσότερο από το αναμενόμενο τον Έλληνα υπουργό Εξωτερικών, ο οποίος εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του στον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Ένα γεγονός το οποίο αξιοποίησε πλήρως ο χώρος του ενδιάμεσου και ιδιαίτερα το ΔΗΚΟ, κάνοντας λόγο για blame game φιλοκυβερνητικών εφημερίδων εναντίον της Ελλάδας. Με αυτό τον τρόπο κατάφερε να αποσείσει από πάνω του τα ατοπήματα τα οποία διέπραξε στη Γενεύη και να φέρει σε δύσκολη θέση το κυβερνητικό κόμμα. Αυτή την κατάστα-

Βασιζεται στον εθνικό πατριωτισμό του ΔΗΣΥ, στις αρχές του Γλαύκου Κληρίδη, ενώ επιτίθεται σφόδρα στο Κέντρο ο Αβέρωφ Νεοφύτου, καταδεικνύοντας πως έστω και δειλά προετοιμάζει την προεκλογική του '18.

ση, η οποία φαίνεται να λαμβάνει προεκτάσεις ρήξης Προεδρικού και ΔΗΣΥ με την ελληνική κυβέρνηση, θέλει μια και καλή να σταματήσει ο πρόεδρος του κυβερνητικού κόμματος, σημειώνοντας πως «μαθήματα εθνικοφοροσύνης δεν θέλει αυτή η παράταξη που ιστορικά το όνομά της συνδέεται όσο καμιάς άλλης με τα εθνικά ιδεώδη και τις αξίες του Ελληνισμού» και υπενθυμίζοντας με νόημα πως άλλοι διαμαρτύρονταν έξω από την ελληνική πρεσβεία προ μηνών.

Η αλήθεια είναι πως η Πινδάρου βλέπει με ιδιαίτερη ανησυχία το ενδεχόμενο αναβίωσης της εσωκομματικής διχόνοιας που υπήρξε

Αποφασισμένος να συγκρατήσει το πατριωτικό ακροατήριο του ΔΗΣΥ από τις σειρήνες του ενδιάμεσου χώρου είναι ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

το 2004 επί Σχεδίου Ανάν με το πατριωτικό και μετριοπαθές ακροατήριο να χωρίζονται σε δύο στρατόπεδα. Άλλωστε, στελέχη έχουν ήδη εκφράσει δημοσίως τις ανησυχίες τους για τις τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό, φέρνοντας σε δύσκολη θέση Προεδρικό και

Πινδάρου. Αυτή την εσωκομματική διχόνοια αλλά και κατ' επέκταση τη διαρροή συναγερμικών ψήφων προς τον ενδιάμεσο χώρο θέλει μια και καλή να προλάβει ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Η ομιλία του στο Ανώτατο το Σάββατο δεν ήταν άλλωστε καθόλου τυχαία, καθώς είχε ως

στόχο να καθυποτάξει όσους ανησυχούν πως ο ΔΗΣΥ έχει χάσει την ιδεολογική του ταυτότητα, ξεκαθαρίζοντας ότι το κόμμα δεν έχει μετακινήσει από την παρακαταθήκη που άφησε ο Γλαύκος Κληρίδης. Είναι γι' αυτό που ξεκαθάρισε άλλωστε πως το ενδεχόμενο μη λύσης, το οποίο άρchiσε σιγά-σιγά να καλλιεργείται, δεν αποτελεί συνέχεια της σημερινής κατάστασης, αλλά ένα καταστροφικό σενάριο που μεταφράζεται σε παράδοση εδαφών προς την Τουρκία. Κάτι, που ο πατριωτισμός του ΔΗΣΥ και του Νίκου Αναστασιάδη δεν πρόκειται να αφήσει να συμβεί.

Σκληρό ροκ σε Κέντρο

Είναι όμως το μόνο μέλημα του Αβέρωφ Νεοφύτου η επιδίωξη σύμφωνας εντός του ΔΗΣΥ; Ο συναγερμικός πρόεδρος, μετά από μία χρόνια προσπάθεια αποφυγής να μπει σε αντιπαράθεση με το ΔΗΚΟ το οποίο κατακεραύνωνε καθημερινά τον Νίκο Αναστασιάδη, αναλαμβάνει δράση και προετοιμάζει τον χώρο πως είναι έτοιμος για ένα σκληρό πόλεμο εάν και εφόσον χρειαστεί. Και αυτό γιατί τις τελευταίες καταγγελίες τους περί ρήξης κυβέρνησης-ΔΗΣΥ με την Αθήνα, ο ίδιος τις μεταφράζει ως προσπάθειες προσέλκυσης του πατριωτικού - εθνικοφρονος μετώπου του ΔΗΣΥ, προς το Κέντρο. Αυτός είναι και ο λόγος που το κόμμα πλέον απαντά καθημερινά στις βολές του ενδιάμεσου χώρου και δεν διστάζει να συγκρουστεί. Πολιτικοί κύκλοι συνδέουν το γεγονός με τις προεδρικές του 2018, καθώς ο πρόεδρος του κυβερνητικού κόμματος αντιλαμβάνεται πως ο ΔΗΣΥ και ο Νίκος Αναστασιάδης δεν θα έχουν τη στήριξη των εν λόγω κομμάτων, αλλά αναμένεται να εντείνουν την αντιπολιτευτική τους στάση μέχρι και το 2018.

Προεκλογικός Αναστασιάδης

Μπνίει ο ΔΗΣΥ δειλά-δειλά σε προεκλογικούς ρυθμούς ή θεωρούν ως δεδομένο ότι η λύση θα προηγηθεί των εξελίξεων; Το γεγονός πως το κόμμα βρίσκεται σε προχωρημένες διεργασίες γύρω από το καταστατικό συνέδριο καταδεικνύει πως δεν βλέπουν μια λύση εντός του επόμενου διαστήματος. Όπως εκτιμούν πολιτικές πηγές, ο προεκλογικός αγώνας δεν πρόκειται να αρχίσει, όσο στον χορό δεν μπαίνει το ΑΚΕΛ. Και επί του παρόντος, το ΑΚΕΛ κρατά σιγή ιχθύος γύρω από το όλο ζήτημα. Αυτό, φαίνεται να ευνοεί τον Νίκο Αναστασιάδη και τον ΔΗΣΥ, καθώς η συνάντηση του ΑΚΕΛ προς τους χειρισμούς της κυβέρνησης στον Κυπριακό παίρνει παράταση, όσο το κόμμα δεν αρχίζει τον προεκλογικό του. Το κύριο ζήτημα, ωστόσο, που τίθεται είναι πως σε αντίθεση με το ΑΚΕΛ ο χώρος του ενδιάμεσου έχει ξεκινήσει μία μετωπική επίθεση και αποδόμηση του Νίκου Αναστασιάδη. Αναπόφευκτα, αυτό αναγκάζει τον ΔΗΣΥ να μπει έστω και δειλά στον προεκλογικό χορό, απαντώντας στις βολές της αντιπολιτευσης. «Στόχος μας είναι να αξιοποιήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο τα θετικά της Γενεύης» επισημαίνουν κομματικά στελέχη, υπογραμμίζοντας πως η εκεί παρουσία του Νίκου Αναστασιάδη ήταν το καλύτερο -μέχρι τώρα- προεκλογικό χαρτί για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και βάσει αυτού θα επικεντρωθούν το επόμενο διάστημα.

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Υποβολή Αιτήσεων

Έναρξη Νέου Κύκλου Μαθημάτων, 6 Φεβρουαρίου 2017

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου δέχεται αιτήσεις για εγγραφή σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, για το Εαρινό Εξάμηνο, το οποίο αρχίζει στις 6 Φεβρουαρίου 2017

Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να ενημερωθούν για τη διαδικασία εισδοχής και τα απαραίτητα πιστοποιητικά που υποβάλλονται με την αίτηση εισδοχής, στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου (www.euc.ac.cy)

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Γραφείο Εισδοχής στο τηλέφωνο: 22713001

ΣΧΟΛΗ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

► Doctor of Medicine (MD)

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Νομική (L.L.B.)
- Νομική Κυπριακό Δίκαιο (L.L.B.)
- Νομική Ελληνικό Δίκαιο (L.L.B.)

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Νομική
- Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο
- Δημόσιο Δίκαιο

Διδακτορικό Πρόγραμμα

- Νομική

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Αγγλική Φιλολογία και Γλωσσολογία
- Δημόσια Διοίκηση και Διακυβέρνηση
- Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Επικοινωνία
- Ψυχολογία

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Συμβουλευτική
- Δημόσια Διοίκηση
- Ψυχολογία
- Κλινική Ψυχολογία
- Συμβουλευτική Ψυχολογία

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (Business Studies)
- Διοίκηση Ξενοδοχείων, Τουρισμού και Οργάνωση Εκδηλώσεων
- Διοίκηση και Ηγεσία
- Λογιστική
- Marketing Communications and Social Media

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)

Διδακτορικό Πρόγραμμα

- Διοίκηση Επιχειρήσεων

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΙΓΩΓΗΣ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Γραφικές Τέχνες
- Δημοτική Εκπαίδευση
- Μουσική
- Νηπιαγωγικά

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Εικαστικές Τέχνες στην Εκπαίδευση
- Ειδική (Ενιαία) Εκπαίδευση
- Εκπαιδευτική Ηγεσία
- Πρώτη Αγωγή και Εκπαίδευση
- Τεχνολογίες Μάθησης και Επικοινωνίας
- Μουσική Παιδαγωγική

Διδακτορικά Προγράμματα

- Επιστήμες της Αγωγής
- Μουσική Παιδαγωγική

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Αθλητική Επιστήμη και Φυσική Αγωγή
- Ακτινοδιαγνωστική/Ακτινοθεραπεία
- Βιολογικές Επιστήμες
- Γενική Βιολογία
- Γενική Μικροβιολογία
- Διατροφή-Διατολογία
- Εργοθεραπεία
- Ηλεκτρολογική και Ηλεκτρονική Μηχανική
- Λογοθεραπεία
- Μαθηματικά
- Μηχανική Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

- Δίκτυα Υπολογιστών
- Τηλεπικοινωνίες

Νοσηλευτική

- Πληροφορική
- Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Ηλεκτρονικών Παιχνιδιών
- Μηχανική Λογισμικού
- Πολιτική Μηχανική και Μηχανική Περιβάλλοντος
- Συστήματα Πληροφορικής (Τεχνολογίες Διαδικτύου)
- Φαρμακευτική
- Φυσικοθεραπεία

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Αθλητική Φυσικοθεραπεία
- Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία
- Επιστήμη του Αθλητισμού
- Εφαρμοσμένη Διατροφή και Διατολογία
- Λογοπαθολογία
- Μαιευτική

- Νοσηλευτική
- Κοινωνική Νοσηλευτική
- Ψυχικής Υγείας/Ψυχιατρική Νοσηλευτική
- Πληροφορική

Διδακτορικά Προγράμματα

- Δημόσια Υγεία
- Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία
- Νοσηλευτική
- Πληροφορική
- Φυσικοθεραπεία

ΜΟΝΑΔΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πτυχιακά Προγράμματα

- Αγγλική Φιλολογία και Γλωσσολογία
- Διοίκηση Επιχειρήσεων
- Marketing Communications and Social Media
- Ψυχολογία

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

- Αγγλική Φιλολογία και Γλωσσολογία
- Δημόσια Υγεία
- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Συμβουλευτική
- Ειδική (Ενιαία) Εκπαίδευση
- Εκπαιδευτική Ηγεσία
- Πρώτη Αγωγή και Εκπαίδευση
- Τεχνολογίες Μάθησης και Επικοινωνίας
- Μουσική Παιδαγωγική

Ετοιμη η Μόρφου για επιστροφή των κατοίκων της

Σχεδιασμοί και για τις υπόλοιπες υπό επιστροφή περιοχές, ενώ εξετάζονται ενδεχόμενες επιπτώσεις στις ελεύθερες περιοχές

Εν αντιθέσει με την Αμμόχωστο οι σχεδιασμοί για τη Μόρφου αλλά και άλλες υπό επιστροφή περιοχές δεν προνοούν Έκτακτο Σχέδιο Δράσης χωρίς αυτό να σημαίνει, όπως μας εξηγήθηκε, ότι δεν υπάρχουν βασικές προνοιές. Για τη Μόρφου έχει γίνει μια προχωρημένη πολεοδομική ανάλυση της κωμόπολης με βασική διαπίστωση ότι η κατάστασή της δεν είναι ίδια με αυτή της Αμμοχώστου. Ο Θέμος Δημάρχου ιεραρχώντας τα βήματα, εάν και εφόσον η Μόρφου επιστραφεί, θεωρεί ως σημαντικό θέμα τη διαδικασία μεταστέγαση των Τ/κ που θα πρέπει να αποχωρήσουν, παρά την αλλαγή διοίκησης της πόλης. Στο Συμβούλιο Ανοικοδόμησης θεωρούν ότι δεν θα υπάρξουν ιδιαίτερα προβλήματα που να καθιστούν αναγκαία την κρατική αρωγή εν είδει μεταβατικής περιόδου. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στις διαδικασίες που θα προνοεί η λύση μιας και η πολεοδομική ανάπτυξη της Μόρφου θεωρείται πιο απλή. Ανάλογα βήματα προνοούνται και για άλλες περιοχές που θα επιστρέψουν υπό ε/κ διοίκηση.

Στήριξη στους Κερυνειώτες

Πρόνοιες υπάρχουν όμως και για περιοχές που θα παραμείνουν υπό τ/κ διοίκηση. Ωστόσο, εδώ η παρουσία και ο ρόλος των κρατικών

αρχών θα είναι περιορισμένος. Όπως μας εξήγησε ο Θέμος Δημάρχου έχουν γίνει σχεδιασμοί υποβοήθησης όσων θα επιστρέψουν που ξεκινούν από τεχνική βοήθεια αλλά και θέματα χρηματοδότησης. Η ίδια πρακτική θα εφαρμοσθεί και σε άλλες περιοχές υπό τ/κ διοίκηση. Για τις αρχές της Δημοκρατίας δεν τίθεται, όπως μας είπε, ποιος θα επωμιστεί το οικονομικό κόστος υλοποίησης των σχεδιασμών. Για τον ίδιο προέχει η επιστροφή και η αρχή μιας νέας ζωής σε έναν κόσμο πιο αισιόδοξο.

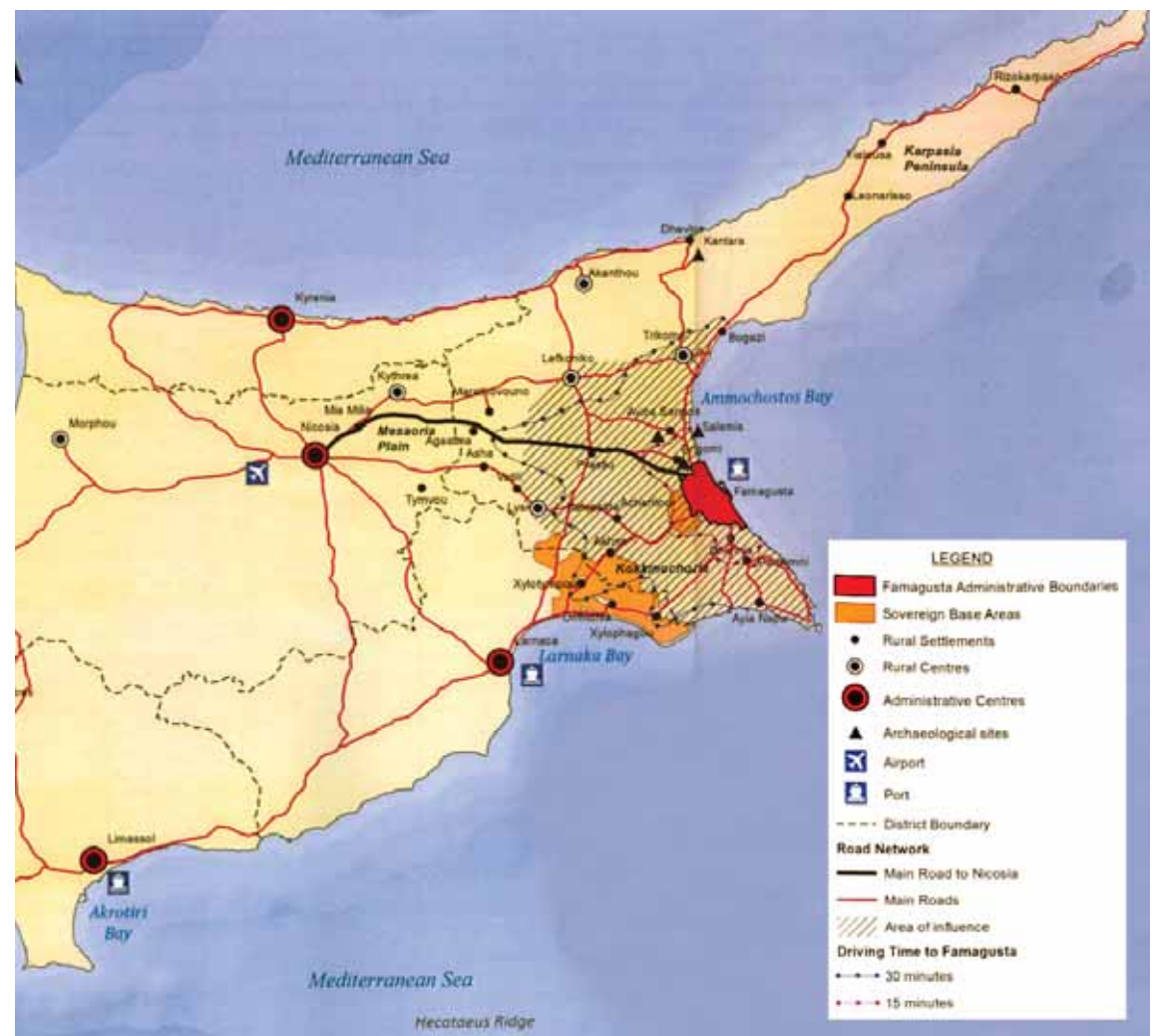
Ενιαίες υπηρεσίες

Πέρα από τον βασικό κορμό των σχεδίων δράσης που υπάρχουν στο ενδεχόμενο λύσης επιμέρους μελέτες έχουν εκπονηθεί και από άλλους φορείς για ουσιαστικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Μία από αυτές είναι το ηλεκτρικό δίκτυο όπου οι σχεδιασμοί που έχουν γίνει είναι σε προχωρημένο στάδιο. Με βάση την εικόνα που υπάρχει στο Συμβούλιο Ανοικοδόμησης δεν θα χρειασθούν νέα δίκτυα, αφού οι σχεδιασμοί κινούνται στη λογική της ενοποίησης. Από πλευράς ΑΗΚ φαίνεται να υπάρχουν διαβεβαιώσεις ότι στο θέμα της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας δεν θα υπάρξουν προβλήματα κάτι που δεν συμβαίνει το ίδιο με το

Το Συμβούλιο Ανοικοδόμησης δεν έχει εκπονήσει Σχέδιο Έκτακτης Δράσης για τη Μόρφου μιας και όπως εκτιμάται οι προκαταρκτικές διαδικασίες δεν είναι τόσο περιπλοκές όπως αυτές της Αμμοχώστου.

Σχεδιασμοί υπάρχουν για τη διασύνδεση των ηλεκτρικών δικτύων και διαβεβαιώνεται ότι δεν θα προκύψουν προβλήματα εν αντιθέσει με το οδικό δίκτυο το οποίο θα πρέπει να σχεδιαστεί σε ενιαία βάση.

Προβληματισμός υπάρχει στο Συμβούλιο Ανοικοδόμησης για ενδεχόμενες επιπτώσεις σε τοπικές κοινωνίες στις ελεύθερες περιοχές από την μετακίνηση προσφύγων σε υπό επιστροφή περιοχές. Για την περίπτωση των Αμμοχωστιανών που διαμένουν στη Λεμεσό αναμένεται να παρατηρηθεί έλλειψη αριθμού επαγγελματιών.

οδικό δίκτυο. Με βάση παλαιότερες μελέτες που έχουν γίνει, όπως μας εξήγησε ο κ. Δημάρχου, έχουν εντοπισθεί προβλήματα τα οποία σε πρώτη φάση μπορούν με ένα απλό τρόπο αλλά στη συνέχεια θα απαιτηθεί δουλειά για ένα ενιαίο αξιοπρεπές οδικό δίκτυο.

Στο θέμα αποκατάστασης των επικοινωνιών μεταξύ ελεύθερων και κατεχομένων περιοχών οι ειδικοί διαβεβαιώνουν το Συμβούλιο Ανοικοδόμησης ότι δεν υπάρχουν σοβαρά εμπόδια με τον ίδιο να μην μπορεί να αντιληφθεί τους λόγους που δεν προχώρησε η ενοποίηση

των τηλεπικοινωνιακών δικτύων.

Το Συμβούλιο Ανοικοδόμησης απασχόλησαν και ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις σε τοπικές κοινωνίες των ελεύθερων περιοχών από τη μετακίνηση προσφύγων μετά τη λύση. Μια τέτοια περίπτωση είναι η Λεμεσός όπου διαμένει μεγάλος αριθμός Αμμοχωστιανών. Με βάση τις εκτιμήσεις που υπάρχουν επιπτώσεις θα εμφανισθούν σε περιοχές όπου θα υπάρξει μαζική μετακίνηση προσφύγων. Με παράδειγμα τη Λεμεσό αναμένεται σε ένα τέτοιο σενάριο η έλλειψη συγκεκριμένων επαγγελματιών. Το

πόσο έντονο θα είναι το πρόβλημα που ενδεχομένως να προκληθεί θα εξαρτηθεί από τη ροή φυγής. Στο Συμβούλιο Ανοικοδόμησης εκτιμούν ότι δεν θα προκληθούν σοβαρές αναταράξεις σε τοπικές κοινωνίες των ελεύθερων περιοχών, αν η μεταστέγαση ολοκληρωθεί σε μια περίοδο δεκαετίας. Υπολογίζεται ότι στην αρχή θα υπάρξει ένα μεγάλο κύμα αποχώρησης και στη συνέχεια θα συνεχίζεται σταδιακά και ανάλογα πάντα με την ολοκλήρωση των προετοιμασιών στις περιοχές επιστροφής.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΟΜΑΡΑΣ

Έχω μια τράπεζα που με καταλαβαίνει.

Γιατί ανταποκρίνεται άμεσα, με αξιοπιστία και υπευθυνότητα. Με λύσεις, προϊόντα και υπηρεσίες προσαρμοσμένα στις δικές μου ανάγκες. Γιατί με ξέρει με το μικρό μου όνομα. Είναι γεμάτη φιλικά πρόσωπα που μου προσφέρουν άψογη εξυπηρέτηση. Γιατί, σαν μέλος του διεθνούς ομίλου BLC Bank-FRANSABANK Group, με κάνει να αισθάνομαι σιγουριά και ασφάλεια. USB Bank. Η τράπεζά μου.

usbbank

WE DELIVER WHAT MATTERS
www.usbbank.com.cy | 8000 2323

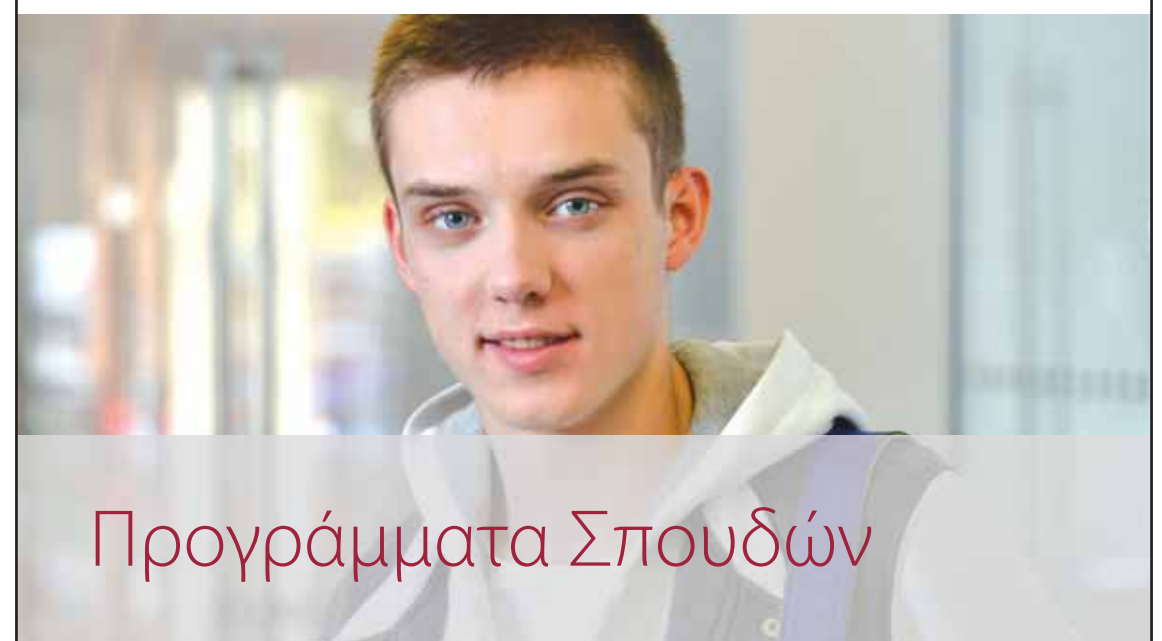
Μέλος του διεθνούς χρηματοοικονομικού ομίλου BLC Bank-FRANSABANK Group

Cyprus College

55 χρόνια σταθερή αξία

Έναρξη Μαθημάτων:
6 Φεβρουαρίου 2017

Προγράμματα Σπουδών

Cyprus College Λεκωσία

- ▶ Αισθητική
- ▶ Βοηθός Οδοντιατρού
- ▶ Γραμματειακές Σπουδές
- ▶ Διαδικτυακό Μάρκετινγκ και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης
- ▶ Διοίκηση Επιχειρήσεων
- ▶ Μουσική Τεχνολογία
- ▶ Τεχνικός Ηλεκτρολογίας
- ▶ Τεχνικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων
- ▶ Τεχνικός Μηχανικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων

Λεκωσία

Διογένης 6, Εγκωμη, 2404 Λεκωσία, Κύπρος
Τ.Θ. 22006, 1516 Λεκωσία, Κύπρος
Τηλ: 22713000, Φαξ: 22713172, 22662051
Email: admit@college.ac.cy

Cyprus College Λεμεσός

- ▶ Accounting
- ▶ Αισθητική
- ▶ Γραμματειακές Σπουδές
- ▶ Διοίκηση Επιχειρήσεων
- ▶ Ιατρικός Επισκέπτης
- ▶ Πληροφορική/Computer Science
- ▶ Τεχνικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων
- ▶ Τεχνικό Σχέδιο και Διοίκηση Γραφείου

Λεμεσός

Αρχιεπισκόπου Μακαρίου III, 56
3065 Λεμεσός, Κύπρος, Τ.Θ. 57163, 3313 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ: 25867300, Φαξ: 25867400, 25736427
E-mail: Limassol@college.ac.cy

www.cycollege.ac.cy

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΑΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Αφορισμοί

«Εμένα με ενδιαφέρει το τι καλό θα αφήσω, ούτε τα μπράβο ούτε τα ευχαριστώ των ανθρώπων» έλεγε συχνά ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος. Και είναι γεγονός πως η Εκκλησία, αλλά και ο Αρχιεπίσκοπος ως θρησκευτικός ηγέτης, θα μπορούσε να παίζει τον δικό του καταλυτικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση της κοινωνίας, σε καίρια ζητήματα που έχουν να κάνουν με την καταπολέμηση του ρατσισμού την ενίσχυση της αλληλεγγύης, της συγχώρεσης και της αδελφότητας. Και συνεπώς να αφήσει κάτι καλό σε μία κοινωνία ιδιαίτερα διαχισμένη, η οποία αρέσκειται να κατατάσσεται σε στρατόπεδα. Μπορούμε να ελπίζουμε σε ένα πνευματικό έργο της Εκκλησίας που θα επουλώσει πληγές και φέρει κοντά έναν εν γένει διαχισμένο λαό;

Δυστυχώς, σε αντίθεση με τον Πάπα Φραγκίσκο, ο οποίος με το εξαιρετικό έργο του έχει δικαίως κερδίσει τον τίτλο του πνευματικού ηγέτη, ο προκαθήμενος της Εκκλησίας της Κύπρου έχει επιλέξει έναν άλλο δρόμο. Αυτό της μισαλλοδοξίας, της μεγαλομανίας και του ρατσισμού. Η μέχρι τώρα πορεία του βρίθει παραδειγμάτων που κάθε άλλο κάνουν παρά να μιλούν για πνευματικότητα και να εκφράζουν λόγο αγάπης. Όσο ο Πάπας Φραγκίσκος επεσήμαινε πως η Εκκλησία πρέπει να απολογηθεί στους ομοφυλόφιλους για τις διακρίσεις που υπέστησαν, ο ίδιος δήλωνε πως «η ομοφυλοφιλία είναι μια εκτροπή που μπορεί να καταπολεμηθεί μέσα από ένα ορθά δομημένο εκπαιδευτικό σύστημα».

Όταν ο Πάπας Φραγκίσκος έπλενε τα πόδια των προσφύγων, ο Μακαριότατος αγόραζε τηλεοπτικό κανάλι και ξεδιπλώνει τα σχέδιά του για νέο καθεδρικό ναό ύψους 20-25 μέτρων και κόστους 9 εκατομμυρίων καθώς του «προκαλούσε εντροπή» να υποδέχεται επισκέπτες στο παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννη.

Το αν ο ίδιος επέλεξε από τη θέση του να ξεδιπλώνει επιχειρηματικά σχέδια, είναι ένα ζήτημα που λίγο μας αφορά. Όταν όμως βγάξει τη γλώσσα του περίπατο, άλλοτε με ρατσιστικά παραληρήματα, άλλοτε εκφράζοντας περιέργες τοποθετήσεις γύρω από το Κυπριακό, τότε το ζήτημα αποκτά επικίνδυνες διαστάσεις και κάποιος οφείλει να παρέμβει.

«Να αρχίσουμε να σκεπτόμεθα πως η μη λύση δεν είναι κακό. [...] Η μη λύση δεν πρέπει να σας ενοχλεί καθόλου, είναι μια κακή λύση θα φέρει ατέλειωτες διαφορές στο λαό μας» ανέφερε απευθυνόμενος προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος σε εκδήλωση για τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, καταδεικνύοντας ξεκάθαρα τις προθέσεις του σε ένα επικείμενο σχέδιο λύσης. Την επόμενη μέρα, δεν παρέλειψε να υπενθυμίσει στον Πρόεδρο ότι έχει και προεκλογική περίοδο σε λίγους μήνες και του ανέφερε με νόημα πως εκείνον που υποστηρίζει, εκείνος βγαίνει.

Για αυτές ακριβώς τις δηλώσεις αλλά και τη γενικότερη εικόνα παρέμβασης ενίοτε και της αλαζονείας της Εκκλησίας απέναντι στο κράτος ευθύνεται το ίδιο το κράτος. Δυστυχώς, ως κοινωνία αλλά κυρίως ως Πολιτεία, δεν καταφέραμε ποτέ να κόψουμε τον ομφάλιο λώρο με το συντηρητικό εκκλησιαστικό κατεστημένο, το οποίο θεωρεί πως μπορεί να έχει λόγο για τα πάντα. Χαρακτηριστική προσφάτως και η σπουδή του Προέδρου της Δημοκρατίας να ενημερώσει πρώτα την Εκκλησιαστική Σύνοδο και στη συνέχεια το Εθνικό Συμβούλιο για τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Χαρακτηριστική και η γενικότερη εικόνα υπουργών που σπεύδουν να λάβουν τις ευλογίες του Αρχιεπισκόπου για διάφορα ζητήματα ιδιαίτερα στον ευαίσθητο τομέα της παιδείας.

Το γεγονός ότι τα «καλά παιδιά» του ακροδεξιού ΕΛΑΜ, έχουν καταφέρει να θριαμβεύσουν στην επαρχία του Προκαθήμενου, πολύ φοβόμαι πως δεν είναι καθόλου τυχαίο και αυτό θα έπρεπε να είχε προβληματίσει προ πολλού την Πολιτεία.

Είναι καιρός να βάλουμε λοιπόν μία τελεία. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε πόσα μπράβο και πόσα ευχαριστώ έχει ακούσει ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας, το σίγουρο είναι πως το έργο του κρίνεται ιδιαίτερα δυσοίονο γύρω από την αδελφότητα, την αγάπη και την πνευματικότητα.

Μπορεί, λοιπόν, να επικεντρωθεί στο να βελτιώσει την εικόνα αλλά και το έργο του εκεί. Η οποιαδήποτε τοποθέτηση του γύρω από το Κυπριακό, δεν θα έπρεπε να έχει καμία σημασία, ούτε να έχει βαρύτητα. Τόσο του ίδιου όσο και της ομηγυρής του. Ας βρούμε λοιπόν τα αντανάκλαστικά ως κράτος, να θέσουμε την κόκκινη γραμμή μας σε αυτά. Άραγε μπορούμε;

economidom@kathimerini.com.cy

Μετά από οκτώ χρόνια επιστρέφουμε σε κανονικούς ρυθμούς...

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Το αστείο παρατρέβηξε

Είναι έντονη η αίσθηση του κοινοπολιού στην πολιτική. Όλη την προηγούμενη εβδομάδα συζητούσαμε για τη διαρροή που έγινε από συγκεκριμένο πολιτικό στη Γενεύη προς συγκεκριμένο δημοσιογράφο. Συχαρητήρια και στους δύο, για την καλή δουλειά που έκαναν. Επιβεβαιώσαν πανηγυρικά ποιος είναι ο σκύλος και ποια η ουρά του. Στο τέλος της τρέχουσας εβδομάδας, και εφόσον το Μον Πελερέν ξεφούσκωσε, αφού δεν φούσκωσε και ποτέ, τη σκυτάλη στο κοινοπολιό πήρε ο Αρχιεπίσκοπος. Ο οποίος παρόντων δύο Προέδρων, της Κύπρου και της Ελλάδας, αποφάσισε να πει στον Αναστασιάδη πως και η μη λύση δεν είναι κάτι τραγικό. Με τις εκάστοτε παρεμβολές του Αρχιεπισκόπου στα πολιτικά δρώμενα, στα οικονομικά και λιγότερο στα κοινωνικά, οι στίπλες των εφημερίδων έχουν ασχοληθεί πολλάκις. Μπροστά μας όμως έχουμε μια διαδικασία ανοικτού τέλους που θεσμικά ως τέτοια θα πρέπει να οδηγήσει κάπου. Εφόσον το πήρε πάνω του ο νέος γ.γ. των Η.Ε., κάτι που φάνηκε στη Γενεύη παίρνοντας τον λόγο και την πρωτοβουλία επί της ουσίας από τον ειδικό απεσταλμένο κ. Αϊντε, είναι εκείνος που θα πρέπει να πει κάποια στιγμή τι μέλλει γενέσθαι. Αδιέξοδο ή λύση. Από τα δικά του κείλη επισήμως θα βγει το πόρισμα.

Η διαδικασία στο ενδιαμέσο θα είναι μακρά. Θα επαναρχίσουν στην Κύπρο οι συνομιλίες και εφόσον υπάρχουν σωρεία ανοικτών θεμάτων, διαβλέπω παράλληλες συζητήσεις για τα εντός, εντός χώρας, και για την Ασφάλεια και τις Εγχειρήσεις στην Ελβετία. Αν και δεν γαντζώνομαι σε ορόσημα, το επόμενο είναι το δημοψήφισμα στην Τουρκία. Αν βολέψει τον Ερντογάν να πει ότι υπάρχει αδιέξοδο στο Κυπριακό, βολέψει και τον Αρχιεπίσκοπο; Ποιο είναι το plan b του δεύτερου; Γιατί το σχέδιο του Ερντογάν μακρόπνοια ίσως είναι η προσάρτηση όσο απίστευτο κι αν φαίνεται, με την πιθανότητα αυτή συμφωνεί ο Αρχιεπίσκοπος;

Η διαδικασία στο ενδιαμέσο θα είναι μακρά. Θα επαναρχίσουν στην Κύπρο οι συνομιλίες και εφόσον υπάρχουν σωρεία ανοικτών θεμάτων, διαβλέπω παράλληλες συζητήσεις για τα εντός, εντός χώρας, και για την Ασφάλεια και τις Εγχειρήσεις στην Ελβετία. Αν και δεν γαντζώνομαι σε ορόσημα, το επόμενο είναι το δημοψήφισμα στην Τουρκία. Αν βολέψει τον Ερντογάν να πει ότι υπάρχει αδιέξοδο στο Κυπριακό, βολέψει και τον Αρχιεπίσκοπο; Ποιο είναι το plan b του δεύτερου; Γιατί το σχέδιο του Ερντογάν μακρόπνοια ίσως είναι η προσάρτηση όσο απίστευτο κι αν φαίνεται, με την πιθανότητα αυτή συμφωνεί ο Αρχιεπίσκοπος;

Η διαδικασία στο ενδιαμέσο θα είναι μακρά. Θα επαναρχίσουν στην Κύπρο οι συνομιλίες και εφόσον υπάρχουν σωρεία ανοικτών θεμάτων, διαβλέπω παράλληλες συζητήσεις για τα εντός, εντός χώρας, και για την Ασφάλεια και τις Εγχειρήσεις στην Ελβετία. Αν και δεν γαντζώνομαι σε ορόσημα, το επόμενο είναι το δημοψήφισμα στην Τουρκία. Αν βολέψει τον Ερντογάν να πει ότι υπάρχει αδιέξοδο στο Κυπριακό, βολέψει και τον Αρχιεπίσκοπο; Ποιο είναι το plan b του δεύτερου; Γιατί το σχέδιο του Ερντογάν μακρόπνοια ίσως είναι η προσάρτηση όσο απίστευτο κι αν φαίνεται, με την πιθανότητα αυτή συμφωνεί ο Αρχιεπίσκοπος;

Η μήπως έχει γνώση του plan b της κυβέρνησης; Το πρόβλημα με τον προκαθήμενο είναι δομικό και εκπορεύεται από την εποχή που της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ο εκάστοτε προκαθήμενος, αλλά και ο κληρικός, σε μια κυπριακή κοινωνία με ελάχιστη μόρφωση και συμμετοχή στα κοινά, αποτελούσε τη φωνή του λαού και εκπρόσωπό του. Τότε που υπήρχε η βεβαιωμένη πεποίθηση πως η Εκκλησία αποτελούσε τον μοναδικό οργανισμό που είχε το δεσμεϊν και το λυεϊν διοικητικά μέσα στην κοινωνία. Τώρα όμως, τα δεδομένα είναι όχι μόνο διαφορετικά αλλά απέχουν παρασάγγας από εκείνες τις συνθήκες. Η κοινωνία έχει επιτύχει ένα απίστευτο επίπεδο μόρφωσης, διαπαιδαγώγησης και συμμετοχής στα κοινά, η άποψή της είναι δομημένη και δεν έχει ανάγκη από πετραχίλια να την καθοδηγούν ή να ομιλούν εξ ονόματός της. Το να νοουθετεί σήμερα ο Αρχιεπίσκοπος τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας έστω και να σκεφτεί τη μη λύση, μόνο μια σκέψη θα μπορούσα να πω ότι πέρασε με βεβαιότητα από το μυαλό του Αναστασιάδη: Έλα παππού να σου

δείξω τα αμπελοχώραφά σου. Ξεπερνώντας κι αυτό ακόμη το ελάχιστο επίπεδο καθωσπρεπισμού ο προκαθήμενος, εφόσον η παρατήρηση έγινε ενώπιον του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας. Φαντάζομαι πως ο Αναστασιάδης έχει σκεφτεί τι θα γίνει ή πως θα αντιμετωπιστεί το ενδεχόμενο της μη λύσης. Αν η κοινωνία από την άλλη πλευρά, πέραν των κραυγών στα δίκτυα, θέλει ή όχι λύση εκείνη θα το αποφασίσει με την ψήφο της όταν έρθει η ώρα. Αν όμως ο Αρχιεπίσκοπος νομίζει ότι είμαστε στο 1890 και πως αποφασίζει εκείνος για όλους μας, καλό θα είναι κάποια στιγμή το πολιτικό σύστημα να ωριμάσει τόσο ώστε στέκοντας στο ύψος που του πρέπει επιτέλους, να βάλει τα πράγματα στη θέση τους μια και καλή. Το αστείο παρατρέβηξε...

Φαντάζομαι πως ο Αναστασιάδης έχει σκεφτεί τι θα γίνει ή πως θα αντιμετωπιστεί το ενδεχόμενο της μη λύσης. Αν η κοινωνία από την άλλη πλευρά, πέραν των κραυγών στα δίκτυα, θέλει ή όχι λύση εκείνη θα το αποφασίσει με την ψήφο της όταν έρθει η ώρα. Αν όμως ο Αρχιεπίσκοπος νομίζει ότι είμαστε στο 1890 και πως αποφασίζει εκείνος για όλους μας, καλό θα είναι κάποια στιγμή το πολιτικό σύστημα να ωριμάσει τόσο ώστε στέκοντας στο ύψος που του πρέπει επιτέλους, να βάλει τα πράγματα στη θέση τους μια και καλή. Το αστείο παρατρέβηξε...

Φαντάζομαι πως ο Αναστασιάδης έχει σκεφτεί τι θα γίνει ή πως θα αντιμετωπιστεί το ενδεχόμενο της μη λύσης. Αν η κοινωνία από την άλλη πλευρά, πέραν των κραυγών στα δίκτυα, θέλει ή όχι λύση εκείνη θα το αποφασίσει με την ψήφο της όταν έρθει η ώρα. Αν όμως ο Αρχιεπίσκοπος νομίζει ότι είμαστε στο 1890 και πως αποφασίζει εκείνος για όλους μας, καλό θα είναι κάποια στιγμή το πολιτικό σύστημα να ωριμάσει τόσο ώστε στέκοντας στο ύψος που του πρέπει επιτέλους, να βάλει τα πράγματα στη θέση τους μια και καλή. Το αστείο παρατρέβηξε...

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ

Η μη λύση...

Η τρικυμία εν κρανίω που επικρατεί στα κεφάλια και στα μυαλά μερικών σ' αυτό τον τόπο συνεχίζει να με εκπλήσσει δυσάρεστα. Λίγες μέρες μετά τη διάσκεψη της Γενεύης κάποιος ρίχνουν νερό στον μύλο της δικοτομικής πολιτικής της Τουρκίας. Πραγματικά δεν ξέρω τι σκέφτεται ο Αρχιεπίσκοπος και όλοι όσοι αρχίζουν σιγά σιγά να μας πλάσσουν το σκεπτικό της «μη λύσης». Είναι εθνικά επικίνδυνο να συνεχίσουμε αυτή την απαράδεκτη. Έτσι το είπε και ο προκαθήμενος της Εκκλησίας, που δεν χάνει ευκαιρία να προκαλεί αντιδράσεις με τις ακραίες απόψεις του. Δεν ξέρω φυσικά ποια είναι η πραγματική θέση του Αρχιεπισκόπου, άλλοτε είναι ένθερμος υποστηρικτής των συνομιλιών και των προσπαθειών του Προέδρου Αναστασιάδη, παίρνοντας μάλιστα και πρωτοβουλίες για συναντήσεις με τον Μουφτί των Τουρκοκυπρίων αλλά και των άλλων θρησκευτικών ηγετών, άλλοτε ανέχεται τον Μητροπολίτη Πάφου και τους ακραίους λόγους του, κάνοντας και ο ίδιος δηλώσεις όπως η παραπάνω. Δεν είναι μόνο ο Αρχιεπίσκοπος αλλά και αρκετοί πολιτικοί αρχηγοί και ξεθαρρεύοντας έχουν αρχίσει να πλάσσουν στον κόσμο αυτή την απαράδεκτη θέση. Γράφω «ξεθάρρεψαν» διότι ως πριν από μερικά χρόνια, δεν τολμούσαν να την εκφράσουν δημόσια, φοβούμενοι το πολιτικό κόστος, αφού η δικοτόμηση και η νομιμοποίηση της είναι η τελευταία μας «κόκκινη» γραμμή.

Δεν καταλαβαίνουν ότι αυτός ήταν ανέκαθεν ο στόχος της Τουρκίας; Η δικοτόμηση είναι το μεγαλύτερο κακό που μπορεί να συμβεί και πάση θυσία πρέπει να αποφευχθεί. Η «μη λύση» μάς οδηγεί μαθηματικά στο χειρότερο σενάριο για την επιβίωση του κυπριακού ελληνοισμού. Είναι εθνικά επικίνδυνο όσοι ευαγγελίζονται αυτή την απαράδεκτη θέση. Η δικοτόμηση θα νομιμοποιήσει τον τουρκικό στρατό έξω από την πόρτα μας και την Τουρκία των 90 εκατομμυρίων, η οποία δεν θα δεσμεύεται από καμία συμφωνία ή συνθήκη που θα προστατεύει τα συμφέροντα της πλειοψηφίας. Πολύ απλά σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, μετά από

Η «μη λύση» μάς οδηγεί μαθηματικά στο χειρότερο σενάριο για την επιβίωση του κυπριακού ελληνοισμού.

«ταϊβανοποίηση», αν θέλετε της Κύπρου, μια μέρα θα ζητηθούμε και στα κατεχόμενα εδάφη μας θα υπάρχει ένας πληθυσμός πολλαπλάσιος από τον δικό μας. Το εργατικό δυναμικό θα είναι πολύ πιο φτηνό από το δικό μας. Οι ξένες πολυεθνικές εταιρίες δεν θα έχουν πλέον κανένα φραγμό ή εμπόδιο να επεκταθούν στο βόρειο μέρος της πατρίδας μας, με αποτέλεσμα εισροή ξένων επενδύσεων προς τον βορρά που θα επηρεάσει αρνητικά τον νότο. Το ίδιο καταστροφικές θα είναι και οι επιπτώσεις από τον τουρισμό αφού πλέον τουρίστες απ' όλο τον κόσμο θα μπορούν να ταξιδεύουν προς τα Κατεχόμενα όπου οι τιμές θα είναι χαμηλότερες. Άρα θα έχουμε μια ισχυρή οικονομία στο Βορρά που θα ανταγωνίζεται τη δική μας με τη βοήθεια της τεράστιας τουρκικής αγοράς και μια δημογραφική καταστροφή εις βάρος μας. Με μαθηματική ακρίβεια θα καταλήξουμε μια μειοψηφία πάνω στο δικό μας νησί.

Θα σταθώ σε αυτά που μου είπε ο πρώην πρωθυπουργός της Ελλάδας και βετεράνος της πολιτικής ζωής, Κωνσταντίνος Μητσοτάκης πριν από μερικά χρόνια: «Ο Γιλμάζ μου είπε ξεκάθαρα 'εμείς οι Τούρκοι μόνο τη λύση της δικοτόμησης θέλουμε να δεχτούμε. Αν δεχτούμε οποιοδήποτε άλλο σχέδιο μέσα σε δέκα χρόνια η Κύπρος θα κυριαρχηθεί οικονομικά από τους Έλληνες και σε δέκα χρόνια θα είναι ελληνικό νησί. Δεν αντέχουμε 80 μίλια από τα νότια παράλια μας να βρισκείται ένα ελληνικό νησί'» και συνέχισε: «Εάν γίνει η δικοτόμηση [...] το Βόρειο κομμάτι θα λειτουργεί ως κράτος χωρίς κανένα περιορισμό, θα αυξηθεί σε πληθυσμό και οικονομική ισχύ. [...] Η λύση που θα σκεφθεί από μια Τουρκία που θα φτάσει τα 100 εκατομμύρια θα είναι τέτοια που πολλοί Ελληνοκύπριοι θα αντιμτωπίσουν το δίλημμα να φύγουν από το νησί. Μετά από χιλιάδες χρόνια θα απειληθεί σοβαρά η ύπαρξη του ελληνικού στοιχείου στην Κύπρο. Γι' αυτό η δικοτόμηση δεν είναι λύση. Πρέπει να βρούμε λύση με την οποία θα συνυπάρχουμε με τους Τουρκοκύπριους. Δεν γίνεται αλλιώς». Κλείνοντας μου είπε αποφασιστικά και συγκινημένος: «Όσο ζω δεν θα συμβιβαστώ ποτέ με την περιπέτωση δικοτόμησης της Κύπρου. ΠΟΤΕ».

trifonost@spmedia.com

ΑΡΘΡΟ / Του ΝΙΚΟΥ ΚΕΤΤΗΡΟΥ

Για το καλό των μαθητών αποφασίζουν άλλοι

Το Υπουργείο Παιδείας αποφάσισε. Αλλάζει τους κανονισμούς λειτουργίας των σχολείων «με το έτσι και με το θέλω», όπως έλεγε και ένας εκπρόσωπος Τύπου σωματείου, όταν ήθελε να εμπειδώσει στους πάντες ότι η ομάδα του θα έκανε αυτό που ήθελε, ανεξαρτήτως απόδοσης. Έτσι και ο κύριος Καδής, σε συνεννόηση όπως φάνηκε με τον πρόεδρο και μόνο της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής, αποφάσισαν και διέταξαν. Οι κανονισμοί λειτουργίας θα αλλάξουν και θα αλλάξουν όπως θέλουν αυτοί. Δεν είναι διατεθειμένοι να ακούσουν κανένα. Και όταν λέμε κανένα, εννοούμε και τους ίδιους τους επιπρεαζόμενους, τα παιδιά.

Πόσο ωραία είναι να μιλάμε κατά τις προεκλογικές περιόδους, ότι νοι-

αζόμαστε για τους νέους! Ότι έχουμε εμπιστοσύνη στη νέα γενιά. Ότι το μέλλον του τόπου είναι στα δικά τους χέρια. Ότι πρέπει να κάνουμε όλα όσα πρέπει για να ανακτήσουμε την εμπιστοσύνη τους. Και στην πράξη; Στην πράξη αποφάσισαν οι κύριοι Καδής και Χατζηγιάννης ότι τα παιδιά δεν πρέπει να έχουν λόγο. Απλώς και μόνο, έστω, να εκφράσουν τις θέσεις τους. Ούτε αυτό. Παρά τις εκκλήσεις των μαθητών που ζητούσαν να κληθούν στη συνεδρία της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής που θα συζητούσε τους κανονισμούς, για να εκφράσουν τις θέσεις τους. Έτσι θα ανακτήσουμε την εμπιστοσύνη της νέας γενιάς; Απαξιωνόντάς την ως ανώριμη; Ή μήπως οι αίθουσες που συνεδριάζει η Επιτροπή Παιδείας είναι τέτοιου

επιπέδου που δεν αντέχουν τους «μικρούς» της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης; Θα ήθελα πολύ να ακούσω την απάντηση και του κυρίου Καδή και του κυρίου Χατζηγιάννη. Μην έχοντας άλλη επιλογή, οι μαθητές αποφάσισαν να πραγματοποιήσουν την περασμένη Παρασκευή εκδήλωση διαμαρτυρίας, έξω από τη Βουλή για να ακουστούν οι θέσεις τους. Και το ερώτημα που τους τέθηκε από δημοσιογράφο, ήταν γιατί δεν έκαναν την εκδήλωση το απόγευμα ούτως ώστε να μιλήσουν τα μαθητά τους. Ξέρετε, αυτή είναι η γνωστή μέθοδος της απαξίωσης για να οδηγηθεί η κοινή γνώμη προς την κατεύθυνση να διερωτάται για τα κίνητρα των μαθητών. Πραγματοποίησαν την εκδήλωση για να διαμαρτυρηθούν για

Στην πράξη αποφάσισαν οι κύριοι Καδής και Χατζηγιάννης ότι τα παιδιά δεν πρέπει να έχουν λόγο. Απλώς και μόνο, έστω, να εκφράσουν τις θέσεις τους. Ούτε αυτό.

τους κανονισμούς λειτουργίας των σχολείων ή για να χάσουν μάθημα; Το δεύτερο σίγουρα θα βόλευε τους κυβερνώντες. Και για να εξηγηθώ, με τις θέσεις των παιδιών συμφωνούν και οι οργανωμένοι γονείς, οι οποίοι δεν απέκλεισαν το ενδεχόμενο να προβούν σε συντονισμένες ενέργειες με τους μαθητές. Μήπως και αυτοί θέλουν να χάσουν μάθημα; Και αντί να προβληματιστούν όλοι αυτοί οι αρμόδιοι, για το γεγονός ότι τα παιδιά και οι γονείς τους διαφωνούν με αυτά που θέλουν να περάσουν «με το έτσι θέλω», έφτασαν στο σημείο να απειλούν τους μαθητές ότι θα πάρουν αποτυχίες, αν συμμετέχουν στις εκδηλώσεις της Παγκύπριας Συντονιστικής Επιτροπής Μαθητών. Το Υπουργείο επικαλείται μάλιστα και τις δημο-

κρατικές διαδικασίες που ακολούθησε για να επιβάλει όσα αποφασίστηκαν πίσω από κλειστές πόρτες. Υπενθυμίζουμε στον κύριο υπουργό ότι ένα από τα βασικά συστατικά της Δημοκρατίας, όπως ορίστηκε από τα αρχαία χρόνια, ήταν η Ισχυρία που σήμαινε την ελευθερία του λόγου και τη δυνατότητα όλων των ελεύθερων ανθρώπων να εκφέρουν γνώμη. Και μιας και πήγα στην αρχαιότητα, ο Ευριπίδης έλεγε στις «Φοίνισσες» ότι είναι χαρακτηριστικό δούλου, το να μην λείπει αυτό που σκέπτεται. «Δούλου τός' εστίν, μη λέγειν α τις φρονεί».

Ο κ. Νίκος Κεττήρος είναι βουλευτής ΑΚΕΛ Αμμοχώστου.

Η Ελένη Ξένου απουσιάζει.

Το Κυπριακό σε ορίζοντα 100 ημερών

Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑΣ

Στη Γενεύη παρά την αποτυχία για μια συνολική λύση όλοι οι παίκτες συμφώνησαν σε συνέχιση της διαδικασίας τόσο στα θέματα της εσωτερικής πτυχής όσο και σε εκείνα της ασφάλειας. Πίσω από την αποτυχία ευρίσκεται πρωτίστως η μη ετοιμότητα της Τουρκίας για ένα πολιτικό συμβιβασμό λόγω της εν εξελίξει διαδικασίας συνταγματικής μεταρρύθμισης. Το τελευταίο αποτελεί την ύψιστη προτεραιότητα του κ. Ερντογάν κάτι που δήλωσε και ο Τούρκος πρωθυπουργός κ. Γιλντιρίμ. Πέραν αυτού φαίνεται ότι τόσο η Τουρκία αλλά εν μέρει και η Ελλάδα επιθυμούν την παράταση της διαδικασίας ώστε να περάσουμε στην εποχή Τραμπ. Η Τουρκία εκτιμά πως με τον Τραμπ θα μπορέσει να ξανασυζητήσει το ευρύτερο πλαίσιο των σχέσεων της με τις ΗΠΑ που σήμερα ευρίσκονται σε ένα πάρα πολύ χαμηλό σημείο. Η Τουρκία βλέπει το Κυπριακό ως τμήμα της αρχιτεκτονικής ασφάλειας στην ανατολική Μεσόγειο. Θέλει να διαπραγματευτεί κάποιες πτυχές του με τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. σε αυτό τον περιφερειακό πλαίσιο και όχι αποσπασματικά μόνο με την Ελλάδα και τους Ε/κ. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας εμπλοκής της ομάδας Τραμπ στα τρία αμερικανικές εξωτερικές πολιτικές αναμένεται να πάρει κάποιους μήνες. Αντίστοιχα, η συνταγματική μεταρρύθμιση στην Τουρκία αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τα μέσα Απριλίου. Εκτιμάται ότι ο χρόνος για μία τελική προσπάθεια για λύση του Κυπριακού θα είναι κάπου 100 μέρες από τώρα. Μέσα σε αυτές τις 100 μέρες θα τρέχουν δύο παράλληλες διαδικασίες. Από τη μία θα έχουμε τους δύο ηγέτες και τους διαπραγματευτές να συζητούν τα εκκρεμούντα θέματα της εσωτερικής πτυχής στην Κύπρο. Από την άλλη οι 5+ Ε.Ε. θα συζητούν αρχικά σε τεχνοκρατικό επίπεδο και στην συνέχεια και σε πιο ψηλό τα θέματα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων. Οι τεχνοκράτες έχουν ήδη προχωρήσει στην καταγραφή των ερωτημάτων που τίθενται τα οποία κατάταξαν σε τέσσερις κατηγορίες, ήτοι εξωτερική ασφάλεια, διασφάλιση εφαρμογής της λύσης, εσωτερική, και συνταγματική, καθώς και τις ενδεχόμενες απαντήσεις στο καθένα τους. Τα δύο τελευταία στην ουσία θα πρέπει να αφεθούν να συζητηθούν από τους δύο Κύπριους ηγέτες. Αξιοσημείωτο και θετικό το γεγονός ότι συζητείται από τους τεχνοκράτες η διασφάλιση εφαρμογής της λύσης κάτι που ήταν η αδυναμία του σχεδίου Ανάν και που την ανάγκη του αναγνώρισε και ο νέος γ.γ. κ. Γκουτιέρρες.

Έχω την άποψη ότι η ΚΔ θα πρέπει μέσα στο χρονικό ορίζοντα των 100 ημερών να προχωρήσει στις παρακάτω ενέργειες: Πρώτο να επιδιώξει την εξασφάλιση απόφασης σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με την οποία η Ένωση να τάσσεται σαφώς υπέρ της κατάργησης των εγγυήσεων. Στη βάση αυτής να δίνονται και οι σχετικές κατευθύνσεις στους Γιούνκερ και Μογκερίνι. Να προσεγγίσει ως κράτος μέλος τους θεσμούς ασφάλειας της Ε.Ε. και να συμβάλει ενεργητικά στη διαμόρφωση εναλλακτικών απαντήσεων στα διάφορα ερωτήματα ασφάλειας. Δεύτερο να προχωρήσει σε ανάπτυξη διάλογου για τα θέματα ασφάλειας με τη νέα αμερικανική κυβέρνηση αλλά και τους τεχνοκράτες του Πενταγώνου, του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας και των υπηρεσιών πληροφοριών ανάλογους στόχους. Τρίτο εμβάζει τις σχέσεις ασφάλειας με το Η.Β. με αφορμή και την επικείμενη επίσκεψη του Βρετανού υπουργού Άμυνας στην Κύπρο. Τέταρτο να αξιοποιήσει τα αποτελέσματα των πορισμάτων που το δικονομικό Κέντρο Βιόσιμης Ειρήνης και Δημοκρατικής Ανάπτυξης (Seed) έχει παρουσιάσει. Πέμπτο να ανασυγκροτήσει και εμπλέξει την εν υπνώσει ομάδα εργασίας του Εθνικού Συμβουλίου για την ασφάλεια ώστε να υπάρξει καλύτερη υποστήριξη της συνολικής διαπραγματεύσεως των θεμάτων ασφάλειας. Οι επόμενες 100 μέρες θα πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Συχνά υποτιμούμε τις αλλαγές που συντελούνται στον διεθνή χώρο. Η τάση να βλέπουμε τα γεγονότα μέσα από την τοπική τους διάσταση αδικεί κάποτε την πραγματικότητα. Και όμως, γίνεται, λύνονται μεγάλα προβλήματα!

Ιράν: Το Ιράν προέβη σε σημαντικό συμβιβασμό με τις «έξι συν μία» δυνάμεις (ΗΠΑ, Ρωσία, Γαλλία, Μ. Βρετανία, Κίνα, Γερμανία, συν Ε.Ε.) με την αποδοχή της λύσης για περιορισμό του πυρηνικού του προγράμματος. Το Ιράν αποφότισε με την εκλογή νέου ηγέτη, του Πρόεδρου Χασάν Ροχάνι, να ακολουθήσει μια πιο ρεαλιστική πολιτική. Ο συμβιβασμός της 14ης Ιουλίου 2015 άνοιξε μια νέα εποχή στις σχέσεις της με το παγκόσμιο σύστημα. Το «Βήμα» στις 2 Οκτωβρίου 2015 γράφει ότι «τραίει στους τέσσερις Ιρανοί υποστηρίζουν τη συμφωνία και ποτώνουν την επίτευξη της στον Πρόεδρο Χασάν Ροχάνι. Η συμφωνία ισχυροποίησε τον Ροχάνι καθώς το 89% των Ιρανών εκφράζει σήμερα θετικά για τον Πρόεδρο...».

Ένας συμβιβασμός είναι ικανός να εκτοξεύσει τη δημοτικότητα ενός πολιτικού. Πλέον η Τεχεράνη προσφέρει καλύτερες ευκαιρίες ανάπτυξης, δίνει ρόλο στον διάλογο και τη συνεννόηση, γιατί η πολιτική ηγεσία γνώριζε πού ήθελε να οδηγήσει τα πράγματα, και εξήγησε στην κοινή γνώμη τα οφέλη από τη συμφωνία.

Κολομβία: Η κυβέρνηση Σάντος και το ανταρτικό κίνημα FARC γίνονταν ότι στο πολιτικό ταγκό της ειρήνης χρειάζονται δύο. Σάντος και FARC έκαναν τους αναγκαίους συμβιβασμούς. Δεν βγήκαν οι δύο πλευρές για να νικούν η μία την άλλη στα τηλεοπτικά κανάλια, δεν έκαναν την καμπάνια στα δύο, βγήκαν από κοινού για να μιλήσουν για τη μέλλον και να κινητοποιήσουν τους πολίτες πάνω σε μια μεγάλη πολιτική αλλαγή. Νέες μεγάλες

Η Κύπρος με τη σκέψη του Σάντος

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

αξίες: ανοχή, διάλογος, πολιτική μάχη με τους αναγκαίους συμβιβασμούς, αυτούς που αλλάζουν τη μοίρα της πατρίδας τους. Οι διαπραγματευτές αξιοποίησαν τη διεθνή εμπειρία, ερευνήσαν την εμπειρία από τη Β. Ιρλανδία και τη Ν. Αφρική για «έμπνευση». Οι διαπραγματευτές μίλησαν με τον Πάπα Φραγκίσκο και τον γ.γ. του ΟΗΕ Μπα Κι Μουν για να βοηθήσουν στη διαδικασία. Η γραμμή του Προέδρου Σάντος νίκησε: «Σήμερα μπορώ να πω από τα βάθη της ψυχής μου ότι εκπλήρωσα την αποστολή που μου αναθέσατε». Ο διαπραγματευτής του FARC Ιβάν Μαρκές σημειώνει ότι «κερίσαμε την ομορφότερη από όλες τις μάχες».

Κούβα: Στις 20 Μαρτίου 2016, ο Μ. Ομπάμα πήγε για επίσημη επίσκεψη στην Αβάνα. Το δίπλωμα Ομπάμα ήταν πλήρες: διατήρηση της παλαιάς πολιτικής, πίεση στην Αβάνα, εμπάργκο, καμιά επικοινωνία. Ή να αλλάξει πολιτική: επαφή ανάμεσα στους πολίτες, εμπορικές σχέσεις, βάρος στο μέλλον, επένδυση στον χρόνο και στις αλλαγές που συντελούνται στην παγκόσμια σκηνή. Ο Μ. Ομπάμα αγνόησε τους θερμοκέφαλους στο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, αντιμετώπισε με θάρρος εκείνους στις ΗΠΑ που τρέφονται από τις παλιές

έριδες, μίλησε στους ρεβανιστές κουβανούς εξόριστους τη γλώσσα του ρεαλισμού. Αν και πρωταγωνίστησε ο Μ. Ομπάμα, δεν ενήργησε μόνος. Μαζί του είναι ο κουβανός Πρόεδρος Ρ. Κάστρο, ο οποίος είδε την προσέγγιση με τον Ομπάμα ως μια ευκαιρία για τη χώρα του να κάνει βήματα στον σύγχρονο κόσμο. Αυτό δείχνει ότι μια νέα, πιο ανοικτή αντίληψη στις διεθνείς σχέσεις μπορεί να αποδώσει περισσότερα και πιο χειροπιαστά αποτελέσματα. Συνεργασία, κατανομή ρόλων, συλλογική διαχείριση ενός επιτυχούς διπλωματικού συμφώνου.

Κύπρος: Μπορεί η Κύπρος να ακολουθήσει τα πιο πάνω παραδείγματα; Δύσκολο απάντηση, οι ελπίδες για επίλυση παραμένουν, αν και ολοφάνερα η διαπραγμάτευση σκοντάφτει σε παγιωμένες πρακτικές, σε διατακτικότητα ή στη διαρκή αμφιβολία για τις προθέσεις της άλλης πλευράς. Η παραπομπή της διαπραγματεύσεως μέσα στον χρόνο, εμφανίζεται ως «ανάγκη» για να ληφθεί μια δύσκολη απόφαση «πιο ύστερα», γεγονός που μεταφέρει τα ζητήματα διαρκώς «αργότερα» και καθιστά την διαδικασία επίλυσης πιο πολύπλοκη.

Η εμπειρία με τη Γενεύη δείχνει πόσο

δύσκολο είναι να αλλάξουν κλασικές μορφές στη διαχείριση του Κυπριακού. Για παράδειγμα, δεν πας σε μια σύνοδο για την Κύπρο με παρόντες τον γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρρες και τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ και να ζητάς «παράταση» σε συνομιλίες που εξελίσσονται εδώ δύο χρόνια ή δεν καταφεύγεις σε τεχνικές επιτροπές για να θέσουν ερωτήματα και να διαμορφώσουν σενάρια. Αυτά προηγούνται με εξαντλητικό τρόπο σε τεχνοκρατικό επίπεδο και, υπό το φως των πορισμάτων τους, έπεται η Σύνοδος για την Κύπρο με τα ηγετικά χαρακτηριστικά της στο πιο ψηλό επίπεδο.

Η πολιτική του ζήγκ-ζήγκ σε κυπριακούς ρυθμούς παράγει πρόοδο. Αυτό βεβαιώνει η συνάντηση τεχνοκρατών στο Μον Πελερέν την τρέχουσα εβδομάδα γύρω από το κεφάλαιο της Ασφάλειας: η επιτυχής ολοκλήρωση του έργου που έχουν αναλάβει (να θέσουν τα ζητήματα, να καταγράψουν τις προσεγγίσεις κάθε πλευράς και πιθανές φόρμουλες που οδηγούν σε συγκλίσεις), δείχνει ότι έχουν προετοιμάσει επαρκώς τεχνοκρατικές επιτροπές, ενταγμένες μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και ικανές να διαμορφώσουν πλειοψηφικούς συνασπισμούς και στις δύο κοινότητες υπέρ της αλλαγής. Έτσι που να μπορούν οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων στη βάση να επαυλαθούν τη φράση του Χούαν Μανουέλ Σάντος: «Σήμερα μπορώ να πω από τα βάθη της ψυχής μου, ότι εκπλήρωσα την αποστολή που μου αναθέσατε!»

Κυπριακό: το σκηνικό της «αρένας» και η ανάγκη διάκρισης

Του ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ Γ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Τα πνεύματα εξάπτονται. Οι τόνοι ανεβαίνουν. Κρυμμένες οικίες έρχονται στην επιφάνεια. Γινόμαστε ξανά θέαμα και επεισόδιο του ίδιου παλιού «σπρίαλ». Συζητάμε (και πάλι) το ενδεχόμενο μιας συμφωνίας για λύση του Κυπριακού. Αρκετοί ζουν τους τελευταίους μήνες μέσα σε μια εναγώνια προσημονία. Αν όχι όλοι, πάντως ένας αριθμός ικανός για να δημιουργήσει κλίμα. Για κάποιους είναι ελπίδα. Η ελπίδα ότι φτάνει επίτελος το τέλος του δρόμου και η Κύπρος θα επανενωθεί. Για άλλους είναι ανυποχία. Ένας φόβος ότι κάμπτονται οι αντιστάσεις και «έρχεται συμφωνία» που θα επισφραγίσει την τουρκική κατοχή και θα φέρει νέες περιπέτειες.

Για πολλούς το Κυπριακό (το «δικό τους» Κυπριακό) ξεκίνησε το 2004. Για κάποιους μάλιστα τελειώνει τότε! Συναντάμε καθημερινά ανθρώπους που ό,τι είναι να συζητηθεί το βλέπουν με τη ματογυάλια της εμπειρίας του 2004. Μπορεί να ήταν μια συγκλονιστική εμπειρία, αλλά δεν προσδιορίζει εντελώς το τι συμβαίνει σήμερα. Αυτό που συμβαίνει τώρα δεν προκύπτει ως συνέχεια σε ευθεία γραμμή εκείνης της εμπειρίας. Ούτε και είναι αναπαραγωγή της.

Βεβαίως, μια πιθανή συμφωνία δεν μπορεί να είναι το σιδήρο. Θα κινείται μέσα σε ένα πλαίσιο, το οποίο είναι λίγο-πολύ γνωστό. Κάποια πράγματα είναι πα δεδομένα από δεκαετίες και δεν μπορούμε να τα ανατρέψουμε. Δεν έχουμε τις δυνατότητες. Τα συνεδριοποιήσαμε σταδιακά, είτε στις αρχές τις δεκαετίες

του 1990 είτε στον δρόμο προς την ένταξη στην Ε.Ε. και με τη διαπραγμάτευση του 2003-04. Είναι και πράγματα που επεδιώχθηκαν από το 2004 μέχρι σήμερα. Παρά το ότι είναι «αντικειμενικά προσδιορισμένο» το πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορεί να κινηθεί μια συμφωνία για λύση, η πολιτική καθημερινότητα συχνά το παραβλέπει. Ακούμε συζητήσεις ωσάν το Κυπριακό να είναι ένα λευκό φύλλο χαρτί όπου θα γράψουμε τι θέλουμε...

Στην πολιτική καθημερινότητα επικρατούν μανιχαϊστικές αναγνώσεις, που είναι προφανώς ελκυστικές (ήπως ισχύει για κάθε υπαρξιακή αγωνία του ανθρώπου). Είναι εύκολο και βολικό να αναγάγεις τα πράγματα σε μια απλούστευση του τύπου «μαύρο άσπρο». Κι ως είναι πολύ πιο περίπλοκα. Σου φτάνει να προσδιορίσεις το «μαύρο» ή το «οικεινό» για να βρεθείς ανακουφισμένος στην πλευρά του «άσπρου» και «λαμπερού». Είναι καθυστασιακό να διακρίνεις απλώς το «καλό» και το «κακό». Τοποθετείται στην πλευρά του «καλού» και προειδοποιείς ή εξορκίζεις το «κακό». Έτσι φτάνουμε και στο απλό «ναι/όχι».

Ταυτόχρονα καταλήγουμε και σε διαχωρισμό ανάμεσα στους «δικούς μας» και στους «άλλους». Προκύπτει η «λογική της αρένας». Προσπαθώντας να δούμε τη χώρα μας να ενώνεται, γινόμαστε αναμεταξύ μας «δύο χωριά!». Κάπως έτσι περιγράφεται το ψυχόγραμμα του οποίου – θέλοντας και μη – είμαστε μέρος. Θα μπορούσα να συνεχίσω, αλλά νομίζω ότι μιλάω για κάτι που το ξέρουμε όλοι.

Μέσα σ' αυτό το έντονα χρωματισμένο σκηνικό επιβάλλεται να παραμείνουμε ψυχραιμοί. Ας μην εκληφθεί και αυτό ως ισχυρισμός «αυτερότητας». Χρειάζεται όμως να συζητήσουμε ορθολογικά και να κρίνουμε με πραγματικά δεδομένα. Χωρίς να ανοίγουμε... συρτάρια και να βγάζουμε τι έκανε και είπε ο Κληρίδης, ή πώς πορεύτηκαν ο Τάσος και ο Αναστασιάδης και για ποια πράγματα μπορεί να εγκαλούνται Μακάριος, Σπύρος, Βασιλείου, Χριστόφιας...

Οφείλουμε να ασκήσουμε διάκριση και να κάνουμε συνειδητή επιλογή. Χρειαζόμαστε γι' αυτό προσέγγιση της κοινής λογικής, προσπαθώντας να αποφύγουμε το «ψυχόγραμμα». Με ψυχραιμία και πραότητα πρέπει να συνηπολογίσουμε ένα σωρό δεδομένα –αρκετά από τα οποία διαφοροποιούνται από τις παλιές εμπειρίες– και να ασκήσουμε ορθολογικά την κρίση μας. Και στο τέλος, να κάνουμε επιλογές, με συγκεκριμένα κριτήρια.

Στο κάτω-κάτω, και η απόφαση του 2004 είχε ως νόημα να μπορούμε στη συνέχεια (σήμερα) να δοκιμάσουμε μιαν άλλη επιλογή.

Εάν, δηλαδή, θα πρέπει να αποφύγουμε μια πιθανή συμφωνία, παρά τα όποια πλεονεκτήματα μπορεί αυτή να εξασφαλίσει, διότι είτε διαβλέπουμε μεγάλα τρωτά σημεία που εγκυμονούν κινδύνους είτε θεωρούμε ότι αυτή δεν μπορεί να είναι εφαρμόσιμη. Μήπως οι ρυθμίσεις για την ασφάλεια δεν θα είναι οριστικές και εξασφαλισμένες, αλλά θα αφήνουν περιθώριο για να υποβόσκει προσπάθεια χειραγώ-

γησης από την Τουρκία; Μήπως τα προαπαιτούμενα για την οργάνωση του κράτους σε δύο «ζώνες» και οι ρυθμίσεις για την «αποτελεσματική συμμετοχή» των Τουρκοκυπρίων στην εξουσία και τη διακυβέρνηση, θα είναι εστίες μόνιμης προστρήβης και έντασης; Και ούτω καθ' εξής. Ή εάν αξίζει να παραβλέψουμε ορισμένα μειονεκτήματα ή και αδυναμίες μιας πιθανής συμφωνίας (γιατί οπισθόποτε θα υπάρχουν τέτοια) προκειμένου να εξασφαλίσουμε κάποια πλεονεκτήματα. Όπως τη βάση πιθανότητας ειρήνης και ασφάλειας, με την αποχώρηση του τουρκικού στρατού και τον τερματισμό του καθεστώτος «εγγυήσεων». Δηλαδή τον τερματισμό της κτηνεργειότητας της Κύπρου από την Τουρκία. Ή ακόμα την ανάκτηση σημαντικών εδαφών από την ελληνική πλευρά. Όπως και την προοπτική μιας ενοποιημένης λειτουργίας της χώρας (και της οικονομίας) μέσα στο πλαίσιο της Ε.Ε. Και ούτω καθ' εξής.

Πρέπει να αποφύγουμε τη μετωπική σύγκρουση ανάμεσά μας. Γιατί στις μετωπικές συγκρούσεις το κράμα θα έχει αναπόφευκτα τα ανεπιθύμητα στοιχεία και των δύο! Θα πρέπει να κρίνουμε και να κάνουμε επιλογές. Μια σχετική επιλογή έχουμε να κάνουμε. Ορθολογικά και με διαφανή κριτήρια. Δύσκολο. Αλλά τόσο αναγκαίο!

Υ.Γ. Υπάρχει και μια άλλη σκέψη: μήπως αν δεν μπορούμε καν να ασκήσουμε διάκριση, δεν αξίζει καν να κάνουμε στα οποία σκοπεύουμε;

Ώρα για αλλαγή πορείας στο Κυπριακό

Του ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

Όπως αναμένεται δεν υπήρξε κατάληξη στη Γενεύη για το Κυπριακό. Μπορεί να έγιναν δηλώσεις για πρόοδο καθώς και προσπάθεια επικοινωνιακής διαχείρισης αλλά η πραγματικότητα είναι ότι εξακολουθεί να υπάρχει ουσιαστικό κάσμα μεταξύ των δύο πλευρών. Αξιοσημείωτη ήταν και η σημασία που δόθηκε στην κατάθεση χάρτης από την τουρκοκυπριακή πλευρά «για πρώτη φορά». Η πραγματικότητα είναι ότι υπήρξαν πολλοί χάρτες από το 1974 μέχρι σήμερα. Στη διάσκεψη της Γενεύης τον Αύγουστο του 1974 πριν από την έναρξη της δεύτερης φάσης της εισβολής είχαν κατατεθεί δύο χάρτες – ένας από τον Τούρκο υπουργό των Εξωτερικών Τουράν Γκιουνές και ο άλλος από τον Τουρ-

κοκύπριο ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς. Μεταγενέστερα, υπήρξαν, μεταξύ άλλων, ο χάρτης Ούγκο Γκόμπι και οι χάρτες των γ.γ. του ΟΗΕ Μπούτρες Γκάλι και Κόφι Ανάν αντίστοιχα. Και αυτοί δεν είναι οι μόνοι. Είναι, λοιπόν, σημαντικό σε αυτή την κρίση συγκυρία να επιστρωθούμε στην ουσία. Εκπλήττει επίσης το γεγονός ότι πέρασε σχεδόν απαρατήρητη η δήλωση Ερντογάν για ευθυγράμμιση Μόρφου-Κοκκίνων με αντάλλαγμα την επιστροφή των Βαρωσιών. Προφανώς και η σιωπή για τη νέα πρόκληση εντάσσεται στις προσπάθειες να κρατηθεί ζωντανή η υφιστάμενη διαδικασία και να ολοκληρωθεί σύντομα με τελική κατάληξη τα δημοψηφίσματα.

Στη Γενεύη υπήρξαν και άλλα δε-

δομένα που θα πρέπει να αξιολογηθούν. Εκτός από το ότι δεν κατονομάει ο χάρτης που κατέθεσε η τουρκοκυπριακή πλευρά, η Άγκυρα επανέλαβε τις θέσεις της για συνεχή παρουσία της στην Κύπρο. Ακολουθήσαν ανάλογες δηλώσεις Ερντογάν και Ακιντζί που δεν αφήνουν περιθώρια παρερμηνείας. Επαναλήφθηκε επίσης η τουρκοική θέση για εκ περιτροπής προεδρία ως αναπόσπαστο μέρος του διακανονισμού για τον καταμερισμό των εξουσιών για την εκτελεστική εξουσία του νέου κράτους που θα ιδρυθεί. Για την τουρκοκυπριακή πλευρά ο στόχος αυτός αποτελεί προτεραιότητα. Επιπρόσθετα, ο παραμερισμός της Κυπριακής Δημοκρατίας και η αντικατάστασή της με ένα νέο κρατικό μόρφωμα αποτελεί τον πιο

σημαντικό στόχο της τουρκικής πλευράς. Ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί τις επόμενες εβδομάδες κίνηση στο Εδαφικό και ακόμα διαφθοροποίηση της Τουρκίας στο ζήτημα της ασφάλειας για να ικανοποιηθούν οι δύο αυτοί στόχοι στα πλαίσια ενός νέου πάρε-δώσε. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει επίσης ότι ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου υπογράμμισε την ανάγκη να απολαμβάνουν οι πολίτες της Τουρκίας στην Κύπρο τις τέσσερις βασικές ελευθερίες. Η τουρκική αυτή θέση έχει ευρύτερες προεκτάσεις. Και να ήταν η Τουρκία μέλος της Ε.Ε. η Κυπριακή Δημοκρατία θα νομιμοποιείτο να ζητήσει μόνιμες παρκαλιές. Και αυτό παρέμεινε ασχολίαστο παρά τη σοβαρότητα του ζή-

τήματος. Όλα αυτά τα χρόνια έχει υπάρξει τεράστια επένδυση σε αυτή τη διαδικασία. Και αναμένεται ότι θα ενταθούν οι προσπάθειες για κατάληξη σε συμφωνία και δημοψήφισμα παρά το γεγονός ότι αναγνωρίζονται οι τεράστιες δυσκολίες που υφίστανται. Ήταν απρονοσηία να εισέλθει η πλευρά μας σε ένα κύκλο συνομιλιών με μια φιλοσοφία που εκ των πραγμάτων δεν μπορούσε να οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα. Επιπρόσθετα, παραγνωρίσθηκε παντελώς η σχετική αδυναμία της Ελλάδας και της Κύπρου ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης.

Εν ολίγοις, λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα δεδομένα, στην περίπτωση που τους επόμενους μήνες υπάρχει κατάληξη σε συμφωνία, η κατάσταση

θα είναι δραματική. Ένα νέο «όχι» θα έχει σοβαρότατο κόστος. Μεγαλύτερες και πιο οδυνηρές όμως θα είναι οι συνέπειες αποδοχής σε δημοψήφισμα ενός πλαισίου λύσης που σαφώς θα επιδεινώσει το status quo για τους Ελληνοκύπριους. Ως εκ τούτου έστω και τη δωδεκάτη θα πρέπει να υπάρξει αλλαγή πορείας για να αποφευχθεί ένας νέος διχασμός, καθώς και ο εγκλωβισμός σε ένα κακό σχέδιο λύσης. Ίδées υπάρχουν και έχουν ήδη κατατεθεί εισηγήσεις. Δύσκολα αλλά αναγκαία η επιλογή αυτή. Και ανήκει στη σφαίρα του εφικτού.

Ο κ. Ανδρέας Θεοφάνους είναι καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Η πιο κρίσιμη γεώτρηση της Total στο «11»

Ανάλυση του περιοδικού World Oil για τις ποσότητες φυσικού αερίου στην κυπριακή ΑΟΖ και την ανατολική Μεσόγειο

Οι ποσότητες φυσικού αερίου που βρίσκονται στο οικόπεδο 11 της κυπριακής Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης ενδεχομένως να είναι τεράστιες και να συγκρίνονται με το παραπλήσιο κοίτασμα «Ζορ» της Αιγύπτου, σύμφωνα με νέα ανάλυση της IHS Markit, όπου επισμαίνεται ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες παραγωγής στον τομέα της ενέργειας παρακολουθούν με μεγάλη προσοχή τις προοπτικές που διαφαίνονται για τον εντοπισμό σημαντικών κοιτασμάτων αερίου στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Στο πλαίσιο αυτό –επισμαίνεται σε εκτενές άρθρο που δημοσιεύει το περιοδικό World Oil– η ανακάλυψη της Total ότι θα αρχίσει γεωτρήσεις το 2017 στο οικόπεδο 11 επιβεβαιώνει το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ευρύτερη περιοχή και τη γεωλογία της. «Η επιτυχία του “Ζορ” ενθάρρυνε σαφώς την ηγεσία της Total να επανεξετάσει τις προοπτικές του οικόπεδου 11, δεδομένου ότι εφάπτεται του αιγυπτιακού οικόπεδου “Σορούκ” όπου βρίσκεται το Ζορ της ENI» δήλωσε ο Γκράχαμ Μπλινς, ανώτερος διευθυντής έρευνας της IHS Markit και ο κύριος συγγραφέας σειράς αναλύσεων για τον ενεργειακό ανταγωνισμό στην ανατολική Μεσόγειο. Η υπηρεσία Basin Insights της IHS Markit, όπως και η Critical Wells Insight Series, περιγράφουν τους λόγους για τους οποίους οι εταιρείες και οι κυβερνήσεις ενδιαφέρονται έντονα για τα γεωλογικά χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες αυτού του οικόπεδου και τα αποτελέσματα της έρευνας της Total στη διάρκεια

Τον Δεκέμβριο του 2016 η ανακάλυψη των αποτελεσμάτων του τρίτου γύρου αδειοδοτήσεων για τις αυξανόμενες προοπτικές ανακάλυψης φυσικού αερίου στην ανατολική Μεσόγειο, σημειώνει η World Oil.

αυτού του χρόνου. Η IHS Markit πιστεύει ότι αυτή θα είναι μια από τις πιο κρίσιμες γεωτρήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο το 2017 και θα επιβεβαιώσει σημαντικά την προοπτική ανάπτυξης ανάλογων δράσεων στον τομέα των υδρογονανθράκων στην ανατολική Μεσόγειο. Είναι η πρώτη φορά στην περιοχή που η προσοχή εστιάζεται σε κοίτασμα από άνθρακα και όχι άμμο. «Το ανθρακικό κοίτασμα του “Ζορ” είναι ιδιαίτερα υψηλής ποιότητας», τόνισε ο Μπλινς και «ως εκ τούτου, θα επιτρέψει την πιθανή εξόρυξη χρησιμοποιώντας έναν ελάχιστο αριθμό πηγαδιών και άρα τη δραστηκή μείωση του

κόστους του έργου. Το “Ζορ” είναι μια από τις μεγαλύτερες συμβατικές ανακαλύψεις αερίου των τελευταίων ετών καθώς, σύμφωνα με την ENI, περιλαμβάνει 32 τρισεκατομμύρια κυβικά μέτρα ξηρού αερίου, από τα οποία εκτιμάται ότι 20 τρισ. είναι ανακτήσιμα. Είναι δε εξαιρετικής ποιότητας».

«Αν το ανθρακικό “Ζορ” εκτείνεται προς βορρά, στο οικόπεδο 11 της Total, τότε υπάρχει μεγάλη πιθανότητα για μια σημαντική ανακάλυψη εκεί η οποία θα επηρεάσει σημαντικά την περιοχή», τόνισε ο Μπλινς και προσέθεσε ότι «ένα σημαντικό εύρημα θα δημιουργήσει

«Αν το ανθρακικό “Ζορ” εκτείνεται προς βορρά, στο οικόπεδο 11 της Total, τότε υπάρχει μεγάλη πιθανότητα για μια σημαντική ανακάλυψη εκεί η οποία θα επηρεάσει σημαντικά την περιοχή».

συνθήκες ανταγωνισμού με τα υπεράκτια κοιτάσματα φυσικού αερίου του Ισραήλ για την κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης φυσικού αερίου της Αιγύπτου και στο πλαίσιο του περιπλοκού παζλ ζήτησης και προσφοράς αερίου στην ανατολική Μεσόγειο, θα μπορούσε ακόμη και να οδηγήσει σε εξαγωγές φυσικού αερίου προς την Τουρκία.

Η έρευνα IHS Markit κατέληξε, επίσης, στο συμπέρασμα ότι οι εξαγωγές αερίου μέσω της κατασκευής αγωγού από την ανατολική Μεσόγειο προς την Ελλάδα είναι δυναμικά εμπορικά βιώσιμες. Το ανταγωνιστικό τοπίο της περιοχής έχει ήδη αρχίσει να αλλάζει εν αναμονή των προοπτικών που διαφαίνονται, αναφέρει η έκθεση IHS Markit. Τον Νοέμβριο του 2016 η BP αγόρασε από την ENI ποσοστό συμμετοχής 10% στο οικόπεδο «Σορούκ» (συμπεριλαμβανομένου του «Ζορ»), με την επιλογή να αποκτήσει ένα επιπλέον 5%. Τον Δεκέμβριο του 2016 η ανακάλυψη των αποτελεσμάτων του τρίτου γύρου αδειοδοτήσεων στην Κύπρο επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον για τις αυξανόμενες προοπτικές ανακάλυψης φυσικού αερίου στην ανατολική Μεσόγειο, σημειώνει η World Oil, και παραθέτει τα ονόματα των ενεργειακών κολοσσών που εμπλέκονται: Total, Exxon Mobil, ENI, Shell, BP. Σε ό,τι αφορά τη μεταφορά του αερίου, αν και υπάρχουν μια σειρά από επιλογές, ο Μπλινς ανέφερε ότι η πιο πιθανή εξέλιξη είναι η εξαγωγή προς την Αιγύπτου για την κάλυψη της αυξανόμενης εγχώριας ζήτησης.

Ο ανώτερος διευθυντής έρευνας

της IHS Markit σημείωσε επίσης ότι «μια νέα, σημαντική ανακάλυψη αερίου θα παράσχει πρόσθετες επιλογές στην Κύπρο για να εμπορευματοποιήσει το αέριο στο οικόπεδο «Αφροδίτη», δεδομένου ότι οι επενδύσεις στις υποδομές θα μπορούσαν να υποστηρίξουν πολλαπλές ανακαλύψεις». Προσέθεσε ότι, από τεχνική άποψη, η Κύπρος θα μπορούσε να εξαγάγει όσο αέριο βρίσκεται προς την Τουρκία, αν και εκτίμησε ότι με δεδομένη τη διαίρεση του νησιού, αυτό είναι προς το παρόν απίθανο. Έσπευσε, πάντως, να επισμαίνει ότι η εξάρτησή της από το ρωσικό αέριο και το ενδιαφέρον της για την εισαγωγή τόσο ισραηλινού όσο και κυπριακού αερίου θα μπορούσε να δώσει σημαντική ώθηση στις προσπάθειες επανένωσης του νησιού.

Ο Γκράχαμ Μπλινς τονίζει ότι «η ανακάλυψη περισσότερου φυσικού αερίου στην Κύπρο, σε συνδυασμό με το ρίσκο που συνεπάγεται η διασύνδεση Κύπρου - Τουρκίας, ευνοεί τη μετεξέλιξη της Αιγύπτου σε περιφερειακό κόμβο εμπορευματοποίησης αερίου για όλη την Ανατολική Μεσόγειο». Σε κάθε περίπτωση, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ανάλογα με την έκβαση του προγράμματος γεωτρήσεων της Total στο οικόπεδο 11, «το 2017 θα μπορούσε να αποδειχθεί μια σημαντική χρονιά για την περιοχή». Δεν είναι, δε, μόνο το φυσικό αέριο, που παραμένει ο πρωταρχικός στόχος, καθώς υπάρχουν και κάποιες ενδείξεις για ενδεχόμενη ύπαρξη και πετρελαίου.

Καλύτερο Δικηγορικό Γραφείο της Μεσογείου η Ανδρέας Νεοκλέους & Σία ΔΕΠΕ

Η δικηγορική εταιρεία Ανδρέας Νεοκλέους & Σία ΔΕΠΕ εξασφάλισε το βραβείο runner-upward στην κατηγορία «Καλύτερο Δικηγορικό Γραφείο της Μεσογείου», στα φετινά CitywealthIFCAwards. Αξίζει να σημειωθεί ότι ανάμεσα στις υποψήφιες δικηγορικές εταιρείες στην εν λόγω κατηγορία ήταν μεγάλες δικηγορικές εταιρείες από το Γιβραλτάρ, τη Μάλτα και το Μονακό όπως Fennech&Fennech, Carey-Group, GordonS. BlairLawOffices,

Κατέκτησε το βραβείο «runner-upward» στα φετινά CitywealthIFCAwards.

WHPartners και TempestLegalServices. Η Ανδρέας Νεοκλέους & Σία ΔΕΠΕ ήταν το μοναδικό κυπριακό δικηγορικό γραφείο που κατάφερε εν μέσω ισχυρού ανταγωνισμού να περιληφθεί στην τελική λίστα κατάταξης (shortlist), αλλά και να πετύχει την εν λόγω σημαντική διάκριση. Την πρώτη θέση κατέλαβε η μεγάλη δικηγορική εταιρεία Hassans με έδρα το Γιβραλτάρ.

Το βραβείο παρέλαβε ο Ηλίας Νεοκλέους, αναπληρωτής διευθυντών συμβούλος της Ανδρέας Νεοκλέους & Σία ΔΕΠΕ κατά τη διάρκεια επίσημου δείπνου που έλαβε χώρα στο Λονδίνο στις 18 Ιανουαρίου 2017. Μιλώντας στην «Κ» ο αντιπρόεδρος της δικηγορικής εταιρείας Ανδρέας Νεοκλέους & Σία ΔΕΠΕ Ηλίας Νεοκλέους υπογράμμισε πως η διάκριση αυτή έχει μια ξεχωριστή σημασία για την Κύπρο. Όπως είπε, «η Κύπρος θέλει να έχει μια ξεχωριστή θέση των διεθνών υπηρεσιών, ως περιφερειακό ή διεθνές κέντρο για την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών. Οποιαδήποτε, είναι σημαντικό ότι η Κύπρος εκπροσωπήθηκε μέσω του δικηγορικού γραφείου Νεοκλέους σε αυτή την εκδήλωση. Ακούγεται το όνομά της μέσα σε κύκλο που υπάρχουν σημαντικά εξελιγμένοι φορείς παροχής ποιοτικών υπηρεσιών ανά την υφήλιο».

Ερωτηθείς σχετικά με τις συμμετοχές, ο κ. Νεοκλέους ανέφερε

«ότι ήταν όλα τα οικονομικά κέντρα παρόντα σε αυτή την εκδήλωση, όπως Σιγκαπούρη, Ελβετία, Λουξεμβούργο και Αμερική. Η παρουσία της Κύπρου μέσω του γραφείου μας, θεωρούμε ότι βοηθάει την Κύπρο στο να ενδυναμώνει την εικόνα της και το καλό της όνομα, και να προσελκύει πελάτες υψηλής ποιότητας. Αυτό βέβαια που μου έκανε εντύπωση είναι ότι μια χώρα που είναι μικρότερη από τη δική μας όπως είναι η Μάλτα, είχε μεγαλύτερη παρουσία σε αυτή την εκδήλωση, όπως και σε πολλές άλλες παρόμοιες φύσης. Εμείς, ως Κύπρος, οφείλουμε να κάνουμε περισσότερα για να ενδυναμώσουμε την εικόνα μας, ως ένα κέντρο παροχής πολύ υψηλών και ποιοτικών προδιαγραφών υπηρεσιών».

Πρόσθετα, σε δήλωσή του ο διευθυντών σύμβουλος της Ανδρέας Νεοκλέους & Σία ΔΕΠΕ κ. Ανδρέας Νεοκλέους ανέφερε ότι, «είναι μεγάλη τιμή για το γραφείο μας αλλά και για την Κύπρο που ένα κυπριακό δικηγορικό γραφείο κατάφερε εν μέσω ισχυρού και έντονου διεθνούς ανταγωνισμού με μεγάλα δικηγορικά γραφεία του εξωτερικού να επιτύχει μια τόσο σημαντική διάκριση. Αυτό επιβεβαιώνει τη σκληρή εργασία και αφοσίωση στο λειτουργήμα που διαχρονικά επιτελούμε ως γραφείο με σκοπό την προώθηση του καλού ονόματος της Κύπρου ως σύγχρονου και σεβαστού διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου αλλά και την προσέλκυση νέων επενδύσεων και κεφαλαίων στο νησί μας. Θέλω να ευχαριστήσω θερμά όλους τους συναδέλφους και τους συνεργάτες μου για τη μεγάλη αυτή επιτυχία.»

Τα βραβεία διοργανώνονται από τον εκδοτικό οίκο CitywealthIFC με ηγετικό ρόλο στον τομέα ιδιωτικών κεφαλαίων και σκοπό την αξιολόγηση τραπεζών και νομικών οίκων με την υψηλότερη απόδοση (keyperformers) που δραστηριοποιούνται στον τραπεζικό τομέα όπως και τον τομέα παροχής νομικών και άλλων συναφών υπηρεσιών. Η αξιολόγηση διεξάγεται από πάνελ που απαρτίζεται από ανεξάρτητους εμπειρογόμενες που ενεργούν ως κριτές.

Δεν λένε το νερό νεράκι τα φράγματα

Ικανοποιητική μέχρι στιγμής η εισροή -
Θα ξεπεράσει τα μέγιστα περσινά αποθέματα

Της **ΑΡΙΑΝΑΣ ΧΑΡΙΑΛΟΥ**

Ενθαρρυντική και εντυπωσιακή είναι η εικόνα των φραγμάτων, καθώς ορισμένα από αυτά έχουν υπερχειλίσει από τη βροχοπτώση του τελευταίου δεκαήμερου, ενώ άλλα έχουν συγκεντρώσει σημαντικές ποσότητες. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων εκφράζει ικανοποίηση και εκτιμά ότι η βροχοπτώση των τελευταίων δύο μηνών θα ξεπεράσει τουλάχιστον τα μέγιστα αποθέματα από τα περυσινά. Σε δηλώσεις στην «Κ», ο πρώτος τεχνικός μηχανικός στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων Φαίδρος Ρουσής, ανέφερε πως η συνολική ροή νερού στα κυπριακά φράγματα που καταγράφηκαν το τελευταίο εικοσιτετράωρο ανέρχεται στα 243.000 κυβικά μέτρα, ενώ μέχρι στιγμής η συνολική ποσότητα για τον Ιανουάριο έφθασε τα 18.077.000 κυβικά μέτρα νερού και ολόκληρη η ποσότητα από την 1η Οκτωβρίου 2016 μέχρι και σήμερα έφθασε τα 26.405.000 κυβικά μέτρα νερού.

Η μεγαλύτερη εισροή νερού, ανέφερε ο κ. Ρουσής, κατά τη διάρκεια του τελευταίου εικοσιτετράωρου έχει σημειωθεί στο φράγμα του Κούρη με 71.000 κυβικά μέτρα, δεύτερο είναι το φράγμα της Αρμίνου με 39.000 κυβικά μέτρα, τρίτο το φράγμα της Ευρέτου με 33.000 κυβικά μέτρα, ενώ ακολουθούν μικρότερες εισροές στα υπόλοιπα φράγματα. Μέχρι στιγμής, έχουν υπερχειλίσει τα φράγματα του Καλοπαναγιώτη, του Πλωμού, της Κλήρου και της Αργάκας, ενώ σύμφωνα με τον κ. Ρουσή δεν αναμένεται να υπερχειλίσουν άλλα φράγματα εντός των επόμενων ημερών. «Εάν η βροχοπτώση για

τον μήνα Φεβρουάριο είναι αυξημένη, τότε ενδεχομένως στα τέλη του μήνα να υπερχειλίσουν και τα υπόλοιπα φράγματα. Όλα εξαρτώνται από τη βροχοπτώση», σημείωσε. Η συνολική πληρότητα σε όλα τα φράγματα ανέρχεται στο 27,1%, με τα αποθέματα να αγγίζουν τα 78.800.000 κυβικά μέτρα. Πέρσι, η συνολική πληρότητα ανερχόταν στο 37,6% και στα 109.262.000 κυβικά μέτρα. «Όπως επεσήμανε ο κ. Ρουσής, η ροή αναμένεται να αυξηθεί και η πληρότητα ενδεχομένως να ξεπεράσει και τα περυσινά μεγέθη.

Αποθέματα για το καλοκαίρι

Ερωτηθείς εάν οι ανάγκες θα καλυφθούν μέχρι το καλοκαίρι, ο κ. Ρουσής επεσήμανε πως οι αμέσως επόμενοι μήνες μέχρι και τον Απρίλιο είναι οι πιο σημαντικοί στο θέμα της βροχοπτώσης. «Οι ανάγκες μέχρι το καλοκαίρι σίγουρα θα καλυφθούν, κυρίως όσον αφορά την ύδρευση και ευτυχώς δεν πρόκειται να υπάρξει κανένα πρόβλημα, λόγω αφαιρέσεων. Τώρα κατά πόσο θα καλυφθούν οι ανάγκες και σε ποιο ποσοστό στην άρδευση, αυτό θα εξαρτηθεί μέχρι τον Μάρτιο όσον αφορά τα αποθέματα που θα έχουμε στα φράγματα. Όσο περισσότερο νερό παίρνουμε αυτή τη στιγμή μέχρι τον Απρίλιο και τον Μάρτιο στα φράγματα τόσο πιο καλά θα ικανοποιηθούν και οι ανάγκες των γεωργών. Ο μήνας που διανύουμε, ανέφερε ο κ. Ρουσής, ξεκίνησε πολύ καλά και ελπίζει ότι η συνολική ροή στα φράγματα θα ξεπεράσει ακόμα και τα περυσινά αποθέματα. «Η βροχοπτώση που σημειώθηκε κατά τους μήνες Δεκέμβριο και Ια-

Φράγματα	Χωρητικότητα	Εισροή Νερού Από 1/10/2016	Αποθηκευμένη Ποσότητα				Μέγιστη Ποσότητα 2016	
			Σημερινή		Αντίστοιχη περυσινή		Ε.Κ.Μ.	Ημερομ.
			Ε.Κ.Μ.	Πληρ. %	Ε.Κ.Μ.	Πληρ. %		
ΝΟΤΙΟΣ ΑΓΩΓΟΣ								
Κούρης	115.000	5.930	20.466	17,8	21.256	18,5	21.365	15/2
Καλαβασός	17.100	0.363	3.141	18,4	4.503	26,3	5.781	21/6
Λεύκαρη	13.850	0.332	3.143	22,7	4.752	34,3	4.803	1/3
Διπόταμος	15.500	0.598	5.902	38,1	8.817	56,9	9.107	1/3
Γερμασόγεια	13.500	2.012	2.017	14,9	5.568	41,2	5.580	22/1
Αρμίνου	4.300	5.326	0.930	21,6	1.975	45,9	3.145	1/6
Πολεμίδια	3.400	0.185	0.887	26,1	1.106	32,5	1.187	1/4
Αχνα	6.800	0.000	0.893	13,1	1.320	19,4	1.526	1/3
ΟΛΙΚΟ	189.450	14.746	37.379	19,7	49.297	26,0	51.996	1/4
ΠΑΦΟΣ								
Ασπρόκρεμμος	52.375	4.423	21.618	41,3	35.183	67,2	35.202	8/2
Κανναβιού	17.168	1.790	5.746	33,5	7.918	46,1	8.240	1/1
Μαυροκόλυμπος	2.180	0.245	1.024	47,0	1.035	47,5	1.058	8/2
ΟΛΙΚΟ	71.723	6.458	28.388	39,6	44.136	61,5	44.403	1/1
ΧΡΥΣΟΧΟΥ								
Ευρέτου	24.000	2.432	9.776	40,7	13.791	57,5	13.825	1/1
Αργάκα	0.990	0.826	0.990	100,0	0.267	27,0	0.565	1/4
Πλωμός	0.860	0.737	0.860	100,0	0.300	34,9	0.509	1/4
Αγία Μαρίνα	0.298	0.109	0.170	57,0	0.105	35,2	0.194	15/5
ΟΛΙΚΟ	26.148	4.104	11.796	45,1	14.463	55,3	14.977	1/4
ΛΕΥΚΩΣΙΑ								
Βυζακιά	1.690	0.254	0.255	15,1	0.594	35,1	0.605	8/2
Ξυλιότος	1.430	0.584	0.613	42,9	0.749	52,4	0.785	15/2
Καλοπαναγιώτης	0.363	0.259	0.363	100,0	0.363	100,0	0.363	1/1-13/5
ΟΛΙΚΟ	3.483	1.097	1.231	35,3	1.706	49,0	1.752	12/2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	290.804	26.405	78.794	27,1%	109.602	37,7%	111.685	1/4

Η συνολική πληρότητα σε όλα τα φράγματα ανέρχεται στο 27,1%, με τα αποθέματα να αγγίζουν τα 78.800.000 κυβικά μέτρα. Πέρσι, η συνολική πληρότητα ανερχόταν στο 37,6% και στα 109.262.000 κυβ. μέτρα.

νουάριο, αλλά και η πυκνή χιονόπτωση στις ορεινές περιοχές, θα βοηθήσουν ώστε να διατηρηθεί μια σταθερή εισροή νερού για αρκετό καιρό», σημείωσε.

Τρόποι εξοικονόμησης

Η εισροή νερού στα φράγματα δεν πρέπει να αποτελεί το μόνο κριτήριο κάλυψη των αναγκών της χώρας μας, πρόσθεσε παράλληλα στην «Κ» ο κ. Ρουσής, τονίζοντας πως όλοι ανεξαιρέτως πρέπει έχουμε την ευθύνη και την υποχρέωση να το διαχειριζόμαστε σωστά και να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για εξοικονόμησή του. Σύμφωνα

με τον ίδιο, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το 2007 και εντεύθεν μαζί με το Υπουργείο Παιδείας στοχεύουν μέσα από ενημερωτικό υλικό να «καλλιεργήσουν» υδατική συνείδηση από νεαρή ηλικία, ενώ δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στις εκστρατείες διαφώτισης με θέμα «Το Υδατικό στη Κύπρο». Στη βάση αυτή, όπως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα της αρμόδιας υπηρεσίας, θα πρέπει όλοι οι πολίτες να ευαισθητοποιηθούν και να θέσουν ως προτεραιότητά τους την υδατική εξοικονόμηση μέσα από απλές, αλλά πολύτιμες κινήσεις. Για παράδειγμα,

θα πρέπει να ελέγχουν τακτικά τις υδραυλικές εγκαταστάσεις στο σπίτι τους για έγκαιρη διάγνωση τυχόν διαρροών και επιδιόρθωσης, να φροντίζουν να διορθώνουν επίσης όσες βρύσες στάζουν, αφού μπορεί να σπαταληθεί αρκετό νερό. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τις ενδείξεις του Τμήματος Υδάτων, να πρέπει να χρησιμοποιούνται νέα συστήματα και εξαρτήματα οικονομικής χρήσης, ενώ όσον αφορά το πότισμα των λουλουδιών και των φυτών είναι καλύτερα να γίνεται με ραντιστήρι είτε τις πρωινές είτε τις βραδινές ώρες, καθώς η εξάτμιση είναι περιορισμένη.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Της δρος **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΣΥΜΕΟΥ**

Γενικό Σύστημα Υγείας: Οι αριθμοί

Η δημόσια συζήτηση για το Γενικό Σύστημα Υγείας έχει ενταθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα παρόλο που αφορά ένα σχεδιασμό που χρονολογείται από το 2001. Θα μπορούσε κάποιος να ισχυρισθεί ότι υπήρξε αρκετός χρόνος για συζητήσεις και δεν χρειάζονται άλλες, όπως θα μπορούσε βέβαια να αντιταχθεί ότι αν ο σχεδιασμός ήταν ικανοποιητικός θα είχε ήδη εφαρμοστεί το εν λόγω σύστημα.

Στην παραδοξότητα της σημερινής κατάστασης έρχεται να προστεθεί ότι ενώ όλοι γνωρίζουν το θέμα ως τίτλο στα ΜΜΕ πολύ λίγοι γνωρίζουν την ουσία του θέματος. Οι Κύπριοι πολίτες δεν έχουν πληροφορηθεί τι θα κοστίζει στο κυπριακό νοικοκυριό το εν λόγω σχέδιο και τι τελικά θα καλύπτει σε σχέση με την υγεία τους. Αντίθετα έχει σπαταληθεί χρόνος και προσπάθεια για να εννοποιηθούν οι επαγγελματίες υγείας και δη οι γιατροί για την καθυστέρηση της εφαρμογής ενός σχεδιασμού για τον οποίο ο Κύπριος πολίτης, με το υψηλότερο ποσοστό πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη, δεν έχει καμία ουσιαστική πληροφόρηση ως να είναι ανίκανος να την κατανοήσει.

Η Κύπρος αποτελεί το μοναδικό κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο δεν υπάρχει ένα ενιαίο Σύστημα Ασφάλισης Υγείας για όλο τον πληθυσμό. Ταυτόχρονα είναι το κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη χαμηλότερη δημόσια δαπάνη για την υγεία. Το κυπριακό κράτος διαθέτει από τον προϋπολογισμό του μόλις το 4,8% του ΑΕΠ σε δαπάνες για την υγεία.

Τα συστήματα υγείας των ευρωπαϊκών κρατών βασίζονται στην

Η Κύπρος αποτελεί το μοναδικό κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο δεν υπάρχει ένα ενιαίο Σύστημα Ασφάλισης Υγείας για όλο τον πληθυσμό. Ταυτόχρονα είναι το κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη χαμηλότερη δημόσια δαπάνη για την υγεία.

αρχή της καταβολής εισφορών από τους πολίτες και στη συνεισφορά από τον γενικό προϋπολογισμό του κράτους ενός ποσοστού του συνολικού κόστους.

Ο μέσος όρος των δαπανών για την υγεία στην Ε.Ε. είναι 11,6% του ΑΕΠ της χώρας και το μέρος των δαπανών που καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό ανέρχεται στο 9% του ΑΕΠ. Το μέρος των δαπανών που καλύπτονται από τις εισφορές των πολιτών για το σύστημα υγείας ανέρχεται στο 2,6% του ΑΕΠ.

Ο σχεδιασμός του ΓΕΣΥ προβλέπει συνολικές δαπάνες 9% του ΑΕΠ από τις οποίες η δαπάνη που θα καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό θα αποτελεί το 4,6% του ΑΕΠ ενώ το υπόλοιπο που θα ανέρχεται στο 4,4% του ΑΕΠ θα καλύπτεται από τις εισφορές των πολιτών.

Από τα πιο πάνω προκύπτουν τα εξής:

1. Γιατί οι δαπάνες υγείας των Κυπρίων προϋπολογίζονται χαμηλότερα από τον μέσο όρο των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών;

Δεν χρειάζεται κανένας να είναι οικονομολόγος υγείας για να καταλάβει ότι η κύρια στρέβλωση στον τομέα της υγείας στη Κύπρο, που είναι η χαμηλή συνεισφορά του κράτους, δεν θα διορθωθεί με τον προτεινόμενο σχεδιασμό, λέει η κ. Συμεού.

2. Γιατί το κυπριακό κράτος θα συνεισφέρει μόνο το 4,6% του ΑΕΠ για το Σχέδιο Υγείας ακριβώς το μισό από αυτό που συνεισφέρουν τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη;

3. Γιατί οι εισφορές του Κυπρίου πολίτη για το μελλοντικό ΓΕΣΥ θα είναι διπλάσιες σε ποσοστό αυτών του ευρωπαίου πολίτη;

4. Η λειτουργία Συστημάτων Υγείας έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των συνολικών εξόδων του τομέα της υγείας λόγω των λειτουργικών εξόδων τους και ενός ποσοστού περίπου 10% από την υπερ-χρησιμοποίηση του συστήματος. Ο προϋπολογισμός ύψους 900 εκατ. δεν συμπεριλαμβάνει την πιο πάνω αύξηση.

5. Ο σχεδιασμός του ΓΕΣΥ βασίζεται πάνω σε μελλοντική αύξηση του ΑΕΠ, η οποία και θα καλύπτει

το λεγόμενο ιατρικό πληθωρισμό. Ο ιατρικός πληθωρισμός, η αύξηση του κόστους των ιατρικών υπηρεσιών στο μέλλον, είναι δεδομένη. Η αύξηση του ΑΕΠ δεν μπορεί να υπολογιστεί, πόσο μάλλον να θεωρηθεί δεδομένη.

Με βάση τα πιο πάνω πώς διασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες που θα καλύπτονται θα είναι επαρκείς τόσο στον παρόντα χρόνο αλλά και σε βάθος χρόνου. Με ποιο τρόπο διασφαλίζεται η ποιότητα των υπηρεσιών που θα λαμβάνει ο Κύπριος πολίτης με βάση τα πιο πάνω δεδομένα;

Η κάλυψη τυχόν ελλειμμάτων που θα παρατηρηθούν ποιοι θα επιβαρύνει και σε τι ποσοστό; Δεν χρειάζεται κανένας να είναι οικονομολόγος υγείας για να καταλάβει ότι η κύρια στρέβλωση στον τομέα

της υγείας στη Κύπρο, που είναι η χαμηλή συνεισφορά του κράτους, δεν θα διορθωθεί με τον προτεινόμενο σχεδιασμό. Αντίθετα, το ΓΕΣΥ είναι ένας τρόπος να αποφυγή το κράτος τη δύσκολη πολιτική θέση να εξοικονομήσει χρήματα από άλλους τομείς προκειμένου να καλύψει την αύξηση των δαπανών για την υγεία. Οι πολίτες, λοιπόν, θα επιβαρύνονται με τη μορφή ολόνα και αυξανόμενων εισφορών την αναμενόμενη αύξηση των δαπανών για την υγεία. Ένας άλλος τρόπος να αντιμετωπιστούν τυχόν ελλείμματα είναι παράδοξο σχετικά με τη δυστοκία τριών κυβερνήσεων να εφαρμόσουν τον παρόντα σχεδιασμό. Δεκαέτι χρόνια, είκοσι εκατομμύρια δαπάνες και δύο νομοσχέδια μετά δεν μπορούμε να μιλήσουμε με ακρίβεια για το ύψος της εισφοράς του πολίτη, το ύψος της εισφοράς των εργοδοτών και τι ακριβώς θα καλύπτει το σχεδιαζόμενο Γενικό Σχέδιο Υγείας. Το μόνο ποσό που είναι γνωστό και διαπραγματεύσιμο είναι η εισφορά του κράτους η οποία θα παραμένει ακριβώς όση είναι και τώρα η χαμηλότερη στην Ευρώπη.

Ας μιλήσουμε επιτέλους, λοιπόν, για την ουσία της υπόθεσης. Θέλει και μπορεί το κυπριακό κράτος να συνεισφέρει για την υγεία των πολιτών του χρηματοδότηση ίση με το μέσο όρο χρηματοδότησης της υγείας των υπόλοιπων ευρωπαϊκών κρατών;

Αν η απάντηση είναι αρνητική τότε δεν θα έχει και σύστημα υγείας το οποίο να πληροί τα βασικά χαρακτηριστικά της ισότητας, της προβασιμότητας και της ποιότητας. Υπάρχει ακόμα ο κίνδυνος να

εγκλωβιστεί ο Κύπριος πολίτης στην καταβολή εφ' όρου ζωής εισφορών για ένα σύστημα το οποίο εκ προοιμίου θα είναι ανεπαρκές να καλύψει τις ανάγκες του. Η δαπάνη του κυπριακού νοικοκυριού για την υγεία πιθανόν και να αυξηθεί γιατί εκτός από τη μηνιαία εισφορά για το Γενικό Σχέδιο θα χρειάζεται και επιπλέον δαπάνη για να καλύψει τα κενά των παροχών του συστήματος. Δυστυχώς, η εμπειρία της κυπριακής κοινωνίας για τον τρόπο διαχείρισης του δημόσιου χρήματος είναι πικρή. Είναι τολάχιστον προκλητικό ότι προτείνεται η δημιουργία ενός ταμείου το οποίο θα λειτουργεί χωρίς κανένα συγκεκριμένο μηχανισμό ελέγχου. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας έχει χρησιμοποιηθεί και δυστυχώς θα χρησιμοποιηθεί και στο εγγύς μέλλον για την εξασφάλιση πολιτικών κερδών.

Αυτό θα εκτρέψει περαιτέρω τη συζήτηση από την ουσία του θέματος που είναι το τι θα πληρώσει ο πολίτης και τι θα παίρνει. Ακόμα μια φορά η ευθύνη για την αποτυχία του σχεδιασμού εντέχνως θα φορτωθεί στον ιατρικό κόσμο. Οι Κύπριοι γιατροί, οι οποίοι κατά τεκμήριο φροντίζουν την υγεία των ασθενών τους θα βρεθούν κατηγορούμενοι για αστοχίες δεκαέτι έθνη του συστήματος. Το πολυπόητο ΓΕΣΥ χωρίς την αναγκαία χρηματοδότηση και χωρίς την απαραίτητη τεχνολογία από μέρους των υπευθύνων μπορεί να μετατραπεί σε ένα ακόμα άλλοτο πρόβλημα με επιπτώσεις δυστυχώς στο επίπεδο υγείας του Κυπρίου πολίτη.

Η δρ Αναστασία Συμεού είναι παιδίατρος και γραμματέας του ΠΙΣ.

Το bullying, η Ευρώπη και εμείς – μέσω Κίνας...

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

«**Π**ρώτοι κάποιες από τις Δυτικές μεθόδους διαφέρουν από τις δικές μας, ίσως μάλιστα να τις βελτιώνουν κιόλας, το καινούργιο που φέρνουν είναι πολύ λίγο. Οι αρχές των μαθηματικών προέρχονται όλες από το "Βιβλίο των αλλαγών"· οι Δυτικές μέθοδοι έχουν κινεζική προέλευση. Τέλος πάντων, οι γνώσεις τους δεν είναι παρά ένα κλάσμα των δικών μας».

Με αυτά τα λόγια του αυτοκράτορα της Κίνας Κανγκί (τέταρτου της δυναστείας Qing), στην αυγή του 18ου αιώνα, έκλεισε και τυπικά για την Κίνα το ζήτημα των σχέσεων της με τη Δύση – το ζήτημα της παγκοσμιοποίησης, δηλαδή, όπως ετίθετο τότε. Απαγορεύτηκε στους Ιησουίτες ιεραποστόλους να διδάσκουν μαθηματικά και στη θέση τους ο αυτοκράτορας ίδρυσε κινεζικές ακαδημίες για να κάνουν την ίδια δουλειά. Έτσι, μια μακρά και σύνθετη διαδικασία εσωστρέφειας, που είχε ξεκινήσει στην Κίνα ήδη από τον 13ο αιώνα, με τη «νεοσυντηρητική» επάνοδο και την κυριαρχία του Κομφουκιανισμού, ολοκληρώθηκε από έναν πράγματι σπουδαίο αυτοκράτορα και μάλιστα «κατόπιν ωριμότητας», η οποία κράτησε δεκαετίες.

Διότι ο περί ου ο λόγος Κανγκί (ούτε φαντάζομαι πώς προφέρεται) δεν ήταν καθόλου τυχαίος. Ήταν γκέις, ήταν ικανός και βαθιά μορφωμένος, προσέγγιζε τα πράγματα με ιδιαίτερη σοβαρότητα. Οι Ιησουίτες, με τα μαθηματικά τους και τη θρησκεία τους, δεν ήταν κάτι καινούργιο για την αυτοκρατορία. Είχαν διεισδύσει στην Κίνα από το 1570 και, επί δεκαετίες, οι Κινέζοι συζητούσαν μαζί τους ανοικτά και ελεύθερα. Κέρδιζαν μάλιστα τους επίσημους διαγωνισμούς που οργάνωναν οι αυτοκράτορες για την πρόβλεψη αστρονομικών φαινομένων. Η επιρροή τους ήταν μεγάλη και έφτανε ψηλά. Μά-

ΑΗ Ο ΜΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΕΞΙ ΧΕΡΙ
ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ
ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΧΡΩΣ
ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ
ΤΟΥ ΤΣΙΠΡΑ
ΤΟΤΕ ΔΕΝ ΜΙΛΑΜΕ
ΓΙΑ ΓΑΤΑ ΙΜΑΛΑΪΩΝ
ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΣΙΑΜΑΙΑ.

λιστα, το 1656 ο αυτοκράτορας παραλίγο να γινόταν χριστιανός, αν δεν πληροφορείτο ότι ο Χριστιανισμός δεν επέτρεπε παλλακίδες. Ήταν έφηβος, πάνω στις κάψες του, και αυτό τον απέτρεψε. Προτίμησε τον Βουδισμό. (Αναφέρεται από τον Ιαν Μόρις στο «Why the West Rules for Now», όπως και τα αποσπάσματα από τα κείμενα του αυτοκράτορα Κανγκί.)

Ο Κανγκί ενέκυψε στο πρόβλημα με τη μεθοδικότητα του λογίου· ξόδεψε πολύ χρόνο μελετώντας τις επιστήμες που έφερναν οι Ιησουίτες, μέχρι αρπικόρδο έμαθε να παίζει! (Δεν τον κέρδισε, πάντως, το αρπικόρδο και ίσως αυτό οφείλεται, κατά τη θεωρία μου, στο ότι οι Ιησουίτες δεν είχαν μαζί τους πα-

Ερημος

Ήταν υπουργός – κατά κάποιον εντελώς δικό του τρόπο. Διεκδικούσε ρόλο μέντορα και φρόντιζε να είναι μέσα στο κάδρο με τον Τσίπρα. Μέχρι και σκαμνάκι έφερνε στα υπουργικά έδρανα, για να βρίσκεται πάντα στη σωστή θέση για τους φωτογράφους: η διάνοια πίσω από τον Τσίπρα. (Παρεμπιπτόντως, το σκαμνάκι ήταν πτυσσόμενο; Από αυτά της παραλίας, που διπλώνουν και τα μεταφέρεις εύκολα όπου θες;) Τώρα είναι πληγωμένος. Πολύ και βαθιά... Οχι για τον εαυτό του, που πάντα τον έθετε σε δεύτερη και τρίτη μοίρα, αλλά για την πατρίδα. Προσφάτως, πληροφορούμαι, συνόψισε την απογοήτευσή του σε μία από τις περίφημες αποφθεγματικές ρήσεις του, για τη δύναμη και τον λυρισμό των οποίων είχε αποκτήσει κάποτε μεγάλη φήμη: «Η πατρίδα είναι ορφανή, δυστυχώς», είπε και μετά, έφυγε μόνος του (με τα πόδια) για την έρημο. Κάποιος που τον είδε ορκίζεται ότι προχωρούσε αιωρούμενος σε μικρή απόσταση από το έδαφος, σαν τον Δαλάι Λάμα...

τιτούρες του Μπαχ, ο οποίος άλλωστε εκείνη την εποχή ήταν πολύ νεαρός. Στην καλύτερη περίπτωση, να του πάσαν τιποτε σάχλες του Κουπερέν, αν και μάλλον τολμηρή επιλογή για Ιησουίτες...) Με όλα αυτά, θέλω να καταλήξω στη διαπίστωση ότι ο αυτοκράτορας που πήρε τότε τη λάθος απόφαση, οι συνέπειες της οποίας για αιώνες σφράγισαν την πορεία της Κίνας, ήταν ένας σοφός άνθρωπος και είχε τις καλύτερες προθέσεις. Ο τύπος του, θα έλεγα, ήταν περισσότερο Ομπάμα παρά Τραμπ...

Την περασμένη εβδομάδα είδαμε την Ιστορία να συμβαίνει μπροστά στα μάτια μας και τους ρόλους να αντιστρέφονται. Ο πρόεδρος της Κίνας, από το βήμα του Νταβός, να

κηρύσσει το ευαγγέλιο της παγκοσμιοποίησης, την ίδια ώρα που ο αγγλοσαξονικός κόσμος περιπαρκώνεται και αποσύρεται από τον κόσμο, επειδή δεν αντέχει άλλο την παγκοσμιοποίηση. (Αν οι Κινέζοι είχαν διαπλεύσει τον Ειρηνικό και είχαν πρώτοι αποικίσει την Αμερική – κάτι που θα μπορούσε να είχε συμβεί τον 15ο αιώνα – η ειρηνεία θα είχε ένα πρόσθετο βάθος, καθώς ο Τραμπ κατά πάσα πιθανότητα θα είχε χαρακτηριστικά Κινέζου...)

Σε αυτήν τη συγκυρία, οι προκλήσεις για την Ευρώπη εντείνονται. Η εχθρική στάση του Τραμπ και των ανθρώπων του έναντι της Ε.Ε. είναι ευθεία και ωμή – είναι κανονικό bullying, του είδους στο οποίο διέπρεψε κατά την προεκλογική εκστρατεία. Ο απελθών προεβερτίς των ΗΠΑ στην Ε.Ε., λ.χ., στην αποχαιρετιστήρια συνέντευξή του, είπε ότι μετά τη νίκη του Τραμπ κάθε μέρα του τηλεφωνούσαν οι άνθρωποι του εκλεγέντος πάντα με την ίδια ερώτηση, ποιος είναι ο επόμενος μετά τη Βρετανία; και πάντα δηλώνοντας την πεποίθησή τους πως η Ενωση θα διαλυθεί μέσα στο 2017. Αν αυτή η εχθρότητα παγιωθεί ή, ακόμη χειρότερα, αν κλιμακωθεί, μήπως η απειλή μπορεί να γίνει το κίνητρο για να αντιδράσει η Ευρώπη δημιουργικά και να ανασυντάξει τα του οίκου της; Με τόσους άδηλους παράγοντες να εμπλέκονται, δεν έχει απάντηση, επί του παρόντος. Το δικό μου θέμα, αυτό δηλαδή που με ανησυχεί, επειδή με αφορά άμεσα, είναι ότι ο κίνδυνος για την πορεία της Ελλάδας αυξάνεται απότομα. Με μια Ευρώπη να αντιμετωπίζει υπαρξιακές προκλήσεις, που μπορεί να οδηγήσουν είτε από εδώ είτε από εκεί, είναι επικίνδυνο να είσαι ο βλαμμένος και ο απροσάρμοστος της παρέας...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ζαχαροπλαστείο

Γλυκές περιπέτειες στην κουζίνα!

Γλυκές συνταγές
της **μαμάς** και σοκολατένιοι πειρασμοί

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ερχονται δύσκολα χρόνια

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η Αμερική δεν θα είναι η ίδια, ούτε και ο κόσμος. Ο Ντόναλντ Τραμπ δεν άφησε καμία αμφιβολία γι' αυτό με την ομιλία του προχθές. Ο ίδιος πρώτα απ' όλα είναι διαφορετικός. Καβάλησε το αντισυστημικό κύμα που έχει σαρώσει τη Δύση. Δεν μοιάζει, όμως, να το έχει κάνει απλά «επαγγελματικά», να χρησιμοποιήσει δηλαδή την ακραία ρητορεία και τα συνθήματα σαν εργαλείο.

Ο θυμός που έβγαίνει στις προεκλογικές ομιλίες και στα περίφημα μεταμεσονύχτια tweets ήταν πολύ εμφανής και την ώρα του απόλυτου θριάμβου. Περιμένα πολλοί ότι θα άπλωνε το χέρι σε όσους ήταν απέναντί του. Δεν το έκανε. Ίσως γιατί δεν είναι φτιαγμένος από το ίδιο σκαρί με άλλους προέδρους.

Ο τρόπος που βλέπει τον παγκόσμιο ρόλο της Αμερικής, τις εμπορικές σχέσεις, το πλέγμα ασφαλείας, τις υποχρεώσεις της, είναι πολλοί ότι θα αλλάξουν με αυτόν που γνωρίσαμε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Θα περάσουμε τέσσερα δύσκολα και περιπετειώδη χρόνια, στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως.

Ο προστατευτισμός θα αμφισβητήσει το σύστημα της παγκοσμιοποίησης. Η απαγκίστρωση από τις πάγιες υποχρεώσεις της Αμερικής θα δημιουργήσει ένα νέο σκηνικό, που δεν μπορούμε καν να φανταστούμε σήμερα. Για εμάς εδώ στην Ελλάδα σημαίνει ότι δεν θα υπάρχει κάποιος στον Λευκό Οίκο που θα νοιάζεται για την Ευρώπη και που θα σπρώξει το τηλέφωνο να μιλήσει στη Μέρκελ για την ανάγκη να μείνει η χώρα μας στο ευρώ. Δεν τον ενδιαφέρει η ενωμένη Ευρώπη, που είχε καταστεί βασικός πυλώνας της αμερικανικής πολιτικής.

Θα έχουμε ταυτόχρονα έναν νέο πόλεμο για την εξάρθρωση του ακραίου Ισλάμ. Και αυτή η

αλλαγή θα μας επηρεάσει.

Υπάρχουν κάποιοι που πιστεύουν ότι η Αμερική χρειαζόταν ένα reset. Οτι, δηλαδή, είχε ανάγκη από έναν ηγέτη που θα την απελευθερώσει από τους υπερβολικούς περιορισμούς στο επιχείρημα και θα δώσει έμφαση στην παραγωγή και στη δημιουργία υποδομών.

Σύμφωνα με τη θεωρία τους, ο Τραμπ μπορεί να ενοχλήσει τους Ευρωπαίους και τη... μισή Αμερική για λόγους αισθητικών, ιδεολογίας και αντίληψης για τα πράγματα, αλλά μπορεί να λειτουργήσει σαν αντίβαρο στην υπερβολική πολιτική ορθότητα και επιπονητικότητα των αμερικανικών ελίτ. Ίσως να έχουν δίκιο, να πρόκειται για μια πιο άγρια και ακατέργαστη εκδοχή του Ρέιγκαν.

Υπάρχει όμως και μία άλλη θεωρία, σύμφωνα με την οποία η Αμερική περνάει πλέον σε φάση παρακμής, θυμίζοντας τη Ρώμη στη δύση της. Ο Τραμπ υποσχέται την επιστροφή σε ένα ιδεατό μέγαλο, αλλά θα είναι ο πρόεδρος που θα κάνει την Αμερική μικρή, εσωστρεφή και απόμακρη. Εκπροσωπεί, άλλωστε, ό,τι πιο «πλαστικό», ρηκό και... βιαστικό εμπιρεύει η κουλτούρα μιας μέσης Αμερικής πέρα από τις δύο ακτές της.

Είναι χωρίς για να βγάλουμε συμπεράσματα. Ο Τραμπ μπορεί να είναι ο θυμωμένος, απρόβλεπτος πολιτικός, αλλά θα κυβερνήσει με στελέχη της Goldman Sachs και της Exxon. Το βαθύ κατεστημένο, στο Κογκρέσο και στους μηχανισμούς ασφαλείας, θα παραμείνει, και η Αμερική έως τώρα είναι μια χώρα που σέβεται τους θεσμούς.

Το σίγουρο είναι πάντως πως η Δύση θα μπει σε νέα φάση. Και τις επιπτώσεις θα τις νιώσουμε όλοι, ειδικά εμείς εδώ, που έχουμε αναδειχθεί στον ασθενέστερο κρίκο της Δύσης.

Στο στόχαστρο η Ε.Ε.

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Τα ελληνικά πολιτικά κόμματα, με εξαίρεση τη Χρυσή Αυγή και το ΚΚΕ, εμφανίζονται από φιλοευρωπαϊκά αισθήματα. Οι ευρωσκεπτικιστικές τάσεις είναι ανύπαρκτες στους υπόλοιπους κομματικούς σχηματισμούς, και από την άποψη αυτή η Ελλάς, παρά την εγγενή της ασυναρπασία, είναι η πλέον νομιμόφωνη χώρα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Είναι επίσης η Ελλάς εσωστρεφής και θελοτυφλούσα, διότι ουδείς προβληματισμός έχει διατυπωθεί για τα διαδραματιζόμενα στην Ε.Ε., αφού οι πολιτικοί μας είναι επί της ουσίας παρίες του ευρωπαϊκού συστήματος.

Διπλή επίθεση εδέχθη η Ε.Ε. τις τελευταίες ημέρες από τον νέο πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ και από τη Βρετανίδα πρωθυπουργό Τερέζα Μέι. Η αντίδραση των Ευρωπαίων υπήρξε υπερπολιτική και αυταρέσκος. Η χαγκελάρια Αγκελα Μέρκελ δήλωσε ότι η Ευρώπη θα αντιμετωπίσει «ενωμένη» την πρόκληση, αλλά η «ενότης» είναι πλέον το μέγα ζητούμενο και όχι δεδομένη.

Κοινό τόπο αποτελεί η διαπίστωση ότι η μεταναστευτική πολιτική της κ. Μέρκελ διαίρεσε την Ευρώπη και ήταν ο κύριος λόγος που οι Βρετανοί εψήφισαν υπέρ της εξόδου στο τελευταίο δημοψήφισμα. Κοινός τόπος ότι η πολιτική στη Ζώνη του Ευρώ προσδιορίζεται από ένα εξωθεσμικό, άτυπο όργανο, το Eurogroup, όπου επιβάλλεται εκ προοιμίου η άποψη του Γερμανού υπουργού Οικονομικών δρος Βόλφγκανγκ Σόιμπλε.

Προ ολίγων ημερών, η γερμανική εφημερίδα Handelsblatt, επικαλούμενη πηγές του γερμανικού υπουργείου Οικονομικών, ανέφερε τα εξής: Εάν το ΔΝΤ αποχωρήσει από την Ελλάδα, θα πρέπει να διαπραγματευθούμε νέο πρόγραμμα, όμως μόνον με τον ΕΣΜ, διότι «το υπόλοιπο της τρέχουσας, αποτελούμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική

Τράπεζα, δεν είναι αρκετά αξιόπιστο». Εν ολίγοις, το υπουργείο του οποίου προτίθεται ο δρ Σόιμπλε απαξιώνει πλήρως δύο από τους βασικότερους θεσμούς της Ε.Ε. Διερωτάται κανείς τι εννοεί η χαγκελάρια Μέρκελ όταν υποστηρίζει ότι η Ευρώπη θα αντιμετωπίσει «ενωμένη» τα νέα προβλήματα.

Η επικινδυνότητα των απόψεων του δρος Σόιμπλε είχε επισημανθεί πριν από την εισοδο του 21ου αιώνα. Ο Zbigniew Brzezinski είχε από ετών αναφερθεί σε επισημάνσεις του δρος Σόιμπλε κατά τον Αύγουστο του 1996, όταν είχε υποστηρίξει ότι «η Γερμανία έγινε πλέον το κέντρο της Ευρώπης». Στη δε συνέχεια διευκρινίζει ότι «στις μακροχρόνιες περιόδους, κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, η Γερμανία συμμετείχε δημιουργώντας τάξη στην Ευρώπη».

Γερμανική «τάξη πραγμάτων» έχει επιβάλει ο δρ Σόιμπλε, και οι δυσνάειες που παρενέβησαν ιστορικές για να αποκαταστήσουν την ισορροπία στο παρελθόν ήταν η Βρετανία, οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους. Ίσως για αυτόν τον λόγο ενόχλησε τους ευρωπαίους η δήλωση του Βρετανού υπουργού Εξωτερικών Μπόρις Τζόνσον, όταν αναφερόμενος στον Γάλλο πρόεδρο είπε ότι δεν είναι σκόπιμο να επιφέρει πλήγματα, όπως στις ταινίες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, σε όποιον επιχειρεί «να δραπετεύσει» από την Ενωση.

Και εξεμάνθησαν οι πάντες στην Ευρώπη για το απρεπές της δηλώσεως του κ. Τζόνσον. Μόνον που εκπρόσωπος της κ. Μέι διευκρίνισε ότι «δεν αποτελεί πολιτική η δήλωση ότι η Γερμανία θα μεταβάλει στάση: κανείς δεν συνιστά τον εξορθολογισμό της συμπεριφοράς του Βερολίνου. Ζοφερά, ασταθές και συγκρουσιακό θα είναι το 2017. Αλλά όλα αυτά απουσιάζονται από τον ελληνικό «πολιτικό διάλογο».

Οι οδύνες μιας πολύχρονης ομηρίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Οι Έλληνες είμαστε εξουθενωμένοι και απελπισμένοι. Τα επτά χρόνια της κρίσης μετριοούνται στην ανεργία και σε κλειστές επιχειρήσεις, στις χαμένες περιουσίες, στην έλλειψη επενδύσεων, στη μετανάστευση νέων. Μετριοούνται στη δημοσκοπήση που βρήκε ότι εννέα στους δέκα από εμάς πιστεύουμε ότι «τα πράγματα κινούνται προς τη λάθος κατεύθυνση». Πέραν αυτού, όμως, μετριέται στο γεγονός ότι οι μισοί μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα αμειβονται με λιγότερα από 800 ευρώ μεικτά τον μήνα, ποσό που ήταν το κατώτατο όριο το 2012, ενώ ένας στους τέσσερις νέους εργαζόμενους προσλαμβάνεται με ευέλκτες μορφές εργασίας και αμειβεται με λιγότερα από 500 ευρώ μεικτά. Σε πληθυσμό 11 εκατομμυρίων, 1,73 εκατομμύρια εργάζονται και αυτοί είναι οι μισθοί τους.

Πώς θα μπορέσουν με αυτά τα ποσά, με την ανασφάλεια που συνοδεύει τέτοιες αμοιβές, οι νέοι να χτίσουν όνειρα, να μεγαλώσουν παιδιά, να θεμελιώσουν το μέλλον τους, να σπριζούν τους γονείς τους στα γεράματα, να κρατήσουν ζωντανό το πνεύμα αυτού του λαού; Εως πότε θα μπορεί το κράτος να αυξάνει τους φόρους χωρίς να τσακίσει τους εναπομείναντες εργαζόμενους –μισθωτούς και ελεύθε-

ρους επαγγελματίες– αναγκάζοντάς τους να αναζητήσουν εργασία εκτός συστήματος, χωρίς αυτοί και οι εργοδότες να πληρώνουν φόρους και εισφορές; Ενώ ένα στα δύο νοικοκυριά βασίζεται σε μία σύνταξη για το εισόδημά του, οι συντάξεις μειώνονται συνεχώς και, όπως διαμορφώνονται οι μισθοί, κάποια στιγμή οι σημερινές συντάξεις θα είναι γλυκιά ανάμνηση.

Σε παλαιότερες εποχές, μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού βασιζόταν στη γεωργία, και αυτό σήμαινε ότι αυτοί και πολλοί άλλοι μπορούσαν να σπριζθούν στα προϊόντα της γης. Ενώ ο κόσμος απομακρύνθηκε από την ύπαιθρο, για τέσσερις δεκαετίες και οι γεωργοί και οι κάτοικοι των πόλεων συνήθισαν σε πιο εύκολο χρήμα – σε επιδοτήσεις, σε δάνεια, στα δώρα και τις σπατάλες του κράτους και των κυβερνήσεων. Σαφνικά βρεθήκαμε στον αέρα – χωρίς παραγωγή, με χρέη αντί για χρήματα. Στην αρχή της κρίσης μπορούσαμε ακόμη να πούμε ότι, παρ' όλα τα προβλήματα της χρεοκοπίας, η χώρα είχε σημειώσει σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια, σε υποδομές, στην εκπαίδευση, στην προσωπική περιουσία και τις απαιτήσεις, στο γεγονός ότι η Ελλάδα βρισκόταν στον σκληρό πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ενωσης (την Ευρωζώνη), μεταξύ των χωρών με

τον υψηλότερο δείκτη ευημερίας στον κόσμο. Όσο συνεχίζονταν η κρίση και η αβεβαιότητα, υποτιμήθηκαν όλα μας τα επιτεύγματα – οι περιουσίες εξαυλώθηκαν, τα χρέη διογκώθηκαν, οι μορφωμένοι είναι άνεργοι, δουλεύουν για λιγοστά χρήματα ή ξενιτεύονται.

Η ευημερία αυτή, είτε δανεική είτε προϊόν προσωπικού μόχθου και ρίσκου, έκρυβε μεγάλα ρήγματα στην κοινωνία (τα οποία φανερώθηκαν όταν η λιμνη του πλούτου στέρηψε), αλλά είχε και μια πιο επικίνδυνη συνέπεια: ναρκωμένοι από τις επιτυχίες μας, σίγουροι ότι θα πηγαίναμε από θρίαμβο σε θρίαμβο, ξεχάσαμε τον βασικό κανόνα της επιβίωσης. Δεν βλέπαμε τους κινδύνους, δεν εξελισσόμασταν ώστε να τους αντιμετωπίσουμε. Όταν έσκασε η διεθνής κρίση στις ΗΠΑ, το 2008, η κυβέρνηση μας κόμπαζε ότι δεν μας φόβιζε τίποτα επειδή η καταχρεωμένη ελληνική οικονομία ήταν «θωρακισμένη». Ατρόμητοι βρεθήκαμε στον βυθό, απορώντας, περιμένοντας τη βοήθεια ξένων για να πάρουμε ανάσες.

Ως εδώ, η Ιστορία δεν θα ήταν πρωτόγνωρη για εμάς, με τη χώρα να μετράει εξι χρεοκοπίες πριν απ' αυτήν. Η διαφορά τώρα είναι ότι, ως μέλος της Ευρωζώνης, η Ελλάδα έπρεπε να συμφωνήσει με τους εταίρους-πιστωτές για τα επόμενα

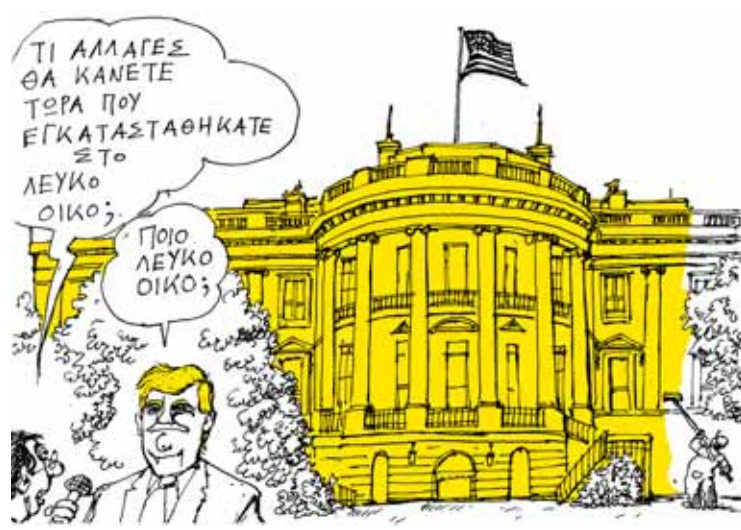
βήματα, αναλαμβάνοντας να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις και λιτότητα σε αντάλλαγμα για νέα δάνεια. Η τριβή μεταξύ ελληνικών και ξένων κυβερνήσεων, η ένταση που διέλυσε το δικοματικό σύστημα εντός Ελλάδας, οι καλυσιεργίες στην εφαρμογή προγραμμάτων και τα απανωτά λάθη στον σχεδιασμό της διάσωσης οδήγησαν σε κρίση χωρίς τέλος. Ενώ οι καιροί είναι επικίνδυνοι για κάθε χώρα, η απελπισία που προκαλεί η ατελείωτη ομηρία στην Ελλάδα είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος για τον καθένα μας και για τη χώρα.

Δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις για το πρόβλημά μας. Και όσο το διεθνές πλαίσιο κλονίζεται από την ανάδειξη του Ντόναλντ Τραμπ και από τις φυγόκεντρες δυναμικές στην Ευρώπη, είναι επιτακτική ανάγκη να υπάρξει συνεννόηση μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. και ένα πρόγραμμα θωράκισης της Ενωσης. Οι εσωτερικές έριδες σε κάθε χώρα, όμως, εμποδίζουν τις κυβερνήσεις να πάρουν ρίσκα για το κοινό καλό. Στην Ελλάδα βλέπουμε το κόστος της εμμονής σε λάθη. Επειδή θα το μάθουν, με τη σειρά τους, και οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι, καιρός είναι να καταλάβουμε ότι, ενώ δεν επιχειρήσουμε εμείς την έξοδο μας από την κρίση, η μοίρα μας θα είναι σκληρή και αναπόφευκτη.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Σωτηρία, ίσως, ο κοσμοπολιτισμός

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΙΑΚΗ, apetrulakis@kathimerini.gr

Πρίνστον ή Σίντνεϊ – όπως άλλοτε Συρία ή Καρχηδόνα.

των πληθυσμών του πλανήτη οι λέξεις *Ελληνισμός, Έλληνες, ελληνικές* παραπέμπουν κυρίως σε μια «παράδοση» πολιτισμού – όχι στο ομώνυμο κράτος με συμβολή ασήμαντη στη διαμόρφωση του ιστορικού παρόντος. Η ελληνική παράδοση τοποθετείται χρονικά στην κλασική αρχαιότητα ή, από τους περισσότερο υποψιασμένους, και στο ψευδωνύμως λεγόμενο «Βυζάντιο»: στον χιλιόχρονο πολιτισμό της ελληνορωμαϊκής «οικουμένης».

Αντίθετα εμείς, διακόσια χρόνια τώρα, παλεύουμε πεισματικά να αρνηθούμε (δηλαδή να αντιστρέψουμε) τους όρους αυτής της διεθνικά αυτονόητης καταξίωσης: Να μας λογαριάζουν ότι μετέχουμε στο επίκαιρο ιστορικό γίνεσθαι, όχι ως αδιέλπιτα γόνιμη πρόταση πολιτισμού, αλλά ως «εκουχρονισμένο», δηλαδή μεταπρατικό, ευρωπαϊκό εθνικό κράτος. Ακολουθούμε την τυπική συμπεριφορά των τριτοκοσμικών, απελευθέρων από την αποικιοκρατία κοινωνιών, που τις ξιπάει ο πρωτογονισμός των καταναλωτικών προτεραιοτήτων – χάντρες και καθρεφτάκια.

Υπάρχει περίπτωση άλλου «εθνικού κράτους» που να παντρεύει, σήμερα, πρωταρχικά στην παράδοσή του και δευτερευόντως στον «εκουχρονισμό» του; Ναι, το κράτος του Ισραήλ. Και μάλιστα, επειδή εκεί πρωτεύει η παράδοση γι' αυτό ο εκουχρονισμός (το καινούργιο, το άκρας προηγ-

μένο, το πρωτοποριακό) αφομοιώνεται οργανικά στην κοινωνική σκοποθεσία και την υπηρετεί γόνιμα – δεν γίνεται αυτοσκοπός ο εκουχρονισμός, ξιπασία και απομίμηση.

Το κράτος του Ισραήλ είναι ένα «εθνικό κράτος», όπως ορίστηκε και διαμορφώθηκε αυτή η οργανωμένη μορφή συλλογικότητας στα πλαίσια του νεωτερικού «παραδειγματος».

Αλλά είναι η μόνη ή από τις ελάχιστες περιπτώσεις κρατών στη Νεωτερικότητα, που το πολιτικό σκήμα υπηρετεί την «παράδοση» (τον ιστορικό ρόλο, την πολιτισμική πρόταση) του λαού, όχι κροπτικές απλώς σκοπιμότητες παραγωγικότητας, καταναλωτικής ευζωίας, κατασφάλισης «δικαιωμάτων» του ατόμου. Το κράτος του Ισραήλ δημιουργήθηκε και υπάρχει για να υπηρετεί τον ρόλο και την αποστολή των Εβραίων στην Ιστορία – όχι να υπηρετεί η εβραϊκή παράδοση (αλλοτριωμένη σε φτηνιάρικο φολκλόρ) την τουριστική (εισοδηματική) πολιτική του κράτους.

Αν θέλουμε ο Ελληνισμός να βγει από το επιθανάτιο παρακμακό ψυχροράγιο δύο αιώνων, είναι προφανές ότι πρέπει να αποψαστούμε, για πονη Ελληνισμό ενδιαφερόμαστε: Γι' αυτόν που εξαντλείται στην κρατική υποκοπότητα ή γι' αυτόν που κομίζει πολιτισμική ταυτότητα; Αν μας ενδιαφέρει ο κρατικός Ελληνισμός, τότε αναπότρεπτα θα συνεχίσουμε τη ματαιοπονία που καλά γνωρίζουμε: Να ψηφίζουμε, κάθε φορά, όποιον μας αδιάζει ανυπόφορα στις προηγούμενες εκλογές, προκειμένου να απαλλαγούμε από αυτόν που ανυπόφορα μας αδιάζει σήμερα.

Αν μας ενδιαφέρει ο Ελληνισμός ως ενεργός διαχρονικά και εξαιρετικά επίκαιρη σήμερα πρόταση πολιτισμού, τότε το εγχείρημα «θέλει δουλειά πολλή». Το «εθνικό κράτος» μας είναι απαραίτητο ως επικαιρικό όχημα για την ιστορική επιβίωση. Αλλά να υπηρετεί τη δική μας πρόταση ένσαρκη στις δικές μας ανάγκες (όχι ιδέες ή «πεποιθήσεις»). Στην κρατική μας βίο ό,τι είναι παθητική πρόσληψη, απομίμηση, πιθανισμός, πρέπει να αλλάξει. Να προσαρμοστεί στις δικές μας στεκεύσεις, στη δική μας ιστορική εμπειρία, ιδιαιτερότητα, νοοτροπία, στον τρόπο που μάθαμε μέσα στους αιώνες να αντιτάσσουμε στην αλογία και απανθρωπία.

Όποια παραδειγματική εικόνα κι αν επιστρατευθεί για να υπηρετήσει την επιφυλλιογραφική εκλαίκευση, θα διακινδύνευσε την παρανόηση του προβληματισμού. Παρ' όλα αυτά, θα τολμήσω μίαν εικόνα – ενδειξη για το πρακτικό: Αν θελήσουμε να διαχειριστούμε την ελληνικότητά μας όχι σαν «εθνότητα», κρατική υποκοπότητα, πατριωτικό ιδεολόγημα, αλλά ως πρόταση πολιτισμού (τρόπου του βίου και οργάνωσης της συλλογικότητας), τότε καθάνας που γεννήθηκε Έλληνας (με μητρική γλώσσα και ιστορική συνείδηση ελληνική), οπουδήποτε της γης, θα αναγνωριστεί αυτοδικαίως ενεργός πολίτης του συμβατικού ελλαδικού κρατίδιου. (Ακριβώς όπως κάθε Εβραίος το θρήσκευμα μπορεί να είναι πολίτης του κράτους του Ισραήλ).

Τότε θα μιλάμε για το ελλαδικό κράτος όχι σαν τη μίσηρ απόφωση ή το προτεκτοράτο των εκάστοτε ισχυρών της Ευρώπης, αλλά ως τον άξονα συνοχής του οικουμενικού Ελληνισμού: Κέντρο υπηρετικό της ενότητας ελληνικών πληθυσμών διάσπαρτων στα πέρατα του κόσμου, «πολιτικών» κοινοτήτων οργανωμένων με εκκλησία, σχολείο, «Αγορά».

Οι εκπαιδευτικές και αυτοδιαχειριστικές δομές αυτού του αποκατεστημένου στον αυθεντικό κοσμοπολιτισμό του Ελληνισμού θα απαιτήσουν επιστράτευση δυναμικού από κάθε θύλακα της αποδημίας.

Με στόχο: Όπως άλλοτε εναλλάσσονταν στην ηγεσία του Γένους Ελλήνων από τη Συρία (Ισαυροί) ή την Καρχηδόνα (Ηράκλειος) ή τον Πόντο (Κομνηνοί), τώρα να μπορεί να προέρχεται η ηγεσία από το Πρίνστον ή το Σίντνεϊ, την Κορμαίια ή τη Ροδεσία.

Η διετία της επίμονης αυταπάτης

Παρά τη μεγάλη συνθηκολόγηση του Ιουλίου 2015, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ παραμένει ανίκανη να διδαχθεί από τα λάθη της

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Το πρώτο κυβερνητικό σχήμα υπό τον Αλέξη Τσίπρα, όπως παραδέχονται σήμερα κατ' ιδίαν τα πιο ειλκρινή στελέχη του, χαρακτηριζόταν από πρόσωπα και πολιτικές που δεν θα μπορούσαν να συνυπάρξουν για πολύ με τις επιταγές της παραμονής της Ελλάδας στην Ευρωζώνη.

Μια σημαντική μερίδα εκείνου του υπουργικού συμβουλίου έδινε προτεραιότητα στην ανατροπή της λιτότητας και των μνημονίων, ακόμη κι αν αυτό σήμαινε την επιστροφή της χώρας στη δραχμή. Ο άνθρωπος που είχε αναλάβει τον ρόλο του επικεφαλής οικονομικού διπλωμάτη, που θα έπειθε τους συναδέλφους του στο Eurogroup ότι η Ελλάδα χρειαζόταν μια πιο χαλαρή δημο-

σιονομική πολιτική ώστε να μπορέσει να ανακάμψει, κατάφερε σε λίγες εβδομάδες να εξαντλήσει όλη τους την καλή διάθεση. Οι λογικές απαιτήσεις για ελάφρυνση χρέους και μείωση των στόχων για τα πρώτα πλεονάσματα βρήκαν απέναντί τους έναν τοίχο, καθώς οι υπόλοιποι 17 υπουργοί Οικονομικών συντάχθηκαν με τον Β. Σόιμπλε. Η αδυναμία του κ. Τσίπρα να επιβληθεί στους υπουργούς του, στην κοινοβουλευτική του ομάδα και στην πρόεδρο της Βουλής οδήγησε στο ολέθριο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου, που βύθησε την οικονομία ξανά στην ύφεση, οδήγησε στην παραλυσία των capital controls και έφτασε τη χώρα μια ανάσα από το Grexit.

Μετά τη μεγάλη συνθηκολόγηση της 13ης Ιουλίου και τη δεύτερη

εκλογική του νίκη τον Σεπτέμβριο του 2015, ο κ. Τσίπρας προβάλλει την εικόνα ενός πιο ώριμου ηγέτη. Ωστόσο, παρά την υπογραφή του τρίτου μνημονίου και τα σκληρά μέτρα που το συνοδεύουν, και την απομάκρυνση των πιο ριζοσπαστικών στελεχών από τον ΣΥΡΙΖΑ, ο πρωθυπουργός εξακολουθεί να πατάει σε δύο βάρκες και να επαναλαμβάνει τα ίδια λάθη.

Για να δείξει ότι είναι διαφορετικός από τους προηγούμενους και ότι δεν έχει προδώσει τον πολιτικό χώρο από τον οποίο προέρχεται, επιδιέχεται σε διάφορα επικοινωνιακά πυροτεχνήματα και θεσμικά ατοπήματα. Το αποτέλεσμα είναι στις περισσότερες περιπτώσεις αρνητικό για τον ίδιο – και σε κάθε περίπτωση επιζήμιο για τη χώρα. Παρ' ολ' αυτά,

η κυβέρνηση δεν αναλαμβάνει ποτέ την ευθύνη για τις αποτυχίες της – είναι πάντα έργο των πιστωτών, σε αραστή συνεργασία με την «τρίκα εσωτερικού» – και οι αρχιτέκτονές τους ποτέ δεν εξωθούνται σε παραίτηση.

Τον Δεκέμβριο του 2015, για παράδειγμα, το νομοσχέδιο για το περιόδιο «παράλληλο πρόγραμμα», το οποίο θα άμβλυε τις συνέπειες του νέου προγράμματος, αποσύρθηκε κακώς από την κυβέρνηση. Μαζί του εξανεμίστηκαν οι όποιες προσδοκίες των εναπομεινάντων αριστερών ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ για μια πιο ήπια οικονομική πολιτική.

Ακολούθησε τον Απρίλιο το σκάνδαλο της υποκλοπής των τηλεφωνικών συνομιλιών Τόμσεν-Βελκου-

λέσκου. Η κυβέρνηση αντί να δηλώσει εξοργισμένη από την υποκλοπή (που ακόμη δεν έχει διαλευκανθεί) και να υιοθετήσει τη νέα γραμμή του Ταμείου υπέρ της Ελλάδας, διαστρέβλωσε το περιεχόμενο της συνομιλίας σε μια ακόμη μάταιη προσπάθεια να πετύχει την αποχώρηση του ΔΝΤ από το πρόγραμμα.

Στο προσφυγικό, η πολιτική της ελεύθερης διέλευσης του πρώτου μισού του 2015 και η τρομακτική διαχειριστική ανεπάρκεια στη συνέχεια καλύπτονται με φωνές (συνκά δικαιολογημένες) για τους ανάλογους Ευρωπαίους. Στην ιστορία των τηλεοπτικών αδειών, το κορυφαίο επεισόδιο απόπειρας χειραγώγησης των θεσμών από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, η παταγώδης συντριβή του εγχειρήματος Παππά απο-

δόθηκε σε «δικαστικό πραξικόπημα». Η ίδια τακτική επαναλήφθηκε τον Δεκέμβριο, με την ανακοίνωση των μέτρων για τους συνταξιούχους και για τον ΦΠΑ. Ο ελιγμός αυτός στρέφωξε τη Ν.Δ. και επέτρεψε στην «Αυγή» να βγει με τίτλο «Με τον Σόιμπλε ή με την κοινωνία». Μπορεί με τη μονομερή ενέργειά του ο κ. Τσίπρας να τινάξε στον αέρα τη διακηρυγμένη κυβερνητική στρατηγική της ταχείας ολοκλήρωσης της δεύτερης αξιολόγησης και την ένταξη των ελληνικών ομολόγων στο πρόγραμμα QE, αλλά η στρατηγική ποτέ δεν ήταν το ισχυρό σημείο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Έχουν, φαίνεται, ερμηνεύσει κυριολεκτικά τη ρήση του Κέινς, σύμφωνα με την οποία: «Μακροπρόθεσμα είμαστε όλοι νεκροί».

Σταθμοί των κυβερνήσεων Τσίπρα

20 Φεβρουαρίου 2015

Στο τρίτο Eurogroup σε εννιά ημέρες, η κυβέρνηση καταλήγει σε συμφωνία με τους εταίρους για τετράμηνη παράταση του δεύτερου προγράμματος βοήθειας, που έληξε στα τέλη του μήνα.

26 Ιουνίου 2015

Ο κ. Τσίπρας προκήρυξε δημοψήφισμα επί της τελευταίας διαθεσίμης πρότασης μέτρων των πιστωτών, τασόμενος υπέρ του «Όχι». Η απόφασή του οδήγησε, δύο μέρες αργότερα, στην επιβολή capital controls για την αποφυγή τραπεζικού πανικού.

13 Ιουλίου 2015

Η Ελλάδα και οι εταίροι καταλήγουν σε συμφωνία για νέο πρόγραμμα δανεισμού της, που θα συνοδεύεται από νέα μέτρα λιτότητας, ιδιωτικοποιήσεις και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Έχουν προηγηθεί η δημοσιοποίηση της πρότασης Σόιμπλε για «προσωρινή» έξοδο της Ελλάδας από το ευρώ και 17 ώρες διαπραγμάτευσης, κυρίως με την **Αγκελα Μέρκελ**, στις Βρυξέλλες.

35,46%

28,09%

25 Μαΐου 2016

Ολοκληρώνεται επιτυχώς, έπειτα από καθυστέρηση πολλών μηνών, η πρώτη αξιολόγηση του τρίτου ελληνικού προγράμματος διάσωσης.

27 Οκτωβρίου 2016

Έπειτα από δύο μήνες διαρκούντων εντάσεων και άγριου παρασκηνίου, το Συμβούλιο της Επικρατείας κρίνει ότι ο νόμος Παππά για τις τηλεοπτικές άδειες είναι αντισυνταγματικός, καθιστώντας άκυρη τη διαδικασία.

20 Σεπτεμβρίου 2015

Ο ΣΥΡΙΖΑ κερδίζει τις πρώτες εκλογές, με **35,46%** έναντι **28,09%** για τη Ν.Δ., και ανανεώνει τη συνεργασία του με τους ΑΝΕΛ.

22 Οκτωβρίου 2015

Η κυβέρνηση, σε μια κίνηση αμφίβολου νομιμότητας, αποπέμπει τη γενική γραμματέα δημοσίων εσόδων **Κατερίνα Σαβαβίδου**.

18 Μαρτίου 2016

Υπογράφεται η συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας για τον έλεγχο των ροών προσφύγων και μεταναστών από την Τουρκία προς την Ελλάδα. Τις προηγούμενες ημέρες, η Αυστρία και οι βαλκανικές χώρες είχαν κλείσει τα σύνορά τους, εγκλωβίζοντας τους πρόσφυγες και τους μετανάστες στην Ελλάδα.

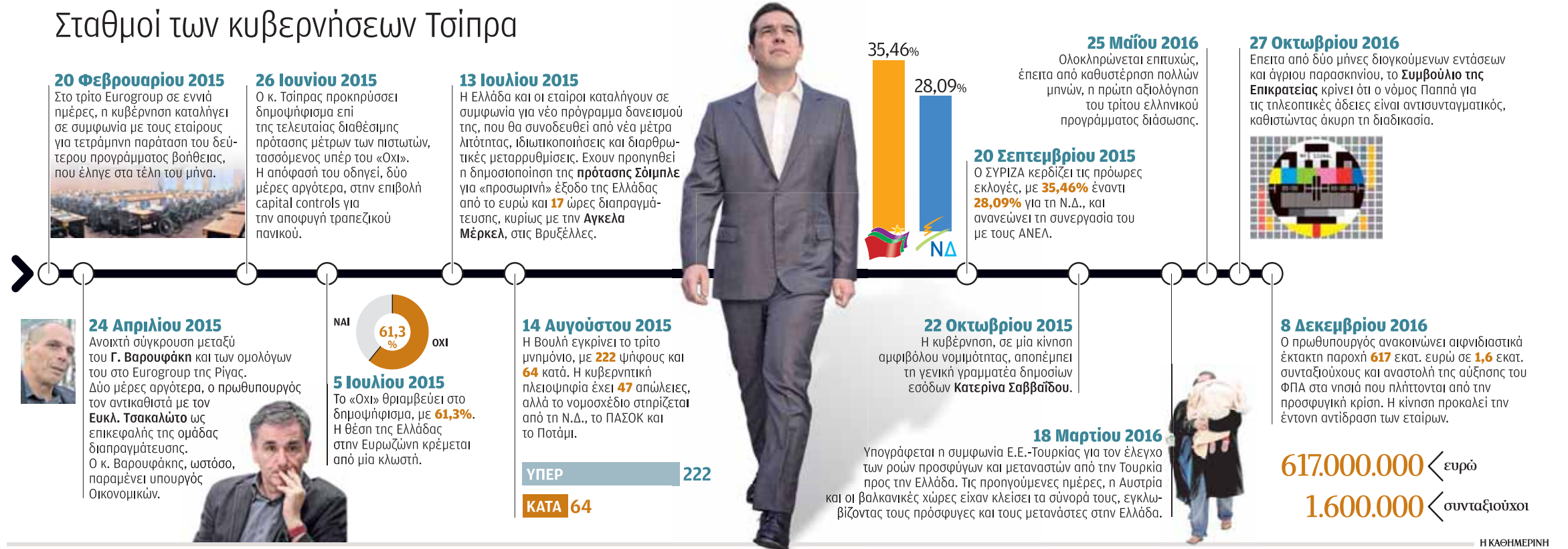
8 Δεκεμβρίου 2016

Ο πρωθυπουργός ανακοινώνει αφηρηδιστικά έκτακτη παροχή **617** εκατ. ευρώ σε **1,6** εκατ. συνταξιούχους και αναστολή της αύξησης του ΦΠΑ στα νησιά που πλήττονται από την προσωπική κρίση. Η κίνηση προκαλεί την έντονη αντίδραση των εταίρων.

617.000.000 ευρώ

1.600.000 συνταξιούχοι

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ - ΘΕΣΜΟΙ

Πενιχρός απολογισμός

του **ΝΙΚΟΥ Κ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ***

Το 2015 υπήρχε ένα πεδίο στο οποίο το αίτημα για βαθιές μεταρρυθμίσεις είχε από καιρό ωριμάσει: το Σύνταγμα και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Με κωδικό οικονομικό κόστος και χωρίς να δικαιούται η τριόικα να προβάλει ενστάσεις, ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπορούσε να αναλάβει καινοτόμες πρωτοβουλίες, εκεί όπου, από συντηρητισμό ή ατομία, Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ είχαν αδρανήσει εγκληματικά. Και όμως έχασε την ευκαιρία. Γιατί άραγε; Τι ωριμότερο, για παράδειγμα, από την άμεση εξα-

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπορούσε να αναλάβει καινοτόμες πρωτοβουλίες. Και όμως, έχασε την ευκαιρία. Γιατί άραγε;

γελία της αναθεώρησης του Συντάγματος, ώστε να περιέλθει στη Δικαιοσύνη η ποινική δίωξη των υπουργών; Τι πιο αβανταδόρικο από τον περιορισμό της βουλευτικής ασυλίας μόνο στην πολιτική δράση των βουλευτών; Είναι αμφίβολο αν η αναπολιτέυση θα τολμούσε να εναντιωθεί σε τέτοιες πρωτοβουλίες. Το ίδιο ισχύει και για τη μεγαλύτερη αξιοκρατία στην επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης.

Ο πρωθυπουργός μίλησε για όλα αυτά όταν παρουσίασε την αναθεωρητική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ. Οι σχετικές εξαγγελίες όμως χάθηκαν μέσα στη θολούρα ενός σχεδίου χωρίς αρχή, μέσο και τέλος, με πολλά δημοψηφίσματα, αντικοινοβουλευτικό προανατολισμό και χωρίς λέξη για ζητήματα ταμπού, όπως είναι οι σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας (as of yet ο κ. Φίλιπς). Αν αυτά συν-

δασθούν με την ψήφιση –για τις μεθεπόμενες έστω εκλογές– της απλής αναλογικής, βλέπει κανείς ότι η κυβέρνηση πορεύεται με άξονα μικροκομματικές σκοπιμότητες και όχι τις πραγματικές ανάγκες του τόπου.

Πάντως, στο στενότερο πεδίο των δικαιωμάτων κάτι έγινε. Η επέκταση του συμφώνου συμβίωσης και στα ομόφυλα ζευγάρια ήταν σημαντικό βήμα. Στο ζήτημα της ιθαγένειας των παιδιών μεταναστών που γεννιούνται στην Ελλάδα, μετά τη μικρόψυχη απόφαση του ΣτΕ, η λύση που δόθηκε ήταν η καλύτερη δυνατή. Αντιθέτως, παρά την αλλαγή του νόμου για την αστική ευθύνη του Τύπου, η ελευθεροτυπία εξακολουθεί να απειλείται από τις εξοντωτικές αποζημιώσεις που προβλέπονται εις βάρος των μέσων ενημέρωσης. Κάτι που ο κ. Καμμένος φροντίζει κάθε τόσο να μας υπενθυμίζει με τις τυποκτόνες αγωγές του. Επίσης, παρότι τελικά «ναυάγησαν», οι μεθοδεύσεις του κ. Παππά για τις τηλεοπτικές άδειες φανέρωσαν κάποιες πιο μύχιες προθέσεις της σημερινής κυβέρνησης για τον έλεγχο της πληροφόρησης. Επιτυχία, πάντως, του κ. Βούτση ήταν η ανασυγκρότηση των ανεξάρτητων αρχών, που είχαν μείνει για χρόνια ακέφαλες.

Τελικά, διερωτάται κανείς μήπως ο ΣΥΡΙΖΑ εξάντλησε τη μεταρρυθμιστική ορμή του την επαύριο κιόλας της εκλογικής του νίκης, τον Ιανουάριο του 2015. Όταν, δηλαδή, επέβαλε ως εναλλακτική δυνατότητα τον «πολιτικό όρκο» για τους υπουργούς και τους βουλευτές. Αν και συμβολικής σημασίας, ο σημαντικός αυτός νεοτερτισμός μπορεί τελικά να αποδειχθεί και ο σπουδαιότερος.

* Ο κ. Ν. Κ. Αλιβιζάτος είναι ομότιμος καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

Η χαμένη ευκαιρία

του **ΗΛΙΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ***

Η χώρα προσδοκούσε μια αλλαγή το 2015. Αντ' αυτού, κατέρρευσε οικονομικά, σε μια στιγμή που υπήρχαν ενδείξεις σταθεροποίησης. Πολιτικά απογοητώθηκε. Τα δερμάτινα, τα χρωματιστά και τα στρατιωτικά επικάλυψαν μόνο για λίγο τη γύμνια. Η συνωμοσιολογία, η άγνοια και η απαίδευση κυριάρχησαν επί του ορθολογισμού. Διχάστηκε κοινωνικά όσο ποτέ άλλοτε στη μεταπολιτευτική ιστορία.

Η δόξη διαπραγμάτευση της «δημοκρατικής ασάφειας» του πρώτου εξαμήνου του 2015 υπήρξε βα-

Το τρίτο μνημόνιο οφείλεται σε λάθη και παραλείψεις που συντελέστηκαν το πρώτο εξάμηνο του 2015.

θιά επιζήμια. Οι αλλοπρόσαλλες δηλώσεις, η εμφανής έλλειψη προετοιμασίας και στρατηγικής επανέφεραν τη συζήτηση για το Grexit. Οι κάποιες λιγοστές επενδύσεις σταμάτησαν. Η έστω μικρή χρηματοδότηση από τις ευρωπαϊκές αγορές, που με κόπο είχαν ανακτήσει κάποιες εταιρείες, διεκόπη. Η ανεργία αυξήθηκε. Η φυγή των πλεόν δημοκρατικών νέων στο εξωτερικό επιταχύνθηκε. Η αξία των τραπεζών που είχαν ανακαταληφθεί με τα χρήματα των φορολογουμένων εκμηδενίστηκε. Η φυγή των καταθέσεων στέρεψε την αγορά. Η ρευστότητα εξαντλήθηκε.

Το κόστος μεγαλώνει αν προσθέσουμε την περαιτέρω αύξηση της φορολογίας και των εισφορών, τη μείωση χρηματοδότησης της υγείας και της εκπαίδευσης, τη μείωση των συντάξεων. Όλα «κόκκινα γραμιά». Που δεν παραβιάστηκαν, γιατί

απλά δεν υπήρξε διαπραγμάτευση. Σε αντιδιαστολή με τα προηγούμενα προγράμματα, των οποίων αιτίες είναι πολλαπλές και πολυδιάστατες, το τρίτο μνημόνιο οφείλεται σε λάθη ολοκληρωτικά σε λάθη και παραλείψεις που συντελέστηκαν μέσα στο καταστροφικό πρώτο εξάμηνο του 2015. Αντί να φωνάζει στους εταίρους, να λιοδιράει τους πολιτικούς αντιπάλους και να αυτοθαυμάζεται, η νεοεκλεγείσα το 2015 κυβέρνηση μπορούσε να είχε επιλέξει έναν άλλο δρόμο. Μπορούσε να είχε εκμεταλλευθεί εποικοδομητικά την τεράστια προσπάθεια που συντελέστηκε –ατελώς και χωρίς δύναμη δημοσίων – την περίοδο 2010-2014. Να είχε ολοκληρώσει την τελευταία αξιολόγηση του δεύτερου μνημονίου, συνδυάζοντάς την με την αναδιάρθρωση του χρέους και την ένταξη στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης. Να είχε επιδιώξει τις αλλαγές που ευαγγελιζόταν στην ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας. Και να είχε αντιμετωπίσει τη διαφθορά και την έλλειψη δικαιοσύνης, αντί να αλώσει τους ήδη καταρρακωμένους θεσμούς.

Η ήττα της χώρας ήταν καθολική. Ανέδειξε και πρόβαλε τον χειρότερο εαυτό της. Βασικές αξίες αποδυναμώθηκαν. Η ευγένεια ονομάστηκε υποχώρηση. Η αριστεία έγινε ρετινιά, ο ορθολογισμός ονομάστηκε ελιτισμός. «Θλιβερές ιστορίες, θλιβερών ανθρώπων», που έλεγε και ο ποιητής στον «Τελευταίο Σταθμό». Της χώρας όμως ο τελευταίος σταθμός δεν μπορεί να είναι η τωρινή μιζέρια και κατάντια. Άμεση αλλαγή λοιπόν στην Ελλάδα της γνώσης, των ανοικτών οριζώντων, του ρίσκου, της επιχειρηματικότητας, της ανεκτικότητας και του ορθού λόγου.

* Ο κ. Ηλίας Παπαϊωάννου είναι καθηγητής Οικονομικών στο London Business School.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ

Το κόστος της ανεπάρκειας

του **ΣΠΥΡΟΥ ΓΑΛΗΝΟΥ***

Η κατάσταση στο νησί της Λέσβου είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Η τοπική κοινωνία έχει καταπονθεί ιδιαίτερα, σπκώνοντας το βάρος της διαχειρίσεως της προσφυγικής κρίσης για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, και είναι φυσικό να αντιδρά.

Μαζί της αντιδρούμε και εμείς. Εδώ και πολλούς μήνες έχουμε καταθέσει προτάσεις και έχουμε επισπμάνει τα προβλήματα που υπάρχουν, αλλά δεν έχουμε εισακουστεί.

Επανελημμένως με επιστολές

Η τοπική κοινωνία είναι όμπρος μιας πολιτικής που μετατρέπει τα νησιά σε ανοικτές φυλακές,

μου έχω τονίσει στα συναρμόδια υπουργεία ότι το μεγαλύτερο διακύβευμα είναι η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής σε όλα τα ακριτικά νησιά που διαχειρίζονται την προσφυγική κρίση, η οποία πρέπει πάση θυσία να διατηρηθεί. Τουλάχιστον σε τοπικό επίπεδο έχουμε αποδείξει ότι οι προτάσεις μας είναι εφαρμόσιμες και αποτελεσματικές. Ο χώρος φιλοξενίας του Καρά Τεπέ, που λειτουργεί υπό τον συντονισμό του δήμου, λειτουργεί υποδειγματικά και είναι ένα από τα καλύτερα κέντρα φιλοξενίας αιτούντων άσυλο στον κόσμο.

Δυστυχώς, ενέργειες οι οποίες θα οδηγούσαν σε μια πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση δεν έγιναν εγκαίρως. Το αποτέλεσμα αυτή τη στιγμή είναι ότι διατηρείται πολύ μεγαλύτερος αριθμός αιτούντων άσυλο από αυτούς

που μπορούν να φιλοξενηθούν στις υπάρχουσες δομές. Κάτι που δημιουργεί εντάσεις τόσο στην τοπική κοινωνία όσο και στους αποκλεισμένους στο νησί αιτούντες άσυλο. Η τοπική κοινωνία είναι όμπρος μιας πολιτικής που μετατρέπει τα νησιά σε ανοικτές φυλακές. Αν και υπάρχουν στοιχεία που διαφοροποιούν μερικούς τη διαχείριση σε κάθε νησί ξεχωριστά, υπάρχουν πολλά κοινά. Την ανάγκη για συντονισμό δράσεων αναγνωρίσαμε από κοινού οι δήμαρχοι Λέσβου, Χίου, Σάμου, Κω και Λέρου, ακριβώς διότι βρισκόμαστε αντιμετώπι με τις ίδιες προκλήσεις καθημερινά.

Βασική προτεραιότητά μας είναι η άμεση αποσυμφόρηση των νησιών μας και η διατήρηση μόνο εκείνων των προσφύγων που μπορούν να φιλοξενηθούν στα ήδη υπάρχοντα κέντρα. Παράλληλα, προτείνουμε τη δημιουργία ενός εθνικού και σε δεύτερο χρόνο πανευρωπαϊκού δικτύου δήμων, οι οποίοι θα αναλάβουν τη φιλοξενία ενός μικρού αριθμού αιτούντων άσυλο, επιμερίζοντας έτσι το διαχειριστικό βάρος που επιβαρύνονται μόνο τα νησιά. Την πρόταση αυτή την έχω καταθέσει ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2016 και βρισκί απήκηση, με 77 πόλεις να εκφράζουν το ενδιαφέρον τους πανευρωπαϊκά.

Επιβάλλεται η άμεση λήψη μέτρων για να διατηρηθεί τόσο ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαχείρισης αλλά κυρίως το θετικό πρόσημο που προέκυψε από την ανθρωπιά και την αλληλεγγύη των κατοίκων όλων των νησιών. Την παοκατώτερος την εικόνα των Ελλήνων διεθνώς. Θα είναι άδικο, ύστερα από τόσες προσπάθειες, ό,τι έχουμε κατακτήσει με κόπο μέχρι σήμερα να χαθεί.

* Ο κ. Σπ. Γαληνός είναι δήμαρχος Λέσβου.

Ντόναλντ Τραμπ, «θολή» η επόμενη μέρα

Αγνωστες παράμετροι της πολιτικής του νέου Αμερικανού προέδρου γεννούν ανησυχίες, αλλά προσφέρουν ευκαιρίες στην Αθήνα

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Θολό είναι το σκηνικό της επόμενης μέρας στις σχέσεις των ΗΠΑ με τον υπόλοιπο κόσμο, λίγες ώρες μετά την ανάληψη της προεδρίας από τον Ντόναλντ Τραμπ. Ιδιαίτερα στην Ευρώπη, μετά τις απαξιωτικές αναφορές του νέου γένη της υπερδύναμης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο ΝΑΤΟ, την υποστήριξη του στο Brexit και τη δήλωσή του ότι εμπιστεύεται εξίσου την Άγκελα Μέρκελ με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, επικρατεί έντονη ανησυχία.

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, σε μια περίοδο παγκόσμιας οικονομικής αβεβαιότητας, τεκτονικών αναταράξεων στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα και νέων συνεργασιών στην Ανατολική Μεσόγειο, υπάρχουν πολλές άγνωστες παράμετροι που γεννούν ανησυχίες, αλλά προσφέρουν και ευκαιρίες. Για την Αθήνα, που έχει στον πυρήνα της πολιτικής της το διεθνές δίκαιο, προκαλεί εύλογο προβληματισμό το γεγονός ότι ο νέος Αμερικανός πρόεδρος δεν τρέφει ιδιαίτερο σεβασμό για διεθνείς

οργανισμούς όπως τα Ην. Εθνη, αλλά και περιφερειακούς όπως η Ε.Ε., ή ακόμη και το ΝΑΤΟ, και προτάσει τον «νόμο του ισχυρού».

Ακόμη και στο πεδίο της οικονομίας, η κυβέρνηση Τραμπ αναμένεται να τηρήσει αποστάσεις από τον παρεμβατικό ρόλο του ΔΝΤ, αλλά και γενικότερα την εμπλοκή στο «ελληνικό ζήτημα», εξέλιξη αρνητική σε σχέση με την περίοδο Ομπάμα όπου η αμερικανική επιρροή υπήρξε υποστηρικτική της Ελλάδας.

Οι Ελληνοαμερικανοί

Από την άλλη, Ελλάδα και Κύπρος προσβλέπουν στον ρόλο της ελληνοαμερικανικής κοινότητας και στην επιρροή συγκεκριμένων μελών της που βρίσκονται κοντά στο νέο πρόεδρο –κυρίως του προσωπικού του Λευκού Οίκου, Ρέιντς Πρίμπος, και του συμβούλου του δημοσίων σχέσεων, Τζορτζ Τζιτζίκος– ενώ ελπίζουν σε γεωπολιτικά οφέλη από τη διαφανιζόμενη ανακάλυψη σημαντικών κοιτασμάτων αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο,

σε συνδυασμό με την απρόβλεπτη συμπεριφορά και την αντιδυτική ρητορική του Ταγίπ Ερντογάν.

Η γεωγραφία και οι υπάρχουσες στρατιωτικές υποδομές στην ελληνική επικράτεια, με προεξάρχουσα τη βάση της Σούδας, επιτρέπουν στη χώρα να εμφανίζεται ως στρατηγικής σημασίας εταιρίας σε μια περιοχή όπου η κυβέρνηση Τραμπ αναμένεται να αναπτύξει έντονη δράση, με κύριο άξονα την καταπολέμηση της ισλαμιστικής τρομοκρατίας.

Ωστόσο, άγνωστο παραμένει το αν θα επιλέξει ο νέος Αμερικανός πρόεδρος να «αξιοποιήσει» την Ελλάδα. Εδώ καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίσει η στάση που θα τηρήσουν ο υπουργός Εξωτερικών Ρεξ Τίλερσον και ο σύμβουλος εθνικής ασφαλείας Μάικλ Φλιν. Ο τελευταίος είχε την περασμένη εβδομάδα γεύμα εργασίας με τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, ενώ πριν από δύο εβδομάδες είχε συναντηθεί με τον επικεφαλής της ελληνικής διπλωματίας Νίκο Κοτζιά. Ο κ. Τραμπ αναμένεται

να υιοθετήσει πολύ επιθετική πολιτική κατά του ISIS και της Αλ Καντά και στο πλαίσιο αυτό θα αναζητήσει τη συνεργασία συμμάχων στην περιοχή. Και εδώ το ερώτημα είναι σε ποιο βαθμό προτίθεται η Αθήνα να ενταχθεί στους επιθετικούς σχεδιασμούς της κυβέρνησης Τραμπ παρέχοντας τις απαιτούμενες διευκολύνσεις.

Πολλά θα εξαρτηθούν από το εάν θα υπάρξει επαναπροέγχιση Ουάσιγκτον - Αγκυρας, καθώς ο αυταρχισμός του Ερντογάν στο εσωτερικό και οι επιθέσεις του κατά του Τύπου δεν θα προκαλούν την ενόχληση του νέου ενοίκου του Λευκού Οίκου, με υπαρκτό τον κίνδυνο του Κυπριακού και η κατάσταση στο Αιγαίο να πέσουν θύμα «σημαντικότερων στρατηγικών στόχων» της Ουάσιγκτον, από τη μάχη κατά της τρομοκρατίας μέχρι την αναζήτηση λύσης στη Συρία.

Η ενέργεια

Στο σύνθετο παζλ της περιοχής η ενέργεια δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για αναβάθμιση της γεω-

πολιτικής σημασίας της Ελλάδας και της Κύπρου και μπορεί να αποδειχθεί «ισχυρό χαρτί» για Αθήνα και Λευκωσία. Οι προβλέψεις ενεργειακών κολοσσών για την ύπαρξη τεράστιων κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην Ανατ. Μεσόγειο δημιουργούν ελπίδες.

Καθώς, μάλιστα, είναι βέβαιο ότι ο Ρεξ Τίλερσον εν πολλοίς βλέπει τον κόσμο μέσα από το ενεργειακό πρίσμα –απόρροια της 40χρονης ενασχόλησής του με τον χώρο ως στέλεχος της Exxon-Mobil της οποίας την τελευταία δεκαετία υπήρξε πρόεδρος–, παρουσιάζεται η προοπτική ανάληψης αυξημένου περιφερειακού ρόλου της Αθήνας μέσα από τις εξελισσόμενες συνεργασίες που διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις προωθούν τα τελευταία χρόνια με την Κύπρο, το Ισραήλ και την Αίγυπτο.

Πέρα από την εμπλοκή της στην αξιοποίηση του αερίου της Ανατ. Μεσόγειο, όπως και τη συμμετοχή της στον αγωγό TAP, η Ελλάδα μπορεί να ενισχύει περαιτέρω τον ενεργ-

ειακό της ρόλο ως «πύλη εισόδου» για αμερικανικές εταιρείες που θα μεταφέρουν οξιστολιθικό αέριο από τις ΗΠΑ στα Βαλκάνια και σε άλλες αγορές της Ευρώπης, ενώ είναι πιθανό να υπάρξει ενδιαφέρον αμερικανικών εταιρειών για έρευνες στην ελληνική επικράτεια.

Ακόμη μια παράμετρος είναι οι σχέσεις της Ελλάδας με δύο σημαντικούς πρωταγωνιστές της παγκόσμιας σκακιέρας, τη Ρωσία και την Κίνα. Τα τελευταία χρόνια οι παραδοσιακές σχέσεις με τη Μόσχα έφθναν την Αθήνα σε δύσκολη θέση.

Ενδεχόμενη αμερικανορωσική προσέγγιση θα προσφέρει περιθώρια κινήσεων στην ελληνική διπλωματία. Εδώ ιδιαίτερη σημασία έχει το ποιος θα αντικαταστήσει τη «σκληρή», έναντι της Ρωσίας, βοήθ. υπ. Εξωτερικών για την Ευρώπη, Βικτόρια Νούλαντ. Από την άλλη, εάν ο κ. Τραμπ επιλέξει τη μετωπική σύγκρουση με το Πεκίνο, ίσως δυσχεράνει κινήσεις περαιτέρω εμβάθυνσης της ελληνοκινεζικής συνεργασίας.

Προβληματισμό προκαλεί στην Αθήνα το γεγονός ότι ο κ. Ντόναλντ Τραμπ δεν τρέφει ιδιαίτερο σεβασμό για διεθνείς οργανισμούς και προτάσει τον «νόμο του ισχυρού». Η φωτογραφία, από την ορκωμοσία του νέου Αμερικανού προέδρου την Παρασκευή.

Το ΔΝΤ, η στάση της Μέρκελ και η νέα πολιτική των ΗΠΑ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Πλησιάζει η ώρα εξόδου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου από το ελληνικό πρόγραμμα (ή μάλλον η οριστικοποίηση της μη συμμετοχής του); Σε διαδοχικές παρεμβάσεις του την περασμένη εβδομάδα, ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας μίλησε ανοικτά για τη ζωή μετά το ΔΝΤ, τονίζοντας ότι η αποχώρησή του θα σήμαινε το

Ο Ντόναλντ Τραμπ δείχνει να μη συμμερίζεται την προσήλωσή της κυβέρνησης Ομπάμα στην ακεραιότητα της Ευρωζώνης και στην αποτροπή του Brexit.

τέλος του υφιστάμενου προγράμματος και υπονοώντας ότι δεν θα στήριζε ένα νέο πρόγραμμα.

Εν τω μεταξύ, όλα τα σημάδια δείχνουν ότι ο νέος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, Ντόναλντ Τραμπ, δεν συμμερίζεται την προσήλωσή της κυβέρνησης Ομπάμα στην ακεραιότητα της Ευρωζώνης και στην αποτροπή του Brexit. Όλα αυτά σε μια περίοδο που η κόπωση με το ελληνικό ζήτημα στις τάξεις του ίδιου του Ταμείου δείχνει να κορυφώνεται, παρότι η Κριστίν

Λαγκάρντ, ύστερα από συνάντηση με τον κ. Σόμιπλε στο Νταβός, διαβεβαίωσε ότι το ΔΝΤ παραμένει ενεργό στις συνομιλίες και προσβλέπει στην πλήρη συμμετοχή του στο ελληνικό πρόγραμμα.

Πολλά θα κριθούν από τη στάση της Άγκελα Μέρκελ. Τους τελευταίους μήνες, καθώς ήταν ανοικτά πολλά ζητήματα μεταξύ Αθηνών και ποστών, δεν παρακολουθούσε στενά τον ελληνικό φάκελο. Αν όμως επιβεβαιωθεί η διάθεση για νέες επώδυνες υποχωρήσεις, που επιδεικνύει τις τελευταίες μέρες η ελληνική πλευρά, και η εκκρεμότητα αφορά μόνο τα μέτρα ελάφρυνσης χρέους που το Ταμείο ζητάει να διασαφηνιστούν, η καγκελάριος θα εστιάσει και πάλι στην Ελλάδα.

Όπως αναφέρουν στην «Κ» γερμανικές κυβερνητικές πηγές, «δεν βλουμε η κατάσταση να φτάσει ξανά σε σημείο βρασμού. Αν η επιλογή είναι μεταξύ μιας ψηφοφορίας στην Μπούντεσταγκ για νέο πρόγραμμα και της περιγραφής των μεσοπρόθεσμων μέτρων για το χρέος που θα επιτρέψουν τη συμμετοχή του Ταμείου, θα προτιμηθεί το δεύτερο».

Όπως εξηγεί στην «Κ» πηγή που γνωρίζει καλά τη γερμανική πολιτική, η κυβέρνηση Μέρκελ, σε περίπτωση αποχώρησης του ΔΝΤ, θα αντιμετώπιζε εν μέσω προεκλογικής περιόδου ένα εξαιρετικά δύσκολο δίλημμα: «Μια νέα ψηφο-

Αρκετά είναι τα ζητήματα που θα εξαρτηθούν από τη στάση της Άγκελα Μέρκελ.

φορία στην Μπούντεσταγκ θα ενίσχυε το AfD (το ακροδεξιό κόμμα "Εναλλακτική για τη Γερμανία"). Αν, αντ' αυτού, δεν υπάρξει νέο πρόγραμμα και αφεντί η Ελλάδα να χρεοκοπήσει, ο Γερμανός φορολογούμενος θα έχει μεγάλες απώλειες».

Ο παράγοντας Τραμπ

Στη μοναδική του παρέμβαση για το ελληνικό ζήτημα, όταν ήταν

ακόμη υποψήφιος για το ρεπουμπλικανικό χρίσμα, ο κ. Τραμπ, ως γνωστόν, είχε δηλώσει ότι «θα άφηνε τη Γερμανία να το χειριστεί», καθώς «έχουμε αρκετά προβλήματα στις ΗΠΑ». Στην ίδια δήλωση, ο κ. Τραμπ εξέφραζε την άποψη ότι το ευρύ δημοσιονομικό έλλειμμα να επικρατήσει η Ευρώπη στον οικονομικό ανταγωνισμό με τις ΗΠΑ.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος του Ταμείου,

με ποσοστό 17%. Έχουν έτσι τη δυνατότητα να ασκήσουν βέτο σε κρίσιμες αποφάσεις, όπως η αλλαγή του καταστατικού ή η αλλαγή των ιδίων ποσοστώσεων, που απαιτούν αυξημένη πλειοψηφία 85%. Η απόφαση για χρηματοδότηση της Ελλάδας δεν απαιτεί αυξημένη πλειοψηφία.

Επιπλέον, προσπάθειες του αμερικανικού Κογκρέσου να μπλοκάρει τη χρηματοδότηση χωρών της Ευρωζώνης από το Ταμείο, όπως συνέβη με προτεινόμενο νομοσχέδιο συντηρητικών Ρεπουμπλικανών στα τέλη του 2011, έχουν μόνο συμβολική αξία: σε αντίθεση με τον ΟΗΕ, το ΔΝΤ δεν χρηματοδοτείται με τακτικές εισφορές των μελών του, άρα δεν δύναται κανένα Κοινοβούλιο να αναστείλει τη χρηματοδότησή του. Ακόμη και χωρίς την τυπική δυνατότητα άσκησης βέτο, φυσικά, η αρνητική στάση της νέας αμερικανικής κυβέρνησης απέναντι σε ενδεχόμενη συμμετοχή του Ταμείου με νέους πόρους στο ελληνικό πρόγραμμα θα έχει βαρύνουσα σημασία για την τελική απόφαση.

Η Μεγκ Λουντστάγκερ, εταίρος του Wilson Center και εκπρόσωπος των ΗΠΑ στο εκτελεστικό συμβούλιο του ΔΝΤ την περίοδο 2007-2014, δεν θεωρεί ότι χρειάζεται η νέα κυβέρνηση να επιδείξει πιο σκληρή στάση. «Η διεύθυνση του Ταμείου έχει τηρήσει πολύ αυστηρή γραμμή στο ελληνικό ζήτημα σχετικά με

τους όρους για τη συμμετοχή του, προφανώς με τη στήριξη του διοικητικού συμβουλίου», δηλώνει στην «Κ». Η κ. Λουντστάγκερ εκφράζει την άποψη πως «το ΔΝΤ δεν μπορεί να διορθώσει την κατάσταση στην Ευρώπη» και ότι «ήλθε η ώρα οι Ευρωπαίοι να λύσουν μόνοι τους τα προβλήματά τους».

Δεν υπάρχει, πάντως, κάποια ένδειξη ότι ο κ. Τραμπ έχει εξετάσει το ζήτημα. Αλλιώς, δεν έχει γνωστοποιήσει ακόμη ποιον θα διορίσει υφυπουργό Οικονομικών για διεθνείς υποθέσεις, θέση που απαιτεί την επικύρωση της Γερουσίας (έχει ακουστεί το όνομα του συμβούλου του, Ντέιβιντ Μάλπας), ούτε ποιος θα αναλάβει εκπρόσωπος των ΗΠΑ στο διοικητικό συμβούλιο του Ταμείου.

Ο απερχόμενος υφυπουργός, Νέθαν Σιτς, είχε συνεχίσει επαφές με τις ελληνικές και τις ευρωπαϊκές αρχές κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015 για την αποτροπή καταστροφικών εξελίξεων. Είναι τουλάχιστον αμφίβολο ότι ο διάδοχός του θα έχει αντίστοιχη εντολή από τον νέο πρόεδρο. Όπως το θέτει στην «Κ» ο Τζέιμς Ρόμπερτς, αναλυτής στο συντηρητικό Heritage Foundation, που συνδέεται στενά με την ομάδα μεταβάσεως, ο Τραμπ «θα είναι πιο συνετός όσον αφορά τη στήριξη προγραμμάτων του ΔΝΤ, ώστε να μη διασώζει λαϊκιστικές κυβερνητικές απρόθυμες για μεταρρυθμίσεις».

Δύο ομογενείς στο πλευρό του προέδρου

Ο Ρέινς Πρίμπους, νέος προσωπάρχης του Λευκού Οίκου, και ο Τζορτζ Τζιτζίκος, επικεφαλής της λεγόμενης «Advance team»

Της **ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ**

Η **Νέλλη Πιτσιλαδού** επιβιβάστηκε την Τρίτη το πρωί στην πτήση Αθήνα - Ουάσιγκτον. Το ταξίδι αυτό το είχε οργανώσει εδώ και 2 μήνες. «Μία από εμάς έπρεπε να είναι στην ορκωμοσία για να καμαρώσει τον ανιψιό μας», λέει στην «Κ» η αδελφή της, Μαίρη, και θεία του Ράινς Πρίμπους, του νέου προσωπάρχου του Λευκού Οίκου. Η ίδια αναρρώνει από μια γρίπη, οπότε αναγκαστικά αρκέστηκε να του ευχηθεί τηλεφωνικά για τα νέα του καθήκοντα: «Την Ελλάδα και τα μάτια σου, να κοιτάξεις τη χώρα σου», του είπε. «Είναι στο πρόγραμμά μου», της απάντησε εκείνος.

Οι τέσσερις αδελφές Πιτσιλαδού γεννήθηκαν στο Χαρτούμ του Σουδάν από Μυτιληνιούς γονείς. Τα

Κάθε ταξίδι, ομιλία, τηλεοπτική στιγμή, ακόμα και μια χαλαρή εμφάνιση του Ντόναλντ Τραμπ θα προετοιμάζονται και θα σκηνοθετούνται από τον Τζιτζίκος.

καλοκαίρια τους όμως τα περνούσαν στο Πλωμάρι, αγάπησαν την Ελλάδα και γρήγορα οι τρεις επέστρεψαν και έκτοτε μένουν στην Αθήνα. Η Τέταρτη, η Ρούλα, γνώρισε στο Χαρτούμ τον μετέπειτα σύζυγό της (Αμερικανό γερμανικής καταγωγής) και έφυγαν για την Αμερική. Εκεί απέκτησαν τη Μάρι και τον Ράινς.

Η θεία του θυμάται τον μικρό Ράινς τα καλοκαίρια στη Μυτιλήνη να κάνει μεγάλη προσπάθεια να μιλήσει τη γλώσσα. «Καταλαβαίνει σχεδόν τα πάντα, αλλά μιλάει σπαστά ελληνικά». Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα πολιτικά –στα 15 του συμμετείχε εθελοντικά στην προεκλογική καμπάνια του Ρόναλντ Ρέικαν–, σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες και Νομικά. Το 2004 κατέβηκε υποψήφιος για γεωρυσιαστής, έχασε αλλά δεν το

έβαλε κάτω, το 2011 εξελέγη πρόεδρος του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος.

Σχέση εμπιστοσύνης

Η τελευταία προεκλογική περίοδος ήταν ιδιαίτερα δύσκολη για τον Πρίμπους, που προσπαθούσε να κρατήσει δύσκολες ισορροπίες ανάμεσα στο κόμμα του και τον Τραμπ. «Έχασα 10 κιλά και τον ύπνο μου, αλλά πλέον έχουμε μια καλή σχέση εμπιστοσύνης», είχε δηλώσει ο ίδιος λίγους μήνες πριν από την εκλογική νίκη. Πράγματι, ο Τραμπ τον είχε συμπεριλάβει στην ομάδα που αποφάσισε για αντιπρόεδρο, τον καλούσε συχνά για συμβουλές και αργότερα, όταν εξελέγη, τον επιβράβευσε δίνοντάς του ένα από τα σημαντικότερα αξιώματα του Λευκού Οίκου. Έτσι, ο Πρίμπους θα είναι το δεξί χέρι του προέδρου, θα οργανώνει το πρόγραμμά του και θα χαράσσει μαζί του πολιτική. Στο γραφείο του στον Λευκό Οίκο σκοπεύει να φέρει δύο πράγματα που, όπως έχει ο ίδιος πει, τον βοηθούν να ξεκαστεί όποτε δυσκολεύεται: ένα ημερολόγιο με το πρόγραμμα της αγαπημένης του ομάδας μπέιζμπολ του Μίλγουοκι και ένα βιβλίο με τα κείμενα της Ελληνικής Ορθόδοξης Λειτουργίας.

«Ο αναγκαίος»

Ο δεύτερος ελληνικής καταγωγής στενός συνεργάτης του Τραμπ είναι ο Τζορτζ Τζιτζίκος, που εδώ και δύο ημέρες έχει αναλάβει στον Λευκό Οίκο τον ρόλο που είχε και προεκλογικά. Ο επικεφαλής της λεγόμενης «Advance team» θα οργανώνει κάθε εμφάνιση του προέδρου. Κάθε ταξίδι, ομιλία, τηλεοπτική στιγμή, ακόμα και μια χαλαρή εμφάνιση, όσο αυθόρμητη και να μοιάζει, θα προετοιμάζονται και θα σκηνοθετούνται από τον Τζιτζίκος.

Με καταγωγή από την Καλαμάτα, γεννήθηκε στη Φλόριντα από Έλληνες γονείς και διατηρεί ακόμα και σήμερα στενούς δεσμούς με την ελληνοαμερικανική κοινότητα: ο πατέρας του ήταν δάσκαλος ελ-

Επάνω, ο προσωπάρχης του Λευκού Οίκου Ρέινς Πρίμπους στην εκδήλωση της ομογένειας με τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Δημήτριο. Κάτω, ο «αθόρυβος», αποτελεσματικός και εργασιομανής Τζορτζ Τζιτζίκος, με καταγωγή από την Καλαμάτα.

«Μετά θα πάμε να βοηθήσουμε την Ελλάδα»

Της **ανταποκρίτριας** μας στην **ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ** **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΚΩΚ**

Η **προεδρία** του Ντόναλντ Τραμπ σηματοδοτεί μια νέα εκκίνηση για τις σχέσεις των ΗΠΑ με τον υπόλοιπο κόσμο, άρα και με την Ελλάδα. Στο πνεύμα του νέου προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Ντόναλντ Τραμπ, ο ελληνικής καταγωγής προσωπάρχης του Λευκού Οίκου Ρέινς Πρίμπους δήλωσε σε εκδήλωση της ομογένειας, μία ημέρα πριν από την ορκωμοσία, ότι «θα κάνουμε πρώτα την Αμερική μεγάλη ξανά, και μετά θα πάμε εκεί έξω και θα βοηθήσουμε την Ελλάδα». Τιμώντας με τον Μεγαλόσταυρο του Αποστόλου Παύλου από τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Δημήτριο, ο κ. Πρίμπους τόνισε ότι «θέλουμε να βάλουμε την έννοια της θρησκευτικής ελευθερίας και την προστασία του Πατριαρχείου στο επίκεντρο του Λευκού Οίκου». Οπως εκτίμησε, το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης είναι σύμβολο για τους πιστούς σε όλον τον κόσμο και θα ήθελε «να δει την ημέρα που ο πρόεδρος των ΗΠΑ εμφανίζεται στην εκκλησία στην Κωνσταντινούπολη, αναγνωρίζοντας την καταπίεση που υφίσταται και τον αγώνα που δίνει». Ο ίδιος είναι επίσης Αρχών του Πατριαρχείου και, σύμφωνα με πληροφορίες, αυτό το Σαββατοκύριακο πρόκειται να βαπτισθεί ορθόδοξη και η σύζυγός του Σάιλι.

Ο κ. Πρίμπους δήλωσε ότι «πρέπει να πάρουμε την ευκαιρία που μας έδωσε ο Θεός και να επιτύχουμε τους στόχους που ο σπουδαίος νέος μας πρόεδρος έχει θέσει, να κάνουμε την Αμερική μεγάλη ξανά». Ο νέος προσωπάρχης του Λευκού Οίκου μίλησε για την ελευθερία και το κόστος της, εκτιμώντας ότι

στην Αμερική, στη Βρετανία, αλλά όπως προέβλεψε σύντομα και στη Γερμανία, «σε όλον τον κόσμο, οι άνθρωποι θέλουν κάποιον που θα παλέψει γι' αυτούς. Διψούν για κάποιον που θα είναι πραγματικός. Αυτό που λείπει στους ανθρώπους είναι το πραγματικό, έχουν κουραστεί από τους πλαστικούς πολιτικούς. Είτε είναι από την Αθήνα είτε από την Ουάσιγκτον, το πλαστικό δεν λειτουργεί πλέον». Εκτί-

Σε εκδήλωση της ομογένειας ο Ρέινς Πρίμπους τιμήθηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Δημήτριο.

μησε, δε, ότι ο νέος Αμερικανός πρόεδρος θα είναι επιτυχημένος διότι θα κάνει αυτά που υποσχέθηκε, αναφερόμενος συγκεκριμένα στην απόσυρση του Obamacare, στη μεταρρύθμιση της φορολογίας και στη μετατροπή του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος «στο κόμμα του Αμερικανού εργαζομένου». Με τον Μεγαλόσταυρο του Αγίου Παύλου τιμήθηκαν επίσης ο βουλευτής του Κογκρέσου Γκας Μπιλιράκος και ο επικεφαλής της ομάδας προώθησης του προέδρου Τραμπ, Τζορτζ Τζιτζίκος.

Το μήνυμα

Η κυβέρνηση ελπίζει στους Έλληνοαμερικανούς που βρίσκονται κοντά στον νέο πρόεδρο για την προώθηση των ελληνικών θεσμών, αλλά όπως σημειώνουν αναλυτές, μας πρόεδρος έχει θέσει, να κάνουμε την Αμερική μεγάλη ξανά». Ο νέος προσωπάρχης του Λευκού Οίκου μίλησε για την ελευθερία και το κόστος της, εκτιμώντας ότι

έχει κοντά του. Όσοι τον βλέπουν καθημερινά έχουν την ευκαιρία να του μεταφέρουν θέσεις και προτάσεις, και στην περίπτωση του Ντόναλντ Τραμπ αυτό ίσως να αποδειχθεί ακόμη πιο έντονο, με δεδομένα τον αντισηματικό χαρακτήρα του και την πολιτική του απειρία.

Το ερώτημα, βέβαια, είναι ποιος θα έχει αυτού του είδους την επιρροή – και αν το στυλ διοίκησης του Ντόναλντ Τραμπ του επιτρέπει να την ασκήσει. Στις επιχειρήσεις του, αλλά και στην προεκλογική του εκστρατεία, άφηνε τις διαφωνίες να εξελίσσονται μεταξύ των συνεργατών του και τελικά έδινε εκείνος τη λύση – προκαλώντας πολλά θύματα στην πορεία. Έτσι, ο απερχόμενος πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα προειδοποίησε τον κ. Τραμπ ότι οι ευθύνες του είναι πάρα πολλές για να μπορεί να παίρνει όλες τις αποφάσεις μόνος του και ότι θα χρειασθεί να βασιστεί στους συμβούλους του, καλώντας τον να τους επλέξει με προσοχή.

Ένας κατεξοχήν ισορροπιστής είναι ο κ. Πρίμπους. Θα είναι ο σύνδεσμος του νέου προέδρου με το Κογκρέσο και το κόμμα. Η θέση του θεωρείται η τρίτη πιο ισχυρή στη χώρα, καθώς είναι υπεύθυνος για την ατζέντα και τις συσταντήσεις του προέδρου. Αυτό, ωστόσο, σημαίνει ότι θα είναι μάλλον και ο πιο πολυσχολος άνθρωπος στην Ουάσιγκτον.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής της συμβουλευτικής εταιρείας Trilogy Advisors, Τζον Σντιλίδη, ο Τραμπ θα έχει «μια καθαρή ματιά» στην εξωτερική πολιτική, και η Ελλάδα «έχει την ευκαιρία να την αξιοποιήσει ώστε να τοποθετηθεί στα ζητήματα της περιοχής της και να γίνει απαραίτητη πέρα από τη συμμαχία του ΝΑΤΟ».

Έλληνες «ξένοι» στην Αμερική του Τραμπ

Της **ΑΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

«**No good deed goes unpunished**», λένε οι Αμερικανοί, εννοώντας ότι πολύ συχνά οι καλές πράξεις δεν αναγνωρίζονται, αλλά ένας Έλληνοαμερικανός το διαψεύδει. Ο Θανάσης Παπούλιας, Έλληνας που έχει γεννηθεί στις ΗΠΑ, ο οποίος πριν από λίγες ημέρες, ενώ ψώνιζε με τη σύζυγό του σε σούπερ μάρκετ, έγινε στόχος ρατσιστικής επίθεσης από γυναίκα που δεν «ενέκρινε» ότι μιλούσαν ελληνικά («να μιλάτε γ... αγγλικά, εδώ είναι Αμερική»), επιθυμεί να επιβραβεύσει την υπάλληλο του καταστήματος που προσέτρεξε σε βοήθειά τους. Στο βίντεο που ο ίδιος τράβηξε με το κινητό του την ώρα του συμβάντος (και έγινε ηγήγορα viral στο Internet), διακρίνεται η υπεύθυνη του σούπερ μάρκετ να λέει στη γυναίκα ότι «δεν επιτρέπουμε αυτή τη γλώσσα στο κατάστημά μας, δεν είστε ευπρόσδεκτοι εδώ, αντίο». Τώρα, ο κ. Παπούλιας και η γυναίκα του «τρέχουν» online καμπάνια προκειμένου να συγκεντρώσουν χρήματα ώστε να στείλουν τον καλό τους Σαμαρείτη στην Ελλάδα για διακοπές. «As βγει κάτι καλό απ' όλο αυτό», λέει ο ίδιος.

Το περιστατικό σόκαρε την κοινότητα της ομογένειας, που σε σημαντικό ποσοστό ενέκρινε την εκλογή Τραμπ. «Μπορεί να σας πέρασαν για Μεξικανούς», προσπάθησε ένας Έλληνοαμερικανός σχολιαστής να «δικαιολογήσει» την επίθεση. Ανάλογο, σοκαριστικό, περιστατικό είχε συμβεί λίγο μετά τις εκλογές στην ανταποκριτριά της «Κ» στην Ουάσιγκτον, Κατερίνα Σκόκ. Όταν είπε σε συνταξιδιώτισσά της στο λεωφορείο ότι δεν απαγορεύεται κάποιος να μιλάει χαμηλόφωνα στο τηλέφωνό του, εκείνη της απάντησε: «Ανθρώπους σαν κι εσένα (σ.σ. ξένους),

τώρα που βγάλαμε τον Τραμπ θα σας μάθουμε τρόπους».

«Ήταν μία απρόκλητη επίθεση από μία μεσήλικη γυναίκα, που νομίζω ότι δεν θα είχε συμβεί αν δεν είχα μιλήσει ελληνικά», θυμάται η Κατερίνα. «Με ξάφνιασε γιατί δεν περίμενα κάτι τέτοιο στην πολυπολιτισμική Ουάσιγκτον, κι επειδή ήταν η πρώτη φορά που συναντούσα εκθρόνιση στις ΗΠΑ επειδή είμαι ξένη. Λόγω έκπληξης δεν τής

«Δεν έχουμε νιώσει κάποια αλλαγή στο πετσί μας και ελπίζουμε ότι το κλίμα θα παραμείνει ίδιο».

απάντησα, αλλά όχι επειδή αισθάνθηκα ότι απειλούμαι». Η ίδια διευκρινίζει ότι τα παραπάνω δεν αντανακλούν το σύνολο των ψηφοφόρων του Τραμπ. «Έχω φίλους ψηφοφόρους του Τραμπ και η εμπειρία μου από αυτούς που προσέγγισα για τις ανάγκες του ρεπορτάζ ήταν ότι είναι φιλικό και ανοικτό στο να μου μιλήσουν ως ξένη και δημοσιογράφο».

Σε «ασφαλή νησίδα»

Η αρχιτέκτων και αρθρογράφος της Lifo Λένα Φουτσιτζή ζει με τον άντρα της στην Πενσιλβάνια, μια εύρωστη πολιτεία που προς μεγάλη της έκπληξη «ψήφισε» μαζικά Τραμπ. «Τώρα εκ των υστέρων, παραδέχομαι ότι είχα δει πολλά σημάδια που δεν ήθελα να καταχωρίσω στον εγκέφαλό μου», είχε γράψει την επομένη των εκλογών (τις ταμύρες υποστήριξης Τραμπ-Πενς στις αυλές των σπιτιών, π.κ.). Δύο μήνες μετά τι παρατηρεί: «Ζούμε σε πανεπιστημιούπολη που βέγαλε

λνικών και ιερέας, την αδελφή του είχε βαπτίσει ο Αλέξ Καρλούτσος, ο ισχυρός κληρικός της Ομογένειας, και ο ίδιος είναι Αρχών του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Παντρεύτηκε το 2006 Έλληνοαμερικανίδα –με κουμπάρους επίσης Έλληνοαμερικανούς– και τη μεγάλη του κόρη την έχει βαπτίσει Αθηνά. Το 1996 ίδρυσε την εταιρεία τελιον (από το «τέλειο») προσφέροντας υπηρεσίες στον Μπους, στον Μακέν και στον Ρόμνεϊ. Ομως μια άλλη, ιδιαίτερα δύσκολη αποστολή ήταν αυτή που τον έκανε γνωστό και περιζήτητο: η απαιτητική οργάνωση της επίσκεψης του Πάπα και του Πατριάρχη Βαρθολομαίου στα Ιεροσόλυμα το 2014.

Λίγους μήνες αργότερα, βρέθηκε να οργανώνει μόνος του τις πρώτες προεκλογικές εμφανίσεις του Τραμπ όταν ακόμα η υποψηφιότητά του εθεωρείτο από πολλούς ανέκδοτο. Στο τέλος της προεκλογικής περιόδου κατέληξε να έχει μια ομάδα 100 ατόμων, τα οποία συντόνιζε κάθε στιγμή μέσω βιντεοκλήσεων.

«Ο αθόρυβος»

Συνεργάτες του, σε συνέντευξή τους στο Bloomberg, τον χαρακτήρισαν «αθόρυβο και αποτελεσματικό», καθώς κατάφερε να μη συγκρουστεί με τα τρία παιδιά του Τραμπ που είχαν ενεργό ρόλο, αλλά και «εργασιομανή». Εφευγε τελευταίος από το γραφείο, για πολλές φορές για το αεροδρόμιο, να προλάβει την τελευταία πτήση για Φλόριντα. Το επόμενο πρωί, πήγαινε τις κόρες του στο σχολείο και μετά επέστρεφε στη Νέα Υόρκη.

Ένα άλλο μέλος της ομάδας θυμάται πως όταν, λόγω μιας προεκλογικής ομιλίας, ο Τζιτζίκος θα έχανε τη σχολική παράσταση των κοριτσιών του, ο Τραμπ πήρε το κινητό του και είπε στην κόρη: «Ο πατέρας σας σάς αγαπάει πάρα πολύ, αλλά όπως ξέρετε, διεκδικώ την προεδρία, οπότε εάν δεν σας περάζει, θα σας τον κλέψω για μια μέρα. Είναι ταλαντούχος και τον χρειαζόμαστε», είπε και έστειλε το βίντεο στις κόρες του Τζιτζίκος.

Πώς η Μεί επέλεξε το ακραίο σενάριο

Για «σκληρό» Brexit με αντιφάσεις και πολύ υψηλό κόστος κάνει λόγο η αντιπολίτευση

Την επιβλητική «Μακρά Στοά» (Long Gallery) του ανακτόρου Λάνκαστερ επέλεξε η πρωθυπουργός της Βρετανίας, Τερέζα Μεί, για να εκθέσει την Τρίτη τα κύρια σημεία του σχεδίου της για την έξοδο της χώρας της από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην ίδια αίθουσα τον Απρίλιο του 1988, η τότε πρωθυπουργός Μάργκαρετ Θάτσερ περιέγραφε με υπέρμετρο αισιοδοξία το λαμπρό μέλλον της Βρετανίας στην «ευρωπαϊκή κοινή αγορά».

Παρότι οι ανακοινώσεις της κ. Μεί διέλυσαν σε κάποιο βαθμό το πυκνό πέπλο αβεβαιότητας που κάλυπτε την υπόθεση του Brexit, η επιλογή της να μην εξηγήσει με ακρίβεια τη μεθοδολογία της εξέδου της χώρας από την Ε.Ε. έδωσε τροφή στην αντιπολίτευση για επικρίσεις.

Οι βασικοί άξονες του Brexit, σύμφωνα με την κ. Μεί, θα είναι η έξοδος της χώρας από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά, η υπογραφή επιμέρους εμπορικών συμφωνιών με την Ένωση, ο περιορισμός της ελεύθερης εισόδου Ευρωπαίων πολιτών στη χώρα, η αποχώρηση της Βρετανίας από τα ευρωπαϊκά δικαστικά θεσμικά όργανα και η ψήφιση του Brexit από τα δύο σώματα του βρετανικού Κοινοβουλίου.

Πιστή στις παραπάνω «κόκκινες» γραμμές, που χάραξε ήδη από τον Οκτώβριο στην ομιλία της ενώπιον του συνεδρίου των Συντηρητικών, η κ. Μεί επέλεξε το «σκληρό» Brexit. Αντιμέτωπη με κατηγορίες για «πορεία στα τυφλά», όπως γράφει σε άρθρο της η εφημερίδα Le Monde, η κ. Μεί θέλησε να αποδείξει ότι έχει στόχο, αν όχι στρατηγική για να τον επιτύχει. «Η Βρετανία θα αποχωρήσει από την Ένωση. Δεν πρόκειται να έχουμε ένα πόδι μέσα και ένα έξω από την Ε.Ε.», είπε η πρωθυπουργός απευθυνόμενη στους πρέσβεις των ευρωπαϊκών κρατών, που παρακολούθησαν την ομιλία της στο Lancaster House.

Στην προσπάθειά της, όμως,

να ικανοποιήσει κάθε πτέρυγα, η κ. Μεί έπεσε σε αντιφάσεις. Η έξοδος από την κοινή αγορά θα συνοδεύεται από «ευρεία και αμοιβαία πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά». Παρότι η πρωθυπουργός δήλωσε ότι σκοπεύει να «ελέγξει» τη μετανάστευση, παραδέχθηκε ότι η αγορά εργασίας της χώρας έχει ανάγκη από ειδικευμένους ξένους εργαζομένους, χωρίς να εξηγήσει με ποιον τρόπο αυτοί θα επιλέγονται.

Την αβεβαιότητα καλλιέργησε επίσης και στο θέμα της τελωνιακής ένωσης, αποκαλύπτοντας την προσπάθειά της να συμβιβάσει τις διαφωνίες στο εσωτερικό της ίδιας της κυβέρνησής της. Ο υπουργός Εξωτερικών, Μπόρις Τζόνσον, θεωρούμενος ένας από τους «αρχιτέκτονες» της νίκης του Brexit στο δημοψήφισμα, ζητάει την έξοδο της χώρας από την τελωνιακή ένωση, ενώ αντίθετη άποψη εκφράζει ο υπουργός Οικονομικών, Φίλιπ Χάμοντ, ο οποίος εκτιμά πως μία τέτοια κίνηση θα μπορούσε να έχει δεινές συνέπειες για την εθνική οικονομία. Η ελπίδα της κ. Μεί να συμβιβάσει τις δύο -εκ φύσεως συμβίβαστες- αυτές θέσεις την υποχρεώνει να επιδιώξει τη συναφή επιμέρους εμπορικών συμφωνιών «a la carte» με τις χώρες της Ευρώπης.

Ο Μπόρις Τζόνσον

Πηγή έντασης κατέστησαν επίσης οι προβλεπτικές δηλώσεις για Μπόρις Τζόνσον, ο οποίος κατηγόρησε τον Γάλλο πρόεδρο Ολάντ για πρόθεση τιμωρίας της Βρετανίας «με ξυλοδαρμό, όπως υφίσταντο όσοι αιχμάλωτοι προσπάθουσαν να αποδράσουν στις ταινίες με στρατόπεδα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου». Η διόλου διπλωματική δήλωσή του κ. Τζόνσον πραγματοποιήθηκε ένα μόλις 24ωρο μετά την προειδοποίησή της πρωθυπουργού προς τους υπουργούς της ότι κάθε άστοχη λέξη μπορεί να απειλήσει την έκβαση των δια-

«Η Βρετανία θα αποχωρήσει από την Ένωση. Δεν πρόκειται να έχουμε ένα πόδι μέσα και ένα έξω από την Ε.Ε.», είπε η πρωθυπουργός Τερέζα Μεί προς τους πρέσβεις των ευρωπαϊκών κρατών που παρακολούθησαν την ομιλία της.

Η «νέα σιδηρά κυρία» αρνήθηκε να προσφέρει την παραμικρή εγγύηση για τα δικαιώματα των 3,3 εκατ. Ευρωπαίων πολιτών που ζουν και εργάζονται στη Βρετανία.

πραγματεύσεων. Τις μελίσρυντες εκκλήσεις της προς τους «Ευρωπαίους αδελφούς μας» και τις ευχές της για ευημερία της Ένωσης, συνδύασε, πάντως, η κ. Μεί με άρνηση να προσφέρει την παραμικρή εγγύηση για τα δικαιώματα των 3,3 εκατομμυρίων Ευρωπαίων πολιτών που ζουν και εργάζονται στη Βρετανία, καθιστώντας ουσιαστικά ομήρους της διαπραγματεύσεως το 1,2 εκατομμύριο Βρετανούς μόνιμους κατοίκους ευρωπαϊκών χω-

ρών. Με επαίνους έκανε, στο μεταξύ, δεκτή την ομιλία της κ. Μεί ο Τύπος μεγάλης κυκλοφορίας της Βρετανίας, με την Daily Mail να κάνει λόγο για «νέα σιδηρά κυρία» και τη Sun να λέει ότι ο λόγος της πρωθυπουργού θα μπορούσε να έχει γραφτεί στην αίθουσα συντάξεως της εφημερίδας.

Διαφορετική άποψη εξέφραζε, ωστόσο, ο Guardian, χαρακτηρίζοντας την ομιλία «σχεδιασμένη για να ικανοποιήσει το ξενοφοβικό κοινό, αλλά και τους υποστηρικτές του Brexit βουλευτές των Συντηρητικών». Για μεγάλη ζημιά στη βρετανική οικονομία προειδοποίησε ο επικεφαλής των φιλοευρωπαϊκών Φιλελεύθερων Δημοκρατών, Τιμ Φάρον, ενώ ο ηγέτης των Εργατικών, Τζέρεμ Κόρμπιν, έκανε λόγο για «μεταπόρφωση της Βρετανίας σε "εκπτώτικο χωριό φοροδιαφυγής", χάρη στη δέσμευσή τους να περικόψουν δραστικά την εταιρική φορολογία».

REUTERS

Ηγετική εμφάνιση του Σι Τζινπίνγκ στο Νταβός

Υπεραμύνθηκε του ελεύθερου εμπορίου

Λίγες μόλις ημέρες πριν από την εγκατάσταση του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο, και όπως όλα δείχνουν την έναρξη μιας περιόδου εσωστρέφειας για τις ΗΠΑ, ο πρόεδρος της Κίνας Σι Τζινπίνγκ εμφανίστηκε στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, που πραγματοποιείται στο Νταβός, για να υπερασπίζει του ελεύθερου εμπορίου και να υποδείξει την επιθυμία του Πεκίνου να δραματίσει μεγαλύτερο παγκόσμιο ρόλο.

Στην πρώτη εμφάνιση Κινέζου ηγέτη στην ετήσια συνάντηση πολιτικών ηγετών, διευθυντικών στελεχών επιχειρήσεων και τραπεζιτών στο ειδικό χωριό των Ελβετικών Άλπεων, ο κ. Σι προειδοποίησε τα λοιπά κράτη να μην προστρέξουν στα εθνικά τους συμφέροντα, προφανώς μιλώντας για την πολιτική «οι ΗΠΑ πρώτα», που έχει υιοθετήσει ο Ντόναλντ Τραμπ. Αλλωστε ο κ. Τραμπ έχει επανειλημμένως διατυπώσει την πρόθεσή του να αντιμετωπίσει πιο επιθετικά την Κίνα στον εμπορικό τομέα.

Ο κ. Σι παρομοίασε τον προστατευτισμό σαν «να κλειδώνεις τον εαυτό σου σε σκοτεινό θάλαμο» με την ελπίδα να προστατευτεί από κάποιον εξωτερικό κίνδυνο, «περιορίζοντας το φως και τον αέρα». «Δεν θα βγούμε όλοι νικητές από έναν εμπορικό πόλεμο», τόνισε ο κ. Σι στη διάρκεια περίπου μιας ώρας ομιλία του μέσα στο κέντρο των συνεδριάσεων ενώ ο απερχόμενος Αμερικανός αντιπρόεδρος Τζο Μπάιντεν τον παρακολουθούσε. Επίσης, ο κ. Σι τόνισε ότι το Πεκίνο δεν πρόκειται να ενισχύσει την εμπορική του ανταγωνιστικότητα υποτιμώντας το νόμιμο, κάτι που ο Ντόναλντ Τραμπ έλεγε ότι αποτέλεσε συνηθισμένη τακτική της Κίνας κατά τα περασμένα χρόνια και συνέστησε σε όλους τους συμβαλλομένους στη συνθήκη για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, που υπεγράφη στο Παρίσι πέρυσι, να τιμήσουν τη συμφωνία. Ο πρόεδρος Τραμπ είχε επικρίνει δριμυτάτα εκείνη τη συνθήκη και είχε απειλήσει να βγάλει τις ΗΠΑ από αυτήν.

Αναβαθμισμένοι

Καθώς ο Τραμπ δεσμεύεται να φροντίσει πρώτα από όλα για τα αμερικανικά συμφέροντα, η Ευρώπη μοιάζει να ενδιαφέρεται όλο και περισσότερο και να ανησυχεί για τα δικά της προβλήματα -από το βρετανικό Brexit μέχρι τις επιθέσεις των τζιχαντιστών και δη σε μια περίοδο που είναι προεκλογική σε πολλά κράτη- πιθανώς οι πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης να δρέψουν κέρδη. Και αυτό ακριβώς το κενό εμφανίζεται να θέλει να καλύψει η Κίνα. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι φέτος στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ συνοδεύουν τον κ. Σι δεκάδες υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι, ενώ τα παλιότερα χρόνια αποστέλλονταν στο Νταβός αντιπροσωπείες κατώτερων στελεχών. Ο πρώην πρωθυπουργός της Σουηδίας Καρλ Μπλιντ, σε

Ο πρόεδρος της Κίνας υπέδειξε την επιθυμία του Πεκίνου να διαδραματίσει μεγαλύτερο παγκόσμιο ρόλο.

ανάρτησή του στο Twitter, αντιδρώντας στην ομιλία του Σι, ανέφερε ότι «υπάρχει ένα κενό στην παγκόσμια οικονομική ηγεσία και ο κύριος Σι Τζινπίνγκ θέλει να το αναπληρώσει. Με κάποια επιτυχία». Την ίδια στιγμή, ο Ιαν Μπρέμερ, επικεφαλής του οίκου αξιολόγησης πολιτικού κινδύνου Eurasia Group, αναφέρει σε ανάρτησή του στο ίδιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης: «Η αντίδραση του Νταβός στην ομιλία Σι: Επιτυχία σε όλα τα μέτρα. Χιλιόμετρα μπροστά από τις προηγούμενες κινεζικές ομιλίες».

Η εμφάνιση του κ. Σι στο Νταβός έρχεται σε μια χρονική στιγμή που η ένταση ανάμεσα στο Πεκίνο και στον Τραμπ κλιμακώνεται, αφού έλαβε συγκαταληπτικό τηλεφώνημα για την εκλογή του από την πρόεδρο της Ταϊβάν, που για τους Κινέζους αποτελεί κινεζικό έδαφος. Την περασμένη εβδομάδα, ο Τραμπ είχε δηλώσει ότι η αμερικανική πολιτική της «Μίας Κίνας» ήταν προς επανδιαπραγμάτευση, προκαλώντας την εντονότερη αντίδραση των κινεζικών μέσων ενημέρωσης που προειδοποίησαν ότι «θα βγάλουν τα γάντια» εάν ο Τραμπ δεν αλλάξει ρητορική.

Φυσικά, μπορεί ο κ. Σι να αναφέρθηκε στην πατρίδα του ως χώρα «ανοικτής οικονομίας», αλλά η κυβέρνηση του έχει δεχθεί επικρίσεις για τους συνεχιζόμενους περιορισμούς στις ξένες επενδύσεις τη στιγμή που πολλές κινεζικές κρατικές επιχειρήσεις κάνουν διάφορες αγορές στην Ευρώπη. Σε απάντηση αυτών των επικρίσεων, η κινεζική κυβέρνηση ανακοίνωσε, πριν από την εμφάνιση του κ. Σι στο Νταβός, ότι πρόκειται να άρει τους περιορισμούς στις επενδύσεις στις τράπεζες και σε άλλους οικονομικούς οργανισμούς, χωρίς ωστόσο να δημοσιοποιηθούν περισσότερες λεπτομέρειες.

REUTERS

Νέα δεδομένα μετά την εκλογή Ταγιάνι

Ρήγμα στη συμμαχία Λαϊκού Κόμματος - Σοσιαλιστών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Ιταλός Αντόνιο Ταγιάνι εξελέγη, την Τρίτη, νέος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διαδεχόμενος τον σοσιαλδημοκράτη Μάρτιν Σουλτς, μια εκλογή που αυξάνει τον συντηρητικό έλεγχο πάνω στους τρεις κύριους θεμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια χρονική συγκυρία που οι παραδοσιακές δεξιές και αριστερές δυνάμεις προσπαθούν να βρουν κοινά σημεία και να ενωθούν, για να αντιμετωπίσουν το ρεύμα του ευρωσκεπτικισμού.

Ο 63χρονος Ταγιάνι, πρώην επίτροπος στην Ε.Ε. και σύμμαχος του πρώην Ιταλού πρωθυπουργού Σίλβιο Μπέρλουσκόνι, χρειάστηκε τη στήριξη των συντηρητικών κυβερνήσεων κομμάτων της Μεγάλης Βρετανίας και της Πολωνίας για να εξασφαλίσει την εκλογή του, δύο κομμάτων με εξαιρετικά κριτική στάση απέναντι στην Ε.Ε., την οποία αντιμετωπίζουν ως σπάταλο και γραφειοκρατικό σώμα το οποίο παραβιάζει την εθνική κυριαρχία τους. Για να γίνει αρεστός στα συγκεκριμένα κόμματα, ο Ταγιάνι δημοσίευσε ανακοίνωση στην οποία ισχυρίζεται πως οι λύσεις στα προβλήματα της Ε.Ε. «δεν θα βρεθούν στην όλο και περισσότερο Ευρώπη», σχόλιο ασυνήθιστο για τον πρόεδρο ενός θε-

Νέος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εξελέγη ο Ιταλός Αντόνιο Ταγιάνι.

σμού που παραδοσιακά αποτελεί την πρωτοπορία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τονίζοντας όμως ότι δεν θα βρεθούν ούτε στη διάλυση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

Ο Ταγιάνι θα αναλάβει τα καθήκοντά του σε μια εποχή κρίσης για την Ε.Ε., με τη Βρετανία να ετοιμά-

ζεται να πάρει διαζύγιο από την Ένωση, τη Ρωσία να αποτελεί απειλή όσο ποτέ και τις ΗΠΑ να εμφανίζονται ως μεγάλο ερωτηματικό αναφορικά με την εξωτερική πολιτική που θα ακολουθήσουν, λόγω της αλλαγής φρουράς στην Ουάσινγκτον. Επιπλέον, η κρίση διαχέεται και στο εσωτερικό

της Ένωσης, με τον τερματισμό της μεγάλης συμμαχίας Δεξιάς-Αριστεράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να προμνύει προβλήματα στην ψήφιση νόμων, και πολύ πιθανώς να δίνει περισσότερη ισχύ στη φωνή των ευρωσκεπτικιστών, η οποία έχει ισχυροποιηθεί σημαντικά από την επικράτηση του Brexit και μετά.

Καθώς το διαζύγιο Ε.Ε. - Βρετανίας αποτελεί φλέγον ζήτημα στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία, ο Ταγιάνι προέβη σε άμεση σχετική τοποθέτηση μετά την εκλογή του, δηλώνοντας ότι ο Γκι Φερρόφσταντ, διαπραγματευτής του Κοινοβουλίου για το Brexit, θα πλαισιωθεί από αρκετές νεοσύστατες επιτροπές, η ισχύς των οποίων θα είναι αξιοσημείωτη. Τέλος, η δύσκολη επικράτηση του Ταγιάνι επί του κεντροαριστερού αντιπάλου του και επίσης Ιταλού Τζιάνι Πιτέλα με 351 έναντι 282 ψήφων, σε ψηφοφορία που χρειάστηκε τέσσερις γύρους για να κρίνει τον τελικό νικητή, είναι ενδεικτικά των νέων συνθηκών που γεννά το ρήγμα στη συμμαχία Λαϊκού Κόμματος - Σοσιαλιστών, το οποίο αναμένεται να οξυνθεί εφόσον και οι τρεις καιριές θέσεις στην Ένωση παραμείνουν σε «δεξιά χέρια».

REUTERS

Ποινή ισοβίων αντιμετωπίζει ο Ελ Τσάπο στις ΗΠΑ

Αντιμέτωπος με ισόβια κάθειρξη βρίσκεται ο Μεξικανός βαρόνος των ναρκωτικών Χοακίμ Γκουζμάν, γνωστός και ως Ελ Τσάπο (Ο κοκνός), ο οποίος εκδόθηκε την Παρασκευή στις ΗΠΑ και εμφανίστηκε ενώπιον ομοσπονδιακού δικαστηρίου στο Μπρούκλιν.

Ο 59χρονος Γκουζμάν μεταφέρθηκε με μικρό αεροσκάφος, που προσγειώθηκε στο αεροδρόμιο Μακάρθουρ του Λονγκ Άιλντ από τις φυλακές όπου κρατούνταν στα βόρεια του Μεξικού. Στη

συνέχεια, με πομπή αστυνομικών οχημάτων μεταφέρθηκε σε ομοσπονδιακή φυλακή της Νέας Υόρκης. Είχε προηγηθεί η απόρριψη δύο προσφυγών του κατά της έκδοσής του στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής από το Ανώτατο Δικαστήριο του Μεξικού. Το μεξικανικό υπουργείο Εξωτερικών είχε διαβεβαιώσει, τον Μάιο, αφότου ενέκρινε την έκδοσή του, πως έλαβε από τις αμερικανικές αρχές εγγυήσεις ότι «δεν θα του επιβληθεί η ποινή του θανάτου».

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Νέα αρχή, βγαλμένη από το ένδοξο παρελθόν της

Ο Ανδρέας Παντελή θέλει να τερματίσει μια περίοδο αντιπαραθέσεων στην Ανόρθωση

Των **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ** και **ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ**

Η Ανόρθωση γύρισε σελίδα στα διοικητικά της πράγματα μετά τη συνέντευξη της 17ης Ιανουαρίου, με τον Ανδρέα Παντελή να επιστρέφει στην προεδρία. Μια νέα αρχή με... άρωμα από το ένδοξο παρελθόν και με τον κόσμο να ελπίζει σε ανάλογο μέλλον. Για να φτάσουμε σε αυτή την εξέλιξη, ο σύλλογος της Αμμοχώστου πέρασε μια μακρά περίοδο συζητήσεων, εσωτερικών ερίδων που ζητούμενο είναι να μην αφήσουν τα σημάδια τους στη συνέχεια.

Στις 30 Νοεμβρίου, ο Χρήστος Πουλλαΐδης κοινοποιεί γραπτά την αμετάκλητη παραίτησή του από τη θέση του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας «Ανόρθωσης Ποδόσφαιρο Λτδ». Η ενέργεια αυτή βρήκε αρκετούς απροετοίμαστους, μιας και από το 2013 μέχρι το καλοκαίρι του 2016 ο Χρήστος Πουλλαΐδης ήταν ο ισχυρός άνδρας του σωματείου και μεγαλομέτοχος της εταιρείας, με κάθε κίνηση να έχει την υπογραφή του.

Τις επόμενες ημέρες απασχόλησε ο τρόπος διαχείρισης του πληρεξούσιου δικαιώματος ψήφου που εκχωρήθηκε από τον μεγαλομέτοχο στο σωματείο. Από τις 30/11 μέχρι τις 21/12, υπήρξαν συζητήσεις για το κατά πόσο ο σύλλογος θα το αποδεχόταν, με την έκτακτη γενική συνέλευση στις 21 Δεκεμβρίου να αποφασίζει τη μη αποδοχή. Σημαντικός λόγος ήταν η αδυναμία να επιμνησθεί το σωματείο το έλλειμμα της φετινής χρονιάς, που ανέρχεται σε 1,2 εκατομμύρια ευρώ. Ταυτόχρονα καταρτίζεται οδικός χάρτης για διαβουλεύσεις με εταιρεία και Πουλλαΐδη, ώστε να διαφανεί κατά πόσο η εταιρεία θα ήταν συνεπής στις υποχρε-

ώσεις της, μη αποκλειόμενες και της καταγγελίας της συμφωνίας διαχείρισης. Στο διάστημα αυτό στο «στρατόπεδο» της εταιρείας, παραιτήθηκαν όλοι οι σύμβουλοι πέραν του αντιπροέδρου Θέμη Βιολάρη. Συγκλείεται έτσι έκτακτη εκλογική συνέλευση για τις 29/12 αλλά η έλευση υποψηφιοτήτων οδήγησε σε μετάθεση στις 5/1.

Ο Χρήστος Πουλλαΐδης στις 27/12 με γραπτή του δήλωση, αναφέρει πως είναι διατεθειμένος να παραχωρήσει δωρεάν (υπό προϋποθέσεις) το 21% των μετοχών του, κάτι που θα καταστήσει τον σύλλογο μεγαλύτερο. Τρεις ημέρες μετά, σύλλογος και Πουλλαΐδης φτάνουν σε προφορική συμφωνία.

Όποτε στις 5/1 υποβλήθηκαν υποψηφιότητες για την προεδρία της εταιρείας και έτσι υπήρξε νέα αναβολή. Σε συνεδρίασή του, το διοικητικό συμβούλιο του σωματείου αποφασίζει τον ορισμό επιτροπής για εντατικοποίηση των επαφών για εύρεση λύσης. Η δεύτερη εβδομάδα του χρόνου χαρακτηρίστηκε από διαβουλεύσεις με κορύφωση την Παρασκευή στην έκτακτη Γ.Σ. του συλλόγου. Οι τρεις επιλογές στον ορίζοντα ήταν ο Ανδρέας Παντελή (εάν δεν υπήρχε ανθυποψήφιος), η κίνηση νέων παραγόντων και ο Θέμης Βιολάρης.

Στις 13 Ιανουαρίου συγκαλείται νέα συνέλευση του σωματείου, με τα πιο πάνω σενάρια να μην επαληθεύονται. Αντ' αυτού ο Χάρης Λαμπρός Μανώλη διαβάζει επιστολή του Ανδρέα Παντελή, κοινοποιώντας ενδιαφέρον για την επίμαχη θέση, θέτοντας ορισμένες προϋποθέσεις. Το Σαββατοκύριακο που ακολουθεί γίνονται επαφές μεταξύ επιτροπής και του ενδιαφερόμενου με στόχο τη διαμόρφωση πρότασης

Η πρώτη μεγάλη αλλαγή που έφερε ο Παντελή, με την επιστροφή του στην προεδρία, ήταν η μετατόπιση του ενδιαφέροντος στο αγωνιστικό κομμάτι.

που θα παρουσιαστεί στα μέλη στις 17 Ιανουαρίου.

Την κρίσιμη Τρίτη, ομιλεί πρώτος ο Χρήστος Πουλλαΐδης που προβαίνει σε αναγνώριση λαθών της τετραετίας, καλώντας σε ενότητα. Το λόγο παίρνει ο Ανδρέας Παντελή ο οποίος αναφέρει ότι η ανάκαμψη του σωματείου είναι συνδεδεμένη με τις επιτυχίες στο γήπεδο. Τελευταίος

αλλά όχι εσχάτως μιλά ο επίτιμος πρόεδρος του σωματείου Κίκης Κωνσταντίνου, ο οποίος καλεί τα μέλη που στηρίζουν την μοναδική υποψηφιότητα, να σπκώσουν το χέρι.

Ο Ανδρέας Παντελή κέρδισε την αναγνώριση από την πλειονότητα των μελών, μιας και μόνο μία ήταν η αρνητική ψήφος, ενώ μικρό ήταν και το ποσοστό αποχής.

Ο Α. Παντελή κέρδισε την αναγνώριση από την πλειονότητα των μελών, μιας και μόνο μία ήταν η αρνητική ψήφος, ενώ μικρό ήταν και το ποσοστό αποχής.

Επιτέλους, κουβέντα για ποδόσφαιρο

Δεν είμαι από εκείνους που το έχω να ενθουσιάζομαι εύκολα και να μου αρκεί κάτι που θα ακούσω για να σγουρευτώ πως τα πράγματα αλλάζουν, με την επιστροφή Παντελή στην προεδρία της ποδοσφαιρικής Ανόρθωσης να μην αποτελεί εξαίρεση σε αυτό. Δεν υπάρχουν «μάγοι» που έτσι απλά μπορούν να μεταμορφώσουν ομάδες, ούτε θα βρέξει κρήμα από τον ουρανό επειδή ο Ανδρέας Παντελή είναι ξανά στα διοικητικά πράγματα. Αντίθετα, έχει πολύ μεγάλη σημασία να διευκρινίζεται πως η κατάσταση στο οικονομικό είναι ιδιαίτερα δύσκολη με τις υποχρεώσεις να τρέχουν, ενώ για τις δυσκολίες στο αγωνιστικό η βαθμολογία μιλάει από μόνη της. Δεν είναι 2004-2008 τώρα που στο συμβούλιο ήταν ένα σωρό οικονομικοί παράγοντες μαζεμένοι, ενώ οι διαφορές στην οικονομία του τόπου φαίνονται από ένα απλό έλεγχο της τσέπης μας. Όμως υπάρχει ένα στοιχείο, που να μεν (θα έπρεπε να) θεωρείται αυτονόητο αλλά, όπως και σε όλα στη ζωή, πρέπει να το χάσεις για να το εκτιμήσεις.

Η πρώτη μεγάλη αλλαγή που έφερε ο Ανδρέας Παντελή με το που πήρε το χρίσμα, ήταν η μετατόπιση του ενδιαφέροντος κατευθείαν στο αγωνιστικό κομμάτι. Η πρώτη του κίνηση ήταν να επισκεφθεί τα αποδυτήρια να μιλήσει με τους παίκτες και να συνηνευθεί με τον προπονητή για το πώς θα προχωρήσει η ομάδα. Στις δηλώσεις του αναγνώρισε τις δυσκολίες στο οικονομικό, ζητώντας τη στήριξη όλων, όμως προσέφερε γρήγορα και το συνέδεσε με το αγωνιστικό, αφού οι νίκες και οι καλές πορείες θα φέρουν περισσότερο κόσμο κοντά άρα και περισσότερα έσοδα.

Τυπικά πράγματα, απλά και καθημερινά. Πάνω όμως, ακούγονται σαν μουσική στα αυτιά του ανορθωσίτη όλα αυτά. Γιατί είχε φτάσει στο απροχώρητο η κατάσταση με τις συνελεύσεις τότε εταιρείας και τότε σωματείου, τα πληρεξούσια, τις μετοχές, τα ποσοστά, τις συνουμιλίες μέσω skype και τα Σάββατα να βλέπει την ομάδα του και να πονάει η ψυχική του. Χαριτολογώντας, θα λέγαμε πως έφτασε ο κόσμος στο σημείο να φωνάζει «γκολ» μόνο κατά την ανακίνηση του οικονομικού ισολογισμού!

Ναι, το οικονομικό είναι πάρα πολύ σημαντικό σε μια ομάδα και από εκεί καθορίζονται πολλά για τη μοίρα της. Όμως όταν μιλάμε για ποδοσφαιρικές ομάδες, το να αποδίδουν όπως πρέπει στα γήπεδα είναι αυτονόητο πως θα είναι το πρώτευο. Ο Χρήστος Πουλλαΐδης, μέχρι και στο παρά ένα, έκανε δηλώσεις για οικονομική εξυγίανση που προηγείται του αγωνιστικού μέρους. Ο κόσμος τα διάβαζε αυτά και ήθελε να χτυπήσει το κεφάλι του στον τοίχο.

Για να μην πλατειάζουμε και πολύ, ο Παντελή από την πρώτη στιγμή που είχε αναλάβει το 2004, έδωσε προτεραιότητα στο αγωνιστικό μέρος, άλλαξε πλήρως το ρόστερ εκείνο το καλοκαίρι και κατέκτησε πρωτάθλημα. Πέτυχε πολλά στο γήπεδο η Ανόρθωση επί των ημερών του και εκεί απέκτησε και το λαϊκό έρεισμα που φαίνεται και στην επιστροφή του. Ξέρει από ποδόσφαιρο και αυτό γεννά ελπίδες στον κόσμο για κάτι καλύτερο. Ο κ. Πουλλαΐδης την ομάδα τη βοήθησε, όμως από μπάλα δεν ήξερε και γι' αυτό δεν κατάφερε να πετύχει. Μερικές φορές είναι τόσο απλό.

bet365

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Ισπανία - Πριμέρα Ντιβιζιόν

Αθλητική Μπιλμπάο - Ισπανία Ατλέτικο Μαδρίτης

4,00 3,30 2,05

100%
ΜΠΟΝΟΥΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ
*Όροι και Προϋποθέσεις Ισχύουν

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ Στοιχηματίστε Υπεύθυνα 18+

ΑΠΟΨΗ

Μόνο με συναίνεση και ενότητα θ' ανακάμψει η Ανόρθωση

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΙΧΗ**

των ομιλών του Champions League), αλλά το φθινόπωρο του 2008 κατηγορήθηκε για

Η Ζωή κύκλος κάνει και στο ποδόσφαιρο. Ο Ανδρέας Παντελή επέστρεψε στην ηγεσία της Ανόρθωσης μετά από οκτώ χρόνια και δύο μήνες. Έχει συνδέσει το όνομά του με τη μεγαλύτερη επιτυχία του ιστορικού σωματείου της Αμμοχώστου (την πρόκριση της στη φάση των ομίλων του Champions League), αλλά το φθινόπωρο του 2008 κατηγορήθηκε για

οικονομικές ατασθαλίες και χαρακτηριστική ως ανεπιθύμητος από μερίδα του ανορθωσιάζοντος κόσμου. Οι περισσότεροι πάντως οπαδοί της ομάδας πιστεύουν ότι μπορεί να οδηγήσει ξανά τον Σύλλογο σε διακρίσεις και τίτλους.

Σε μια πάρα πολύ δύσκολη περίοδο για την Ανόρθωση, η οποία αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά και αγωνιστικά προβλήματα, ο Ανδρέας Παντελή τόλμησε ν' αναλάβει ξανά τα νήια. Ο κόσμος στην τεράστια πλειοψηφία του, η διοίκηση του σωματείου και τα μέλη της Γενικής Συνέλευσης του έδειξαν εμπιστοσύνη και υποσχέθηκαν να τον βο-

ηθούν για να ξανακάνει την Ανόρθωση πρωταγωνίστρια. Ασφαλώς και δεν μπορούν να γίνουν θαύματα από τη μία μέρα στην άλλη. Χρειάζεται σκληρή δουλειά, καλύτερη οργάνωση και συσπείρωση όλων στον σύλλογο, για ν' αλλάξει η σημερινή, άσχημη κατάσταση.

Μόνο με συναίνεση και ενότητα θα ανακάμψει η Ανόρθωση και θ' αποκτήσει την παλιά της αίγλη. Ο Α. Παντελή δεν θεωρεί πάντως την επιστροφή του σαν την ευκαιρία για τη δικαίωση του. Δήλωσε ότι πέιστηκε ν' αναλάβει από τη μεγάλη αποδοχή του κόσμου και αφού η κατάσταση στην

ομάδα είχε αρχίσει να γίνεται επικίνδυνη. Υποσχέθηκε ότι θα συνεχίσει να αποφεύγει τις αντιπαραθέσεις, ότι το παρελθόν δεν θα επηρεάσει τις αποφάσεις του και ότι θα συνεργαστεί με όλους όσοι θέλουν την πρόοδο του συλλόγου, για ένα νέο ξεκίνημα. Ο νέος ηγέτης της Ανόρθωσης δεσμεύτηκε επίσης στη σταδιακή ενίσχυση του δυναμικού της ομάδας με καλούς, ποιοτικούς, ποδοσφαιριστές και χαρακτήρισε ως όνειρο όλων των ανορθωσιάζοντων την επιστροφή και του Τιμούρ Κετσπάγια: «Ο Τιμούρ αγανά την Ανόρθωση. Πάντα θα έχει θέση και κάποια στιγμή θα επιστρέψει στην ομάδα

μας για να προσφέρει ξανά»... Ο κόσμος της Ανόρθωσης πιστεύει πως η ομάδα είναι απροσπάτευτη στα τελευταία χρόνια της μετριότητας και υπάρχει η απαίτηση από τη νέα ηγεσία ν' αλλάξει αυτή την κατάσταση. Ο Α. Παντελή είναι έμπειρος παράγοντας και γνωρίζει πρόσωπα και καταστάσεις. Ξέρει πως θα κινηθεί για να προστατέψει την ομάδα του και να κερδίσει τον σεβασμό που αρμόζει στην ιστορία και στον κόσμο της. Ο χρόνος και το... κειροκρότημα των οπαδών της Ανόρθωσης θα δείξει αν ο Φοίνικας θ' αναγεννηθεί μέσα από τις στάχτες του...

Χορηγοί
Μεταδόσεων

Πρωτάθλημα Cyta

ΣΑΛΑΜΙΝΑ - ΑΕΛ

Κυριακή 22/1/2017 16:00

ΑΠΟΕΛ - ΑΕΖ

Κυριακή 22/1/2017 17:00

Η χρυσή δεκαετία της Σεβίλλης

Το «θαύμα» της ομάδας που έχει μάθει σε ένα διαφορετικό επιτυχημένο μοντέλο ποδοσφαιρού

Το 2017 σηματοδοτεί τη συμπλήρωση μιας ιστορικής δεκαετίας για την ποδοσφαιρική ομάδα της Σεβίλλης, που αναμφίβολα αποτελεί την πιο σημαντική στην ιστορία του συλλόγου. Αλλάωστε, για μια ομάδα που ήταν πάντοτε στις θεωρητικά μικρομεσαίες του ισπανικού ποδοσφαιρού, ακούγεται απίστευτο το γεγονός πως σε αυτά τα 10 χρόνια έχει κατορθώσει να κατακτήσει τους 7 εκ των 11 συνολικά τίτλων της.

Για τη Σεβίλλη, το 2006 αποτέλεσε μια κομβική χρονιά. Η κατάκτηση του κυπέλλου ΟΥΕΦΑ ήταν ένας τίτλος

Τα αντανεκλαστικά, οι έξυπνες μεταγραφές, η άρτια λειτουργία ακαδημιών, το επιθετικό ποδόσφαιρο, η πανέξυπνη αναζήτηση του ικανότερου προπονητή φέρνουν την ομάδα της Ανδαλουσίας σε μόνιμο ρόλο πρωταγωνιστή.

που έφερε την εκτόξευση. Η Σεβίλλη αντιλήφθηκε πως ο θεσμός μπορεί να γίνει δικός της και εν αντιθέσει με αρκετές ομάδες που κοιτούν αμέσως το Τσάμπιονς Λιγκ, στο οποίο συνήθως έχουν μια διακριτική παρουσία, προσπάθησε να ξαναπάρει το Κύπελλο ΟΥΕΦΑ την επόμενη σεζόν. Και το κατάφερε, διαθέτοντας μια ομάδα εκκολλημένων αστέρων που δημιουργήθηκε με ενδελεχή παρακολούθηση ποδοσφαιριστών, που στη συνέχεια πρωταγωνίστησαν στο παγκόσμιο ποδόσφαιρο. Ντάνι Άλβες, Σέρχιο Ράμος, Χοσέ Αντόνιο Ρέγιες, Ζούλιο Μπαπίστα, Αλμπέρτο Μορένο, Φρεντερίκ Κανουτέ ήταν μερικοί εξ αυτών στις αρχές, ακολουθούμενοι από τη νέα γενιά παικτών όπως οι Χεσούς Νάβας, Ιβάν Ράκιτιτς, Σείντου Κεϊτά και πολλοί άλλοι...

Φτάνοντας στο 2017, η Σεβίλλη προέρχεται από τρεις σερί χρονιές που κατέκτησε το Γιουρόπα Λιγκ, ούσα η πολυκίς του θεσμού, με τον ίδιο προπονητή, σχεδόν τους ίδιους παίκτες, αλλά με περισσότερους υποστηρικτές ανά τον κόσμο. Ο αρχιτέκτονας των επιτυχιών, Ουνάι Εμερι, αποχώρησε

Οι «ροκιμπλάνκος» είναι στους «16» του Τσάμπιονς Λιγκ, δεύτεροι στη βαθμολογία του πρωταθλήματος και οι αποκλειστικοί υπεύθυνοι για τη διάλυση του σερί 40 αγώνων χωρίς ήττα που κατείχε η Ρεάλ Μαδρίτης, νικώντας την με 2-1.

για την Παρί Σεν Ζερμέν και η Σεβίλλη προσέλαβε τον Χόρχε Σαμπαόλι που την προηγούμενη χρονιά είχε πανηγυρίσει το Κόπα Αμέρικα με τη Χίλ.

Λίγους μήνες μετά, οι «ροκιμπλάνκος» είναι στους «16» του Τσάμπιονς Λιγκ, δεύτεροι στη βαθμολογία του πρωταθλήματος και οι αποκλειστικοί

υπεύθυνοι για τη διάλυση του σερί 40 αγώνων χωρίς ήττα που κατείχε η Ρεάλ Μαδρίτης, νικώντας την με 2-1. Τα αντανεκλαστικά, οι έξυπνες μεταγραφές, η άρτια λειτουργία ακαδημιών, το επιθετικό ποδόσφαιρο, η πανέξυπνη αναζήτηση του ικανότερου προπονητή φέρνουν την ομάδα της Ανδαλουσίας σε μόνιμο ρόλο πρωταγωνιστή. Χωρίς τα εκατομμύρια εκατομμύρια, χωρίς μεταγραφές που «τινάξουν την μπάνκα στον αέρα», αλλά με σεβασμό στο άθλημα που εξελίσσεται, η ίδια η ομάδα εξελίσσει τις δικές της δομές λειτουργίας.

Πίσω απ' όλα αυτά; Ο Ραμόν Ροντριγκές Βερντέχο γνωστός κυρίως ως «Μόντσι», ο άνθρωπος που ανέλαβε αθλητικός διευθυντής το 2000 με αντικείμενο εργασίας τη βελτίωση των ακαδημιών και την ανάπτυξη δικτύου σκάουτινγκ εντός και εκτός Ισπανίας. Ο «Μόντσι», που τα τελευταία 15 χρόνια έχει αναδείξει όλους τους προαναφερθέντες ποδοσφαιριστές, ζήτησε να αποχωρήσει το καλοκαίρι του 2016, η Σεβίλλη ζήτησε τα 5 εκατομμύρια ρήτρας που προβλέπονται στο συμβόλαιό του και τελικώς παρέμεινε. Αν έχει ραγίσει το γυαλί, θα φανεί στο μέλλον...

bet365

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ιταλία - Σέριε Α

Γιουβέντους	Ισπαλία	Λάτσιο
1,50	4,20	7,00

100%

ΜΠΟΝΟΥΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

*Όροι και Προϋποθέσεις Ισχύουν

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΚΗ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ
Στοιχηματίστε Υπεύθυνα 18+

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Αρνητικό ρεκόρ

Έχουμε ήδη ξεπεράσει τη μισά του Ιανουαρίου, η μεταγραφική περίοδος οδεύει προς το τέλος της και μάλλον αρνητικό ρεκόρ καταγράφεται μέχρι στιγμής, στις κινήσεις ενίσχυσης που έχουν ολοκληρωθεί από τις ομάδες. Παραδοσιακά οι τελευταίες μέρες παρουσιάζουν αυξητική τάση σε εξελιξίσεις στο μεταγραφικό σκηνικό, η συνολική εικόνα, ωστόσο, δύσκολα θα αλλάξει. Χρόνο με χρόνο το ενδιαφέρον για μεταγραφές, τέτοια εποχή, μειώνεται. Μάλιστα, ολοένα και πιο συχνά προκύπτουν ανακοινώσεις, είτε για λιγότερες του επιτρεπόμενου αριθμού κινήσεις, είτε για τη μη πραγματοποίηση μεταγραφών!

Η επιστολή...

Το φυσούν και δεν κρύνει στην ΑΕΛ με το Σιέλι και την απόφασή του να αγωνιστεί στην Κορέα. Αυτό που κυρίως ενόχλησε έχει να κάνει με τον τρόπο που επέλεξε ο παίκτης να τους ενημερώσει. Μέσω επιστολής σταλένη από τον δικηγόρο του, οι της ΑΕΛ δεν το χωνεύουν. Κυρίως από τον Βάλε που τον αγαπούσαν ιδιαίτερα. Αυτά έχει όμως ο επαγγελματισμός...

Δεν του είπαν τίποτα

Κάνει εξαιρετικές εμφανίσεις, είναι από τους καλύτερους στην ομάδα το

συμβόλαιο του λήγει το καλοκαίρι, αλλά κανείς από το σωματείο δεν του έχει ακόμη κάνει κουβέντα για τίποτα. Άλλο του έχουν κάνει πάντως. Γιατί εδώ που τα λέμε δεν είναι όποιος κι όποιος.

Απορία

Αφού η Αστυνομία και το αρμόδιο για την Ασφάλεια Υπουργείο, ευθύς εξαρχής είχαν ανταχθεί στη διεξαγωγή των αγώνων πετόσφαιρας του ελληνικού League Cup στην Κύπρο, γιατί το θέμα συντηρήθηκε μέχρι και λίγες μέρες

πριν από την προγραμματισμένη διεξαγωγή της διοργάνωσης; Σωστή ή λάθος η θέση της Αστυνομίας, γιατί οι διοργανωτές δεν πήραν την τελική τους απόφαση νωρίτερα; Προς τι οι προετοιμασίες, η προώθηση ειστηρίων, η συνέντευξη Τύπου και οι ευχαριστίες στους χορηγούς, λίγες μόνο ώρες πριν από την ανακοίνωση της απόφασης για μεταίωση της διοργάνωσης στην Κύπρο;

Κριτήρια Μαρτίου

Τα κριτήρια Μαρτίου είναι τα επόμενα.

Απίστευτο ντιλ...

Κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει πόσο μπορεί να προσφέρει ο Σάσι στην ΑΕΛ και εάν θα καταφέρει να ανταποκριθεί. Αυτό που σίγουρα γνωρίζουμε είναι ότι το ντιλ που κατάφερε η ΑΕΛ με τον παίκτη πρέπει να θεωρείται πέρα για πέρα επιτυχημένο. Και αυτό γιατί στα τρία-μια χρόνια συμβόλαιου που υπέγραψε οι απολαβές του δεν θα υπερβούν τις 160 χιλιάδες! Άμα κιόλας σκεφτείς ότι ο Ουέλληκτον ετησίως λαμβάνει 110, τότε μόνο θετικά αντιμετωπίζεις το θέμα.

Και είναι αποδεδειγμένα τα πιο δύσκολα. Για όλους. Ειδικά όμως για αυτούς τους εξυπνάκδες που έκαναν παιχνίδι και τα βόλευσαν. Τώρα το παιχνίδι (των φακέλων) τερματίστηκε.

«Τσαντισμένος»

«Τσαντισμένος» είναι ο διεθνής ποδοσφαιριστής με τη μεταχείριση που τυχάνει και τη θεωρεί άδικη. Το θέμα είναι αν αυτή η τσαντίλα κρατήσει περισσότερο. Γιατί το καλοκαίρι λήγει το συμβόλαιό του.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Παντελή... χειρότερα δεν γίνεται

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Μπορεί να προσεγγίσει τον τίτλο του κειμένου με δύο τρόπους. Ο ένας σίγουρα έχει να κάνει με τον ίδιο τον Ανδρέα Παντελή και το έργο που έχει να επιτελέσει. Χειρότερα δεν μπορεί να τα κάνει σε σχέση με τους προκατόχους του.

Η δεύτερη προσέγγιση σχετίζεται με το σωματείο γενικότερα. Στην κατάσταση που το έφεραν οι «σωτήρες» του, μάλλον δεν είχε άλλη

επιλογή. Παντελή και τα Νοεμβριανά του '08, ως τα διαβάσει η νέα γενιά μήπως και αποφυγεί τα ίδια λάθη στο μέλλον.

Η περίπτωση του νέου προέδρου, έχει και τα καλά της έχει και τα κακά.

Ξεκινώντας από τα θετικά, ο Ανδρέας Παντελή είναι ένας άνθρωπος που γνωρίζει όσο λίγοι το ποδόσφαιρό μας. Από τα υπόγεια και τους βόθρους, μέχρι τα παλάτια της ΚΟΠ.

Πέραν τούτου είναι ένας παράγοντας που θα βρίσκεται κοντά στην ομάδα όλο το 24ωρο. Άμα δεις τον ΑΠΟΕΛ και τον πρόεδρό του θα καταλάβεις τι εννοώ. Είναι σημαντικό ο πρόεδρος να είναι λίγο έξω από τα αποδυτήρια και όχι μεταξύ Μέσης και Άνω Ανατολής. Επίσης, κουβαλά και ένα ψυχολογικό αβαντάζ που έχει να κάνει με την προηγούμενη ηθική του. Μάλλον, έχει να κάνει με την ψυχολογία της μάζας, ο περισσότερο κόσμος τον έχει ταυτίσει με τις μεγάλες επιτυχίες της περασμένης δεκαετίας και όχι με τα Νοεμβριανά του '08. Δεν χρειάζεται να πούμε πόσο πολλή ανάγκη έχει ο ανορθωσιάτης την ανύψωση του ηθικού του.

Πέραν των πιο πάνω, είναι και ένα άτομο που έχει βρεθεί σε δύο εντελώς διαφορετικές καταστάσεις. Από τα μεγαλεία στο ξεφτίλισμα, εάν όντως έχει αποκτήσει σοφία θα το δείξει ο χρόνος.

Από την άλλη υπάρχουν και κακά. Δεν είναι οικονομικά ανεξάρτητος, συνεπώς θα χρειαστεί τη βοήθεια άλλων. Δεν είναι αυτό που λέμε το μεγάλο πορτοφόλι.

Το μεγαλύτερο δε κακό έχει να κάνει με τους «συγκλητικούς». Αυτούς που δηλαδή περιστρέφονται γύρω από το παλάτι, ψάχνοντας πλάτες για να κερφώσουν το μαχαίρι. Κάποιοι δεν έζησαν και μόλις βρουν την ευκαιρία ίσως το πράξουν.

Μέσα από τα τελευταία ιστορικά γεγονότα διαπιστώσαμε ότι οποιοσδήποτε αναλάμβανε θ' αντιμετώπιζε αυτό τον κίνδυνο. Πόσο μάλλον δε ο Παντελή που κάποιοι τον περιμένουν στη γωνία...

Η ανοχή στοιχίζει...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑ**

Ο ΑΠΟΕΛ αμφισβητεί την ορθότητα της απόφασης της UEFA για την τελευταία ποινή προστίμου και αποκλεισμού χιλίων θέσεων στην κερκίδα, η ουσία ωστόσο δεν αλλάζει. Για ακόμη μία φορά, ο ΑΠΟΕΛ πληρώνει την λιθιότητα πολύ μικρής μερίδας οπαδών του, για άλλη μια φορά πλήττεται το κύρος του συλλόγου στην ευρωπαϊκή ποδοσφαιρική ομοσπονδία και σε αντίθεση με την εικόνα που η αγωνιστική του πορεία τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργήσει.

Κατά την περασμένη αγωνιστική περίοδο και πιο συγκεκριμένα στις 5 Νοεμβρίου 2015, ο ΑΠΟΕΛ υπέστη τον πιο βαρύ δισωμύρο του, όχι σε αγωνιστικό επίπεδο, όταν τα ρεζιλίκια οπαδών του, άνευ λόγου και αιτίας, στον εκτός έδρας αγώνα με τον Αστέρα Τρίπολης, προκάλεσαν τη διακοπή (προσωρινή έστω) του αγώνα. Ο ΑΠΟΕΛ κινδύνευσε τότε με εξοντωτική τιμωρία, απέφυγε τα χειρότερα και έδειξε αποφασιστικότητα για να αντιδράσει.

Η απόφαση της διοίκησης, λίγες μέρες αργότερα, για την υποχρεωτική χρήση της Loyalty Card ως μέτρο ελέγχου της ταυτότητας των φιλάθλων, από την πλευρά της θεωρήθηκε ως μέτρο πρωτοποριακό και από τους οργανωμένους οπαδούς... φακέλωμα. Νερό στο κρασί της έβαλε τελικά η διοίκηση...

Είτε μέσω των καταγεγραμμένων κατόνων της κάρτας Loyalty, είτε μέσω κάποιων μπιτρώων μελών των οργανωμένων οπαδών, υποτίθεται πως ο ΑΠΟΕΛ κατά μία έννοια γνωρίζει ποιοι εισέρχονται στο γήπεδο. Επιπρόσθετα, το ΓΣΠ διαθέτει το πιο αξιόπιστο ίσως σύστημα παρακολούθησης φιλάθλων. Ο συνδυασμός των πιο πάνω, λογικά μπορεί να συμβάλει στον εντοπισμό και κυρίως στην απομάκρυνση των λίγων που δημιουργούν τεράστιο πρόβλημα στους πολλούς.

Και αν αυτή τη φορά ο ΑΠΟΕΛ αμφισβητεί την απόφαση για τιμωρία του και μακάρι να δικαιωθεί αν την εφεσιβάλει, κανένας οπαδός του δεν εντοπίστηκε, δεν αυτοποιήθηκε και δεν έμεινε εκτός σταδίου, για τα προηγούμενα πρόστιμα από την ΟΥΕΦΑ και κυρίως μετά την τελευταία τιμωρία και το... βουβό νότιο πέταλο στον αγώνα, κατά τ' άλλα γιορτή, με τον Ολυμπιακό Πειραιώς στο ΓΣΠ...

bet365

100%

ΜΠΟΝΟΥΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

*Όροι και Προϋποθέσεις Ισχύουν

Στοιχηματίστε Υπεύθυνα 18+

Μεταβολές εβδομάδας

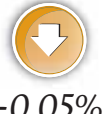
Χ.Α.Κ.
-0,014%Χ.Α.
-0,90%

Dow Jones

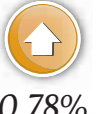
-0,28%

Nasdaq

-0,05%

Nikkei

0,78%

Dax

0,62%

FTSE 100

-1,70%

ΔΙΕΘΝΗ
Λιγότεροι
οικονομικοί
κίνδυνοι σε
Ελβετία και
Νορβηγία Σελ. 10

Πετρέλαιο

0,42%

€/€

0,68%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ελλάδα και Κύπρος θάβουν το 75% των απορριμμάτων

Οκτώ χώρες της Ε.Ε. μείωσαν αισθητά την ταφή σκουπιδιών. Η Κύπρος, η Ελλάδα, η Κροατία, η Λετονία, η Μάλτα και η Τουρκία εξακολουθούν να θάβουν περισσότερα από το 75% των απορριμμάτων τους. Μέχρι το 2020 η κάθε χώρα πρέπει να ανακυκλώνει το 50% των απορριμμάτων της. **Σελ. 11**

ΕΛΛΑΔΑ

Μισθός κάτω από 800 ευρώ για ιδιωτικούς υπαλλήλους

Μισθό που δεν ξεπερνά τα κατώτατα όρια που ίσχυαν το 2012 δηλαδή έως 800 ευρώ μικτά, παίρνει ένας στους δύο εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα. Επίσης δύο στους τέσσερις που προσλαμβάνονται παίρνουν μισθό κάτω από 600 ευρώ. **Σελ. 8**

ΔΙΕΘΝΗ

Η Deutsche Bank εξαφάνισε ζημιές 367 εκατ. της Paschi

Η απόκρυψη απωλειών 367 εκατ. ευρώ εις βάρος της Monte dei Paschi από την Deutsche Bank, η οποία διαχειριζόταν κεφάλαια της ιταλικής τράπεζας, το 2008 αποτελεί ακόμα ένα «κεφάλαιο» των παράνομων κινήσεων στη διαχείριση του επενδυτικού κινδύνου. Ουδείς όμως έχει κατηγορηθεί. **Σελ. 10**

Το «London Eye» κλείνει το μάτι στη Λεμεσό

Εταιρεία ουκρανικών και ρωσικών συμφερόντων έχει υποβάλει πρόταση για την εγκατάσταση ρόδας λούνα παρκ, όπως το πασίγνωστο «London Eye» στην πρωτεύουσα της Βρετανίας που αποτελεί μεγάλη τουριστική ατραξιόν. Η πρόταση υποβλήθηκε στις τοπικές αρχές και έγιναν πολλές επαφές σε μια προσπάθεια να εξευρεθεί χώρος κοντά στο παραλιακό μέτωπο χωρίς όμως αποτέλεσμα. Ωστόσο, οι προσπάθειες συνεχίζονται, ενώ γίνονται και επαφές με ιδιώτες. **Σελ. 6**

Μαύρο πολιτικό χρήμα στο ΣΑΛ

Στη λίστα των εν δυνάμει υπόπτων βρίσκονται πέραν των δεκατριών ατόμων

Νέα στοιχεία την υπόθεση του Συμβουλίου Αποκατεύσεων Λευκωσίας έχουν εντοπίσει οι ανακριτές.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» εργολάβοι, κόμματα, πολιτικά πρόσωπα, κρατικοί αξιωματούχοι αλλά και τεχνοκράτες φέρεται να εμπλέκονται σε φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής. Στη λίστα των εν δυνάμει υπόπτων βρίσκονται πέραν των δεκατριών προσώπων με άμεση ή έμμεση σχέση με τα συμβόλαια ύψους

300 εκατ. ευρώ. Ο φάκελος της υπόθεσης είναι ογκώδιστος και περιέχει στοιχεία που καινε σε πρώτη φάση τρία πρόσωπα για τα οποία έχουν εντοπισθεί ίχνη ύποπτου διακίνησης μαύρου χρήματος. Τα τρία πρόσωπα από διαφορετικό πόστο ο καθένας, φαίνεται να έλαβαν ή να διαπλοκής. Στη λίστα των εν δυνάμει υπόπτων βρίσκονται πέραν των δεκατριών προσώπων με άμεση ή έμμεση σχέση με τα συμβόλαια ύψους 300 εκατ. ευρώ. Ο φάκελος της υπόθεσης είναι ογκώδιστος και περιέχει στοιχεία που καινε σε πρώτη φάση τρία πρόσωπα για τα οποία έχουν εντοπισθεί ίχνη ύποπτου διακίνησης μαύρου χρήματος. Τα τρία πρόσωπα από διαφορετικό πόστο ο καθένας, φαίνεται να έλαβαν ή να διακίνησαν μεγάλα χρηματικά ποσά τα οποία επί του παρόντος δεν μπορούν να υπολογισθούν με σχετική ακρίβεια. **Σελ. 5**

Στο βηματισμό επτά εποπτικών Οργανισμών η Τράπεζα Κύπρου

Σταθμός η εισαγωγή στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου

Σταθμό στην ιστορία της αποτελεί, η εισαγωγή της Τράπεζας Κύπρου στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, τόνισε στην «Κ» ο Deputy CEO & Chief Operating Officer, Operations Division Χρ.

Πατσαλίδης. Είπε επίσης ότι από την Πέμπτη κάθε ενέργεια της Τράπεζας Κύπρου είναι σε αρμονία με τους κανόνες επτά εποπτικών οργανισμών, σε Κύπρο, Ε.Ε., Ιρλανδία και Η.Β. **Σελ. 7**

Real Estate

Πανάκριβα τα σπίτια στις μεγάλες πόλεις

Απλησίαστες για το μέσο νοικοκυριό είναι οι τιμές των κατοικιών στις μητροπόλεις του πλανήτη. Στο Χονγκ Κονγκ, στη Βομβάη, στο Πεκίνο και στη Σαγκάη οι τιμές βρίσκονται στα ύψη, ενώ στο Λονδίνο ένα νοικοκυριό μέσου εισοδήματος θα χρειαστεί 30 χρόνια για να αγοράσει ένα άνετο σπίτι. **Σελ. 12**

Τα καλύτερα έπονται για τον κυπριακό τουρισμό

Αισιοδοξία για το 2017 εκφράζει ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΣΕ Χάρης Λοϊζίδης

Την εκτίμηση ότι τα καλύτερα έπονται για τον τουρισμό εξέφρασε σε συνέντευξη στην «Κ» ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΣΕ Χάρης Λοϊζίδης. Τονίζει ωστόσο ότι βασική προϋπόθεση είναι να προωθηθεί η Κύπρος ως χειμερινός προορισμός και να αξιοποιηθούν στον μέγιστο βαθμό οι επενδύσεις που έχουν γίνει

στον κλάδο. «Λαμβάνοντας υπόψη τις μέχρι τώρα ενδείξεις, το 2017 θα φέρει πολύ καλά αποτελέσματα για τον τουρισμό. Με επιφύλαξη όμως μπορούμε να πούμε πως θα έχει και μεγαλύτερη αύξηση από αυτή του 2016» ανέφερε ο κ. Λοϊζίδης. Χαρακτηρίζει το 2016 χρονιά ορόσημο για τον τουρισμό και

εξηγεί τους λόγους για τους οποίους υπήρξε το επιτυχές αποτέλεσμα. Αποδίδει την επιτυχία στη βελτίωση του τουριστικού προϊόντος με επενδύσεις στα ξενοδοχεία που ξεπέρασαν το 0,5 δις. και στην ανταγωνιστική πολιτική που ακολουθήθηκε όσον αφορά τις τιμές. **Σελ. 4**

Τα ξεπουλήματα έδωσαν νέα πνοή στο λιανικό εμπόριο

Κανονίωση εκφράζουν οι καταστηματάρχες από την κίνηση στην αγορά, που ζει από τον Δεκέμβριο πολύ καλύτερες μέρες. Τα ξεπουλήματα, που φέτος άρχισαν πιο νωρίς, έδωσαν περαιτέρω ώθηση στις πωλήσεις και ανέβασαν τον τζίρο των καταστημάτων. **Σελ. 3**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,33%	-0,03%
Γερμανία	0,38%	0,07%
Γαλλία	0,85%	0,07%
Ιταλία	1,97%	0,09%
Ισπανία	1,46%	0,06%
Ιρλανδία	0,95%	0,09%
Ελλάδα	6,93%	0,16%
Ην. Βασίλειο	1,40%	0,11%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	B	R-4
Fitch	BB-	B
Moody's	B1	NP
S&P	BB	B

ΑΠΟΨΗ / Του HOLGER SCHMIEDING*

Αμετακίνητη στη χαλαρή νομισματική πολιτική η ΕΚΤ

Καμία μεταβολή, κανένα νέο. Διατηρώντας αμετάβλητα όλα τα επιτόκια δανεισμού και τις βασικές παραμέτρους του προγράμματος αγοράς ομολόγων, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έστειλε χθες μήνυμα ότι δεν υπάρχει ανάγκη να επανεξετάσει, σύντομα, τη νομισματική της πολιτική. Η ανάπτυξη και ο πληθωρισμός εξελίσσονται γενικά σύμφωνα με τις προβλέψεις που είχε κάνει η ΕΚΤ τον Δεκέμβριο. Η ΕΚΤ επανέλαβε, όπως έχει κάνει και άλλες φορές, ότι είναι έτοιμη να επεκτείνει το μέγεθος και τη διάρκεια του προγράμματος αγοράς ομολόγων αν χρειαστεί. Ερωτηθείς αν η ΕΚΤ θα αυξήσει τα επιτόκια δανεισμού πριν από τη λήξη του προγράμματος, ο κ. Μάριο Ντράγκι απέφυγε να απαντήσει επί της ουσίας, λέγοντας ότι δεν συζητήθηκε το θέ-

μα. Πρόσθεσε ότι δεν έχει συζητηθεί ούτε πως θα μπορούσε η ΕΚΤ να μειώσει τις μηνιαίες αγορές ομολόγων όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή. Το διοικητικό συμβούλιο της κεντρικής τράπεζας παρατήρησε ότι υπάρχουν «σημάδια κάπως ισχυρότερης ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας», ωστόσο διατήρησε την εκτίμησή του πως υπάρχει ο κίνδυνος η ανάπτυξη της Ευρωζώνης να αποδειχθεί μικρότερη από τις προβλέψεις. Ερωτηθείς σχετικά με ανησυχίες στη Γερμανία σχετικά με άνοδο του πληθωρισμού, ο κ. Ντράγκι υπερασπίστηκε σθεναρά τη στάση που έχει τηρήσει η ΕΚΤ. Τόνισε ότι η κεντρική τράπεζα πετυχαίνει σταθερότητα των τιμών, κάτι που είναι προς όφελος των αποταμιευτών, περιλαμβανομένων των Γερ-

μάνων. Και εμείς συμφωνούμε με την εκτίμηση πως η πρόσφατη άνοδος του πληθωρισμού οφείλεται σε παροδικούς παράγοντες, όπως τον άνοδο της τιμής του πετρελαίου, οι οποίοι δεν πρέπει να καθορίζουν την πολιτική μιας κεντρικής τράπεζας. Ο λεγόμενος δομικός πληθωρισμός παραμένει σε χαμηλό επίπεδο. Ο κ. Ντράγκι απαρίθμησε τέσσερις ζωτικές προϋποθέσεις που θα πρέπει πληρούνται προτού αλλάξει σημαντικά η ΕΚΤ τη νομισματική της πολιτική. Η ΕΚΤ πρέπει να δει σύγκλιση του πληθωρισμού προς τον στόχο του «κάτω αλλά κοντά στο 2%», πρώτον σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, δεύτερον ανά την Ευρωζώνη, τρίτον η σύγκλιση να είναι διαρκής και τέταρτον να είναι αυτάρκης (δηλαδή χωρίς να εξαρτάται από τη νομισματική πολιτική της

ΕΚΤ). Φυσικά η προϋπόθεση ο πληθωρισμός να έχει αυξηθεί ανά την Ευρωζώνη θα μπορούσε να εξελιχθεί σε ακανθώδες ζήτημα αν υπάρξει απόκλιση του πληθωρισμού μεταξύ κρατών-μελών. Προς το παρόν, οι διαφορές του πληθωρισμού μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωζώνης δεν είναι σημαντικές. Προβλέπουμε πως η ΕΚΤ θα ανακοινώσει τον Σεπτέμβριο ή λίγο αργότερα ότι θα αρχίσει να μειώνει το ύψος των μηνιαίων αγορών ομολόγων από τον Ιανουάριο του 2018. Αφότου ολοκληρωθεί το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων το καλοκαίρι του 2018, το πιθανότερο είναι ότι η ΕΚΤ θα αυξήσει το βασικό επιτόκιο δανεισμού τον Σεπτέμβριο του 2019 ή λίγο νωρίτερα. Αν δεν υπάρξουν σοβαρές πληθωριστικές πιέσεις, η ΕΚΤ μπορεί και θα έπρεπε να μειώσει, με προσεκτικό τρόπο, τις αγο-

ρές ομολόγων. Ερωτηθείς ο κ. Ντράγκι σχετικά με το σχόλιο του νέου προέδρου των ΗΠΑ κ. Ντόναλντ Τραμπ ότι το δολάριο είναι υπερτιμημένο, ο πρόεδρος της ΕΚΤ παρέπεμψε στην επικρατούσα άποψη μεταξύ των μελών του G-20 ότι δεν θα πρέπει να υπάρχουν ανταγωνιστικές υποτιμήσεις. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός πως ο κ. Ντράγκι αρνήθηκε να σχολιάσει τις δυναμικές επιπτώσεις στην οικονομία της Ευρωζώνης από την απόφαση της Βρετανίας να εγκαταλείψει την Ευρωπαϊκή Ένωση και περιορίστηκε να δηλώσει ότι είναι πολύ νωρίς ώστε να εκτιμηθεί αυτό. Στο κάτω κάτω δεν έχουν καν αρχίσει οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Ε.Ε. και Βρετανίας.

* Ο αρθρογράφος είναι επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank.

www.pwc.com.cy

Φορολογικές Πληροφορίες 2017 - Κύπρος

Ο Φορολογικός οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα μας www.pwc.com.cy/tax-facts-figures

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Η καταψήφιση των νομοσχεδίων της μεταρρύθμισης αποτελεί πισωγύρισμα

Τα τελευταία χρόνια το κράτος, τουλάχιστον στο δημοσιονομικό σκέλος, λειτούργησε με τρόπο συντετακτικό και ορθολογιστικό, εντός των πραγματικών δυνατοτήτων της οικονομίας. Γεγονός που άρχισε να αποτυπώνεται σε διάφορους οικονομικούς δείκτες, μεταξύ αυτών και οι ξένες επενδύσεις. Η Κύπρος κατάφερε να αντιστρέψει την κακή εικόνα που είχε δημιουργήσει τα προηγούμενα χρόνια και να ξανακερδίσει θέση αξιοπιστίας στη διεθνή επενδυτική κοινότητα.

Η επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης αναπτυξιακών έργων θεωρείται απαραίτητη προκειμένου, να προωθηθούν στρατηγικές συνεργασίες με ξένους επενδυτές. Δεν χωρούν κομματικές σκοπιμότητες.

Η υλοποίηση ξένων επενδύσεων, αποτελεί δείγμα των προοπτικών και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτουμε ως χώρα και ως οικονομία, τα οποία επιβάλλεται να ενισχύσουμε και να προωθήσουμε περαιτέρω, αλλά και πιο στοχευμένα.

Η προσέλκυση ξένων επενδύσεων και η υλοποίηση μεγάλων αναπτυξιακών έργων θα προσδώσει τεράστια δυναμική στην αναπτυξιακή πορεία του τόπου. Χρειαζόμαστε τα μεγάλα αναπτυξιακά έργα, τις θέσεις εργασίας που θα προκύψουν και το αναπτυξιακό όφελος. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε, ωστόσο, ότι ο ανταγωνισμός διεθνώς είναι έντονος και ως εκ τούτου δεν έχουμε την πο-

λυτέλεια να απομακρύνουμε επενδυτές, ούτε να βάζουμε εμπόδια στην αναπτυξιακή προοπτική της χώρας. Το κράτος πρέπει να διευκολύνουμε την επιχειρηματική και επενδυτική δραστηριότητα.

Η πρόσφατη καταψήφιση των νομοσχεδίων της μεταρρύθμισης αποτελεί πισωγύρισμα. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια επιβάλλεται να συνεχισθεί και να ολοκληρωθεί. Ο στόχος για επάνοδο στην ανάπτυξη θα επιτευχθεί μόνο με την ολοκλήρωση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, που θα οδηγήσει στη θεμελίωση μιας σύγχρονης, παραγωγικής και ανταγωνιστικής οικονομίας που θα ευνοεί την υγιή επιχειρηματικότητα και την προσέλκυση επενδύσεων.

Η επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης αναπτυξιακών έργων θεωρείται απαραίτητη προκειμένου, να προωθηθούν στρατηγικές συνεργασίες με ξένους επενδυτές. Σε αυτή την προσπάθεια δεν χωρούν κομματικές και μικροπολιτικές σκοπιμότητες, ούτε προσωπικές στοχεύσεις. Εάν δεν δώσουμε το απαιτούμενο βάρος στο σκέλος των μεταρρυθμίσεων, το θετικό υπόβαθρο, που δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια, πολύ γρήγορα θα μετατραπεί σε αρνητικό και οι θυσίες του κυπριακού λαού να παραμείνουν χωρίς αντίκρισμα.

Για να έρθουν επενδύσεις χρειάζεται αποφασιστικότητα, ενότητα δυνάμεων, συναντίληψη και ειλικρινής διάθεση για αλλαγή. Οι ξένοι επενδυτές και ιδιαίτερα τα μεγάλα επενδυτικά ταμεία, επιζητούν ένα ελκυστικό και σταθερό φορολογικό περιβάλλον, ένα υγιές τραπεζικό σύστημα και έναν πιο σύγχρονο κρατικό μηχανισμό. Πρέπει, λοιπόν, να αυξήσουμε ταχύτητα, καθώς είναι πολλά ακόμη που πρέπει να γίνουν.

Ο κ. Ανδρέας Δημητριάδης είναι πρόεδρος Συνδέσμου Μεγάλων Αναπτύξεων.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Κάνε αααα. Να δούμε πόσο πίσω θα πάμε...

Ο Τραμπ πότε;

Κύριος ο Ρος. Έδωσε τα οικονομικά του στην επικαιρότητα, είπε τι θα κάνει και με τα Funds, μετάξυ αυτών και στην Τρ. Κύπρου. Γιατί δεν λέει και στο αφεντικό του να κάνει το ίδιο; Πού να του μιλήσει με τέτοιο μαλλί; Μπορεί;

•••••

Στην ενημέρωση

Πολύ χάρηκε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με την ενημέρωση που έλαβε από τον Χάρη. Και για την Τρ. Κύπρου και το αγγλικό χρηματιστήριο του είπε, και για τον ΕΛΑ του είπε, και για τα δάνεια που μετέφερε σε νέα εταιρεία η Ελληνική του είπε και για τον Συνεργαισμό του είπε... Ένα χρόνο μετά την έξοδο της χώρας από το μνημόνιο, μόνο ο Χάρης συνεχίζει να λέει καλό νέα στον Πρόεδρο. Οι άλλοι του λένε κάλαντα...

•••••

Τα καπέλα

Πώς πήγε ο Αναστασιάδης στη Γενεύη; Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ηγέτης της ε/κ κοινότητας. Το παράδειγμα το σκολουθούν κι άλλοι. Όπως ο πρόεδρος του κυπριακού Οργανισμού

Ανάπτυξης Γης που είναι και σύμβουλος αφερευγυότητας. Τα πολλά καπέλα είναι για τους προέδρους τελικά...

•••••

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Φοροαποφυγή

Φοροαποφυγή καλείται η νόμιμη μείωση της φορολογικής υποχρέωσης/επιβάρυνσης ή η νόμιμη εξίτηρη καταβολής φορολογίας, οι οποίες προκύπτουν μέσα από νόμιμες διαδικασίες και κατάλληλο φορολογικό σχεδιασμό που βασίζεται σε λογιστικές, φορολογικές και χρηματοοικονομικές πρακτικές και πρότυπα, σε συνάρτηση με την υφιστάμενη νομοθεσία.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Στην ανακαίνιση

Πωλείται όπως είναι επιπλωμένο και με χιλιάδες αναμνήσεις φορτωμένο. Το άσμα πάει στο Φιλοξένια που ένεκα του ότι θα φιλοξενήσει τις εργασίες της ΕΤΑΑ θα ανακαινισθεί με κόστος 500.000 ευρώ κάτι που θα έχει και επίπτωση στη μετέπειτα τιμή πώλησης. Ο αγοραστής θα λάβει έξτρα δώρο με το CD του Αντίπα, περιέχον τη μεγάλη αναφερθείσα επιτυχία...

•••••

Στο φιντάνι

15,9 εκατ. ευρώ για τα εσπερινά σχολεία από τον προϋπολογισμό του 2017 για την αγορά εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Τα καλύτερα παιδιά είναι στα υψιπέδια. Όπως και ο γράφων που είχε την τιμή να είναι ανήκει σε ένα από αυτά... Ημιανάπαυση...

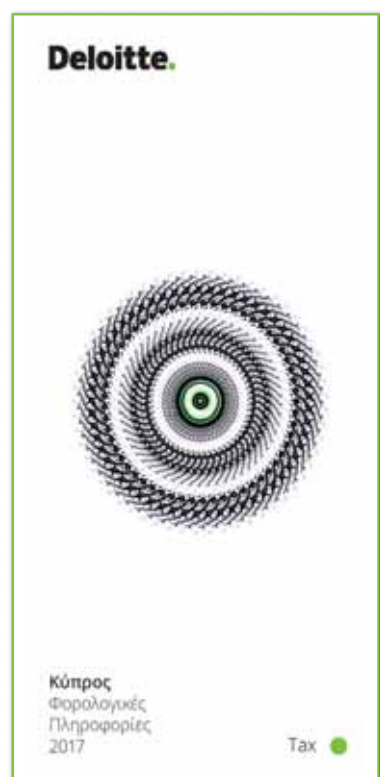
•••••

Στο σουζέ

Πληροφορίες που θέλανε τον Χούρικαν την Πέμπτη να τραγουδάει Πάριο «έλα να πάμε LSE η μάνα σου εγώ κι εσύ» δεν τις πιστεύω. Μόνο αν δω βίντεο. Αν υπάρχει...

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2017

- Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε για τα φορολογικά 2017
- Όλες οι νέες αλλαγές που επήλθαν στη φορολογική νομοθεσία
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2017

Η σημαντική αυτή έκδοση της Deloitte εντάσσεται μέσα στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση του επιχειρηματικού κόσμου, αλλά και της κοινωνίας ευρύτερα.

Την ηλεκτρονική έκδοση του Φορολογικού Οδηγού 2017 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy/taxfacts2017

ΑΠΟΨΗ Του ΜΑΡΚΟΥ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ*

Η κατά Τραμπ τάξη πραγμάτων – ετοιμαστείτε για το τρενάκι του τρόμου

Κάθε εκτίμηση για τη μορφή που θα έχει ο κόσμος μας στην εποχή Τραμπ είναι παρακινδυνευμένη. Ο Ντόναλντ Τραμπ δεν έχει δώσει δείγματα διακυβέρνησης, ενώ η εκστρατεία του διακρίθηκε από αλλοπροσαίροντες δεσμεύσεις και δηλώσεις, καθιστώντας βέβαιο μόνο ένα: την αβεβαιότητα.

Οι εκπλήξεις είναι στοιχείο το οποίο ο Τραμπ καλλιεργεί στις επιχειρηματικές του δραστηριότητες, αλλά και στα πολιτικά του σχέδια, ως εν αναμονή πρόεδρος. Η Αμερική και ο ο κόσμος θα πρέπει έτσι να προετοιμαστούν για μια επεισοδιακή τετραετία.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων 100 ημερών του νέου προέδρου, θα πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι για εκπλήξεις. Από τη μία, οι επικριτές του θα αμφισβητήσουν τη νομιμοποίηση του Τραμπ, υπογραμμίζοντας τις συγκρούσεις συμφερόντων και την αδιαφορία του για τα θεσμικά όργανα. Από την άλλη, ο Λευκός Οίκος θα εισαγάγει –ενίοτε μέσω Twitter– νέες κατευθυντήριες γραμμές στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική.

Παρότι η προσπάθεια πρόβλεψης των επικείμενων γεωπολιτικών μετακινήσεων που θα προκαλέσει η προεδρία Τραμπ είναι αδύνατη, μπορούμε να υποθέσουμε ότι η Ρωσία θα βρεθεί στην κορυφή του καταλόγου αυτού.

Η ευρύτερη γεωπολιτική εικόνα αναμένεται να μεταβληθεί ριζικά.

Η βελτίωση των σχέσεων με τον αυταρχικό Βλαντιμίρ Πούτιν θα αποτελεί, όμως, ένα μόνο μέρος ευρύτερου παιχνιδιού. Ο Τραμπ θα αποπειραθεί να ανατρέψει εκβάθρων την εξωτερική πολιτική Ομπάμα και την έμφαση που αυτός έδωσε στην εξισορρόπηση των αμερικανικών συμφερόντων με τις αξίες της χώρας μας.

Η προάσπιση και η προώθηση των φιλελεύθερων δημοκρατικών αξιών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπήρξε σημαντικό γνώρισμα της σύγχρονης εξωτερικής πολιτικής της ΗΠΑ. Ο Ομπάμα επεδίωξε να προωθήσει τις αξίες αυτές μέσω της ανάπτυξης, της διπλωματίας και της άμυνας, με ανόμοια αποτελέσματα. Η κυβέρνηση του υπέθετε ότι, εάν οι ΗΠΑ έπρατταν το καλό, τότε η Αμερική θα τα πήγαινε καλά.

Οι πρώτες ενδείξεις για την κυβέρνηση Τραμπ είναι ότι οι αξίες αυτές θα πάθουν να βρίσκονται στην κορυφή των προτεραιοτήτων, με τα εμπορικά και στρατηγικά συμφέροντα να καταλαμβάνουν τα πρωτεία. Οι αξίες θα συνεχίσουν

ασφαλώς να παίζουν κάποιο ρόλο, μόνον εφόσον το κόστος τους δεν θα είναι υψηλό και εάν μπορούν να αξιοποιηθούν ως διαπραγματευτικό χαρτί.

Αν ένα κράτος επιθυμεί βελτιωμένες εμπορικές σχέσεις ή χαλάρωση του καθεστώτος χορήγησης βίζας με τις ΗΠΑ, οι παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορεί να μην απασχολήσουν τη διαπραγμάτευση μαζί του, εφόσον οι ΗΠΑ θα εξασφαλίσουν εμπορικό –ή άλλο– όφελος.

Η ευρύτερη γεωπολιτική εικόνα είναι αυτή που αναμένεται, πάντως, να μεταβληθεί ριζικά. Οι ΗΠΑ θα μεταβληθούν σε οχυρωμένη ενεργειακή υπερδύναμη. Η ενέργεια θα αξιοποιηθεί ως παράγοντας καθορισμού και συναψης διεθνών συμμαχιών και επιλογής περιφερειακών αντιπάλων. Η διεθνής ενεργειακή ασφάλεια μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική αρχή, η οποία θα επιτρέψει στη νέα κυβέρνηση να συνεργαστεί με τη Ρωσία και να επιτύχει την ανάσχεση της κινεζικής ισχύος.

Μία τέτοια παράτολμη προσέγγιση είναι γεμάτη κινδύνους και μπορεί εύκολα να εκपुरσοκροτήσει. Η πολιτική της «ενεργειακής προτεραιότητας», όμως, έχει ήδη τεθεί σε κίνηση. Η φίλια Πούτιν - Τραμπ θα επιτρέψει στις ΗΠΑ να καταστούν «καλύτερες φίλες» με

τη Ρωσία, ιδίως εάν η Μόσχα είναι πρόθυμη να στρέψει την πλάτη στο Πεκίνο.

Αν μάλιστα συνδυάσουμε την ενεργειακή πίεση με τις εθνικιστικές βλέψεις της Ταϊβάν, την εθνικιστική ανάκαμψη της Ιαπωνίας, την πιθανώς πολιτικά «αναασπλωμένη» Νότια Κορέα και τις εκ νέου στραμμένες προς τις ΗΠΑ Φιλιππίνες, το σκηνικό δυναμικής ανάσχεσης των κινεζικών φιλοδοξιών στον Ειρηνικό έχει στήσει. Το παιχνίδι αυτό, στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται η στάση της Ρωσίας, είναι ήδη σπασμένο.

Κάθε συμφωνία με τη Ρωσία, βέβαια, θα οδηγούσε σε «φινλανδοποίηση» της Ουκρανίας, στην εξασθένιση της νατοϊκής παρουσίας και στη σταδιακή απόσυρση των ΗΠΑ από το ευρωπαϊκό σκηνικό, κάτι που θα επέτρεπε τη συνέχιση της σταδιακής κατάρρευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη, οι Ευρωπαίοι παραμένουν ικανοί να βρουν τρόπο να αντιμετωπίσουν τον αυταρχισμό και να απεμπολήσουν τον λαϊκισμό, επαναφέροντας φιλελεύθερους δημοκράτες ηγέτες στην ηγεσία τους.

* Ο κ. Μάρκος Κουνάλακης είναι εκδότης του περιοδικού Washington Monthly και επισκέπτης συνεργάτης του Hoover Institution.

Οι εκπτώσεις άρχισαν από πέρυσι

Ικανοποίηση καταστηματάρχων από την κίνηση στην αγορά, που ζει από τον Δεκέμβριο πολύ καλύτερες μέρες

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Για πρώτη φορά στα κυπριακά χρονικά οι καταστηματάρχες λιανικού εμπορίου της Κύπρου προτίμησαν να ξεκινήσουν την εκπτώτική περίοδο πέντε ημέρες νωρίτερα από ό,τι συνήθως, δηλαδή στις 27 Δεκεμβρίου του 2016. Κύκλοι του λιανικού εμπορίου δήλωναν στην «Κ» ότι οι καταστηματάρχες προέβλεπαν σε αυτή την αλλαγή, για να δοθεί περαιτέρω ώθηση στις πωλήσεις του Δεκεμβρίου και να διασφαλίσουν ότι θα κλείσει ο χρόνος με θετικό πρόσημο. Παράλληλα, παρά το γεγονός ότι συνήθως οι χειμερινές εκπτώσεις ξεκινούν σχεδόν αμέσως μετά τις γιορτές, δεν οδήγησαν τους καταναλωτές να μεταθέσουν τις καταναλωτικές τους δαπάνες για το νέο έτος, και αρκετές αγορές έγιναν μέσα στον Δεκέμβριο.

Το ύψος των εκπτώσεων στα καταστήματα λιανικού εμπορίου στην Κύπρο, αρχίζει από 25 - 30%, και σε μερικές περιπτώσεις φθάνει στο 60%. Από τα μέχρι τώρα δεδομένα, η διαδικασία των εκπτώσεων προχωρά με καλούς ρυθμούς, με τα μνημόνια που λαμβάνονται από τους καταστηματάρχες να είναι ενθαρρυντικά σε γενικές γραμμές.

Μιλώντας στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου (ΠΑ.ΣΥ.ΛΙ.Ε), Μάριος Αντωνίου, ανέφερε πως «οι καταναλωτές στην Κύπρο έχουν συνθησίστη εδώ και χρόνια, τα ξεπουλήματα στην ένδυση και στην υπόδηση να αρχίζουν στις 3 Ιανουαρίου. Τον Δεκέμβριο, την τιμητική τους έχουν τα τρόφιμα, τα ηλεκτρονικά και τα παιχνίδια και άλλα είδη δώρων. Ο κόσμος, λοιπόν, ενώ περιμένει τα ξεπουλήματα για την ένδυση και την υπόδηση μέσα στον Ιανουάριο,

«Δεν υπάρχει συγκεκριμένη περίοδος που πρέπει να εφαρμόζεται, ο κάθε επαγγελματίας είναι ελεύθερος να βάλει ξεπουλήματα όποτε θέλει», αναφέρει ο γενικός γραμματέας του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου.

κάποια καταστήματα όχι μόνο μικρού τύπου, αλλά και μεσαίου και μεγάλου, προχώρησαν σε εκπτώσεις από τις 27 Δεκεμβρίου».

Καλός ο Δεκέμβριος

Ο κ. Αντωνίου ανέφερε ότι με τον τρόπο αυτό μερικά καταστήματα θέλησαν να αυξήσουν την επισκεψιμότητα μέσα στον Δεκέμβριο, παρόλο που το 2016 κατηγράφη ως μια καταπληκτική χρονιά για το λιανεμπόριο. Ο Δεκέμβριος άφησε τους καταστηματάρχες απόλυτα ικανοποιημένους από πλευράς επισκεψιμότητας, αλλά και τζίρου. «Πρόσθετα, είπε, θέλω να αναφέρω πως αν και τα τελευταία καταγεγραμμένα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας είναι μέχρι τον Οκτώβριο, θεωρούμε πως τα στοιχεία του Νοεμβρίου, αλλά και του Δεκεμβρίου θα έχουν θετικό πρόσημο στον όγκο. Θα θυμόμαστε το 2016

Σύμφωνα με διαπίστωση της ΕΥ το 73% των επιχειρήσεων καταναλωτικών προϊόντων και λιανικής θεωρούν την επιδίωξη κερδοφόρου ανάπτυξης ως πολύ μεγαλύτερη πρόκληση, σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία.

ως μια πολύ καλή χρονιά για το λιανεμπόριο, ενώ η ψυχολογία του καταναλωτή έχει αλλάξει και συμβάλει τα μέγιστα στην καταναλωση».

Ερωτηθείς σχετικά με τη νομο-

θεσία και για το αν επιτρέπεται να αρχίζουν τα ξεπουλήματα πιο νωρίς, είπε πως «πριν από κάποια χρόνια η νομοθεσία κρίθηκε αντισυνταγματική όσον αφορά την περίοδο των ξεπουλημάτων».

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη περίοδος που πρέπει να εφαρμόζεται, ο κάθε επαγγελματίας είναι ελεύθερος να βάλει «ξεπουλήματα» όποτε θέλει, αλλά υπάρχουν κάποιες δικλίδες». Συγκεκριμένα είπε, «πρέπει να αναγράφεται η αρχική και η τελική τιμή και να αναγράφεται ξεκάθαρα το ποσοστό έκπτωσης στα προϊόντα, ενώ κάτι που δεν υπάρχει διά νόμου, είναι το πώς καθορίζεται η πολιτική των αλλαγών. Πρέπει οι καταναλωτές να πληροφορούνται για την πολιτική αλλαγών στο κάθε κατάστημα, διότι διαφέρουν».

Αναφορικά με το αν έχουν προκύψει μέχρι τώρα παράπονα από

τη διαδικασία των ξεπουλημάτων, ο κ. Αντωνίου υπογράμμισε ότι ως Σύνδεσμος δεν έχει γίνει αποδέκτης τέτοιων κρουσμάτων, τονίζοντας πως, «είναι ένα γεγονός που μας χαροποιεί και μέχρι στιγμής όλα κινούνται στο πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού».

Βλέψεις για το 2017

Αναφορικά με τις βλέψεις που υπάρχουν για το τρέχον έτος και το πώς θα κινηθεί η αγορά στο λιανεμπόριο για το 2017, ο κ. Αντωνίου ανέφερε πως «σίγουρα είναι εύθραυστα τα πράγματα στο λιανεμπόριο και πρέπει να υπάρξει προσοχή. Αυτό που πρέπει να πούμε, είναι πως γενικά υπήρξαν γεγονότα που βοήθησαν στα θετικά αποτελέσματα του λιανεμπορίου, όπως η πρόωπη καταβολή των συντάξεων μέσα στον Δεκέμβριο, του 13ου μισθού στους δημόσιους υπαλλήλους, η κατάργηση του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας για το 2017. Όλα τα παραπάνω βοήθησαν στο να ανεβεί η ψυχολογία των καταναλωτών και να συμβάλουν στην αύξηση της καταναλωσης. Μην ξεχνάμε ότι η ψυχολογία είναι συνυφασμένη με την κατανάλωση».

Τέλος, σχετικά με το ωράριο των καταστημάτων τις Κυριακές, ο γ.γ. του Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου, υπογράμμισε ότι η Κυριακή δεν είναι ο «φτωχός συγγενής» της εβδομάδας. «Τα τελευταία στατιστικά δείχνουν ότι πλέον η Κυριακή είναι η δεύτερη μέρα μετά το Σάββατο στα εμπορικά κέντρα και στις υπεραγορές από πλευράς επισκεψιμότητας, κάτι που θα βοηθήσει αρκετά και τα καταστήματα του λιανικού εμπορίου για το 2017. Όταν άρχισε η Κυριακή πήγαινε απλώς καλά. Πλέον είναι η ημέρα που ο Κύπριος καταναλωτής την προτιμά», κατέληξε.

Αύξηση σε ΗΠΑ και Ην. Βασίλειο

Επιβεβαιώνοντας τις εκτιμήσεις οικονομικών αναλυτών που προεξοφλούσαν αύξηση της κατανάλωσης για την περίοδο των εορτών, οι λιανικές πωλήσεις αυξήθηκαν σημαντικά σε Βρετανία και ΗΠΑ. Πολλοί καταναλωτές, ωστόσο, επέλεξαν να πραγματοποιήσουν ηλεκτρονικά τις αγορές τους. Παρά τα προβλήματα που απορρέουν από την απόφαση των Βρετανών να εγκαταλείψουν την Ε.Ε., ο Σύνδεσμος Βρετανικού Λιανεμπορίου (BRC) διαπίστωσε την εκτίναξη των πωλήσεων κατά την περίοδο των Χριστουγέννων. Ενδεικτικά, τον Δεκέμβριο οι πωλήσεις αυξήθηκαν κατά 1% σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αγορά τροφίμων και δώρων τις τελευταίες ημέρες πριν από τις εορτές. Ενδιαφέρον, όμως, προκαλεί και το γεγονός ότι οι πωλήσεις της ΗΠΑ παρουσίασαν ελαφρά αύξηση τον Δεκέμβριο σε σχέση με τον Νοέμβριο, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας προέρχεται από διαδικτυακές αγορές. Η αυξημένη ζήτηση για αγορά επίπλων και ανδρικών ρούχων από την αρχή του Νοεμβρίου μέχρι και την παραμονή των Χριστουγέννων οδήγησε σε αύξηση των λιανικών πωλήσεων κατά 4% από 3,8% που αρχικά προβλεπόταν.

Συνέντευξη με τη δρ. ΣΟΦΙΑ Α. ΞΕΡΓΙΑ, Λέκτορα Φυσικοθεραπείας, Τμήμα Επιστημών Υγείας, Σχολή Θετικών Επιστημών Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

Η Φυσικοθεραπεία ως μια ταχύτατα εξελισσόμενη επιστήμη υγείας με δυναμικές προοπτικές

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι το πρώτο πανεπιστήμιο που εισήγαγε σπουδές στη Φυσικοθεραπεία από το Σεπτέμβριο του 2008, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη πρόταση στον τομέα αυτό με προπτυχιακές σπουδές στη Φυσικοθεραπεία, Μεταπτυχιακές σπουδές στην Αθλητική Φυσικοθεραπεία και Διδακτορικό στη Φυσικοθεραπεία. Απόφοιτοι του πτυχιούχου προγράμματος έχουν ήδη αποκαταστήσει επαγγελματικά στα φυσικοθεραπευτήρια των νοσοκομείων και κλινικών της χώρας μας, σε ιδρύματα αποκατάστασης και σαν ελεύθεροι επαγγελματίες. Η δρ Σοφία Α. Ξέργια, Λέκτορας Φυσικοθεραπείας και Συντονίστρια του Προγράμματος Φυσικοθεραπείας στο Τμήμα Επιστημών Υγείας της Σχολής Θετικών Επιστημών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, εξηγεί τη σπουδαιότητα του προγράμματος αυτού.

- Τι είναι αυτό που κάνει τη φυσικοθεραπεία έναν ελκυστικό τομέα για τους νέους ανθρώπους που επιθυμούν να παρακολουθήσουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών;

Η Φυσικοθεραπεία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των ιατρικών επιστημών και είναι ένα αναγνωρισμένο και καταξιωμένο επάγγελμα που προσελκύει νέους ανθρώπους οι οποίοι ενδιαφέρονται να εργαστούν ως επιστήμονες υγείας. Απόφοιτοι του τετραετούς προγράμματος Φυσικοθεραπείας του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου έχουν εφοδιαστεί με την κατάλληλη θεωρητική, πρακτική, κλινική, αλλά και ερευνητική εκπαίδευση και κατάρτιση, ώστε να μπορούν να ασκίσουν αποτελεσματικά και παραγωγικά το επάγγελμά τους και να συμβάλουν έτσι στην ανάπτυξη, στη διατήρηση και στην αποκατάσταση της κίνησης και της λειτουργικότητας, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των ασθενών.

- Ποιες επαγγελματικές προοπτικές αποκόλλησης μπορεί να έχει ένας φυσικο-

θεραπευτής;

Απόφοιτοι του Προγράμματος Φυσικοθεραπείας έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα υγείας (νοσοκομεία και κλινικές), σε κέντρα φυσικοθεραπείας και αποκατάστασης, σε αθλητικά σωματεία και ομίλους, σε οίκους ευγηρίας, σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και γενικότερα σε ότι έχει σχέση με την πρόληψη και την αποκατάσταση. Επιπρόσθετα, οι απόφοιτοι φυσικοθεραπευτές έχουν τη δυνατότητα να ακολουθήσουν Μεταπτυχιακές αλλά και Διδακτορικές σπουδές και να συμβάλουν ενεργά στην εξέλιξη της τεκμηριωμένης επιστημονικής γνώσης και των μεθόδων αποκατάστασης.

- Υπάρχει η δυνατότητα παρακολούθησης Μεταπτυχιακού στη Φυσικοθεραπεία στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου;

Βέβαια, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου παρέχει τη δυνατότητα σε απόφοιτους φυσικοθεραπευτές από την Κύπρο και την Ελλάδα να ακολουθήσουν μεταπτυχιακές σπουδές με ένα εξειδικευμένο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην Αθλητική Φυσικοθεραπεία. Οι απόφοιτοι αυτού του μεταπτυχιακού προγράμματος μπορούν να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις ανάλογες δεξιότητες στον χώρο του αθλητισμού, της φυσικής δραστηριότητας και της αναψυχής. Επίσης, μπορούν να εργαστούν στον τομέα της εκπαίδευσης και της έρευνας στο ευρύτερο πεδίο της φυσικοθεραπείας, ενώ με την κατοχύρωση του μεταπτυχιακού τίτλου τους δίνεται η δυνατότητα να παρακολουθήσουν διδακτορικές σπουδές. Με τις ραγδαίες εξελίξεις στον χώρο, ενδέχεται πως προσεχώς μόνο άτομα τα οποία έχουν ειδικευθεί στο συγκεκριμένο πεδίο, όπως Αθλητικοί Φυσικοθεραπευτές, θα έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε επίσημες αγωνιστικές διοργανώσεις. Σημειώνεται επίσης πως το πρόγραμμα Αθλητικής Φυσικοθεραπείας του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου καλύπτει τις απαιτήσεις που τίθενται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Αθλητικής Φυσικοθεραπείας (IFSP), εξασφαλίζοντας την εγγραφή των αποφοίτων μας στην ομοσπονδία και της αναγνώρισής τους ως Αθλητικοί Φυσικοθεραπευτές.

- Οι σπουδές στη Φυσικοθεραπεία μπορούν να θεωρηθούν ως μια επωφελής «επένδυση»;

Οι σπουδές καταρχήν αποτελούν «επένδυση» για το μέλλον των νέων που τις επι-

λέγουν, κι ακόμη περισσότερο όταν οι σπουδές αυτές γίνονται σε έναν κλάδο όπως είναι η φυσικοθεραπεία, η οποία εξελίσσεται διαρκώς για να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες και απαιτήσεις. Επιπρόσθετα, γνωρίζοντας πως το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου ανήκει στον Μεγαλύτερο Διεθνή Πανεπιστημιακό Οργανισμό Laureate International Universities, που περιλαμβάνει 70 πανεπιστήμια τα οποία λειτουργούν σε 25 χώρες, με σύνολο 1,000,000 φοιτητές περίπου, μπορούμε να αναγνωρίσουμε πως οι σπουδές σε αυτό αποτελούν «επένδυση» διεθνούς κύρους και αναγνώρισης. Η Laureate διαδραματίζει ένα ηγετικό ρόλο στις επιστήμες της Υγείας και της Ιατρικής, αν αναλογιστεί κάποιος ότι 220,000 σπουδαστές των πανεπιστημίων της Laureate σπουδάζουν σε αυτούς τους τομείς. Υπάρχει λοιπόν μια συσσωρευμένη γνώση και εμπειρία που μεταφέρεται, και κατ'επέκταση εφαρμόζεται, και στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Επίσης, μέσα από πορεία ετών, το Πανεπιστήμιο έχει αναπτύξει σημαντικές στρατηγικές συνεργασίες με διεθνή ακαδημαϊκά ιδρύματα που στοχεύουν στην αριστεία μέσω της εκπαίδευσης, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, με σαφή διασύνδεση με τη βιομηχανία. Οι απόφοιτοι του Προγράμματος, μπορούν να εργαστούν ως αναγνωρισμένοι επαγγελματίες υγείας σε μία πληθώρα επαγγελματικών πεδίων στην

Κύπρο, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο. **- Τι κάνει το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου να ξεχωρίζει για σπουδές στη Φυσικοθεραπεία και/ή για μεταπτυχιακό στην Αθλητική Φυσικοθεραπεία;**

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, όσο και οι Σχολές και τα Τμήματά του, καθώς και όλα του τα προγράμματα σπουδών, είναι αναγνωρισμένα τόσο στην Κύπρο, στην Ελλάδα αλλά και στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης. Συγκεκριμένα, το προπτυχιακό πρόγραμμα Φυσικοθεραπείας αποτελεί το πρώτο Πανεπιστημιακό επίπεδου πρόγραμμα στο είδος του, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή σε Κύπρο και Ελλάδα και χαρακτηρίζεται από αποτελεσματική οργάνωση και διοίκηση, άρτια υλικοτεχνική υποδομή και υψηλή ποιότητα διδασκαλίας και έρευνας, με ισχυρό φοιτητοκεντρικό προσανατολισμό και παράλληλη στόχευση στην κοινωνία. Το πρόγραμμα Φυσικοθεραπείας συνεργάζεται άμεσα με τον Παγκύπριο Σύλλογο Φυσικοθεραπευτών και άλλα αναγνωρισμένα Πανεπιστημιακά Προγράμματα Φυσικοθεραπείας της Ελλάδας και της Ευρώπης μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων όπως το ERASMUS.

Το προπτυχιακό πρόγραμμα στοχεύει ιδιαίτερα στη μετάδοση και αφομοίωση της βασικής γνώσης της φυσικοθεραπείας, στην απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων αλλά και στην καθιέρωση κριτικής άποψης και προσέγγισης. Η κατοχύρωση αυτή των

απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων ενισχύεται ακόμη περισσότερο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην κλινική και πρακτική εκπαίδευση των φοιτητών, προσφέροντας 1,500 ώρες κλινικής και πρακτικής άσκησης του επαγγέλματος σε δημόσια αλλά και ιδιωτικά φυσιοθεραπευτικά ιδρύματα και κέντρα της Κύπρου.

Παράλληλα, το μεταπτυχιακό της Αθλητικής Φυσικοθεραπείας και το διδακτορικό πρόγραμμα στη Φυσικοθεραπεία του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου αποτελούν τα μόνα «αυθεντικά» στο είδος τους προγράμματα που βρίσκονται σε ισχύ στον ευρύτερο Ελληνικό χώρο και έχουν άμεση συνεργασία με διάφορα αθλητικά σωματεία της Κύπρου.

Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα αποσκοπεί στην εξασφάλιση των απαραίτητων εξειδικευμένων δεξιοτήτων της Αθλητικής Φυσικοθεραπείας, επιτυγχάνοντας εκ βθέτους κατανόηση της έρευνας και των επιμέρους πτυχών της, με στόχο τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την εφαρμογή, μέσω ευρείας πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων και χρήσης εργαστηριακών υποδομών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το σύνολο της προπτυχιακής αλλά και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης επιτυγχάνεται σε ένα υπερσύγχρονο και δυναμικό ακαδημαϊκό περιβάλλον από πλευράς ανθρώπινων πόρων, φοιτητικής και γενικότερης διοικητικής μέριμνας και υλικοτεχνικής και ερευνητικής υποδομής. Με τη φοίτησή τους σε αυτά, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εμβαθύνουν και να εφαρμόσουν πρακτικά τις γνώσεις τους στο αντικείμενο και να αποκτήσουν όλα εκείνα τα εφόδια, τα οποία απαιτούνται για να ασκίσουν με αριστεία και αποτελεσματικότητα τα καθήκοντά τους στον ευρύτερο χώρο της πρόληψης και της αποκατάστασης και ειδικότερα όσον αφορά στον ανταγωνιστικό αθλητισμό, τη γενικότερη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό αναψυχής.

- Πώς μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να βρουν περισσότερες πληροφορίες;

Για περισσότερες πληροφορίες ή διευθέτηση προσωπικού ραντεβού μπορείτε να απευθυνθείτε στην ιστοσελίδα μας στο: <http://www.euc.ac.cy>. Θα χαρούμε ιδιαίτερα να σας εξυπηρετήσουμε. Για κάθε επιπλέον πληροφορία μπορείτε να απευθυνθείτε στο Γραφείο Εισδοχών Φοιτητών τηλ. 00357-22713000 ή email: admit@euc.ac.cy

Η ανταγωνιστική πολιτική στις τιμές έφερε αποτέλεσμα

Χάρης Λοϊζίδης: Θα πάμε καλύτερα, αν προωθηθεί η Κύπρος ως χειμερινός προορισμός και αξιοποιηθούν οι επενδύσεις

Συνέντευξη στον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ως χρονιά ορόσημο που θα μείνει στην ιστορία η πιο επιτυχής έκανε λόγο ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού προ ημερών. Ωστόσο, ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδοχών Χάρης Λοϊζίδης, υπογραμμίζει στην «Κ» πως υπάρχουν βλέψεις για ακόμα καλύτερα αποτελέσματα μέσα στο 2017, εάν βέβαια η Κύπρος προωθηθεί ως χειμερινός προορισμός, αλλά και να αξιοποιηθούν στον μέγιστο βαθμό όσες επενδύσεις έχουν γίνει στον κλάδο. Παράλληλα, ο κ. Λοϊζίδης εξηγεί τους λόγους που η Κύπρος κατέγραψε τόσο θετικά αποτελέσματα, καθώς επίσης πώς κατάφερε να διαχειριστεί τα τουριστικά ρεύματα τα οποία δεν προτίμησαν τις γύρω περιοχές με τις πολιτικές αναταράξεις που υπήρξαν. Πρόσθετα, αναφέρει ότι υπήρξε στενή συνεργασία μεταξύ ιδιω-

Οι εισιγήσεις των πολεοδομικών και φορολογικών κινήτρων βελτίωσαν την ξενοδοχειακή βιομηχανία.

τικού και δημόσιου τομέα για να βελτιωθεί το τουριστικό προϊόν, με επενδύσεις στα ξενοδοχεία που ξεπερνούν το 0,5 δισ. ευρώ, ενώ χαρακτηρίζει την Κύπρο ως ένα μοντέρνο προορισμό.

—Είναι πράγματι χρονιά ορόσημο το 2016 για τον τουρισμό;

—Σίγουρα ήταν μία πάρα πολύ σημαντική χρονιά, που έσπασε το φράγμα των 3 εκατ. αφίξεων, κάτι το οποίο δεν έχει γίνει ξανά στα ιστορικά. Είναι μια επίτευξη στόχου που είχε τεθεί εδώ και τρία χρόνια, αφινονώντας μας απόλυτα ικανοποιημένους. Παρόλα αυτά θα πρέπει να παραμείνουμε προσγειωμένοι.

—Θεωρείτε πως το αποτέλεσμα αυτό προήλθε από συγκυρίες;

—Υπάρχει πολιτική αναταραχή την οποία αντιμετώπισαν το τελευταίο διάστημα ανταγωνιστικοί μας προορισμοί, όπως είναι η Αίγυπτος, η Τουρκία, χώρες της βορείου Αφρικής, χώρες έντονα αν-

ταγωνιστικές. Λόγω των προβλημάτων που αντιμετώπισαν, δόθηκε βήμα σε τουριστικούς πράκτορες της Ευρώπης να διοχετεύσουν κοινό σε εναλλακτικούς προορισμούς όπως η Κύπρος. Να μην βοήθησαν τη χώρα, αλλά είχαμε φτιάξει «τα του οίκου μας», έτσι ώστε να δεχτούμε την επιπρόσθετη κίνηση.

—Σε τι κινήσεις είχατε προβεί;

—Είχαμε θέσει ως στόχο την αναβάθμιση του ξενοδοχειακού προϊόντος, τη βελτίωση της τουριστικής υποδομής, την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, δηλαδή ότι θα έπρεπε να προστεθούν δύο ακόμα μήνες στη σεζόν που ξεκινά από τον Απρίλιο μέχρι και τον Οκτώβριο (να γίνει δηλαδή από Μάρτιο μέχρι Νοέμβριο).

—Αρα τα καλά αποτελέσματα ήρθαν από τις γεωπολιτικές εξελίξεις γύρω μας, αλλά συνάμα και με καλή προετοιμασία;

—Είναι ένας καλός συνδυασμός αυτών των δύο καταστάσεων. Υπήρχαν και άλλοι ανταγωνιστικοί προορισμοί, που δεν έγιναν αποδέκτες από αυτές τις συγκυρίες, όπως η Ελλάδα για παράδειγμα. Μην ξεχνάτε ότι η Κύπρος είναι στο επίκεντρο της πολιτικής αναταραχής. Εκείνο το οποίο έκανε τη διαφορά κατ' εμέ, είναι ότι διατηρήσαμε έντονα ανταγωνιστική πολιτική στις τιμές, κάτι το οποίο και έλειπε κατά την τελευταία δεκαετία. Μπορεί να μη μειωθήκαν οι τιμές, εντούτοις, δεν ανέβηκαν με τον ρυθμό που ανέβηκαν σε ανταγωνιστικούς προορισμούς και παράλληλα βελτιώθηκε η ποιότητα του προϊόντος. Συνοψίζοντας, μπορώ να πω πως βελτιώσαμε το «value for money» κάτι που ήταν πάντοτε το πλεονέκτημα της Κύπρου.

Η βελτίωση των υποδομών —Κάνετε αναφορά πως βελτιώθηκε το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Με ποιους τρόπους βελτιώθηκε;

—Η Κύπρος βελτίωσε τις υποδομές της, όπως το οδικό δίκτυο και τα αεροδρόμια, καθιστώντας την πλέον ένα μοντέρνο προορισμό. Τα αεροδρόμια της Πάφου και της Λάρνακας είναι πλέον εκσυγχρονισμένα και σε πολύ καλή κατάσταση. Πρόσθετα, το οδικό δίκτυο έχει αναβαθμιστεί, διότι μπορείς να ταξιδέψεις από την Αγία Νάπα

και τον Πρωτάρη μέχρι την Πάφο χωρίς δυσκολίες και σε καλές συνθήκες. Διάφορα μειονεκτήματα τα οποία είχε η Κύπρος έχουν καλυφθεί. Ένα από αυτά ήταν οι συγκοινωνίες μεταξύ αεροδρομίων και τουριστικών περιοχών. Ήταν ένα τεράστιο πρόβλημα, το οποίο έχει εξαλειφθεί με δρομολόγια λεωφορείων - ιδιωτικών εταιρειών, τα οποία δίνουν επιλογή στον ταξιδιώτη ο οποίος δεν ταξιδεύει με οργανωμένο πακέτο. Αυτός ήταν και ένας στόχος των τουριστικών φορέων της Κύπρου, δηλαδή να προσελκύσουμε ταξιδιώτες που επιλέγουν την Κύπρο δίχως τουριστικών πακέτων.

—Όσον αφορά τις κρατήσεις με τα all inclusive πακέτα, συνεχίζουν να υπάρχουν ή επενδύουμε πλέον στις μεμονωμένες κρατήσεις;

—Υπάρχει πράγματι μια σταδιακή αύξηση των μεμονωμένων κρατήσεων, μέσω ιστοσελίδων, αλλά παράλληλα μπορώ να πω πως οι κρατήσεις μέσω πακέτων δεν έχουν μειωθεί. Εκείνο που έχει σημασία είναι το κράτος να κάνει τις σωστές ενέργειες, είτε λέγεται ΚΟΤ, είτε Υπουργείο Μεταφορών, είτε Υπουργείο Τουρισμού, για να προσελκύσουμε στο νησί αεροπορικές εταιρείες οι οποίες δεν ταυτίζονται αποκλειστικά με πακέτα. Αξίζει να σημειωθεί πως αυτό το πετύχαμε σε μεγάλο βαθμό και ήρθαν στην Κύπρο εταιρείες οι οποίες προσφέρουν αυτό που επιζητούσαμε.

—Αναβαθμίστηκε ο ξενοδοχειακός τομέας;

—Παρουσιάστηκε ουσιαστική βοήθεια στην αναβάθμιση των ξενοδοχείων. Στην Κύπρο δυστυχώς δεν είχαμε τη δυνατότητα πρόσβασης σε κοινοτικά κονδύλια όπως είχαν άλλοι ανταγωνιστικοί μας προορισμοί, παραδείγματος χάριν η Ελλάδα. Στην Ελλάδα υπήρχε η δυνατότητα για αναβάθμιση ξενοδοχείου μέχρι και 50 - 60% της επένδυσης. Σκεφτήκαμε λοιπόν πριν από πέντε χρόνια να εισιγήσουμε δύο πράγματα για αναβαθμίσεις ξενοδοχείων. Πρώτον ήταν τα πολεοδομικά κίνητρα και δεύτερο τα φορολογικά. Αυτά δεν έχουν ουσιαστικό κόστος για το κράτος, όμως μπορούν να λειτουργήσουν ευεργετικά για την επιχείρηση. Τα πολεοδομικά κίνητρα

Μπορώ να πω ότι βελτιώσαμε το «value for money», κάτι που ήταν πάντοτε το πλεονέκτημα της Κύπρου.

έχουν βοηθήσει τα μέγιστα, έτσι ώστε να αναβαθμιστούν τα ξενοδοχεία μέσω ανακαινίσεων, επεκτάσεων, με προσθήκες εστιατορίων, γυμναστηρίων και άλλα. Σε αυτό το κομμάτι, παρά την τραπεζική κρίση που βιώσαμε πριν από τρία χρόνια και δεν υπήρχαν χρηματοδοτήσεις, εντούτοις βρέθηκαν τα χρήματα ιδίως από τους μεγάλους τουριστικούς πράκτορες του εξωτερικού, ο οποίος συνέδραμαν στις αναβαθμίσεις των ξενοδοχείων, μέσω μακροπρόθεσμων συμφωνιών. Αυτό ήταν το πιο σημαντικό πράγμα που έγινε τα τελευταία δύο με τρία χρόνια στον κλάδο. Ο τουρισμός εξάλλου ήταν ο κλάδος που έδειξε τις αντοχές του μέσα στην κρίση. Έχει επενδυθεί πέρα του μισού δισ. σε ανακαινίσεις και αναβαθμίσεις ξενοδοχείων, όλα χάρη στα πολεοδομικά και φορολογικά κίνητρα. Η συνεργασία μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, μπορεί να κάνει θαύματα, κάτι που αποδείχτηκε. Υπήρξε στενή συνεργασία με τα Υπουργεία Εμπορίου, Οικονομικών, Εσωτερικών,

Εγιναν επενδύσεις στα ξενοδοχεία που ξεπερνούν το 0,5 δισ. ευρώ και βελτιώθηκε το τουριστικό προϊόν.

Γεωργίας, Μεταφορών. Με αυτή τη συνεργασία, την επικοινωνία, πετύχαμε την πλήρη αξιοποίηση των συγκυριών, διότι δεν είναι εύκολη η αξιοποίηση τους.

—Τι βλέψεις υπάρχουν για τον τουρισμό στο 2017;

—Λαμβάνοντας υπόψη τις μέχρι τώρα ενδείξεις, το 2017 θα φέρει πολύ καλά αποτελέσματα για τον τουρισμό. Με επιφύλαξη όμως μπορούμε να πούμε πως θα έχει και περαιτέρω αύξηση από αυτή του 2016. Παρόλα αυτά, θα έχουμε σαφή εικόνα αρχές του Μάρτη, οπότε και μετά τη μεγάλη έκθεση του Βερολίνου, θα έχουμε «στο χέρι» πλέον τις προκρατήσεις για τη σεζόν.

Με βάση όμως τα αποτελέσματα της έκθεσης του Λονδίνου που έγινε τον Νοέμβριο, υπάρχουν άκρως θετικές ενδείξεις. Πρόσθετα, θα ήθελα να δηλώσω ότι στα τελευταία τρία χρόνια, έχουν αυξηθεί οι κρατήσεις για τη χειμερινή περίοδο, κάτι το οποίο ελπίζουμε ότι θα συνεχιστεί και για το 2017. Έχει επιμκυνθεί η τουριστική περίοδος - όπως προείπα - σε Μάρτη και Νοέμβριο και εκεί υπάρχουν τα περιθώρια για να υπάρξουν και άλλες κρατήσεις από τουρίστες. Για να πετύχουμε ακόμα καλύτερα αποτελέσματα τα επόμενα χρόνια, θα πρέπει να αναδείξουμε την Κύπρο ως χειμερινό τουριστικό προορισμό, έτσι ώστε να ξεπεράσουμε κατά πολύ την εποχικότητα στο νησί. Όταν λέγαμε σαν σύνδεσμος εξάλλου πριν από δύο-τρία χρόνια πως ο τουρισμός μπορεί να ξεπεράσει τα τρία εκατ. αφίξεις, δεν μας πίστευαν. Τώρα, λοιπόν, επιμένουμε πως πρέπει να προωθηθεί η Κύπρος ως χειμερινός προορισμός για να έρθουν ακόμα καλύτερα αποτελέσματα.

Αύξηση 4% της διεθνούς ταξιδιωτικής κίνησης βλέπει για το 2017 ο ΠΟΤ

Του ΣΤΑΘΗ ΚΟΥΣΟΥΝΗ

Αύξηση μεταξύ 3% και 4% εκτιμά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού ότι θα παρουσιάσει η διεθνής ταξιδιωτική κίνηση το 2017, με την Ευρώπη να ανεβαίνει κατά 2 έως 3 ποσοστιαίες μονάδες. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε ο ΠΟΤ, ο αριθμός των διεθνών τουριστών πέρυσι αυξήθηκε κατά 3,9% ή κατά 46 εκατ. σε σχέση με το 2015, φθάνοντας σε 1,235 δισ. Το 2016 αποτέλεσε το έβδομο έτος με συνεχόμενη ανάπτυξη για

τον παγκόσμιο τουρισμό μετά την κρίση του 2009. Πρόκειται για μια αδιάκοπη σταθερά ανοδική πορεία, η οποία έχει να σημειωθεί σε τέτοια διάρκεια από το 1960. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι σε σύγκριση με το 2008, κατά την περυσινή χρονιά ταξίδεψαν, διεθνώς, επιπλέον 300 εκατ. τουρίστες. Αντίστοιχο ρυθμό αύξησης κατέγραψαν και οι διεθνείς τουριστικές εισπράξεις.

Στην Ευρώπη, οι διεθνείς αφίξεις πέρυσι αυξήθηκαν κατά 2% ή κατά 12 εκατ. σε σχέση με το 2015, φθά-

Εβδομη συνεχής χρονιά ανόδου για τον παγκόσμιο τουρισμό το 2016.

νοντας τα 620 εκατ. Αναλυτικά, στη Βόρεια Ευρώπη αυξήθηκαν κατά 6%, στην Κεντρική κατά 4%, στη Νότια μεσογειακή Ευρώπη κατά 1%, ενώ στη Δυτική παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με πέρυσι.

Στην Αμερική, οι διεθνείς αφίξεις αυξήθηκαν κατά 4,3% ή κατά 8 εκατ., φθάνοντας τα 201 εκατ. Στη Νότια και Κεντρική Αμερική οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά 6%, ενώ στην Καραϊβική και στη Βόρεια Αμερική κατά 4%. Ο ΠΟΤ για το 2017 προβλέπει για την Αμερική αύξηση των αφίξεων μεταξύ 4% και 5%. Η περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού κατέγραψε αύξηση των διεθνών αφίξεων κατά 8,4% ή κατά 24 εκατ., φθάνοντας σε 303 εκατ. Στην Ωκεανία η αύξηση έφθασε σε ποσοστό 10%, στη Νότια Ασία σε ποσοστό

9% και στη Βορειοανατολική και Νοτιοανατολική Ασία σε ποσοστό 8%. Για το 2017 ο ΠΟΤ προβλέπει ανάπτυξη για την περιοχή μεταξύ 5% και 6%. Στην Αφρική οι διεθνείς αφίξεις αυξήθηκαν κατά 8,1% ή κατά 4 εκατ. φθάνοντας τα 58 εκατ. ενώ στη Μέση Ανατολή μειώθηκαν κατά 4,1% και περιορίστηκαν στα 54 εκατ.

Για την Αφρική το 2017 προβλέπεται αύξηση μεταξύ 5% και 6% και για τη Μέση Ανατολή μεταξύ 2% και 5%.

Σε σχετική έρευνα που πραγμα-

τοποίησε ο ΠΟΤ για τις προσδοκίες της τουριστικής αγοράς το 2017, σχεδόν 2 στους 3 ερωτηθέντες απάντησαν ότι αναμένουν καλύτερα ή πολύ καλύτερα αποτελέσματα. Με αφορμή τη διαρκώς ανοδική πορεία του παγκόσμιου τουρισμού, ο γενικός γραμματέας του ΠΟΤ Τάλεμπ Ριφάι ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι ο τουρισμός έχει δείξει μεγάλη αντοχή και ανθεκτικότητα τα τελευταία χρόνια παρά τις πολλές προκλήσεις, ιδιαίτερα, εκείνες που σχετίζονται με την ασφάλεια και την προστασία των πολιτών.

MTN BUSINESS COMPLETE

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ Σ' ΕΝΑ ΠΑΚΕΤΟ

Το MTN Business Complete δημιουργήθηκε για να καλύψει τις ανάγκες σας για απρόσκοπτη Επικοινωνία και πρόσβαση σε προηγμένα εργαλεία Πληροφορικής, με ένα συνολικό μηνιαίο πάγιο.

Διαμορφώστε το δικό σας πακέτο σύμφωνα με τις ανάγκες της επιχείρησής σας και επωφεληθείτε με δωρεάν υπηρεσίες αλλά και τη μεγαλύτερη έκπτωση.

Επισκεφθείτε το mtnbusinesscomplete.mtn.com.cy και ανακαλύψτε τα οφέλη για την επιχείρησή σας.

Γραμμή Εξυπηρέτησης Εταιρικών Πελατών: 131 | E-mail: mtnbusiness@mtn.com.cy

Το τρίγωνο της διαπλοκής στο Σ.Α. Λευκωσίας

Στοιχεία φωτιά για τρία πρόσωπα, κόμματα και πολιτικά πρόσωπα έχουν στην κατοχή τους οι ανακριτικές αρχές

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ντόμινο εξελίξεων στην υπόθεση του Συμβουλίου Αποχετευσεων Λευκωσίας προειδεάζουν τα στοιχεία που έχουν εντοπίσει οι έρευνες των ποινικών ανακριτών οι οποίες βρίσκονται σε κομβικό σημείο. Σύμφωνα με νεότερες πληροφορίες της «Κ» στη λίστα των εν δυνάμει υπόπτων βρίσκονται πέραν των δεκατριών προσώπων με άμεση ή έμμεση σχέση με τα συμβόλαια ύψους 300 εκατ. ευρώ. Όπως μας έλεγαν πηγές που γνωρίζουν την πορεία των ερευνών, τα στοιχεία που έχουν εντοπιστεί δύνανται

Στο φερόμενο σκάνδαλο φαίνεται να εμπλέκονται πέραν των δεκατριών προσώπων.

ανά πάσα στιγμή να προκαλέσουν κύμα συλλήψεων και να φέρουν σε δύσκολη θέση πολιτικά κόμματα και πρόσωπα.

Ωστόσο, οι ανακριτές της υπόθεσης συνεχίζουν το ψάξιμο σε μια προσπάθεια να θωρακίσουν ακόμα περισσότερο τις διαφανόμενες ποινικές υποθέσεις.

Οι ίδιες πηγές, περιγράφοντας το μέγεθος της διαφανόμενης διαπλοκής, τη χαρακτηρίζαν αβίαστα μεγαλύτερη και από αυτή του Συμβουλίου Αποχετευσεων Πάφου (ΣΑ-ΠΑ) που, όπως πιστεύεται, θα προκαλέσει τριγμούς σε κοιμματικά γραφεία και όχι μόνο.

Ο σχετικός φάκελος είναι ογκωδέστατος και περιέχει στοιχεία που καίνε σε πρώτη φάση τρία πρόσωπα για τα οποία έχουν εντοπισθεί ίχνη

Εργοτάξια, κόμματα, πολιτικά πρόσωπα, κρατικοί αξιωματούχοι αλλά και τεχνοκράτες φέρεται να εμπλέκονται σε φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής στο Συμβούλιο Αποχετευσεων Λευκωσίας για τα οποία οι ανακριτές έχουν εντοπίσει ισχυρά στοιχεία.

υπόπτου διακίνησης μαύρου χρήματος. Τα τρία πρόσωπα από διαφορετικό πόστο ο καθένας, φαίνεται να έλαβαν ή να διακίνησαν μεγάλα χρηματικά ποσά τα οποία επί του παρόντος δεν μπορούν να υπολογισθούν με σχετική ακρίβεια. Τα μόνα ποσά που έχουν υπολογισθεί και ξεπερνούν κατά πολύ το ένα εκατομμύριο ευρώ είναι αυτά τα οποία εμφανίζονται σε επιταγές. Ωστόσο, θεωρείται βέβαιο ότι στη συγκεκριμένη υπόθεση έχουν διακινήσει και μετρητά.

Τα ανακριτικά ευρήματα πέρα από την υπόθεση του Σ.Α. Λευκωσίας εάν και εφόσον οδηγήσουν σε στοιχειοθετημένη διάπραξη ποινικών αδικημάτων αναμένεται να λειτουργήσουν ευεργετικά και για την άλλη υπόθεση, αυτή του Σ.Α.

Λάρνακας που επίσης βρίσκεται στο στάδιο της διερεύνησης.

Στοιχεία κόλαφος

Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές της «Κ» τα πρόσωπα κλειδιά στις έρευνες στο Σ.Α. Λευκωσίας είναι τρία, τα οποία είχαν κομβικό ρόλο στα έργα για το Αποχετευτικό της πρωτεύουσας. Η κίνηση των ανακριτών με την συνδρομή λειτουργών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να ανοίξουν τραπεζικό λογαριασμό αποτέλεσε τον μίτο της Αριάδνης για να ξετυλιχθεί το κουβάρι των ισχυρών ενδείξεων που υπήρχαν για σκάνδαλο διαφθοράς και διαπλοκής. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ένα πρόσωπο από τα τρία διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη διακίνηση μαύρου χρήματος. Ανάμεσα

στους φερόμενους αποδέκτες συμπεριλαμβάνονται πολιτικά πρόσωπα αλλά και κόμματα. Στο φάκελο των ερευνών υπάρχουν οκτώ ολίγα στοιχεία που έχουν αντληθεί από τραπεζικά δεδομένα του συγκεκριμένου προσώπου που δείχνουν την κατεύθυνση αλλά και τους αποδέκτες του μαύρου πολιτικού χρήματος. Ανάμεσα στα στοιχεία αυτά ξεχωρίζει μεγάλος αριθμός επιταγών την περίοδο 2009 – 2012 προς συγκεκριμένο κοιμματικό αξιωματούχο, ο οποίος λάμβανε σε τακτική βάση ποσά που ενδεχομένως στο σύνολο να αγγίζουν τις 100 χιλιάδες ευρώ. Στοιχεία από τραπεζικούς λογαριασμούς έχουν εντοπισθεί και για άλλα τρία πολιτικά πρόσωπα τα οποία είχαν θεσμική σχέση με τα υπό εκτέλεση έργα για το Αποχετευτικό της

Λευκωσίας. Στα ίδια στοιχεία υπάρχουν και επιταγές σε δύο πολιτικά κόμματα ωστόσο τα ποσά σε έκαστη δεν ξεπερνούν το όριο των 50 χιλιάδων ευρώ που είναι το επιτρεπόμενο με βάση τον νόμο.

Μπάζα 1 εκατ. ευρώ

Το δεύτερο πρόσωπο που φαίνεται να είχε καθοριστικό ρόλο στη διακίνηση μαύρου χρήματος στο Σ.Α. Λευκωσίας εμφανίζεται να είχε άμεση εμπλοκή με τα έργα. Για το συγκεκριμένο πρόσωπο την περίοδο που ήταν στο έργο έχουν προκύψει στοιχεία για λήψη χρηματικού ποσού

Τα περισσότερα στοιχεία που έχουν εντοπισθεί αφορούν πρόσωπο το οποίο κινείτο στον χώρο εκτέλεσης των έργων.

που αγγίζει το ένα εκατ. ευρώ από τρεις διαφορετικές κατευθύνσεις που είχαν σχέση με τα υπό εκτέλεση έργα. Τα ποσά κατέληξαν στον ίδιο είτε απευθείας είτε μέσω συγγενικών του προσώπων. Η χρονική περίοδος με τις ύποπτες και υπό διερεύνηση συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν από αρχές του 2000 έως και το 2010.

Μόνο με μετρητά

Το τρίτο πρόσωπο κλειδί στην υπόθεση Σ.Α. Λευκωσίας εμφανίζεται με βάση τα στοιχεία να προέρχεται από άλλη κρατική υπηρεσία έχοντας όμως καθοριστικό ρόλο και στο Αποχετευτικό της Λευκωσίας. Οι πληροφορίες που υπάρχουν υποστηρίζουν ότι στους λογαριασμούς του συγκεκριμένου προσώπου για μεγάλη περίοδο εντοπίσθηκε κίνηση μετρη-

τών τα οποία χονδρικά υπολογίζονται στις 300 χιλιάδες ευρώ. Μάλιστα, στοιχεία φαίνεται να προκύπτουν και από λογαριασμούς στενών συγγενικών τους προσώπων η δραστηριότητα των οποίων χαρακτηρίζεται ύποπτη και υπό διερεύνηση. Για τη συγκεκριμένη περίπτωση εντοπίστηκε επίσης μεταφορά μεγάλου χρηματικού ποσού από συγκεκριμένο προορισμό που χαρακτηρίζεται φορολογικός «παράδεισος» αλλά και από λογαριασμό σε ευρωπαϊκή χώρα προς την Κύπρο. Τόσο οι ανακριτές όσο και οι λειτουργοί της Ελεγκτικής Υπηρεσίας έχουν συνδέσει τις ύποπτες κινήσεις και με περιουσιακά στοιχεία του τα οποία δεν δικαιολογούνται από τις επαγγελματικές του δραστηριότητες. Ένα άλλο στοιχείο που έχει προκύψει από την ανάγνωση των τραπεζικών του δεδομένων είναι μια ασυνήθιστη κινητικότητα του λογαριασμού του προς λογαριασμούς συγγενικών του προσώπων πριν από το κούρεμα του 2013, που δεν ξεπερνούσαν ωστόσο το όριο των 100 χιλιάδων ευρώ.

Προχωρημένες οι έρευνες

Από πλευράς Αστυνομίας δεν διαφύσθηκε ρεπορτάζ της ηλεκτρονικής «Κ» την περασμένη εβδομάδα για μαύρο πολιτικό χρήμα στο Σ.Α. Λευκωσίας. Όπως είπε ο εκπρόσωπος τύπου της δύναμης Ανδρέας Αγγελίδης οι έρευνες βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο ωστόσο δεν έδωσε περισσότερες πληροφορίες προκειμένου να μην επηρεαστούν οι έρευνες. Αυτό όμως που υποστηρίζεται, όχι από αστυνομικές πηγές, είναι ότι ενδεχόμενη θετική κατάληξη των ερευνών για τη Λευκωσία θα επιδράσει θετικά και στις έρευνες που πραγματοποιούνται για τα έργα στο Σ.Α. Λάρνακας μιας και εκεί εμπλοκή φέρεται να έχουν τα ίδια πρόσωπα.

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΟ ΝΕΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

MONO €2

www.nomisma.com.cy

nomisma

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017 • ΤΕΥΧΟΣ 40

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το ΜΕΤΕΩΡΟ βήμα της Κύπρου...

ΚΑΤΕΒΑΣΤΕ ΤΩΡΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

GET IT ON Google play

Available on the App Store

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ Ή ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

www.nomisma.com.cy

ΓΙΑ ΑΜΕΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

AEGEAN

A STAR ALLIANCE MEMBER

Η ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε.

στο πλαίσιο της ανάπτυξης των δραστηριοτήτων της και για να καλύψει τις επιχειρησιακές της ανάγκες, αναζητά:

Μέλη Πληρώματος Θαλάμου Επιβατών με έδρα τη Λάρνακα (LCA)

Τυπικά προσόντα:

- Απολυτήριο Λυκείου
- Άριστη γνώση Αγγλικών
- Γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας (Γαλλικά ή Ρωσικά ή Ιταλικά ή Γερμανικά) θα θεωρηθεί προσόν
- Πτυχία Ανωτέρων ή Ανωτάτων Σχολών θα θεωρηθούν προσόν
- Για τους άντρες υποψηφίους, θα πρέπει να είναι εκπληρωμένες οι στρατιωτικές υποχρεώσεις

Μαζί με τα βιογραφικά σημειώματα είναι απαραίτητη η επισύναψη πρόσφατης φωτογραφίας.

Αποστολή βιογραφικών στο <http://www.jobs.net/j/JufvKSSU>

Με την ένδειξη: CCM (LCA)_2017

Το δικό της London Eye καλοβλέπει η Λεμεσός

Πού σκόνταψε η επένδυση, ποια τα επόμενα βήματα για όλη την πόλη

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το ότι η Λεμεσός παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια ραγδαία ανάπτυξη είναι κάτι που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση, εφόσον βρίσκεται μονίμως στο επίκεντρο του επενδυτικού ενδιαφέροντος. Σύμφωνα και με τα όσα αναφέρει ο πρόεδρος της εταιρίας τουριστικής ανάπτυξης και προβολής Λεμεσού, υπάρχει πληθώρα επενδυτικών προτάσεων αλλά και έργων τα οποία βρίσκονται σε εξέλιξη, με πρωταγωνιστή το καζίνο resort, το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2020. Ιδιαίτερο, όμως, ενδιαφέρον συγκεντρώνει η πρόταση εταιρίας ουκρανικών και ρωσικών συμφερόντων,

Ουκρανός επενδυτής είχε ήδη συνάντηση με τις τοπικές αρχές, αναζητώντας χώρο κοντά στο παραλιακό μέτωπο για την εγκατάσταση τροχού, αντιστοιχίου της πασίγνωστης τουριστικής ατραξιόν στο Λονδίνο.

για εξειδικευμένη ανάπτυξη, η οποία έχει θεθεί ενώπιον των τοπικών αρχών και αφορά την εγκατάσταση ρόδας λούνα παρκ, όπως το πασίγνωστο «London Eye» στην πρωτεύουσα της Βρετανίας που αποτελεί μεγάλη τουριστική ατραξιόν. Σύμφωνα με πληροφορίες που έδωσε στην «Κ» καλά πληροφορημένη πηγή, εκπρόσωπος συγκεκριμένης εταιρείας είχε το τελευταίο εξάμηνο, επαφές με τον τώως δι-

μαρχο της πόλης Ανδρέα Χρίστου, στον οποίο παρουσίασε την πρόταση.

Το όραμα του επιχειρηματία

Ο επιχειρηματίας προσέγγισε τον Δήμο Λεμεσού ζητώντας την παραχώρηση γης που είτε ανήκει στον δήμο είτε και κρατικής προς ενοικίαση, και με βασικό ζητούμενο αυτή να βρίσκεται σε σημείο κοντά στη θάλασσα ούτως ώστε οι επισκέπτες να μπορούν ν' απολαμβάνουν, σε μια βόλτα, τη θέα της πόλης της Λεμεσού και κυρίως του παραθαλάσσιου τμήματος όπως αυτό έχει αναβαθμιστεί τα τελευταία χρόνια με την ανάπτυξη του λιμανιού και μαρίνας.

Ο «τροχός» θα αποτελείται από βαγόνια χωρητικότητας 25 ατόμων και στόχος είναι να αποτελεί όχι μόνο πόλο έλξης για τους τουρίστες αλλά και για επιχειρηματίες, καθώς στην πρόταση του επιχειρηματία περιλαμβάνεται η δημιουργία πολυτελών βαγονιών τα οποία θα μπορούν να φιλοξενούν άνετα συσκέψεις στελεχών εταιρειών. Επιχειρηματίας και τοπικές αρχές δεν τα βρήκαν, ωστόσο, στη χωροθέτηση του έργου καθώς, σύμφωνα με πληροφορίες της ίδιας πηγής, δεν υπήρχε διαθέσιμος χώρος ώστε να φιλοξενούνται όλες οι εγκαταστάσεις που απαιτούνται για την επένδυση. Πιο συγκεκριμένα το σημείο που σκόνταψε η πρόταση ήταν το γεγονός ότι στον χώρο που οραματιζόταν το έργο του ο επενδυτής δεν υπήρχε διαθέσιμο εμβαδόν για δημιουργία χώρων στάθμευσης. Στα προβλήματα σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, καταγράφεται και η επικινδυνότητα τοποθέτησης μιας τέτοιας κατασκευής σε σημείο κοντά στη θάλασσα, αφού λόγω της έντασης των ανέμων θα επι-

Το London Eye της Λεμεσού δεν θα απευθύνεται μόνο στους τουρίστες, αλλά στα πολυτελή του βαγόνια χωρητικότητας μέχρι 25 ατόμων, θα μπορούν να λαμβάνουν χώρα συσκέψεις επιχειρηματιών.

ρεαζόταν η ασφαλή λειτουργία. Ωστόσο, σε περίπτωση που η επένδυση πάρει σάρκα και οστά, τότε αυτή θα μεταφερθεί έτοιμη από χώρα του εξωτερικού στην Κύπρο, ενώ όπως πληροφορείται η «Κ» ο τώως δήμαρχος φαίνεται να παρέπεμψε τον επιχειρηματία για εξεύρεση γης από ιδιώτες.

Η «Κ» επικοινωνήσει με την εταιρεία τουριστικής ανάπτυξης και προβολής Λεμεσού, ο πρόεδρος της οποίας Τώνης Αντωνίου έκανε λόγο με αφορμή τη συγκεκριμένη επένδυση για χρόνιο πρόβλημα που αφορά στη χωροθέτηση των επενδύσεων και που αποτελεί μεγάλο τροχοπέδη για την πραγματοποίηση μεγαλεπίβολων έργων. «Το πρόβλημα δεν είναι στην αδειοδότηση διότι η κυβέρνηση πάντα επιδεικνύει σοβαρό ενδιαφέρον να διευκολύνει τέτοιες επενδύσεις, αλλά οι χωροθετήσεις. Και είναι ένα από τα θέματα που πρέπει να κρατάει η κυβέρνηση για να βρει κρατική ή δημοτική γη, είτε να απαλλοτριώσει για σκοπούς υποδομής».

Καζίνο, boutique hotels και ουρανοξύστες

Τα επενδυτικά έργα που «τρέχουν» αυτή τη στιγμή στη Λεμεσό ξεπερνούν κατά πολύ το ένα δισ. ευρώ σε ύψος χωρίς σε αυτό το ποσό να υπολογίζονται οι επενδυτικές προτάσεις οι οποίες κτυπούν καθημερινά, την πόρτα των εμπλεκόμενων φορέων της πόλης. Τη μερίδα του λέοντος καταλαμβάνει το καζίνο resort, ενώ τη δική της συμβολή έδωσε και δίνει και η αλλαγή του παραλιακού μετώπου της πόλης. Η τάση ξεκίνησε με τους γνωστούς «δίδυμους πύργους» της Λεμεσού, εν έτει 2012 και βρίσκοντας απήχηση στις απαιτήσεις των υψηλών εισοδηματικών τάξεων της Λεμεσού, συνεχίζει με την ανέγερση τουλάχιστον άλλων τριών κτηρίων κάθεται ανάπτυξης ή αλλιώς ουρανοξύστες, επί της λεωφόρου 28ης Οκτωβρίου. «Έχει δημιουργηθεί ένα κοσμοπολίτικο περιβάλλον που απαιτεί ανάπτυξη και έχει απαιτήσεις. Φαίνεται ότι ο κόσμος

θέλει πολυτέλεια, θέλει να βλέπει θάλασσα για να έρχεται στην Κύπρο. Υπάρχει το target group των Ρώσων αλλά και πολλών άλλων», αναφέρει ο κ. Αντωνίου. Πρόκειται για ουρανοξύστες 30-35 ορόφων, που θα περιλαμβάνουν διαμερίσματα, γραφεία, καταστήματα, γυμναστήρια και χώρους στάθμευσης Η νέα σελίδα στην τουριστική και όχι μόνο ανάπτυξη της Λεμεσού, οδήγησε τα τελευταία χρόνια στο κλείσιμο ξενοδοχείων χαμηλών προδιαγραφών και στην ανέγερση των boutique hotels. Κάτι που αποτελεί και πολιτική της εταιρίας τουριστικής ανάπτυξης όπως επισφραγίζει ο πρόεδρος της. Μάλιστα, μέσα στο 2017, σε συνεργασία με τον σύνδεσμο ξενοδοχών θα παρέχονται κίνητρα για ανέγερση μικρών ξενοδοχείων εντός της πόλης της Λεμεσού, στις ορεινές περιοχές της περιφέρειας αλλά και των υπόλοιπων πόλεων. «Ήδη υπάρχουν

δύο μικρά ξενοδοχεία που γίνονται και θα το προσπαθήσουμε γιατί πιστεύουμε ότι η Λεμεσός έχει περιθώριο για περισσότερο αριθμό. Οι επενδύσεις γίνονται με βάση το συγκεκριμένο περιβάλλον, όπου υπάρχουν τα κατάλληλα κίνητρα και υπάρχει και η διάθεση των επενδυτών να επενδύσουν», τονίζει σχετικά. Στο μεταξύ η ανέγερση οικιστικών μονάδων πολυτελείας εντός της θάλασσας στη μαρίνα Λεμεσού, συνεχίζεται και αναμένεται σύντομα να ολοκληρωθεί. Και ενώ επενδύσεις που ψάχνουν στέγη στην κρατική γη σκοντάφουν σε προσκόμματα, οι επενδύσεις οι οποίες απευθύνονται απευθείας στον ιδιωτικό τομέα παρουσιάζουν ραγδαία ανάπτυξη, με τον κύριο Αντωνίου να υπογραμμίζει ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5-6 χρόνων όλες οι επενδύσεις στη Λεμεσό προέρχονται από πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα.

Απόρροια και πολιτικών εξελίξεων το τουριστικό 2016

Ποιο το στοίχημα για το 2017, ο προγραμματισμός και οι στόχοι

Πρώτο θέμα τις τελευταίες ημέρες είναι η άνοδος που παρουσίασε το τουριστικό ρεύμα το 2016, με αποτέλεσμα τη χρονιά να συνοδεύσουν επίθετα όπως «χρονιά ρεκόρ» και «χρονιά ορόσημο». Εντούτοις, αναλύοντας τους λόγους της αύξησης, φαίνεται πως είναι παραπάνω από ένας, με τους αρμόδιους όμως να θέλουν να διατηρήσουν το μομέντουμ που έχει αναπτυχθεί. Ερωτη-

Ο σύγχρονος τουρίστας αναζητά μοναδικές και αυθεντικές εμπειρίες της καθημερινής ζωής και όχι προκατασκευασμένα τουριστικά προϊόντα.

θείς ο γενικός γραμματέας του ΚΕΒΕ κ. Μάριος Τσιακός για το αν οι αυξημένες αφίξεις τουριστών οφείλονται ακριβώς σε αποτέλεσμα στρατηγικών υποδομών ή είναι και απόρροια διεθνών εξελίξεων απάντησε ότι είναι συνδυασμός και των δύο. «Είναι σε μεγάλο βαθμό απόρροια των πολιτικών εξελίξεων του τι συμβαίνει στην Τουρκία και το

εμπάρκο που ανακοίνωσε η Ρωσία. Ρόλο έπαιξε και το συμβαίνει με την Αίγυπτο που υπάρχει αναστάτωση στη χώρα. Βοηθήθηκε έτσι το ρεύμα των τουριστών προς την Κύπρο. Γίνεται συνειδητή προσπάθεια τα τελευταία χρόνια από όλους τους φορείς συμπεριλαμβανομένου και του Υπουργείου για μια στοχευμένη προσέγγιση αγορών όπως επίσης και σταδιακή βελτίωση και αναβάθμιση των υποδομών και των υπηρεσιών μας που φαίνεται ότι αρχίζει σιγά-σιγά να αποδίδει καρπούς γι' αυτό και βλέπουμε αυξημένο ρεύμα τουριστών προς την Κύπρο». Μάλιστα, διακριτή φαίνεται να είναι και η γραμμή ως προς τις απαιτήσεις του σύγχρονου πελάτη του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. «Ο σύγχρονος τουρίστας αναζητά μοναδικές και αυθεντικές εμπειρίες της καθημερινής ζωής και όχι προκατασκευασμένα τουριστικά προϊόντα, τα οποία μπορεί να βρει οπουδήποτε και γι' αυτό είναι απαραίτητο επίσης να επενδύσουμε, να ενισχύσουμε και να διαφυλάξουμε την κυπριακή φιλοξενία», τονίζεται από αρμόδιες πηγές.

Προσδοκίες για χειμώνα 2017

Πρώτο επόμενο και μεγάλο στοίχημα είναι ήδη η χειμερινή περίο-

δος της νέας χρονιάς και την οποία διανύουμε. Ο κ. Τσιακός ανέφερε σχετικά ότι «ο χειμώνας του 2017 φαίνεται ότι θα είναι καλύτερος από προηγούμενους, διότι έχει αρχίσει να εμπεδώνεται η ιδέα ότι η Κύπρος μπορεί να λειτουργήσει και ως χειμερινός προορισμός. Ήδη βλέπουμε σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια ότι υπάρχουν περισσότερα ξενοδοχεία που είναι ανοικτά στις διάφορες τουριστικές περιοχές όπως Αγία Νάπα, Λεμεσό και Πάφος. Ευελπιστούμε ότι αυτή η στρατηγική που έχει εντάξει, αν θέλετε, τη διεύρυνση των μορφών τουρισμού και των επιλογών που δίνουμε (αθλητικός τουρισμός, ιατρικός, προσκυνηματικός) και άλλες, που μάλιστα εκμεταλλεύονται τις ήπιες κλιματολογικές συνθήκες της χώρας, να έχει αποτέλεσμα. Αυτό με τη σειρά του θα επιμπύκει την τουριστική περίοδο».

Παράλληλα, όμως, θεωρείται αρμοδίως ότι και η ποιοτική τουριστική εκπαίδευση, είναι στην πρώτη γραμμή της αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος. Όπως τόνισε άλλωστε μεταξύ άλλων και ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΔΙΕΕ, Βάσος Κολιάνης κατά την ομιλία του στην 34η Ετήσια Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου. Ο ίδιος αναφερόμενος στην πετυχημένη τουριστικά χρο-

Η πιθανή καθυστέρηση στην εφαρμογή αποφασιστικών και καινοτόμων βημάτων μπορεί να εξανεμίσει τις οποιεσδήποτε ευοίωνες προοπτικές που μας χαρίστηκαν.

για του 2016, είπε ότι «είναι μια ευκαιρία για τη ριζοσπαστική αντιμετώπιση χρονιζόντων προβλημάτων αλλά και τη βελτίωση της τουριστικής ανταγωνιστικότητας στο άμεσο και μακροπρόθεσμο μέλλον. Η πιθανή καθυστέρηση στην εφαρμογή αποφασιστικών και καινοτόμων βημάτων μπορεί να εξανεμίσει τις οποιεσδήποτε ευοίωνες προοπτικές που μας χαρίστηκαν».

Από τα βασικά θέματα πάντως

που φέρουν οι εμπλεκόμενοι με τον τουρισμό ως βασικό για την ανάπτυξη του προϊόντος, είναι και η επέκταση της περιόδου. Δεν είναι τυχαίο πως ανάμεσα στους πλέον επιτυχημένους μήνες του χρόνου, τουριστικά, συγκαταλέγονται πλέον ο Σεπτέμβριος και ο Οκτώβριος. Σημείο στο οποίο στάθηκε και ο πρόεδρος του ΚΟΤ κ. Άγγελος Λοΐζου στη Γενική Συνέλευση του ΠΑΣΥΔΙΕΕ δίνοντας τα στοιχεία για το 2016. Ο κ. Λοΐζου δεν παρέλειψε

να αναφερθεί και στις αυξήσεις που παρατηρήθηκαν στα έσοδα από τον τουρισμό, ενώ τόνισε ότι «οφείλουμε να επισημάνουμε ότι ο τουριστικός τομέας βρίσκεται ακόμη αντιμέτωπος με σοβαρές προκλήσεις, τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η πιθανή καθυστέρηση στην εφαρμογή αποφασιστικών και καινοτόμων βημάτων μπορεί να εξανεμίσει τις οποιεσδήποτε ευοίωνες προοπτικές που μας χαρίστηκαν».

Σε αρμονία με 7 εποπτικούς φορείς η BOCY

Με επιτυχία στέφθηκε η εισαγωγή της μετοχής της τράπεζας στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου δίνοντας ελπίδες για την οικονομία

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στην πρώτη χρηματιστηριακή συνάντηση της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου στο LSE την Πέμπτη, κατεγράφησαν κέρδη που έφτασαν μέχρι και το 7,5%, αλλά τελικά η μετοχή έκλεισε με κέρδη της τάξης των 4%, στα 3,35 ευρώ. Παράλληλα, στο ΧΑΚ την ίδια ημέρα έκλεισε με κέρδη 2,48%, στα 3,30 ευρώ. Επιπρόσθετα, με μικρές ζημιές έκλεισε την Παρασκευή το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, καθώς ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε σε ποσοστό 0,51%, κλείνοντας στις 69,77. Το μεγαλύτερο επενδυτικό

Η BOCY βρήκε κεφάλαια πέραν του ενός δισ. ευρώ, υλοποιώντας το όραμα του 2014 για να μπει σε μια μεγάλη ευρωπαϊκή χρηματιστηριακή αγορά.

ενδιαφέρον, όπως ήταν φυσικό, προσέκλυσαν και πάλι οι τίτλοι της Bank of Cyprus Holdings Plc με 382.193 ευρώ, σημειώνοντας άνοδο 0,91% και με τιμή κλεισίματος τα 3,33 ευρώ. Ένα βήμα παραπέρα κάνει, λοιπόν, η Τράπεζα Κύπρου με την εισαγωγή της μετοχής BOC Holdings στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, καθώς με αυτή την πράξη, η Κύπρος δείχνει εμπράκτως να ξεπερνά τις όποιες δυσκολίες αντιμετώπισε στα χρόνια της κρίσης. Μην ξεχνάμε ότι το 2013 η αξιοπιστία της τράπεζας είχε πληγεί, -από ό,τι φάνηκε όχι ανεπα-

Η εισαγωγή στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου αποτελεί σημείο σταθμό στην ιστορία της, ανέφερε στην «Κ» ο Deputy CEO & Chief Operating Officer, Operations Division Χρήστος Πατσαλίδης.

νόρθωτα - ορθοπόδιος και βρήκε κεφάλαια πέραν του ενός δισ. ευρώ, για να υλοποιήσει το όραμα της να μπει σε μια μεγάλη ευρωπαϊκή χρηματιστηριακή αγορά. Μιλώντας στην «Κ» ο Deputy CEO & Chief Operating Officer, Operations Division Χρήστος Πατσαλίδης ανέφερε ότι «είναι πολλοί οι λόγοι για τους οποίους η εισαγωγή της Τράπεζας Κύπρου στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου είναι σημαντική. Εκτός από το ότι ενισχύεται η ρευστότητα διαπραγματεύσεως των μετοχών, η πρόσβαση και προβολή του Συγκροτήματος στις διεθνείς αγορές, μας κάνει και καλύτερους οργανωτικά και διοικητικά, τόσο εμάς ως τράπεζα όσο και τους γύρω μας». Ερωτηθείς σχετικά για τη νέα εποχή με τη διαπραγμάτευση της μετοχής στο Λονδίνο, ο κ. Πα-

Με την έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η διαγραφή

Το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ανακοινώνει, ότι αφού έλαβε την έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, θα προχωρήσει με τη διαγραφή των αξιών της εταιρείας Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ από το Χρηματιστήριο, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 178(1) του περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμου, λόγω του ότι έχουν εκλείψει οι προϋποθέσεις ομαλής λειτουργίας της χρηματιστηριακής αγοράς επί της εν λόγω κινητής αξίας της εταιρείας, ενόψει του ότι έχει εγγραφεί στον Έφορο Εταιρειών η μείωση

κεφαλαίου της εταιρείας σύμφωνα με το σχετικό Διάταγμα του Δικαστηρίου και όλες οι εκδομένες μετοχές της εν λόγω εταιρείας που έχει εισαχθεί στο Χρηματιστήριο έχουν ακυρωθεί. Επιπρόσθετα σημειώνεται και η διαγραφή των αξιών της εταιρείας από το Κεντρικό Αποθετήριο Μητρώο με βάση το Άρθρο 19 του περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών) Νόμο. Η διαγραφή των αξιών της εταιρείας από το Χρηματιστήριο έλαβε ισχύ από την Παρασκευή 20 Ιανουαρίου 2017.

τσαλίδης ανέφερε πως «μας αναγκάζει εκ των πραγμάτων να προσαρμοστούμε σε νέα δεδομένα, νέους αυστηρότερους κανονισμούς και συνθήκες αγοράς που απαιτούν περισσότερα από τον καθένα από εμάς. Δείτε για παράδειγμα εσάς τους δημοσιογράφους, πόσα περισσότερα πράγματα μάθατε για τον τρόπο που λειτουργεί το Χρηματιστήριο του Λονδίνου και κατά συνέπεια άλλες πιο ανεπτυγμένες αγορές από αυτή της Κύπρου. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι από χθες, κάθε ενέργεια της Τράπεζας Κύπρου είναι σε αρμονία με τους κανόνες επτά εποπτικών οργανισμών, σε Κύπρο, Ε.Ε., Ιρλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο». Τέλος, ο κ. Πατσαλίδης υπογράμμισε ότι, «η εισαγωγή της Τράπεζας Κύπρου στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, αποτελεί σημείο σταθμό στην ιστορία της, αλλά και το επιστέγασμα μιας προσπάθειας πολλών ανθρώπων, τόσο μέσα από την τράπεζα όσο και συνεργατών και οργανισμών εκτός αυτής».

Ορόσημο για την Κύπρο

Από το Χρηματιστήριο του Λονδίνου, ο διευθύνων σύμβουλος Νική Ράθι ανέφερε ότι η εισαγωγή της Τράπεζας Κύπρου είναι «ορόσημο» για την εταιρεία και για την Κύπρο. «Δείχνει την ισχυρή ανάκαμψη της τράπεζας μετά από την οικονομική κρίση και υπογραμμίζει την ικανότητα του Λονδίνου να βοηθά τον τραπεζικό τομέα να ανακεφαλαιοποιείται με στόχο την ανάπτυξη». Ο κ. Ράθι αλλά και ο βρετανικός οικονομικός Τύπος έδωσαν έμφαση στο γεγονός της προσέλκυσης της Τράπεζας Κύπρου στο Λονδίνο. Μιλώντας στο Reuters ο διευθύνων σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου Τζον Χούρικαν ανέφερε πως «μια ασφαλής τράπεζα,

είναι συγχρόνως και μια πολύτιμη τράπεζα». Τόνισε δε, ότι στα επόμενα τρίμηνα θα υπάρξει μέτρια κερδοφορία, ενώ δεν θα προχωρήσει σε διανομή μερισμάτων, διότι, όπως σημείωσε, χρειάζεται δουλειά για να γίνει η εξυγίανση του ισολογισμού». Οι Financial Times από την άλλη, έγραψαν ότι το μέλλον του LSE είναι αβέβαιο, παρά τις δηλώσεις του κ. Χούρικαν, εφόσον αναφέρεται ότι έχει ξεκινήσει ήδη η διαδικασία συγχώνευσης του Χρηματιστηρίου με το γερμανικό χρηματιστήριο Deutsche Borse. Από την άλλη όμως, το LSE έχει ξεκαθαρίσει ότι δεν πρόκειται να μεταφέρει την έδρα του τομέα συμψηφισμού, διότι το Λονδίνο θέλει να παραμείνει το κέντρο των δραστηριοτήτων.

Τεράστιο επίτευγμα

Ο πρόεδρος της BOC Holdings δρ Josef Ackermann χαρακτήρισε την έναρξη της διαπραγμάτευσης των μετοχών στο LSE ως ένα τεράστιο επίτευγμα. «Αναμένουμε ότι η εισαγωγή αυτή, σε μια από τις κυριότερες διεθνείς αγορές παγκοσμίως, θα ενισχύσει την προβολή, τη ρευστότητα διαπραγμάτευσης των μετοχών μας και την πρόσβαση στις αγορές», είπε και πρόσθεσε πως «η εισαγωγή των μετοχών της BOC Holdings στο LSE μας επιτρέπει να εκπληρώσουμε μια μακρά δέσμευση προς τους μετόχους μας». Πρόσθεσε πως αποτελεί επίσης ένα επιπρόσθετο σημαντικό ορόσημο στο μετασχηματισμό του Συγκροτήματος και στη στρατηγική του για ενίσχυση της οικονομικής του ευρωστίας και χαίρετισε την αναβαθμισμένη επαφή με τους συντελεστές των αγορών και την επίτευξη των ύψιστων προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης και διαφάνειας.

MEGAONE
2016 - 2017

ΕΧΕΙΣ ΜΕΣΟΝ

Η φωνή των πολιτών απέκτησε για όγδοη συνεχόμενη χρονιά δύναμη. Το Έχεις Μέσον, δίνει βήμα στους χιλιάδες πολίτες που βιώνουν καθημερινά τα κακώς έχοντα της κρατικής μηχανής και δεν έχουν πρόσβαση στα κέντρα εξουσίας. Παρουσιάζει η Στέλλα Στυλιανού

ΚΑΘΕ ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΣΤΙΣ 13:00
www.tvonenews.com.cy

MEGAONE
2016 - 2017

ΒΕΤΟ

Υπάρχουν πολλά θέματα που επιβάλλεται να βάζουμε ΒΕΤΟ. Και αυτό θα το κάνουμε μαζί. Παρουσιάζει η Αιμιλία Κεναβέζου

ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΤΙΣ 23:10
www.tvonenews.com.cy

Μέχρι 800 ευρώ ο μισθός για τους μισούς ιδιωτικούς υπαλλήλους

Αποδοχές έως 600 ευρώ για το 50% των νέων θέσεων εργασίας που αφορούν κυρίως ημιαπασχόληση

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Μισθό που δεν ξεπερνά τα κατώτατα όρια που ίσχυαν το 2012, ήτοι έως 800 ευρώ μεικτά παίρνει ένας στους δύο εργαζομένους με σχέση ιδιωτικού δικαίου, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Εργασίας, όπως αυτά προκύπτουν από τις ετήσιες καταστάσεις προσωπικού που υποχρεούνται να υποβάλουν κάθε έτος στο σύστημα Εργάνη όλοι οι εργοδότες. Παρά την αύξηση των θέσεων εργασίας κατά 82.679, μέσα σε ένα

Το 22,48% των μισθωτών (382.729 άτομα) εργάζεται -ή δηλώνεται πως εργάζεται- με ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

Το 2017 ενδέχεται να είναι πολύ χειρότερα τα πράγματα, εάν απομονωθεί ο αμιγώς ιδιωτικός τομέας.

χρόνο, η εικόνα κάθε άλλο παρά ευόλιπη είναι: δύο στις τέσσερις νέες θέσεις αφορούν εργαζομένους που προσλαμβάνονται με μισθούς κάτω των 600 ευρώ. Επίσης, το 25% των νέων εργαζομένων, αναγκάζεται να υπογράψει πρόσληψη με ευέλικτες μορφές εργασίας και μισθό κάτω των 500 ευρώ μεικτά.

Τα στοιχεία αφορούν το 2016 κι ενδέχεται να είναι πολύ χειρότερα, εάν απομονωθεί ο αμιγώς ιδιωτικός τομέας, δεν συμπεριληφθούν δηλαδή οι επιχειρήσεις του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, που κατά κανόνα αφορούν εργαζομένους με ευνοϊ-

κότερους όρους αμοιβής. Αναλυτικά, οι επιχειρήσεις που απασχολούν εργαζομένους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και κατέθεσαν τους σχετικούς πίνακες στο υπουργείο, ανέρχονταν στο τέλος του προηγούμενου έτους σε 233.151 από 222.281 που είχαν καταθέσει αντιστοίχως πίνακες το 2015 (αύξηση κατά 10.870 επιχειρήσεις ή 4,89%). Ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολείται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε αυτές ανέρχεται σε 1.702.524, αυξημένος κατά 82.679 νέους εργαζομένους σε σχέση με το 2015 (1.619.845) ή κατά 5,1%. Να ση-

μειωθεί εδώ, ότι η μεγάλη διαφορά που παρατηρείται σε σχέση με τις ροές απασχόλησης που κατέγραψε το σύστημα Εργάνη κατά το 2016 (+136.260 νέες θέσεις εργασίας) είναι γιατί τα στοιχεία των ροών απασχόλησης αποτυπώνουν τις προσλήψεις - αποχωρήσεις και το αρνητικό ή θετικό ισοζύγιο απασχόλησης κατά τη συγκεκριμένη στιγμή και όχι την πραγματική εικόνα της αγοράς. Όπως παραπλανητική είναι και η εικόνα αύξησης κατά 9,34% που παρουσιάζει σύμφωνα με το υπουργείο Εργασίας ο μέσος όρος των μεικτών μηνιαίων αποδοχών. Και αυτό γιατί, το +9,34% αντι-

στοιχεί στην αύξηση της μισθολογικής δαπάνης, με δεδομένη και την αύξηση της απασχόλησης και όχι των μέσων αποδοχών των εργαζομένων. Βάσει των πινάκων, ο μέσος μισθός ανήλθε σε 1.060 ευρώ έναντι 1.019 ευρώ το 2015 και συνεπώς η μέση αύξηση των αποδοχών δεν ξεπερνά το 4%. Μάλιστα, ιδιαίτερη ενδιαφέρον παρουσιάζει το στοιχείο της τεράστιας μισθολογικής απόστασης που χωρίζει τους μισθωτούς. Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ ο μέσος μισθός ανέρχεται σε 1.060 ευρώ, 849.896 εργαζόμενοι, ήτοι σχεδόν οι μισοί, λαμβάνουν μισθούς έως 800 ευρώ μεικτά, που αντιστοιχεί

στον κατώτατο μισθό που ίσχυε το 2012, πριν από τη μείωσή του στα 586 ευρώ με νομοθετική διάταξη. Το 2016, η μερική απασχόληση αυξήθηκε κατά 19.019 άτομα, με αποτέλεσμα, συνολικά, το 22,48% των μισθωτών (382.729 άτομα) να εργάζεται -ή να δηλώνεται πως εργάζεται- με ευέλικτες μορφές απασχόλησης και να λαμβάνει έως 500 ευρώ μεικτά.

Τα στοιχεία δείχνουν επίσης τη σημαντική συγκέντρωση του εργατικού δυναμικού σε πολύ λίγες μεγάλες επιχειρήσεις. Αναλυτικά, το 44% των εργαζομένων, ήτοι 781.745 άτομα, απασχολείται στο 1,6% των επιχειρήσεων (3.790 σε σύνολο 233.151). Το 88,79% των επιχειρήσεων (207.030) έχει από 1 έως 10 εργαζομένους. Το 73,76% ή 171.977 επιχειρήσεις απασχολεί από 1 έως 4 εργαζομένους η κάθε μία και συνολικά το 17,129% του συνόλου των εργαζομένων (303.362 άτομα). Υπάρχουν και 68.560 εργαζόμενοι, οι οποίοι απασχολούνται σε περισσότερες από μία επιχειρήσεις.

Από τις 233.153 επιχειρήσεις που απασχολούν εργαζομένους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, οι 132.459 είναι ατομικές επιχειρήσεις και ακολουθούν 35.673 ομόρρυθμες εταιρείες (Ο.Ε.) και 20.648 ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), ενώ υπάρχουν και 6.225 ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες που αναμένεται να αυξηθούν, λόγω των αλλαγών στη φορολογία και στις εισφορές.

Σύμφωνα με το υπουργείο Εργασίας, τα στοιχεία αποτυπώνουν μια θετική δυναμική για το 2017, για πρώτη φορά μετά την έναρξη της κρίσης.

Φόρους 53,1 δισ. πλήρωσαν το 2016 οι φορολογούμενοι

Φόρους ύψους 53,1 δισ. ευρώ πλήρωσαν το 2016 οι φορολογούμενοι, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

Οι εισπράξεις του 2016 είναι υψηλότερες από τους στόχους που είχε θέσει το οικονομικό επιτελείο, ξεπερνώντας κάθε προσδοκία. Και αυτό καθώς η χρήση καρτών έφερε στην επιφάνεια ή διαφοροτικά στην επίσημη οικονομία χρήματα που μέχρι πρότινος εντάσσονταν στην παραοικονομία.

Ταυτόχρονα, οι πολλαπλοί φόροι που επιβλήθηκαν το προηγούμενο έτος, άνω των 5 δισ. ευρώ, συνετέλεσαν στην αύξηση των εισπράξεων κατά το προηγούμενο έτος.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, τα έσοδα προ επιστροφών φόρων διαμορφώθηκαν στα 53,112 δισ. ευρώ, υπερβαίνοντας κατά 3,60% τον αναθεωρημένο στόχο του προϋπολογισμού των 51,264 δισ. ευρώ.

Οι επιστροφές έφθασαν σχεδόν στον αναθεωρημένο στόχο του προϋπολογισμού, κλείνοντας στα 3,265 δισ. ευρώ έναντι αναθεωρημένου στόχου 3,287 δισ. ευρώ (απόκλιση -0,67%). Να σημειωθεί ότι στο ποσό αυτό δεν περιλαμβάνονται οι επιπλέον επιστροφές ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, ύψους 1,026 δισ. ευρώ, που προέρχονται από έκτακτη χρηματοδότηση και δεν αφαιρούνται από τα έσοδα.

Τα έσοδα, αφαιρουμένων των επιστροφών, διαμορφώθηκαν στα 49,847 δισ. ευρώ, υψηλότερα κατά 3,90% του αναθεωρημένου στόχου των 47,977 δισ. ευρώ.

Πάντως, τα ποσά και οι στόχοι που αναφέρονται τόσο στην ανακοίνωση της Ανεξάρτητης Αρχής όσο και σε αυτά που δημοσιεύθηκαν τις προηγούμενες μέρες απέχουν από τα ποσά που περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού.

Κάτω από τη βάση στην ανταποδοτικότητα φόρων η Ελλάδα

Την τελευταία θέση, την 29η, μεταξύ των ανεπτυγμένων οικονομικών καταλαμβάνει η Ελλάδα στη φετινή έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (World Economic Forum) για τη Δίκαιη Ανάπτυξη, τόσο μάλιστα που παρατηρείται ότι μόνο φέτος, αλλά συνολικά τα τελευταία πέντε χρόνια. Η Ελλάδα μετά βίας περνά τη βάση στους επτά βασικούς πυλώνες που αξιολογούνται στην έκθεση, ενώ σε διάφορους υποπυλώνες λαμβάνει βαθμό κάτω από τη βάση, όπως για παράδειγμα σε ό,τι αφορά την ανταποδοτικότητα των υψηλών φόρων.

Ενδεικτικά είναι όσα αναφέρονται στην έκθεση ειδικά για την Ελλάδα: «Αρκετές αναπτυσσόμενες οικονομίες συγκεντρώνουν υψηλότερη βαθμολογία από την Ελλάδα, γεγονός που κατα-

δεικνύει την επιτακτική ανάγκη να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις, καθώς η χώρα παλεύει να αναδυθεί από τη βαθιά οικονομική κρίση. Στις προτεραιότητες περιλαμβάνονται οι μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα, προκειμένου να βελτιωθούν οι απόφοιτοι και να μειωθεί το κόσμα ανάμεσα σε φοιτητές με διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο. Επιπλέον, περιλαμβάνεται η αντιμετώπιση των υψηλών επιπέδων διαφθοράς και της γραφειοκρατίας, που αναστέλλουν τη δημιουργία επιχειρήσεων και την ανάπτυξη. Τέλος, θα πρέπει να δοθούν κίνητρα στις επιχειρήσεις προκειμένου να δημιουργήσουν καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης και να διευρυνθεί η φορολογική βάση προς όφελος του κρατικού κορβανά».

Μετεξεταστέα σε ποιότητα εκπαίδευσης, υγείας και απασχόλησης.

Η βαθμολογία που λαμβάνει η Ελλάδα σε μια κλίμακα από το 1 έως το 7, όπου το 1 αντιστοιχεί στη χειρότερη επίδοση και το 7 στην καλύτερη, είναι ανά πυλώνα η ακόλουθη:

- Εκπαίδευση και δεξιότητες: η συνολική βαθμολογία είναι 4,85, με την Ελλάδα να λαμβάνει για παράδειγμα βαθμό 5,88 σε ό,τι αφορά την πρόσβαση, αλλά μόλις 3,81 σε ό,τι αφορά την ποιότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων.
- Βασικές υπηρεσίες και υποδομές: η γενική βαθμολογία είναι 4,75 με την ποιότητα των υπο-

δομών να συγκεντρώνει βαθμολογία 4,18 και την ποιότητα του συστήματος υγείας 3,87.

- Διαφθορά και μη ανταγωνιστική αγορά: ο βαθμός της Ελλάδας είναι μόλις 3,53. Η Ελλάδα μάλιστα παίρνει βαθμό 2,83 σε ό,τι αφορά τη μεροληψία των πολιτικών. Εν προκειμένω, όσο πιο κοντά στο 1 βρίσκεται ο βαθμός, τόσο πιο μεροληπτικοί δείχνουν οι πολιτικοί προς εξυπηρέτηση επιχειρηματικών συμφερόντων.
- Χρηματοδότηση των επενδύσεων στην πραγματική οικονομία: ο βαθμός είναι ακριβώς στη βάση, 3,50, λόγω της γνωστής μειωμένης πρόσβασης των επιχειρήσεων σε δανεισμό.

- Ίδιοκτησία ακινήτων και επιχειρηματικότητα: η γενική βαθμολογία είναι μόλις 3,61, λόγω κυρίως των πολλών εμποδίων

στην έναρξη επιχειρήσεων, συνεπεία της γραφειοκρατίας.

- Απασχόληση και αμοιβές: η γενική βαθμολογία είναι 3,66 με πολύ χαμηλές επιδόσεις σε ό,τι αφορά την αποφυγή της διαρροής ταλέντων (2,59), την προστασία των εργαζομένων (2,25), αλλά και τη σύνδεση των αμοιβών με την παραγωγικότητα (3,72).
- Δημοσιονομικοί πόροι: η βαθμολογία είναι εξαιρετικά χαμηλή, μόλις 3,58, καθώς διαπιστώνεται ότι η φορολογία λειτουργεί ως αντισταθμιστική στην εργασία και στις επενδύσεις, ενώ την ίδια ώρα καταγράφεται χαμηλή αποτελεσματικότητα στην παροχή δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών (βαθμός 2,46). Με άλλα λόγια, στην έκθεση καταγράφεται η χαμηλή ανταποδοτικότητα των φόρων.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Η κρίση μείωσε κατά 167 δισ. ευρώ τη συνολική περιουσία των Ελλήνων

Κατά 167 δισ. ευρώ μειώθηκε η περιουσία των Ελλήνων στη διάρκεια της κρίσης. Σύμφωνα με έρευνα της Credit Suisse, η οποία αναδημοσιεύεται στο εβδομαδιαίο οικονομικό δελτίο του ΣΕΒ, σε 856 δισ. ευρώ αποτιμάται η καθαρή, μετά την αφαίρεση των δανείων, περιουσία των Ελλήνων, έναντι 1,023 τρισ. ευρώ το 2009, λίγο πριν από το ξέσπασμα της κρίσης.

Συγκεκριμένα, το 2009 η καθαρή περιουσία ανά ενήλικα είχε αυξηθεί σε 114.000 ευρώ, ενώ στην υπόλοιπη Ευρώπη η καθαρή περιουσία ανά ενήλικα διαμορφωνόταν σε 93 χιλ. ευρώ. Σύμφωνα με τον ΣΕΒ, αυτό που κατατάσσει την Ελλάδα σε διαφορετική κατηγορία από την υπόλοιπη Ευρώπη είναι ο υπερδανεισμός. Ακόμη, αυτό που δεν φαίνεται στα στοιχεία της περιουσιακής κατάστασης των Ελλήνων και δεν προβάλλεται επαρ-

Από 1,023 τρισ. ευρώ το 2009 σε 856 δισ. ευρώ, σύμφωνα με έρευνα της Credit Suisse.

κώς, υποστηρίζει ο ΣΕΒ, είναι τα τεράστια ελλείμματα του ασφαλιστικού συστήματος που θα συνεχίσουν να απορροφούν σημαντικούς πόρους και στο μέλλον, θέτοντας περιορισμούς στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας, εάν δεν αντιμετωπισθούν.

Οι παλαιότερες γενιές στην ουσία δανεισθηκαν όχι μόνο τις αποταμιεύσεις των ξένων, αλλά και τις μελλοντικές αποταμιεύσεις των παιδιών τους. Μπορεί, λοιπόν, στην περίοδο της επίπλαστης ευημερίας να αυξήθηκε σημαντικά η περιουσία των νοικοκυριών,

αλλά ο τρόπος με τον οποίο έγινε αυτό θέτει σήμερα σε δοκιμασία την ικανότητα των νεότερων γενιών να εργάζονται, να αποταμιεύουν και να δημιουργούν οικογένειες στη χώρα μας. «Η αποταμίευση των νοικοκυριών είναι πλέον αρνητική και συνεπώς δεν παράγεται νέος πλούτος και η επιβάρυνση της ακίνητης, ειδικότερα, περιουσίας με φόρο διακράτησης (ΕΝΦΙΑ) από τους υψηλότερους στον κόσμο, έχει εγκλωβίσει μεγάλο μέρος του πληθυσμού σε αδυναμία οικονομικής αξιοποίησης της περιουσίας του σε παραγωγική κατεύθυνση», αναφέρει ο Σύνδεσμος. Τέλος, για το πρωτογενές πλεόνασμα που διαμορφώθηκε σε 4,3 δισ. ευρώ ή 2,5% του ΑΕΠ έναντι στόχου πλεονάσματος 1,1% του ΑΕΠ, παρά το έκτακτο βοήθημα στους συνταξιούχους αλλά και την ταχύτερη αποπληρωμή οφειλών του κράτους, ο ΣΕΒ κάνει λόγο για ση-

«Η αποταμίευση των νοικοκυριών είναι πλέον αρνητική και συνεπώς δεν παράγεται νέος πλούτος και η επιβάρυνση της ακίνητης, ειδικότερα, περιουσίας με υψηλό φόρο διακράτησης (ΕΝΦΙΑ) έχει εγκλωβίσει μεγάλο μέρος του πληθυσμού» τονίζει ο ΣΕΒ.

μαντικό επίτευγμα. «Αποτυπώνει, τονίζει, την αυξημένη αποτελεσματικότητα του φοροεπισπρακτικού μηχανισμού και το οφέλι από τη χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών. Μετά από χρόνια προσπαθειών και τεχνικής βοήθειας

φαίνεται ότι έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς, καθ' ύπερβαση των σχετικά συντηρητικών εκτιμήσεων για την απόδοση των μέτρων που νομοθετήθηκαν το 2016».

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Γρήγορο Internet για 50.000 πρωτοετείς φοιτητές

Δημοσιεύθηκε χθες στο ΦΕΚ η Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) για την επιχορήγηση ευρωζωνικών συνδέσεων στο Διαδίκτυο από πρωτοετείς φοιτητές. Η ΚΥΑ υπογράφεται από τους υπουργούς Ψηφιακής Πολιτικής Νίκο Παππά και Παιδείας Κώστα Γεβργιάνη και στόχος της είναι η μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού και κόσματος και η αύξηση της ευρυζωνικότητας στη χώρα μας. Ειδικότερα η δράση θα ενισχύσει περίπου 50.000 πρωτοετείς φοιτητές προκειμένου να αποκτήσουν ευρυζωνική πρόσβαση μέσω δικτύου είτε σταθερού είτε κινητού σημείου.

Εμφαση δίνεται κυρίως στις συνδέσεις κινητού σημείου, όπου οι δικαιούχοι θα αποκτήσουν μια σύνδεση δεδομένων μέσω δικτύου 3ης ή 4ης γενιάς.

Το κόστος της δράσης θα ανέλθει σε 1,8 εκατ. ευρώ και στόχος είναι σχεδόν κάθε πρωτοετής φοιτητής να λάβει βοήθημα 36 ευρώ μέσα σε ένα έτος, δηλαδή 3 ευρώ ανά μήνα. Το βοήθημα αυτό, μέσω κουπονιού, ο κάθε δικαιούχος θα μπορεί να το εξαργυρώσει αποκλειστικά για τον σκοπό αυτό σε μια επιχείρηση τηλεπικοινωνιών της χώρας. Η δράση θα καλύψει περίπου 50.000 από τις 70.000 πρωτοετών φοιτητές της ακαδημαϊκής περιόδου 2016-17.

Η χρηματοδότηση της δράσης θα γίνει από τα αποθεματικά της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών, ενώ η υλοποίησή της από το Εθνικό Δίκτυο Ερευνας & Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ).

Σύμφωνα με την ΚΥΑ, το οικονομικό αντικείμενο θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι 31/12/2018. Σημειώνεται ότι αντιστοιχεί δράση πριν από μερικά χρόνια, που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΣΠΑ, είχε δώσει σε δεκάδες χιλιάδες πρωτοετείς φοιτητές φθηνές ασύρματες ευρωζωνικές συνδέσεις.

Συγκεκριμένα είχαν δοθεί χιλιάδες συνδέσεις αξίας 4 ευρώ τον μήνα η κάθε μία, με την οποία ο χρήστης είχε το δικαίωμα να κατεβάζει έως 4GB ανά μήνα.

Capital Link

Cyprus Shipping Forum

Thursday, February 9, 2017 - Limassol, Cyprus

Under the Auspices

Republic of Cyprus

Lead Sponsors

Το 1ο ετήσιο Capital Link Cyprus Shipping Forum θα πραγματοποιηθεί στην Λεμεσό την Πέμπτη 9 Φεβρουαρίου 2017 στο **Columbia Plaza** υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων της Κυπριακής Δημοκρατίας και με βασικούς χορηγούς την Κυπριακή Ένωση Πλοιοκτητών και την Deloitte. Η διοργάνωση επίσης υποστηρίζεται από το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας της Κύπρου, το Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο και άλλους φορείς. **Κεντρικοί ομιλητές είναι ο κ. Μάριος Δημητριάδης, Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών & Έργων, ο κ. Martin Stopford, μη Εκτελεστικός Πρόεδρος της Clarkson Research Services Ltd και ο κ. Zhang Ye, Πρόεδρος του Shanghai Shipping Exchange.** Conference Chairman είναι ο κ. Γιώργος Α Τσαβλίρης, Principal του Tsavlis Salvage Group.

Η εκδήλωση έχει ως στόχο όχι μόνο να αναδείξει το σημαντικό ρόλο της Κύπρου ως ναυτιλιακού, ενεργειακού και διαμετακομιστικού κόμβου αλλά επιπλέον και ως επενδυτικού και επιχειρηματικού προορισμού. Το Συνέδριο θα τιμήσουν με τις ομιλίες τους και τη συμμετοχή τους εκπρόσωποι της Κυπριακής Κυβέρνησης, ανώτερα στελέχη από ναυτιλιακές εταιρείες, οικονομολόγοι και συμμετέχοντες από κορυφαίες εταιρείες του κλάδου. Θα συζητηθούν οι πιο πρόσφατες εξελίξεις και οι τάσεις στις μεγάλες ναυτιλιακές, χρηματοπιστωτικές και κεφαλαιακές αγορές, θέματα που σχετίζονται με τις γεωπολιτικές εξελίξεις, καθώς και θέματα σχετικά με την τεχνική και εμπορική διαχείριση του στόλου. Το Συνέδριο θα τονίσει την ανταγωνιστική θέση και τα πλεονεκτήματα της Κύπρου ως ναυτιλιακό κέντρο.

Η Capital Link είναι γνωστή για τη διοργάνωση υψηλής ποιότητας ναυτιλιακών και επενδυτικών συνεδρίων σε σημαντικά οικονομικά κέντρα ανά τον κόσμο, όπως στη Νέα Υόρκη, Λονδίνο, Αθήνα και Σαγκάη και από το 2017 και στην Κύπρο. Η Capital Link διοργανώνει ετησίως 14 συνέδρια επτά εκ των οποίων επικεντρώνονται στο τομέα της Ναυτιλίας. Τα Συνέδρια της Capital Link συγκεντρώνουν την ελίτ της οικονομικής, επενδυτικής, και ναυτιλιακής κοινότητας και παρέχουν ένα μοναδικό συνδυασμό ενημέρωσης, μάρκετινγκ και ευκαιριών δικτύωσης και προσωπικών επαφών. Η Capital Link θα προβάλλει δυναμικά τη Κύπρο και τις δυνατότητες που προσφέρει, μέσω του διεθνούς μηχανισμού προβολής που διαθέτει ενημερώνοντας τη διεθνή επιχειρηματική και ναυτιλιακή κοινότητα ανα το κόσμο. Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι η προβολή αυτή διαρκεί στο χρόνο, πέρα από την ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιείται η κάθε εκδήλωση, η οποία γίνεται σημείο αναφοράς για τους συμμετέχοντες. Η Capital Link επικοινωνεί σε τακτική βάση με ένα εκτεταμένο κοινό φορέων λήψης αποφάσεων όσον αφορά τη χρηματοδότηση, τις επενδύσεις και την ευρύτερη ναυτιλιακή βιομηχανία.

Πάνελ Συζητήσεων

Cyprus as a Maritime, Logistics & Energy Hub, GLOBAL SHIPPING MARKETS (Current Developments & Outlook A review of the global commodity, energy and shipping markets - Sector review, analysis & outlook), **SHIP MANAGEMENT** (Optimizing Technical Fleet Management, Good people pay off - Crewing strategies and staff development, Managing Risks - Cybersecurity, Managing Risks - Foreign Corruption Practices Act, Optimizing Insurance & Reinsurance - Trends & Developments), **GEOPOLITICAL & REGULATORY DEVELOPMENTS AFFECTING SHIPPING** (China, the Global Economy & Shipping, "One Belt - One Road" - The New Silk Road and How it Will Affect Shipping, Geopolitical and regulatory developments affecting shipping), **FORUM SESSION ON FINANCE AND CAPITAL MARKETS** (Access to Capital as a Competitive Advantage - Bank Finance, Capital Markets, Private Equity & Alternative Financing, Restructuring as a Business & Investment Opportunity), **CYPRUS AS A MARITIME, LOGISTICS & ENERGY HUB** (Expertise and Infrastructure in Cyprus - Cyprus as an Operational Hub) & **PUTTING IT ALL TOGETHER: THE SHIPOWNER PERSPECTIVE** (Is There Light at the End of the Tunnel? - The Shipowner Perspective)

Εταιρείες που συμμετέχουν:

ABN AMRO Energy, Commodities & Transportation • Affinity Shipping • Capital Ship Management Corp. • Caribe Tankers • Cadwalader • Clarkson Research Services Ltd. • Clay Maitland • Cobham SATCOM • Columbia Shipmanagement Ltd. • Compagnie de Transport Maritime • Cyprus Sea Lines Shipping • Deloitte • DNB Bank • DNV GL – Region South East Europe & Middle East • Euroseas Ltd. • Evercore Partners • Fourth Insurance Office, Inc. • Granfeld Wealth Management • Hellenic Bank-Inmarsat • InterManager • Intership Navigation Co • International Registries • Marlow Navigation • Marsh Cyprus • Mastermind Shipmanagement Ltd • MSC Shipmanagement Ltd • NAMEPA • Niki Shipping • Norton Rose Fulbright • Norwegian Hull Club • Oceanbulk Containers • Safe Bulkers • Shanghai Shipping Exchange • Singhai Marine Services • Star Bulk SA • Star Bulk Carriers • Stifel • Technomar Shipping Inc • Terra Navis Shipping Ltd • The American Club • The Marshall Islands Registry • Tototheo Group • Transmed Shipping Co. Ltd • Tsavlis Salvage Group • Tufton Oceanic Shipping Management • Zela Shipping Group

TARGET AUDIENCE

Το συνέδριο απευθύνεται σε ένα υψηλού επιπέδου ακροατήριο εφοπλιστών, θεσμικών επενδυτών, αναλυτών, συμβούλων επενδύσεων, επενδυτικών και εμπορικών τραπεζιτών και χρηματιστών, διαχειριστών πλοίων, μεσιτών πλοίων, ναυλωτών, ασφαλιστών, εμπειρογνομόνων Ναυτικής Τεχνολογίας, νηογνομόνων, επενδυτών εμπορικών τραπεζών, αναλυτών, οικονομολόγων, δικηγόρων, οικονομικών συμβούλων και οικονομικών μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Κύριοι Χορηγοί: Cyprus Union of Shipowners • Deloitte **Παγκόσμιοι Χρυσοί Χορηγοί:** Columbia Shipmanagement • DNV-GL • TOTOTHEO Group **Χορηγοί:** The American Club • Cadwalader • Clay Maitland • COBHAM • EVERCORE • Family Insurance Office Inc • Hellenic Bank Public Company Ltd. • INMARSAT • The Marshall Islands Registry **Υποστηρικτές Χορηγοί:** Chrissyss Demetriades & Co LLC • DMS DEPARTMENT OF MERCHANT SHIPPING • MARSH • NIKI • Norwegian Hull Club • Singhai Marine Services **Χορηγός Δείπνου:** Hellenic Bank Public Company Ltd.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

International New York Times

KATHIMERINI

CAPITAL LINK

New York • London • Athens • Oslo • Shanghai • Limassol

Για περισσότερες λεπτομέρειες και για την εγγραφή σας, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα: <http://forums.capitallink.com/shipping/2017cyprus/index.html>
Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε επικοινωνήστε με την κα Όλγα Μπορνόζη, Managing Director στο email obornozi@capitallink.com & την κα Eleni Bej, Director of Event Operations στο email ebelj@capitallink.com ή +1(212)661-7566 στη NY, την κα Ελένη Κουρούμπαλη, Marketing & Media Relations στο email marketing@capitallink.com ή +30 (210) 6109800

Η υπόθεση με τη Monte dei Paschi δεν είναι τόσο μεγάλη για τα δεδομένα της Deutsche Bank, αλλά υπενθυμίζει πως υπάρχουν σκοτεινές πτυχές στη διαπραγμάτευση παραγώνων σε μία από τις ισχυρότερες τράπεζες του κόσμου.

Πώς η Deutsche Bank εξαφάνισε ζημιές 367 εκατ. της Paschi

Επινοήθηκε χρηματιστηριακή συναλλαγή με δύο στοιχήματα για να καλυφθούν οι απώλειες

Πώς μπορείς να κρύψεις ζημιές 367 εκατ. ευρώ; Αφού οι τοποθετήσεις της Deutsche Bank με κεφάλαια της Monte dei Paschi απέβσαν άστοχες, βρήκε στη συνέχεια τρόπο για να διορθώσει λογιστικά την κατάσταση. Στο απόγειο της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, οι περισσότερες από τις ισχυρότερες τράπεζες του κόσμου είχαν λυγίσει κάτω από τις τεράστιες απώλειες της αμερικανικής στεγαστικής πίστης και των ομολόγων δανείων τους.

Μία από τις παλαιότερες τράπεζες του κόσμου και η υπ' αριθμόν 3 μεγαλύτερη της Ιταλίας θα βρισκόταν στο χείλος του γκρεμού, αλλά από διαφορετικά αίτια σε σχέση με τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Η Monte dei Paschi είχε υποστεί απώλειες 367 εκατ. ευρώ ως πελάτης στη μονάδα επτοκιακών παραγώνων της Deutsche Bank. Τότε ο Ιταλός Μίτσελ Φαϊσόλα, επικεφαλής αυτής της μονάδας στην Deutsche Bank, σκέφτηκε να κρύψει τις απώλειες αυτές με μια «μαγική συναλλαγή» που θα εξαφάνιζε στιγμιαία τις απώλειες των 367 εκατ. ευρώ. Διαφορετικά, η Monte dei Paschi θα έπρεπε να τις δημοσιεύσει στους ισολογισμούς της. Οι επιπτώσεις θα ήταν καταστροφικές για την ιταλική τράπεζα, ιδιαίτερα στην

ατυχή συγκυρία της χρηματοπιστωτικής κρίσης όπου κυριαρχούσε πανικός. Ήταν πολύ πιθανό να ακολουθούσε μαζική φυγή καταθέσεων, μια κρατική διάσωση ή κάτι χειρότερο.

Οπότε ο κ. Φαϊσόλα επινοήσε μια χρηματιστηριακή συναλλαγή σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος, η Monte dei Paschi θα προχωρούσε σε ένα κερδοφόρο στοιχήμα με την Deutsche

Προειδοποιήσεις στελεχών της Deutsche Bank αγνοήθηκαν - Κανείς δεν έχει κατηγορηθεί από το... 2008.

Bank. Μετά θα χρησιμοποιούσε αυτά τα κέρδη για να εξαφανίσει τις απώλειες του πελάτη Monte dei Paschi. Οπως, όμως, τονίζουν ο Βέρνον Σίλβερ και η Ελιζα Μαρτινούσι του πρακτορείου Bloomberg, η Deutsche Bank «δεν δίνει χρήματα τζάμπα και οι Ιταλοί θα στοιχημάτιζαν με ζημιές». Στο δεύτερο μέρος αυτής της «θαυματουργής συναλλαγής», οι απώλειες θα επιμεριζόνταν σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα αρκετών ετών. Έτσι

δεν θα εμφανίζονταν μεμιάς οι απώλειες των 367 εκατ. ευρώ.

Αφού συναντήθηκαν τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης κινδύνου των διεθνών αγορών –ένα πάνελ υψηλόβαθμων στελεχών που εξετάζουν τις συναλλαγές με όλες τις νομικές και ρυθμιστικές διαστάσεις– ένας εξ αυτών εξέφρασε σοβαρούς ενδοιασμούς για τη λύση του κ. Φαϊσόλα. Στενός συνεργάτης του Ιταλού και καινοτόμος στα swap επτοκίων, ο 53χρονος Ουίλιαμ Μπρόκομιθ ανέπτυξε σε μήνυμα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους κινδύνους για την αξιοπιστία της Deutsche Bank. Το μήνυμα δεν είχε καμία επίδραση και ο κ. Φαϊσόλα, μετά μια 90λεπτη σύσκεψη, έλαβε το «πράσινο φως» για να καλύψει τις απώλειες της Monte dei Paschi. Σημειωτέον ότι κανένα στέλεχος της Deutsche Bank δεν έχει κατηγορηθεί για παράπτωμα. Ούτε ο κ. Φαϊσόλα ούτε οι δύο τράπεζες προέβρισαν σε καμία δήλωση για το άρθρο.

Μια οκταετία μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση, οι συνθήκες έχουν επιδεινωθεί για την Deutsche Bank. Η Deutsche Bank είναι ο ισχυρότερος παίκτης στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η υπόθεση της Monte dei Paschi εντείνει τις ανησυχίες για την κατάσταση των ισολογι-

σμών της, όταν η διοίκηση έχει ήδη πληρώσει πρόστιμα-μαμούθ για μια σειρά σκανδάλων, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η κεφαλαιακή ισχύς της. Και εάν υπάρχουν αμφιβολίες για τις κινήσεις της γερμανικής τράπεζας, οι επενδυτές μπορεί να διαστρέψουν να διοχετεύσουν νέα κεφάλαια για την ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας. Μόλις αυτόν τον μήνα, η τράπεζα συμφώνησε να πληρώσει πρόστιμο 7,2 δισ. δολαρίων, αφού αποδέχτηκε πως παραπλάνησε επενδυτές με την πώληση ομολογιακών δανειών. Έχει καταβάλει ακόμη 9 δισ. δολάρια σε πρόστιμα υποθέσεων από την παροχή υπηρεσιών για φοροδιαφυγή έως την παραβίαση κυρώσεων των ΗΠΑ εναντίον της Συρίας, του Ιράν και άλλων χωρών. Εάν, δε, η Γερμανίδα καγκελάριος Άγκελα Μέρκελ σπεύσει να σπρώξει την Deutsche Bank, θα πλήξει τη δημοτικότητα της ύστερα από τη σκληρή στάση που έχει τηρήσει απέναντι σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης για ανάλογες πρωτοβουλίες. Η υπόθεση με τη Monte dei Paschi δεν είναι τόσο μεγάλη για τα δεδομένα της Deutsche Bank, αλλά υπενθυμίζει, τέλος, πως υπάρχουν σκοτεινές πτυχές στη διαπραγμάτευση παραγώνων μιας από τις ισχυρότερες τράπεζες του κόσμου.

Για τους κινδύνους του προστατευτισμού προειδοποιεί το ΔΝΤ

Στους κινδύνους του προστατευτισμού, της οικονομικής εσωστρέφειας και μια υπαναχώρηση του χρηματοπιστωτικού κλάδου από την παροχή ρευστότητας στην πραγματική οικονομία εστιάζει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), εν όψει της σημερινής έναρξης του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ του Νταβός. Εκτός, όμως, των αμιγώς οικονομικών ζητημάτων, οι συμμετέχοντες στο Φόρουμ προβληματίζονται για τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών και ενδεχόμενων χρηματοπιστωτικών ανατροπών, όπως θα ήταν η διάλυση του ευρώ. Μεγάλη πηγή ανησυχίας είναι τα όπλα μαζικής καταστροφής, καταλαμβάνοντας υψηλή θέση στη λίστα των προβληματισμών τους για πρώτη φορά. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο από το Φόρουμ, η ενίσχυση του οικονομικού εθνικισμού και η φθορά στο πνεύμα συνεργασίας μεταξύ κρατών, είναι πιθανοί κίνδυνοι, επίσης, που δεν κατείχαν υψηλή θέση στο παρελθόν. Οι συμμετέχοντες, ωστόσο, δεν φοβούνται για το ξέσπασμα μιας χρηματοοικονομικής κρίσης, ένας φόβος που πρωταγωνιστούσε στις αντίστοιχες έρευνες από το 2007 μέχρι το 2014.

Προς το παρόν, αναφέρει το ΔΝΤ, οι ΗΠΑ προσεγγίζουν την πλήρη απασχόληση μετά τις αδύναμες επιδόσεις του α' εξαμήνου του 2016, αντανακλώντας μια αισιοδοξία αλλά και μια επιφυλακτικότητα που τρουν παράγοντες της παγκόσμιας οικονομίας. Αφήνοντας λίγο έως πολύ αμετάβλητες τις εκτιμήσεις για ανάπτυξη για το 2017-18, το ΔΝΤ επισημαίνει πως με μια προσεκτικότερη ματιά αναγνωρίζει κανείς διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις οικονομίες του ανεπτυγμένου και του αναπτυσσόμενου κόσμου. Οι ΗΠΑ είναι ισχυρότερες, η Βρετανία άντεξε τους κραδασμούς μετά το δημοψήφισμα για το Brexit και οι οικονομικές επιδόσεις στην Κίνα είναι ισχυρότερες απ' ό,τι αναμενόταν χάριν των μέτρων στήριξης από το Πεκίνο. Από την άλλη πλευρά, η ανάπτυξη παραμένει υποτονική σε αρκετές οικονομίες του ανεπτυγμένου κόσμου, ιδιαίτερα στην Ευρωζώνη. Αδύναμη είναι, επίσης, η οικονομική δραστηριότητα σε ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής. Ειδικότερα, η Αργεντινή και η Βραζιλία, δύο ισχυρές οικονομικές δυνάμεις στη Λατινική Αμερική, βρίσκονται σε ύφεση.

Ανάλογη είναι η κατάσταση της Τουρκίας. Το ΔΝΤ θεωρεί, όμως, πως ο ρυθμός ανάπτυξης στην παγκόσμια οικονομία θα κινηθεί στο 3,1% καθ' όλη τη διάρκεια του 2016, αφήνοντας αμετάβλητες τις προβλέψεις του Οκτωβρίου. Επιτάχυνση στο 3,4% με 3,6% αναμένεται να σημειωθεί την περίοδο του 2017-18, με τον ρυθμό ανάπτυξης στον ανεπτυγμένο κόσμο να διαμορφώνεται στο 1,9% το 2017 και στο 2% το 2018. Στον αναπτυσσόμενο κόσμο, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να ενισχυθεί κατά 4,1% το 2016 και 4,5% το 2017.

Η Βρετανία άντεξε τους κραδασμούς μετά το δημοψήφισμα για το Brexit, εκτιμά το ΔΝΤ.

Σε Νορβηγία και Ελβετία οι μικρότεροι οικονομικοί κίνδυνοι

Η Νορβηγία και η Ελβετία εμφανίζονται ως οι χώρες με τους λιγότερους οικονομικούς κινδύνους για τους επενδυτές βάσει του δείκτη επικινδυνότητας του Bloomberg (Bloomberg Country Risk Score), ο οποίος καταρτίζεται με τη στάθμιση 29 επιμέρους μεταβλητών,

Στις πιο επικίνδυνες χώρες η Βενεζουέλα και η Τανζανία, ενώ η Ελλάδα βρίσκεται στη μέση της κατάταξης, με την ανεργία και τα δημοσιονομικά να θεωρούνται οι μείζονες κίνδυνοι.

Όσο περισσότερες μονάδες συγκεντρώνει μία χώρα, τόσο λιγότερους κινδύνους ενέχει η επενδυτική δραστηριότητα σε αυτήν. Στην περίπτωση της Νορβηγίας ο δείκτης διαμορφώνεται στις 96,5 μονάδες και στην περίπτωση της Ελβετίας φθάνει τις 95,8 μονάδες.

οποία έχει ως αδύνατο σημείο τη συναλλαγματική ισοτιμία της λίρας.

Ειδικότερα, ο δείκτης επικινδυνότητας του Bloomberg υπολογίζεται σε μηνιαία βάση από 0 μέχρι

100 μονάδες. Όσο περισσότερες μονάδες συγκεντρώνει μία χώρα, τόσο λιγότερους κινδύνους ενέχει η επενδυτική δραστηριότητα σε αυτήν. Λόγω χάριν, στην περίπτωση της Νορβηγίας ο δείκτης

διαμορφώνεται στις 96,5 μονάδες και στην περίπτωση της Ελβετίας φθάνει τις 95,8 μονάδες. Για την Ελλάδα ο δείκτης είναι της τάξεως των 41 μονάδων, ενώ στην Τουρκία διαμορφώνεται στις 39,4 μονάδες

και στη Βενεζουέλα και στην Τανζανία στις 3,1 και 3,6 μονάδες αντίστοιχες. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κίνα βρίσκονται σε υψηλές θέσεις με τον συνολικό δείκτη στις 73,2 και 64,2 μονάδες αντίστοιχα.

Επιπλέον, ένας ακόμα παράγοντας ο οποίος συνεκτιμάται είναι τα συνολικά συναλλαγματικά αποθέματα, εξαιρουμένου του χρυσού. Υπολογίζονται ως ποσοστό επί του εκάστοτε ΑΕΠ και θεωρείται πως λειτουργούν ως «μαξιλάρι» σε περιπτώσεις οικονομικών σοκ, όπως είναι μία υποτίμηση του εθνικού νομίσματος ή το φαινόμενο του υπερπληθωρισμού.

Τέτοια περιστατικά μπορούν να προκληθούν από εξωτερικά ή εσωτερικά γεγονότα. Στην περίπτωση της Νορβηγίας τα συναλλαγματικά διαθέσιμα είναι της τάξεως του 14% του ΑΕΠ και της Ελβετίας στο 84,3% του ΑΕΠ. Στην Ελλάδα τα συναλλαγματικά διαθέσιμα φθάνουν στο 1,1% του ΑΕΠ, στη Βενεζουέλα το 2,2%, στην Τανζανία το 3,6%, ενώ στις ΗΠΑ το 0,5% και στην Κίνα το 17,4% του ΑΕΠ. Ο δείκτης της ανεργίας, επιπλέον, τον οποίο συνεκτιμά ο Bloomberg Country Risk Score, προέρχεται από τις εκτιμήσεις του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας για το 2017 και θεωρείται σημαντικό στοιχείο για την κατάσταση της συνολικής υγι-

ας της οικονομίας. Ειδικότερα, όταν παρατηρούνται υψηλά επίπεδα μακροχρόνιας ανεργίας, η αγοραστική δύναμη περιορίζεται για τους καταναλωτές, υπάρχουν πιθανότητες κοινωνικών ταραχών, ενώ και τα φορολογικά έσοδα της κυβέρνησης ελαττώνονται. Στη Νορβηγία και στην Ελβετία η ανεργία διαμορφώνεται στο 5,1% και 4,6% και στην Ελλάδα και στη Βενεζουέλα στο 23% και 6,6% αντίστοιχα. Η Ισπανία με δείκτη ανεργίας 18,3% έχει χαμηλό ρίσκο για τους επενδυτές, με μία συνολική κατάταξη στις 74,3 μονάδες. Μία μεταβλητή που εξετάζεται επίσης στον δείκτη επικινδυνότητας του Bloomberg έχει να κάνει με τον πληθωρισμό, ο οποίος όταν «τρέχει» πολύ γρήγορα, δημιουργεί σύγχυση και κλίμα αβεβαιότητας για τους επενδυτές, εφόσον δεν μπορούν να εκτιμήσουν το μελλοντικό κόστος και τα κέρδη.

Η Τουρκία έχει πληθωρισμό 8,1% και η Βενεζουέλα 403%. Τέλος, στον Bloomberg Country Risk Score συνηγορείται για το εμετάβλητο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, το οποίο θεωρείται και ο σοβαρότερος κίνδυνος στην περίπτωση της Τουρκίας, με δείκτη στο 17,8% έναντι 9,3% στις ΗΠΑ και 6,3% στην Κίνα.

Σε ΧΥΤΑ το 80% των αστικών απορριμμάτων

Η Ελλάδα ουραγός στη λίστα, τη στιγμή που οκτώ χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχεδόν μπδένισαν την ταφή σκουπιδιών

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Τη στιγμή που οκτώ ευρωπαϊκές χώρες ουσιαστικά μπδένισαν την ταφή απορριμμάτων, η Ελλάδα εξακολουθεί να στέλνει σε ΧΥΤΑ το 80% των αστικών απορριμμάτων της. Το ποσοστό της ανακύκλωσης στην Ελλάδα διπλασιάστηκε την τελευταία δεκαετία, ωστόσο παραμένει εξαιρετικά χαμηλό, χαρίζοντάς μας μια από τις πλησιέστερες θέσεις... στον πάτο της σχετικής ευρωπαϊκής λίστας.

Πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (European Environmental Agency) αποτυπώνει τις εξελίξεις στη διαχείριση των απορριμμάτων στη Γηραιά Ήπειρο.

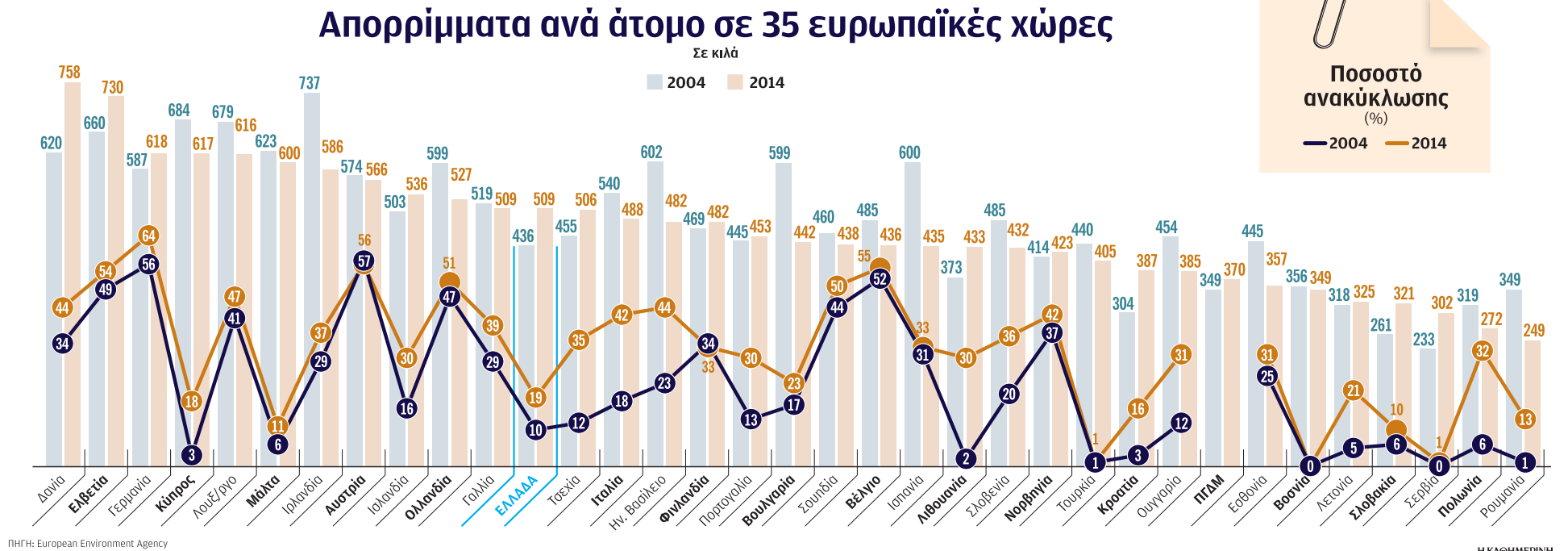
Παρότι μέσα σε μία δεκαετία (2004-2014) η εικόνα έχει βελτιωθεί αισθητά, οι διαφορές ανάμεσα στις χώρες εξακολουθούν να είναι σημαντικές, με τις βορειοευρωπαϊκές και σκανδιναβικές χώρες να πρωτοπορούν στη διαχείριση των απορριμμάτων και τις βαλκανικές χώρες να βρίσκονται στο άλλο άκρο (κάποιες έχοντας διανύσει μεγάλη απόσταση).

Ας δούμε ορισμένα από τα πιο ενδιαφέροντα στοιχεία της έκθεσης:

- Το ποσοστό των απορριμμάτων που θάβονται στις 32 χώρες που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος έπεσε από 49% το 2004 σε 34% το 2014. Στις 27 από τις 32 χώρες το ποσοστό αυτό μειώθηκε, ενώ σε πέντε χώρες αυξήθηκε ή παρέμεινε σταθερό.

- Τη μεγαλύτερη μείωση από το 2004 έως το 2014 πέτυχαν οι Εσθονία (-57%), Φινλανδία (-41%), Σλοβενία (-41%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (-41%).

- Εξι χώρες (Κύπρος, Κροατία, Ελλάδα, Λετονία, Μάλτα και Τουρκία)

ΠΗΓΗ: European Environment Agency

εξακολουθούν να θάβουν περισσότερο από τα 3/4 των απορριμμάτων που παράγουν.

- Η παραγωγή απορριμμάτων στις 32 χώρες μειώθηκε κατά 3% την τελευταία δεκαετία, ενώ η μέση ετήσια παραγωγή απορριμμάτων κατά άτομο κατά 7%. Η τάση αυτή όμως δεν είναι ενιαία στην Ευρώπη: σε 6 χώρες η μέση παραγωγή απορριμμάτων ανά άτομο αυξήθηκε, ενώ σε 19 μειώθηκε.

- Η Δανία έχει τη μεγαλύτερη παραγωγή αστικών απορριμμάτων στην Ευρώπη, με 758 κιλά/ άτομο/ έτος. Ακολουθεί η Ελβετία με 730 κιλά, η Γερμανία με 618 κιλά και η Κύπρος με 617 κιλά (από 684 κιλά το 2004). Στην τελευταία θέση βρίσκεται η Ρουμανία με 249 κιλά/ άτομο/ έτος, η Πολωνία με 272 κιλά και η Σερβία με 302 κιλά. Η Ελλάδα

βρίσκεται στη 12η θέση, με 509 κιλά/ άτομο/ έτος το 2014, από 436 κιλά το 2004. Η διαφορά αντικατοπτρίζει βέβαια τη διαφορά στο βιοτικό επίπεδο ανάμεσα στις χώρες, ενώ η παρουσία της Κύπρου και της Μάλτας σε υψηλές θέσεις στη λίστα αποδίδεται στην έκθεση στον τουρισμό.

- Η ανακύκλωση είναι μια ευρωπαϊκή «ιστορία επιτυχίας». Οι χώρες που εξετάζονται στην έκθεση ανακύκλωσαν κατά μέσο όρο το 33% των απορριμμάτων τους το 2014 (στα ποσοστά συμπεριλαμβάνεται και η κομποστοποίηση), έναντι 23% το 2004. Στην Ε.Ε. των 27 χωρών, ο μέσος όρος αυξήθηκε από 31% το 2004 σε 44% το 2014.

- Το υψηλότερο ποσοστό ανακύκλωσης στην Ευρώπη πέτυχε

Τη μεγαλύτερη μείωση πέτυχαν οι Εσθονία, Φινλανδία, Σλοβενία και Ην. Βασίλειο - Πάνω από τα 3/4 θάβουν Κύπρος, Κροατία, Ελλάδα, Λετονία, Μάλτα, Τουρκία.

(ποιος άλλος;) η Γερμανία, με 64%. Ακολουθεί η Αυστρία (56%), το Βέλγιο (55%), η Ελβετία (54%), η Ολλανδία (51%) και η Σουηδία (50%).

- Τελευταίες στη λίστα των χωρών που συμπεριλαμβάνει η έκθεση είναι η Βοσνία, η Τουρκία και η

Σερβία, με ανακύκλωση 1%. Ακολουθούν η Σλοβακία (10%), η Μάλτα (11%), η Ρουμανία (13%), η Κροατία (16%), η Κύπρος (18%) και η Ελλάδα (19%). Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον: από τις χώρες της Ε.Ε. η Ελλάδα είναι το μόνο «παλιό» μέλος στις τελευταίες θέσεις της λίστας. Ενώ πολλά «νέα» μέλη βρίσκονται σχετικά υψηλά στη λίστα: η Σλοβενία με 36%, η Τσεχία με 35%.

- Η μεγαλύτερη αύξηση στην ανακύκλωση από το 2004 έως το 2014 καταγράφεται σε Λιθουανία (από 2% στο 30%), Πολωνία (από 6% στο 32%), Ιταλία (από 18% στο 42%), στο Ηνωμένο Βασίλειο (από 23% στο 44%) και στην Τσεχία (από 12% στο 35%).

- Σε δύο χώρες το ποσοστό της ανακύκλωσης μειώθηκε: στην Αυσ-

στρία (από 57% σε 56%) και στη Φινλανδία (από 34% στο 33%). Σε επτά χώρες παρέμεινε σταθερό.

Οι στόχοι

Σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, κάθε χώρα της Ε.Ε. πρέπει έως το 2020 να ανακυκλώνει το 50% των απορριμμάτων της. Πέρυσι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε νέους, πιο φιλόδοξους στόχους για τα αστικά απορρίμματα: μέχρι το 2030 να ανακυκλώνεται το 65% και να θάβεται έως το 10% των απορριμμάτων κάθε χώρας.

Οι προτάσεις αυτές είναι κομμάτι της πρότασης της Επιτροπής για το «πακέτο» της κυκλικής οικονομίας, που στοχεύει στη διατήρηση των πρώτων υλών και των προϊόντων μέσα στην οικονομία για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο διάστημα.

'Όσα δεν ξέρεις

Καθημερινή σειρά

Μια δυνατή φίλια και ένα επτασφράγιστο μυστικό από το παρελθόν έρχονται να ανατρέψουν τις ζωές δύο οικογενειών, που η μοίρα ένωσε κάποτε με πολλή αγάπη. Άνθρωποι δικάζονται, αμφισβητούν, δοκιμάζονται με ένα μόνο σκοπό... την αλήθεια.

Πρωταγωνιστούν: **Ανδρέας Βουγιούκας, Πάννης Βούρος, Κατερίνα Διδασκάλου, Νίκος Πουρσανίδης, Πάννης Καρατζογιάννης, Δημήτρης Ξύστρας, Πάνα Λευκάτη, Πίτσα Αντωνιάδου, Αντώνης Ραμπαούνης και άλλοι.**

Σκηνοθεσία: **Πάννης Καλογερόπουλος**
 Β' σκηνοθέτης: **Αλέξανδρος Λεονταρίτης**

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9.05μ.μ.

www.riknews.com.cy

καμώματα τζι αρώματα

Δεύτερος κύκλος

Πρωταγωνιστούν:
 Κώστας Βήκας, Χρυσάνθος Χρυσάνθου, Πόπη Αβραάμ, Σοφία Καλλή, Ελεάνα Παπαδοπούλου, Χάρης Πίσας, Σπύρος Γεωργίου, Ζωή Κυπριανού, Άντρη Κυριαζή, Πόλα Κλείτου, Πέννη Φοινίκη, Μαρία Παπακώστα, Μαρία Πογιατζή, Αντρέας Νικολαΐδης, Άλκης Χρίστου, Τζούλη Γρηγορίου.

Σενάριο: **Μάρω Κουσιόππα, Αγγέλα Σπανούδη, Αντρέας Νικολαΐδης**
 Παραγωγή-επιμέλεια κειμένων: **Λουκία Αρσέπη**
 Σκηνοθεσία: **Νίκος Θεοφάνους, Ζωή Σοφού**

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7.20μ.μ.

www.riknews.com.cy

Ρεκόρ επενδύσεων στην αγορά ακινήτων στη Σκανδιναβία

Σε νέο ιστορικά υψηλό επίπεδο βρέθηκε η επενδυτική δραστηριότητα στην αγορά ακινήτων των σκανδιναβικών χωρών κατά τη διάρκεια του 2016, καθώς όλο και περισσότεροι ξένοι επενδυτές στράφηκαν εκεί μετά το αποτέλεσμα του βρετανικού δημοψηφίσματος. Σύμφωνα με σχετικά στοιχεία της εταιρείας

Η μεγαλύτερη δυναμική καταγράφεται στη Σουηδία, όπου εισέρρευσαν κεφάλαια 22,2 δισ.

επενδύσεων σε ακίνητα Pangea Property Partners, ο όγκος των συναλλαγών στις εν λόγω χώρες εκτιμάται ότι ξεπέρασε τα 43 δισ. ευρώ, ποσό που συνιστά αύξηση της τάξεως του 8% έναντι του 2015, οπότε επίσης είχε καταγραφεί ρεκόρ συναλλαγών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Pangea, το μερίδιο των σκανδιναβικών χωρών ως ποσοστό επί του συνόλου των επενδύσεων που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στην ευρωπαϊκή αγορά ακινήτων εκτιμάται ότι προσεγγίζει το 20%. Τη μεγαλύτερη δυναμική καταγράφει η αγορά ακινήτων της Σουηδίας, όπου το 2016 εισέρρευσαν κεφάλαια 22,2 δισ. ευρώ για την απόκτηση ακινήτων, μια αύξηση κατά 42% σε σχέση με το 2015.

Πρόκειται για το υψηλότερο ποσό που καταγράφει η αγορά ακινήτων της χώρας από το 2007. Σημαντική ανάπτυξη σημείωσαν επίσης οι αγορές ακινήτων της Φινλανδίας και της Δανίας, ενώ χαμηλότερη ήταν η πώση της αγοράς της Νορβηγίας, η οποία πάντως παραμένει η δεύτερη μεγαλύτερη στη Σκανδιναβία. Ο κλάδος της κατοικίας παραμένει ο δημοφιλέστερος για τους επενδυτές, καθώς το 29% των συναλλαγών αφορούν οικιστικά ακίνητα.

Απληροίστες για το μέσο νοικοκυριό οι τιμές σπιτιών στις μεγαλουπόλεις

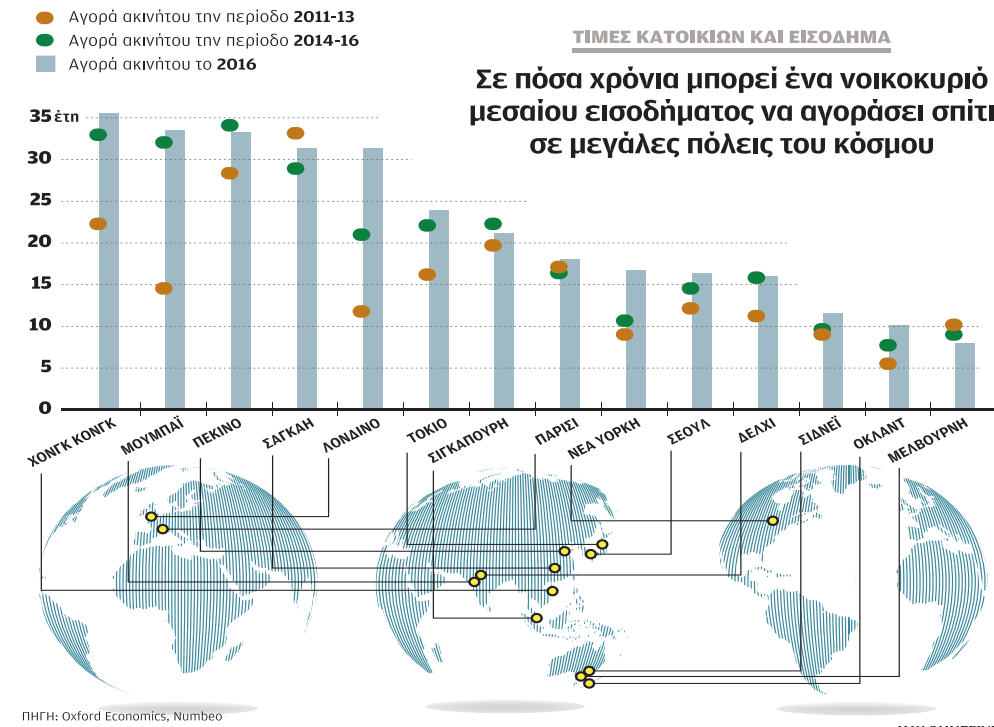
Οι κάτοικοι αποφεύγουν τις αγορές και καταφεύγουν αναγκαστικά στο ενοίκιο

Στο Χονγκ Κονγκ, στη Βομβάη, στο Πεκίνο και στη Σαγκάη η αγορά μιας κατοικίας είναι ακριβότερη σε σύγκριση με το μέσο εισόδημα των κατοίκων ανάμεσα σε όλες τις μεγαλουπόλεις του κόσμου. Και παρά τη φήμη που έχουν το Λονδίνο και η Νέα Υόρκη, στις δύο αυτές μητροπόλεις της Δύσης αναλογικά η τιμή ενός σπιτιού είναι πιο προσιτή σε σχέση με το μέσο εισόδημα από όσο είναι στις τέσσερις αυτές μεγαλουπόλεις

Στο Λονδίνο, ένα νοικοκυριό μεσαίου εισοδήματος χρειάζεται τουλάχιστον 30 χρόνια για να αγοράσει ένα άνετο σπίτι.

της Ασίας. Στις τέσσερις αυτές πόλεις ένα νοικοκυριό μέσου εισοδήματος χρειάζεται περισσότερο από 30 χρόνια για να αγοράσει ένα διαμέρισμα 90 τ.μ. Το συμπέρασμα προκύπτει από σχετική έρευνα της συμβουλευτικής Oxford Economics, που μελέτησε την αναλογία ανάμεσα στις τιμές των κατοικιών και στο μέσο εισόδημα των νοικοκυριών.

Όσον αφορά το Λονδίνο, βρίσκεται μόλις στην πέμπτη θέση στη σχετική κατάταξη, αν και οι τιμές των κατοικιών εκτινάχθηκαν στη διάρκεια του περασμένου έτους: ένα νοικοκυριό μεσαίου εισοδήματος χρειάζεται

και πάλι τουλάχιστον 30 χρόνια για να αγοράσει ένα άνετο σπίτι. Την αμέσως προηγούμενη διετία, αντιθέτως, χρειαζόταν κατά μέσον όρο 10 χρόνια λιγότερο και ακόμη λιγότερα χρόνια, περίπου 12 με 13, τη διετία από το 2011 έως το 2013. Σε ό,τι αφορά την πόλη των πόλεων, τη Νέα Υόρκη, καταλαμβάνει παραδόξως μόλις την ένατη θέση στην κατάταξη της Oxford Economics, που υπολόγισε πως με τα δεδομένα του περασμένου έτους ένα νοικοκυριό μεσαίου εισοδήματος δεν χρειάζεται περισσότερο από 17 με 18 χρόνια για την αγορά ενός άνετου διαμερίσματος.

Σε ό,τι αφορά τις τέσσερις αυτές ακριβότερες πόλεις της Ασίας, η Oxford Economics διαπίστωσε πως οι κατοικίες δεν αποδίδουν παρά «εξαιρετικά χαμηλά» κέρδη στους ιδιοκτήτες τους. Σε αντίθεση με τη Νέα Υόρκη, το Σίδνεϊ, το Τόκιο και τη Σεούλ, το 2016 τα κέρδη από τα ενοίκια σε Χονγκ Κονγκ, Μουμπάι, Πεκίνο και Σαγκάη ήταν χαμηλότερα από τις αποδόσεις των δεκαετιών ομολόγων. Έτσι, δύο οικονομολόγοι της Oxford Economics προβλέπουν πως τα επόμενα χρόνια θα υποχωρήσουν σημαντικά οι τιμές των κατοικιών σε όλη την Ασία και ενδεχομένως σε ορισμένες

χώρες η πτώση των τιμών να είναι θεαματική. Και αυτό γιατί εκτιμάται πως οι τοπικές αρχές θα προσπαθήσουν να αποθερμάνουν τις αγορές ακινήτων ενώ παράλληλα θα αυξηθεί η προσφορά κατοικιών.

Αναμένεται, όμως, από τους οικονομολόγους της Oxford Economics πως οι μεταβολές στα επίπεδα των επιτοκίων στις ΗΠΑ θα συμπιέσουν προς τα κάτω τις τιμές των κατοικιών. Το χαμηλό κόστος του δανεισμού που χαρακτήρισε τα τελευταία χρόνια τις μεγάλες οικονομίες ήταν ανάμεσα στους παράγοντες που οδήγησαν τις τιμές των κατοικιών στα ύψη

σε όλον τον κόσμο. Η στροφή της αμερικανικής Federal Reserve σε μια πιο περιοριστική νομισματική πολιτική αναμένεται να οδηγήσει σε επιστροφή των κεφαλαίων στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου και αναπόφευκτη συνέπεια θα είναι να συμπιεστούν οι τιμές των ακινήτων στην Ασία. Σημειώτέον ότι σε ορισμένες από τις πόλεις που η Oxford Economics έχει κατατάξει στην πρώτη τετράδα των ακριβότερων για την αγορά κατοικιών, το κόστος ζωής δεν είναι αναλόγως υψηλό. Το Μουμπάι, για παράδειγμα, αναφέρεται στις 10 φθηνότερες πόλεις του κόσμου στον κατάλογο που συνέταξε για το 2016 η Intelligence Unit του Economist καθώς οι χαμηλές τιμές του πετρελαίου έχουν συμπύκνει γενικότερα το κόστος ζωής.

Μακροπρόθεσμα η ευημερία και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου σε πολλές χώρες της Ασίας καθώς και η αύξηση του πληθυσμού τους εκτιμάται, πάντως, πως θα οδηγήσουν σε σημαντική αύξηση της ζήτησης σε πολλές ασιατικές μεγαλουπόλεις. Στην περίπτωση αυτή θα υπάρξει εκ νέου άνοδος των τιμών και ιδιαιτέρως στις λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομίες, στις οποίες αναμένεται να σημειωθεί μεγαλύτερη ανάπτυξη. Σε αυτές εκτιμάται πως θα ενταθεί η ζήτηση, διατηρώντας τις τιμές σε υψηλά επίπεδα. Η πρόβλεψη δεν αφορά πόλεις όπως το Τόκιο και η Σεούλ, ο πληθυσμός των οποίων αναμένεται να συρρικνωθεί μέσα στην επόμενη δεκαετία.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Ποια υπόγεια, ... ποια θέα;

Όταν μάλιστα μας κατέβηκαν οι τροϊκανοί τότε για να μας σώσουν, τους έκανε εντύπωση το μέγεθος των σπιτιών μας, που φυσικά δεν τους έκανε πλέον και τόσο εντύπωση γιατί χρεοκοπήσαμε...! Εμείς, φυσικά, τους διαλοουστειλάμε επειδή δεν μπορούσαν να καταλάβουν τις πραγματικές μας ανάγκες...

Πιο κάτω σας παραθέτω μια λίστα με τους μέσους όρους εμβαδών (ΜΟΕ) κατοικιών σε 15 χώρες ανά τον κόσμο, μαζί με την αναλογία εμβαδού ανά κεφαλήν (ΕΚΚ) της αντίστοιχης χώρας (πηγή Παγκόσμια Τράπεζα).

Χονγκ Κονγκ	ΜΟΕ 45μ ² , ΕΚΚ 15μ ²
Ρωσία	ΜΟΕ 57μ ² , ΕΚΚ 22μ ²
Κίνα	ΜΟΕ 60μ ² , ΕΚΚ 20μ ²
Ην. Βασίλειο	ΜΟΕ 76μ ² , ΕΚΚ 33μ ²
Ιταλία	ΜΟΕ 81μ ² , ΕΚΚ 31μ ²
Σουηδία	ΜΟΕ 83μ ² , ΕΚΚ 40μ ²
Ιαπωνία	ΜΟΕ 95μ ² , ΕΚΚ 35μ ²
Ισπανία	ΜΟΕ 97μ ² , ΕΚΚ 35μ ²
Γερμανία	ΜΟΕ 109μ ² , ΕΚΚ 55μ ²
Γαλλία	ΜΟΕ 112μ ² , ΕΚΚ 43μ ²
Ελλάδα	ΜΟΕ 126μ ² , ΕΚΚ 45μ ²
Δανία	ΜΟΕ 137μ ² , ΕΚΚ 65μ ²

Καναδάς ΜΟΕ 181μ², ΕΚΚ 72μ²
ΗΠΑ ΜΟΕ 201μ², ΕΚΚ 77μ²
Αυστραλία ΜΟΕ 214μ², ΕΚΚ 89μ²

Αλήθεια πού στέκει η Κύπρος; Πόσος είναι ο μέσος όρος του εμβαδού των κατοικιών μας και πόσο εμβαδόν αναλογεί στον καθένα από εμάς σαν άτομο; Δεν υπάρχουν στατιστικοί δείκτες για τη χώρα μας που να μετρούν ακριβώς αυτό, αλλά αν δούμε υπολογισμούς για μέσα εμβαδά νέων κατοικιών για 20 χρόνια, τότε το μέσο εμβαδόν ξεπερνά τα 180μ² και με βάση τα αρχαία πληθυσμού που έχουμε στη διάθεσή μας, μπορεί να εξαχθεί ένα συμπέρασμα πως στον μέσο Κύπριο αναλογούν περίπου 60μ². Δηλαδή, ο μέσος Κύπριος κτίζει σπίτια που ανταγωνίζονται τους Καναδούς, τους Αμερικάνους και τους Αυστραλούς. Άρα στην παγκόσμια πεντάδα η Κύπρος!

Φυσικά, δεν ξενίζει το γεγονός μιας και όλοι μας μεγαλώνουμε βλέποντας έργα και σειρές στην τηλεόραση που είναι παραγωγές από χώρες όπως η Αμερική, η Αυστραλία και ο Καναδάς, ενώ ακόμα και οι αγγλικές

σειρές (βλέπε «Downton Abbey») προβάλλουν κάστρα! Και επειδή μια δόση την έχουμε να αντιγράφουμε το high-lifestyle, να λοιπόν!

Ωραία κτίζουμε μεγάλα σπίτια. Τα χρειαζόμαστε όμως τόσο μεγάλα; Προφανώς και πιστεύουμε πως τα χρειαζόμαστε. Μάλιστα πιστεύουμε πως δεν μας «χωρούν οι τόποι», όπως λέμε συχνά-πυκνά. Ε, πώς να μας χωρέσουν; Με ένα-δύο ερμάρια για τσάντες, αλλά τόσο για παπούτσια και πολλαπλάσια αυτών για ρούχα, μόνο η γυναικεία παρουσία σε ένα σπίτι αυξάνει τις απαιτήσεις σε εμβαδόν κατά 25% με το καλημέρα! Αν συνοπολογιστεί και η διαχρονική φύλαξη αυτών των αντικειμένων επειδή δεν τα δίνουν παρακάτω, άσχετα αν τα χρησιμοποιούν μόνο 1-2 φορές στη ζωή τους, τότε είναι θέμα χρόνου η ανάγκη για επέκταση της κατοικίας!

Μία από τις πιο βεβαιωμένες και λιγότερο μελετημένες αποφάσεις ενός ζευγαριού όταν φθάσει η ώρα να σχεδιάσει το σπίτι του, είναι η δημιουργία ή όχι ενός υπογείου. Ούτε

Μια λαϊκή ρήση λέει πως ο Κύπριος τρώει σαν να είναι πως θα πεθάνει αύριο και κτίζει σπίτια σαν να είναι πως θα ζήσει για πάντα.

ένα ακραία μεγάλο υπόγειο μπορεί να εξυπηρετήσει σωστά, όπως και η ολοκληρωτική απουσία του ίσως να μην είναι η ενδεχόμενη λύση.

Όλα ξεκινούν από τη σωστή καταγραφή των απαιτήσεων μας, υφιστάμενων και μελλοντικών. Επίσης, θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας τη χρήση ή τις χρήσεις που έχουμε ανάγκη μια τέτοια κατασκευή να καλύπτει. Όλα αυτά θα καθορίσουν το κόστος επένδυσης σε ένα υπόγειο.

Αν για παράδειγμα, έχουμε την αντίληψη πως ένα υπόγειο στην κατοικία μας θα πρέπει να στεγάζει τους χώρους στάθμευσης των αυ-

τοκινήτων μας, τότε πιστεύω πως υπάρχουν πιο οικονομικές και πιο λειτουργικές λύσεις από το να πληρώσουμε πέραν των €600/μ² πλέον ΦΠΑ γι' αυτό μας το βίτσιο. Σκεφτείτε δηλαδή ένα υπόγειο 200μ² θα έχει κόστος πέραν των €120.000. Και μη σκεφτείτε κανένα υπόγειο σε επίπεδο σαλτοτραπέζαρις. Αυτό είναι ένα υπόγειο με δάπεδο από τριφτό μπετόν, μηχανοκίνητους τοίχους, φωτισμό, καμιά ηλεκτρική παροχή και σωστά μονωμένο από τις εξωτερικές πλευρές για να μην γίνεται Βενετία άμα βρέξει. Πληρώστε €350/μ² και κάνετε ένα ωραιότατο γκαράζ στο ισόγειο. Αν όμως ένα υπόγειο το χρειαζόμαστε για να στεγάζει ένα κελάρι, ένα home cinema, αποθηκευτικούς χώρους, ίσως ένα στούντιο υπηρεσίας κ.λπ., τότε το κόστος ανά τετραγωνικό μέτρο δεν είναι €600/μ², αλλά περίεξ του κόστους της κατοικίας, δηλαδή πέραν των €1.200/μ² πλέον ΦΠΑ.

Έχοντας τις ενδείξεις κατασκευαστικού κόστους ανά τετραγωνικό μέτρο, πρέπει μετά να έχουμε σωστή

αντίληψη του εμβαδού που πραγματικά είναι αναγκαίο για να έχουμε τις υπηρεσίες που θέλουμε. Δεν μπορούμε να είμαστε ανοιχτοκέρπιδες στις απαιτήσεις μας σε εμβαδόν, αλλά σφικτοκέρπιδες όταν είναι να πληρώσουμε. Και δεν πρέπει να ξεκινάμε με καλές προθέσεις, αλλά να μην είμαστε σίγουροι και εξασφαλισμένοι οικονομικά από την αρχή. Πολλοί είμαστε αυτοί που την παθαίνουμε συνέχεια. Δεν θα φτηνύνει τίποτα στην πορεία και δύσκολα μπορεί να αλλάξει κάτι στην πορεία – πόσο μάλλον ένα υπόγειο που είναι το πρώτο πράγμα που θα κατασκευαστεί. Το λέω συνέχεια: καλύτερα να έχουμε ένα μικρότερο, αλλά μη λειτουργικό και πλήρως εξοπλισμένο σπίτι, παρά ένα μεγάλο, αλλά μη λειτουργικό και γυμνό από έπιπλα και εξοπλισμό σπίτι, επειδή ξεμείναμε από λεφτά που τα δώσαμε σε υπόγεια και δωμάτια που ποτέ δεν θέλαμε.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Who will disrupt the disruptors?

EY's global financial services team can help you navigate disruption in banking with customer-centric business models. ey.com/financial #BetterQuestions

EY
Building a better working world

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

ΠΡΟΣΩΠΑ Ο κανονικός Μπρους Σπρίνγκστιν

Η αυτοβιογραφία ενός θρύλου της μουσικής που αφηγείται μία κανονικότητα που δεν έμοιαζε με κανέναν άλλο συγκροτήματος. Ο Μπρους Σπρίνγκστιν στις 500 σελίδες του «Born to Run». **Σελ. 3**

ΒΙΒΛΙΟ Ο Φιντέλ Κάστρο με τα μάτια αντικαθεστωτικών

Σελ. 5

ΘΕΑΤΡΟ Η «Λαμπεντούζα» δείχνει την ελπίδα

Το Θέατρο Ριάλτο και ο ΘΟΚ φιλοξενούν για δύο παραστάσεις το έργο «Λαμπεντούζα» σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου. Ο σκηνοθέτης μίλησε στην «Κ» για τις αρετές του έργου. **Σελ. 4**

ΜΠΑΜΠΗΣ ΣΤΟΚΑΣ Μιλάει για τη μουσική και τους Πυξ Λαξ

Σελ. 11

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Από αριστερά: η παραλία της Θεσσαλονίκης με τους νέους κήπους της, το Κάβο Γκρέκο της Κύπρου (κέντρο) και δεξιά μια παραλία στο Πευκοκώρι της Χαλκιδικής φωτογραφημένα από drones και δημιουργούν ένα διαφορετικό οπτικό αποτέλεσμα.

Κοιτάξτε το «πουλάκι» στον αέρα

Τα drones ανοίγουν νέους δρόμους, οικονομικούς και προσιτούς, στην τέχνη της φωτογραφίας και της βιντεοσκόπησης

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Εκατό drones υψώθηκαν στον ουρανό του Λιντς στην Αυστρία, για να εγκαινιάσουν την έναρξη του περυσινού φεστιβάλ Ars Electronica, που κάθε χρόνο δίνει τον τόνο στον χώρο όπου συναντιούνται η τέχνη και η τεχνολογία. Πάνω από τον Δούναβη τα drones «χόρευαν» στον ρυθμό της μουσικής και επιβεβαίωσαν αυτό που όλοι υποψιάζονται: τα drones ήρθαν για να μείνουν.

«Είναι ένα ανεξερεύνητο καλλιτεχνικό πεδίο», λέει στην «Κ» ο φωτογράφος Σάκης Γιούμπασπς. Ο Θεσσαλονικιός φωτογράφος άρχισε να πειραματίζεται με τα drones πριν από τρία χρόνια στις διακοπές του στο Βερολίνο και σήμερα ειδικεύεται στην αεροφωτογραφία τοπίου με drones. «Στο Βερολίνο αγόρασα το πρώτο μου drone, ένα αρκετά φθινό και μικρό μηχανήμα στο οποίο ενσωμάτωσα μια μικρή ψηφιακή μηχανή. Δεν μπορούσα να δω τι φωτογραφίζα

Το Ακρωτήρι Λευκάτας στη Λευκάδα. Παλαιότερα, η αεροφωτογραφία γινόταν αποκλειστικά με αεροπλάνο ή ελικόπτερο, ενώ με τα drones έγινε ευκολότερη.

“

Τα drones είναι η τελευταία τάση στη φωτογράφιση γάμου, ενώ στο εξωτερικό αναπτύχθηκε καινούργια αγορά για τους VIP πελάτες μεγάλων τουριστικών γραφείων.

αλλά μου άρεσε το αποτέλεσμα και αποφάσισα να ασχοληθώ περισσότερο, σημειώνει.

Όπως και στον δρόμο

Σήμερα «πιλοτάρει» ένα επαγγελματικό «Phantom 3» της DJI με κάμερα των 12 megarixel και δυνατότητα δημιουργίας βίντεο υψηλής ποιότητας 4K και με αυτό αποτύπωσε τις φωτογραφίες της Θεσσαλονίκης που συμπεριλαμβάνονται στο νέο λεύκωμα «Θεσσαλονίκη καθέτως», το οποίο εξέδωσε πρόσφατα η αντιδημαρχία Τουρισμού σε συνεργασία με το γερμανικό προξενείο. «Στην αρχή οποιαδήποτε εικόνα που προέρχεται από ένα διαφορετικό οπτικό πεδίο είναι εντυπωσιακή.

Μετά προσπάθειες να δημιουργήσει ένα όμορφο και ενδιαφέρον όπως και με τη μηχανή σου στον δρόμο», τονίζει ο κ. Γιούμπασπς.

Τα τελευταία χρόνια τα drones ή ελληνιστί «Συστήματα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών» έχουν κατακτήσει τους ελληνικούς αιθέρες, δημιουργώντας νέες προοπτικές στην αεροφωτογραφία,

η οποία έγινε πλέον προσιτή και στους ερασιτέχνες φωτογράφους. Ο χειρισμός τους είναι σχετικά εύκολος και η σύνδεση της κάμεράς τους με ένα τάμπλετ επιτρέπει στους χρήστες να βλέπουν σε πραγματικό χρόνο τις εικόνες που αποτυπώνουν. «Η αεροφωτογράφιση και η αεροβιντεοσκόπηση υπήρχαν ανέκαθεν με χρήσεις κυρίως τοπογραφικές και γεωγραφικές αλλά και με εφαρμογές σε κινηματογραφικές και διαφημιστικές παραγωγές. Μέχρι πρότινος αυτά γίνονταν με τη χρήση ελικοπτερών, αεροπλάνων ή αερόστατων με τεράστιο κόστος χρήσης και εξειδικευμένο προ-

σωπικό. Με την τεχνολογική εξέλιξη των ΣμηΕΑ αυτό έγινε εφικτό από τον καθένα και είναι πιο οικονομικό και δεν απαιτεί από τον χρήστη να είναι γνώστης μιας τεράστιας αεροπορικής γλώσσας και φιλοσοφίας πέραν των βασικών αεροπορικών αρχών», λέει στην «Κ» ο Τάσος Φύτρος της εταιρείας αερολπίσεων «Flying Dog».

Μεγάλες δυνατότητες

Ως ένα φωτογραφικό μέσο με μεγάλες δυνατότητες περιγράφει τα drones ο Αργεντινός φωτογράφος Εστεμπάν Παστορίνο Ντίαζ, ένας από τους σύγχρο-

νους πρωτοπόρους της αεροφωτογραφίας με το μη επανδρωμένο του αεροσκάφος: έναν χαρταετό. «Το 2001 δεν υπήρχαν ασύρματες βιντεοκάμερες και οι ψηφιακές μηχανές δεν είχαν τόσο καλή ποιότητα όσο οι αναλογικές. Με μια συμβατική κάμερα ήμουν “τυφλός” μέχρι να εμφανισώ τις εικόνες. Δεν μπορούσα να δω τις φωτογραφίες που τραβούσα αλλά αυτό συνδέεται με τη φιλοσοφία μου για τη φωτογραφία ως κάτι που μπορεί να επεκτείνει την οπτική μας αντίληψη παρά ως μέσο που αποτυπώνει ένα κομμάτι της πραγματικότητας. Πάντα υπάρχει το στοιχείο

της έκπληξης όταν εμφανίζα το φιλμ», λέει στην «Κ».

Ο κ. Παστορίνο πέρασε ένα καλοκαίρι στην Ελλάδα ως resident artist του Φωτογραφικού Κέντρου Σκοπέλου και αποτύπωσε το νησί με την ιδιαίτερη τεχνική του, δίνοντας μια αίσθηση «μακέτας» στις εικόνες με κεκλιμένους φακούς. Οι εικόνες των drones είναι εκπληκτικές, επισημαίνει, κάτι που θεωρεί ταυτόχρονα πλεονέκτημα και μειονέκτημα «αν ο φωτογράφος μείνει μόνο στην επιφάνεια, εκμεταλλευόμενος τις οπτικές δυνατότητες του μέσου και δεν το εξερευνήσει σε βάθος».

Όμως τα drones δεν απογειώνονται μόνο για καλλιτεχνικούς σκοπούς ή αμιγώς κινηματογραφικές παραγωγές. Η προστιθέτιμη και ο εύκολος χειρισμός τα έφερε κοντά στην εκκλησία και η χρήση τους –ειδικά η βιντεοσκόπηση– σε γαμήλιες τελετές είναι η τελευταία τάση στη φωτογράφιση γάμου, ενώ στο εξωτερικό αναπτύχθηκε μια καινούργια αγορά για τους VIP πελάτες μεγάλων τουριστικών γραφείων. Με μερικές εκατοντάδες ευρώ ή δολάρια παραπάνω, εξειδικευμένοι φωτογράφοι αναλαμβάνουν την «κάλυψη» των διακοπών τους με εναέρια και «επίγεια» μέσα όπως αναφέρει πρόσφατο δημοσίευμα των New York Times. Με αυτόν τον τρόπο οι πελάτες τους απολαμβάνουν τις διακοπές τους χωρίς το άγχος των φωτογραφικών αναμνήσεων, ενώ το επόμενο πρωινό βρίσκουν στο μείλι τους δεκάδες φωτογραφίες έτοιμες να τροφοδοτήσουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Νέο νομικό πλαίσιο

Για την ασφάλεια των πτήσεων, από την 1η Ιανουαρίου 2017 τέθηκε σε εφαρμογή το νέο νομικό πλαίσιο που καθορίζει την πτητική λειτουργία των drones από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας. Ο νέος κανονισμός αναφέρει τους περιορισμούς στις πτήσεις των drones ανάλογα με την κατηγορία τους, την καταχώριση των χρηστών και τις υποχρεώσεις τους ανάλογα με το εάν είναι επαγγελματίες ή χομπίστες, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις επιβάλλεται η ασφάλιση του εξοπλισμού και η απόκτηση ειδικής πιστοποίησης με μια σειρά θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων, όπως επισημαίνει ο κ. Φύτρος με την ιδιότητα του αντιπροέδρου της νεοσύστατης Πανελληνίας Ένωσης Χειριστών Συστημάτων μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών.

Περισσότερες φωτογραφίες και βίντεο από drones στο www.kathimerini.gr

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

22.1.17-28.1.17

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΒΙΒΛΙΟ

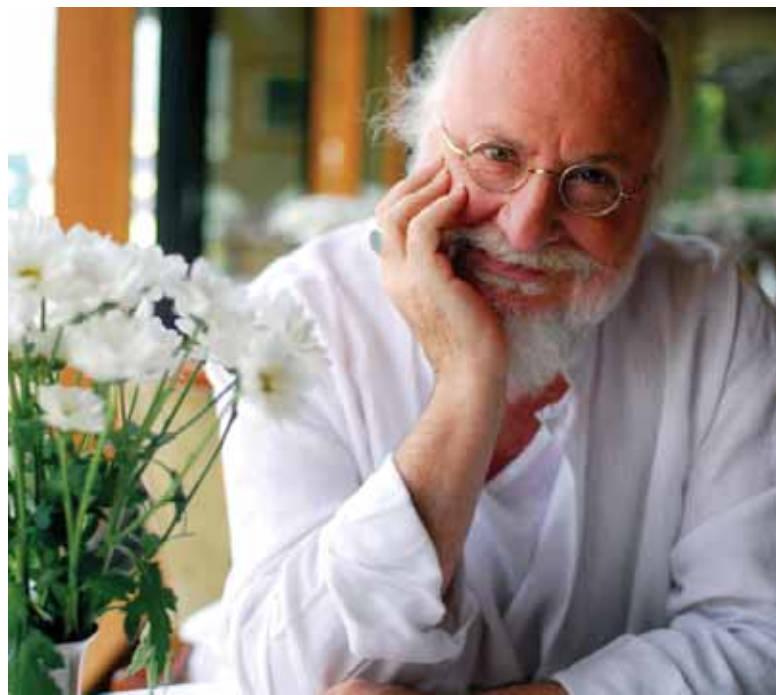
«Μαύρα Σκυλιά»

Οι Εκδόσεις Καστανιώτη και το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος οργανώνουν εκδήλωση για την παρουσίαση της νέας ποιητικής συλλογής της Δάφνης Νικήτα «Μαύρα Σκυλιά». Στον χώρο θα εκτίθενται φωτογραφίες του Νικόλα Ιορδάνου εμπνευσμένες από την ποιητική συλλογή «Μαύρα σκυλιά». Το βιβλίο θα παρουσιάσει ο συγγραφέας Αιμίλιος Σολωμού. Ποίηματα θα διαβάσει η ηθοποιός Μαρίνα Μανδρή. Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος, Κρήτης 11, Λευκωσία. Παρασκευή 27 Ιανουαρίου, ώρα 7:30 μ.μ. **Πληροφορίες** τηλ. 22766117, info@diatopos.com.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Το θρυλικό «Φορτηγό» του Σαββόπουλου

Μισός αιώνας συμπληρώνεται φέτος από την πρώτη κυκλοφορία του ιστορικού πια βινυλίου «Φορτηγό» και ο Διονύσης Σαββόπουλος με τη νέα χρονιά, κάνει έναν σταθμό στην Κύπρο για να παρουσιάσει μια ξεχωριστή συναυλία στη Λεμεσό. Ο σπουδαίος Διονύσης Σαββόπουλος θα ερμηνεύσει τα τραγούδια και τις ιστορίες του «Φορτηγού», και επί σκηνής θα δούμε πώς ο γνωστός και διακεκριμένος πλέον Σαββόπουλος του 2017 συναντά τον άγνωστο και νεαρό Σαββόπουλο του 1966 και πώς ερμηνεύει τώρα, μετά από πενήντα χρόνια, τα τραγούδια εκείνου, του πρώτου του δίσκου. Στη σκηνή των θεάτρων, ανεβαίνουν ηλιά του οι χαρισματικοί νέοι τραγουδοποιοί Κατερίνα Πολέμη, Θέμος Σκανδάμης, Εύη Μάζη για να τον συνοδεύσουν, να τραγουδήσουν και να γιορτάσουν μαζί του. Και πάντα δίπλα του οι υπέρ-δεξιοτέχνες Γιώτης Κιουτσόγλου και Δημήτρης Λάππας. Μηχανικός ήχου ο Γιάννης Τούντας. Πατιέκιο Θέατρο, Αγίας Ζώνης 6, Λεμεσό, 29 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, λεωφόρος Στροβόλου, Στρόβολος, 30 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες** τηλέφωνο 25377277.

ΓΛΩΣΣΟ-ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Ο «ψηφιακός αφανισμός» της ελληνικής γλώσσας

Οι κινδυνολογίες που αφορούν στην εξαφάνιση του ελληνικού προφορικού και γραπτού λόγου μπορεί να μην υφίστανται και να είναι ουσιαστικά ανυπόστατες, ωστόσο, δεν θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί το ίδιο και για την ψηφιακή αντιπροσώπευση της ελληνικής γλώσσας (κυρίως της γραπτής της μορφής) στο διαδίκτυο. Οι έγκυρες επιστημονικές πηγές στην ελληνική γλώσσα ολοένα και συρρικνώνονται οδηγώντας τη γλώσσα μας στον «ψηφιακό αφανισμό».

Με τον όρο «ψηφιακός αφανισμός» μιας γλώσσας εννοούμε την περιθωριοποίηση της χρήσης ενός γλωσσικού κώδικα από τα τεχνολογικά μέσα και κυρίως από το διαδίκτυο, το οποίο αποτελεί πηγή μεγάλου αριθμού πληροφοριών. Για παράδειγμα, πολύ περισσότερες (επιστημονικές) πηγές μπορεί να συναντήσει κάποιος στο διαδίκτυο γραμμένες στην αγγλική γλώσσα σε σχέση με τις αντίστοιχες (επιστημονικές) πηγές στην ελληνική γλώσσα. Ακόμα κι αν γίνει αναζήτηση ενός λήμματος στην ανοικτή εγκυκλοπαίδεια «Βικιπαίδεια», η οποία δεν θεωρείται ένας αξιόπιστος χώρος εύρεσης επιστημονικών πληροφοριών, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι τα λήμματα στην αγγλική είναι πιο μακροσκελή και ενέχουν περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με αυτά της ελληνικής, η οποία μπορεί να μην αντιπροσωπεύεται καν σε ορισμένα λήμματα.

Παρ' όλα αυτά, η διαδικτυακή γλωσσική ανισότητα δεν πρέπει να αποδίδεται σε προσπάθειες σκόπιμης φαλκιδεύσης της ελληνικής ή οποιασδήποτε άλλης γλώσσας. Δίνεται, όπως είναι φυσικό, περισσότερη έμφαση στην αγγλική γλώσσα που λειτουργεί ως «γλώσσα-όχημα» για την παγκόσμια επικοινωνία. Ακόμα και οι συντάκτες των επιστημονικών πηγών προτιμούν να γράφουν στην «παγκόσμια γλώσσα» παρά στη μητρική τους (εάν αυτή δεν είναι η αγγλική) για να υπάρχει αυξημένη αναγνωσιμότητα και για να προσφέρει τυχόν σε αυτούς παγκόσμια αναγνώριση. Επιπρόσθετα, η συντριπτική χρησιμοποίηση αγγλικών πηγών κινείται στη σφαίρα του οικονομικού συμφέροντος. Η αγγλική είναι η γλώσσα των τεχνολογικών κολοσσών και αποτελεί τη φυσική ή και τη δεύτερη γλώσσα μιας μεγάλης μερίδας χρηστών του διαδικτύου. Άλλα τόσα εκατομμύρια κόσμοι μπορεί να τη χρησιμοποιεί πολύ καλά ως ξένη γλώσσα. Επομένως, οι πηγές αυτές εύλογα θα αποκτήσουν περισσότερους αναγνώστες, κάτι που συνεπάγεται με περισσότερα οικονομικά οφέλη εφόσον οι πηγές είναι γραμμένες σε μία γλώσσα που μπορούν να τη διαβάσουν εκατοντάδες εκατομμύρια αναγνώστες σε σχέση με τα δέκα εκατομμύρια που μπορούν να διαβάσουν, για παράδειγμα, την ελληνική.

Ο «ψηφιακός αφανισμός» της ελληνικής συνεπάγεται με τον αποκλεισμό από τη χρήση του διαδικτύου, ως πηγή επιστημονικών πληροφοριών, μιας μερίδας ατόμων που δεν γνωρίζει επαρκώς μια ξένη γλώσσα και συγκεκριμένα την αγγλική. Έτσι, τα άτομα αυτά οδηγούνται προς την «τεχνολογική απομόνωση» εφόσον το διαδίκτυο δεν υποστηρίζει τη μητρική τους γλώσσα.

Ασφαλώς, δεν είναι εφικτό να υπάρχει ίσος αριθμός επιστημονικών πηγών ανάμεσα σε μία γλώσσα που ομιλείται από μεγάλο αριθμό ατόμων και σε μία άλλη με λιγότερους ομιλητές, ωστόσο μπορεί να γίνει προσπάθεια στήριξης των «μικρών» γλωσσών του διαδικτύου με περισσότερες πηγές, αφού δοθούν κίνητρα προς τους συγγραφείς από τα κράτη για συγγραφή στις μητρικές τους γλώσσες. Επίσης, μπορούν να επιστρατευθούν μεταφραστές οι οποίοι θα μεταφέρουν και σε άλλες γλώσσες πηγές που πρωτοτύπως είναι γραμμένες στα αγγλικά.

Το ζήτημα δεν είναι εθνοκεντρικό αλλά καθαρά πρακτικό. Ο κάθε χρήστης του διαδικτύου διατηρεί αναφαίρετα δικαιώματα στις εύρεσης επιστημονικών πληροφοριών στη μητρική του γλώσσα, όσους φυσικούς ομιλητές κι αν αριθμεί αυτά.

Άλλωστε, πώς περιμένουμε να αυξηθεί η γραπτή γλωσσική επάρκεια των μαθητών και σπουδαστών μας στα ελληνικά, εάν αναζητώντας πηγές στο διαδίκτυο δεν έρχονται σε επαφή με γλωσσικές πηγές στα ελληνικά;

Ο Γιώργος Γεωργίου είναι Υποψήφιος, Διδάκτορας Τμήματος Επιστημών Αγωγής (ειδ. Εκπαίδευση/Γλωσσολογία), Πανεπιστήμιο Κύπρου. georgios.georgios@ucy.ac.cy
Facebook: Γλωσσο-Συναντήσεις

ΘΕΑΤΡΟ

«Λαμπεντούζα» σε ΘΟΚ και Ριάλτο

Στο πλαίσιο του θεαμού «Ο ΘΟΚ ΦΙΛΟΞΕΝΕΙ» και σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο, ο ΘΟΚ θα παρουσιάσει στην Κεντρική του Σκηνή για μία μόνο παράσταση την παραγωγή του Θεάτρου του Νέου Κόσμου με το συγκλονιστικό έργο του Άντερς Λουστγκάρτεν «Λαμπεντούζα» σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου. Μία ακόμη παράσταση θα δοθεί στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό. Το παραδεισίο νησί της Λαμπεντούζα. Εκεί που η βόρεια Αφρική συναντά την Ιταλία. Γραφικά χωριά, ονειρεμένες παραλίες, και παράξενα σκουπίδια που ξεβράζει η θάλασσα. Η οικογένεια του Στέφανου είναι ψαράδες πάπου προς πάπου. Όμως στις αρχές του 21ου αιώνα η ψαριά του είναι πολύ διαφορετική. Δουλειά του είναι τώρα να περισυλλέγει σώματα μεταναστών από τα κρύα νερά της Μεσογείου.

Πιο βόρεια, στην Αγγλία η Ντενίζ, μια κινεζοεγγλέζα εργαζόμενη φοιτήτρια, πηγαίνει πόρτα πόρτα για να μαζέψει δόσεις καταναλωτικών δανείων για λογαριασμό μιας εισπρακτικής εταιρείας. Είναι μιγάδα, είναι διαφορετική και εισπράττει διακρίσεις από εκείνους που θέλουν να την ξεφορτωθούν. Άβολες δουλειές, για ανθρώπους που η φτώχεια, η κρίση, η ανεργία τους έχουν ρίξει στο περιθώριο. Κι όμως υπάρχει ελπίδα και ζεστασιά, που θα τη βρουν εκεί που καθόλου δεν το περιμένουν. Παίζουν οι ηθοποιοί: Αργύρης Ξάφης, Χαρά-Μάτα Γιαννάτου. Παραστάσεις: Θέατρο Ριάλτο Δευτέρα 23 Ιανουαρίου. Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή Αίθουσα Εύη Γαβριηλίδου, Τρίτη 24 Ιανουαρίου. Έναρξη παραστάσεων: 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες** Ταμείο ΘΟΚ: 77772717 και Ταμείο Θέατρο Ριάλτο: 7777745.

It takes 5 to Tango

The programme includes Argentinian tangos by Astor Piazzolla and film music (Schiolder's List, Politiki Kouzina etc.)

ΧΟΡΟΣ

It takes 5 to tango

Μια μουσική παράσταση με δύο πιάνο, Μανώλη Νεοφύτου και Μαριόλα Χαριτίδου, στο βιολί ο Sorin Alexandru Horlea και τρεις χορευτές του ταγκό, οι Natalie Shumeyko και Γρηγόρης Αδαμίδης και η Καρολίνα Κωσταντίνου. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει αργεντινικά ταγκό, κουβανέζικους και βραζιλιάνικους χορούς και μουσική από κινηματογράφο. Παρασκευή 27 Ιανουαρίου στο Πατιέκιο Θέατρο Λεμεσού και το Σάββατο, 28 Ιανουαρίου, Κινηματοθέατρο Παλλάς. Οι παραστάσεις αρχίζουν στις 8:00 μ.μ. **Πληροφορίες** τηλέφωνο 99580982.

ΑΝΤΗΣ ΠΑΡΤΖΙΛΗΣ

«45 Χρόνια Σκηνογραφίας»

Ο Άντης Παρτζιλής μετά από σαράντα πέντε χρόνια συνεχούς παρουσίας στα καλλιτεχνικά πράγματα του τόπου θα εγκαινιάσει την αναδρομική Έκθεση Σκηνογραφίας. Η Έκθεση θα παρουσιαστούν τα σκηνικά από τις δουλειές του σκηνογράφου, όπως το σκηνικό των «Φοινιστών» του Ευριπίδη σε σκηνοθεσία Νίκου Χαλαλάμπους, που επελέγη μεταξύ εκατοντάδων προτάσεων από όλο τον κόσμο και παρουσιάστηκε. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης θα οργανωθούν αναγνώσεις θεατρικών κειμένων και θα δοθούν διαλέξεις. Κτήριο Συμβουλίου-Συγκλήτου
«Αναστάσιος Γ. Λεβέντης» Πανεπιστήμιο Κύπρου, λεωφόρος Πανεπιστημίου 1 (Πανεπιστημιούπολη). Ώρες λειτουργίας έκθεσης: Δευτέρα - Σάββατο: 9:30 - 1:00 μ.μ. και 4:30 - 8:30 μ.μ. Κυριακή 10:00 - 1:00. **Πληροφορίες** τηλ. 99758464.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ταξιδιώτες του Κόσμου: Πλανήτες

Στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης Πάφος 2017 ξεκινάει ένα ενδιαφέρον διεθνές ερευνητικό εγχείρημα με τίτλο «Πλανήτες» σε επιμέλεια της Έλενας Πάρρα. Συμμετέχουν σημαντικοί εικαστικοί από την Πάφο, αλλά και ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου. Η έκθεση αυτή είναι μία εναλλακτική περιήγηση στον αστικό ιστό της πόλης. Διάρκεια από τις 28 Ιανουαρίου μέχρι 28 Μαρτίου. Η έκθεση φιλοξενείται σε δύο χώρους, στην Παλιά Ηλεκτρική και στην οικία της οδού Σέλλεϋ. Πολυχώρος Πολιτισμού - Παλιά Ηλεκτρική, οδός Βλαδίμηρου Ηρακλέους 8, Πάφος και Οικία οδού Σέλλεϋ, πρώην οικία του Αστυνομικού Διευθυντή Πάφου. Ώρες λειτουργίας έκθεσης 10:00-1:00 μ.μ. και 4:00-7:00 μ.μ. **Πληροφορίες** τηλέφωνο 26932017, info@pafos2017.eu

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Της πτάρει, βρε παιδιά;

Σε αυτή τη στήλη αποφεύγω να πολιτικολογή, διότι δεν μου πάει και πολύ, ούτε έχω τη βαθειά γνώση των όσων εκταίνονται στα πολιτικά σαλόνια, στα ψηλά δώματα (από τις αγαπημένες μου φράσεις) των κομματικών εδρών. Αλλά μετά και το Μον Πελερέν των τεχνικών επιτροπών, το ανεπίσημο ένα πράμα, θα ήθελα να καταθέσω τις σκέψεις μου.

Στο ελβετικό θέρετρο του Μοντ Πελερέν μαζεύτηκαν γιατί έπρεπε να συζητηθεί κυρίως το Εδαφικό. Ασφάλεια και Εγγυήσεις, δύο ζητήματα κεφαλαίως σημασίας θα τα συζητούσαν αμέσως μετά. Οι εγγυήσεις δυνάμεις με εκπνευσμένες θέσεις, η Ελλάδα και η Μεγάλη Βρετανία δεν ενδιαφέρονται, η Τουρκία τις θεωρεί απαραίτητες, και επειδή δείχνει και ευελιξία μπορεί να τις συζητήσει και με άλλη μορφή. Και όλα αυτά ενώ σε μερικούς μήνες θα άλλαζε ο γενικός γραμματέας, η Τουρκία βρισκόταν και βρισκεται ακόμα σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών τα παρέδιδε τη σκυτάλη στον Ντόναλντ Τραμπ, η Ελλάδα για ακόμη μία φορά θα έπρεπε να στηθεί ενώπιον Γιούρογκρουπ, Γιουρο-γούδερνγκ Γκρουπ, ΔΝΤ, Ε.Ε. και η Μεγάλη Βρετανία θα έπρεπε σιγά-σιγά

να προγραμματίζεται για το Brexit. Στο Μον Πελερέν Ι δεν τα βρήκαν, έφταγε ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, έφταγε η αδιαλλαξία των Τούρκων, έφταγε η απουσία Ε.Ε., έφταγε ο χλιαρός ρόλος των Ηνωμένων Εθνών, έφταγε το χιόνι που άρχισε να στοιβάζεται απειλητικά, με κίνδυνο όλοι να παραμείνουν αποκλεισμένοι. Δεν τα βρίσκουν, δεν υπάρχει πρόβλημα, χρόνος υπάρχει... Αν και το φαγητό δεν ήταν καλό είπαμε να ξαναπάμε στο Μον Πελερέν (και οι μαθητές των γυμνασίων το 2074 να προσπαθούν να μάθουν τι έγινε στο Ι και τι στο ΙΙ, ούτε αυτούς δεν λυπηθήκανε). Όλοι ξανά στην Ελβετία, ούτε ένα τσιγάρο δρόμος, δεν είναι. Του κάκου όμως, δεν τα βρήκαν ούτε τη δεύτερη φορά (αυτό είναι καλό για τους μαθητές, δεν έγινε τίποτα ούτε στο ένα ούτε στο δύο). Έφταγε ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, έφταγε η αδιαλλαξία των Τούρκων, έφταγε η απουσία Ε.Ε., έφταγε ο χλιαρός ρόλος των Ηνωμένων Εθνών,

Το γιατί πήγαν στη Γενεύη και οι ηγέτες των πολιτικών κομμάτων είναι μία από τις πιο δύσκολες ερωτήσεις του διαγωνίσματος ή των θεμάτων στις Παγκύπριες του 2074.

έφταγε το χιόνι που άρχισε να στοιβάζεται απειλητικά, με κίνδυνο όλοι να παραμείνουν αποκλεισμένοι. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης αφού είδε και απείδει και επειδή ολόκληρος ο κόσμος ήθελε λύση και μόνο ο ΥΠΕΞ της Ελλάδας και μερικοί λυσοφοβικοί εδώ στην Κύπρο δεν ήθελαν, είπε να πάει να φάει ένα πιάτο φαί με τον φίλο του τον Μουσταφά Ακιντζί και τον σύνδεσμό τους, τον Εσπεν Μπαρθ Αίντε. Μετά το φαγητό γίνονται όλα πιο ξεκάθαρα. Αφού φάγανε και ήπιανε, συμφωνήσανε ότι όλα θα λυθούν μετά τις γιορτές στην Ελβετία, η Άντρη και η Μεράλ είχαν κανονίσει ρεβεγιόν και δεν μπορούσαν πιο πριν...

Αρχές του Γενάρη, μαζί με τους ηγέτες και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (ο οποίος είναι κάτι σαν δικός θεός) πήγαν στη Γενεύη και οι ηγέτες των πολιτικών κομμάτων, το γιατί πήγαν θα είναι μία από τις πιο δύσκολες ερωτήσεις του διαγωνίσματος ή των θεμάτων στις Παγκύπριες του 2074.

Μην ξεχνάμε ότι σε λίγες μέρες θα άλλαζε ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, η Βρετανία θα έπρεπε ακόμη πιο εντατικά να προετοιμάζεται για το Brexit και η Τουρκία να αντιμετωπίσει τρομοκρατία, Συριακό, συνταγματική αναθεώρηση, η Ελλάδα να δει πώς θα ξεκαθαρίσει τα του οίκου της...

Ωστόσο, η Τουρκία κάθισε στο τραπέζι μαζί με τους υπόλοιπους... ε καλά δεν κοιμηθήκανε και μαζί... η τ'κ πλευρά κατέθεσε χάρτη... ε, μια συγγνώμη γ' αυτό δεν παλεύαμε τόσον καιρό; Σκέφτεστε τόσα πηγαίνε-έλα και να μη μας δινανε ούτε χάρτη; Κι εμείς χαϊρόμαστε. Ενεπλάκν ενεργά και η Ε.Ε. και ο ΟΗΕ!

Φυσικά, η Ε.Ε. ενεπλάκν διότι σου λέει αυτοί εκεί θα εντάξουν που λούου τους την Τουρκία στην Ευρώπη, ενώ ο ΟΗΕ ήθελε ο άνθρωπος να δει τι γίνεται, πρώτη φορά γ.γ. έτσι ευκαιρία δεν την χάνεις. Και όλα αυτά ενώ άλλαζε ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ θα αναλάμβανε σε λίγες μέρες, η Βρετανία θα έπρεπε ακόμη πιο εντατικά να προετοιμάζεται για το Brexit και η Τουρκία να αντιμετωπίσει τρομοκρατία, Συριακό, συνταγματική αναθεώρηση, η Ελλάδα να δει πώς θα ξεκαθαρίσει τα του οίκου της...

Ο άλλος στέκεται απέναντι και μας δείχνει την ελπίδα

Ο σκηνοθέτης Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος μιλάει στην «Κ» για το έργο «Λαμπεντούζα»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το Θέατρο Ριάλτο και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου θα φιλοξενήσουν την παράσταση «Λαμπεντούζα» του αυστριακού συγγραφέα Άντερς Λουστγκάρτεν παραγωγής του Θεάτρου του Νέου Κόσμου σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου. Ο κ. Θεοδωρόπουλος, ο οποίος είναι και καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου μάς μίλησε για το έργο, στο περιθώριο της συνέντευξης Τύπου που παρέθεσε ο ΘΟΚ για την αναγγελία της συνεργασίας του Φεστιβάλ με τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου. Ο σκηνοθέτης της παράστασης θεωρεί ότι το έργο αναδεικνύει περισσότερο την άλλη πλευρά του δράματος, εκείνη της ελπίδας και της ανάγκης για μια ζωή καθαρή από συνθήματα και στερεότυπα. Η «Λαμπεντούζα» είναι ένα έργο που έρχεται να μας θυμίσει ότι στη ζωή μας υπάρχουν και απλά πράγματα, ότι ο ξέ-

66

Οι ξένοι έρχονται ακολουθώντας μια ελπίδα, έχουμε ανάγκη αυτή την ελπίδα, διότι μας δείχνει απλά πράγματα που μοιάζει να έχουμε ξεχάσει.

νος ή ο διαφορετικός, μπορούν να μας τα υπενθυμίσουν.

—Κύριε Θεοδωρόπουλε, κατ' αρχάς, τι πραγματεύεται το έργο;

—Το έργο έχει δύο ιστορίες, οι οποίες παρουσιάζονται κάπως παράλληλα. Ο ένας από τους ήρωες, ο Στέφανο, τον οποίο υποδύεται ο Αργύρης Ξάφης, όντας για τρία χρόνια άνεργος, βρίσκεται μία πολύ δύσκολη δουλειά, να περισυλλέγει με ένα σκάφος ζωντανούς ή πνιγμένους μετανάστες και μέσα από αυτό γνωρίζει και δημιουργείται μία ανθρώπινη σχέση με έναν εγχώριο. Μέσω αυτής της γνωριμίας ο Στέφανο, μετακινείται από τις απόψεις του. Από την άλλη η Ντενίτς, που παίζει την υποδύεται η Χαρά-Μάτα Γιαννάτου, είναι μιγάδα, από πατέρα Κινέζο και Αγγλίδα μητέρα και κάνει επίσης μία δύσκολη δουλειά, είναι υπάλληλος μιας εισπρακτικής εται-

ρείας, οπότε γίνεται δέκτης θλιβερών σχολίων. Φαντάσου, να είσαι εισπράκτορας, γυναίκα και μιγάδα. Και η Ντενίτς βρίσκει αποκούμπι σε μία επίσης ξένη. Αυτές οι δύο περιπτώσεις απασχολούν τον συγγραφέα και κάνει έναν ωραίο συνδυασμό, ώστε να μην εντοπίζεται το κομμάτι του ρατσισμού και των στερεοτύπων στον μαύρο που έρχεται από την Αφρική, αλλά και σε μία κοπέλα που έχει γεννηθεί στην Ευρώπη με μητέρα Ευρωπαία. Να σημειώσω ότι ο μαύρος και η φίλη της Ντενίτς δεν εμφανίζονται στη σκηνή, ωστόσο είναι δομικά στοιχεία του έργου.

—Το έργο μας μιλάει για το προφανές, τον ρατσισμό και τα στερεότυπα μόνο;

—Όχι, σε καμία περίπτωση. Το έργο μιλάει για το πώς προσεγγίζοντας έναν άνθρωπο, τότε σε αφορά η δύσκολη κατάσταση που έχει βιώσει, που σε αντίθετη περίπτωση θα ήταν απλώς νούμερα στα δελτία ειδήσεων και θα περνούσε από πάνω μας επιδερμικά. Το έργο ασχολείται και με άλλα εξίσου σημαντικά ζητήματα, όπως τα εργασιακά, τα θέματα κοινωνικών και άλλων σχέσεων. Είναι ένα έξυπνο και ενδιαφέρον κείμενο. Ο συγγραφέας εγκύπτει στην ανθρώπινη πλευρά των ηρώων του και δεν ασχολείται τόσο με την όποια πολιτική θέση του πόσο κακό ή καλό είναι το θέμα του ξένου και της ενσωμάτωσής.

Να μη χάνουμε τα απλά

—Τι σας τράβηξε το ενδιαφέρον περισσότερο σε αυτό το έργο;

—Είναι ένα έργο που μου κίνησε το

Το έργο ακουμπάει τον θεατή, τον πονάει, και μπορεί να φύγει βουρκωμένος, αλλά ταυτόχρονα νιώθει ότι κάτι έχει αλλάξει προς το καλύτερο.

ενδιαφέρον επειδή κουβαλάει ελπίδα. Οι άνθρωποι που επιλέγουν να κάνουν το μεγάλο βήμα ή που πασχίζουν να επιβιώσουν δεν κουβαλάνε εσάει το δράμα τους, αλλά προσπαθούν να δουν το αύριο αισιόδοξα. Αυτή την αισιόδοξία δεν θέλω να χάσω ως σκηνοθέτης, διότι είναι εύκολο να το μετακινήσεις από το σημείο του συγγραφέα και να το κάνεις μελό. Το έργο ακουμπάει τον θεατή, τον πονάει, και μπορεί να φύγει βουρκωμένος αλλά φεύγει και με ένα χαμόγελο, τουλάχιστον εγώ έτσι νιώθω με αυτό το έργο. Επίσης, μου άρεσε ότι στο έργο υπάρχει και κιούμορ, όσο και αν ακούγεται οξύμωρο, στα όσα τεκταινούνται στη Λαμπεντούζα ή στο Λονδίνο. Ο συγγραφέας πάνε ένα πάρα πολύ σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας. Δείχνει ότι όταν οι άνθρωποι έρχονται κοντά με τον ένα ή τον άλλο τρόπο και έχουν αγνές αφετηρίες, τότε ο καθένας

αντικρίζει τον συνάνθρωπό του με άλλο μάτι. Από αυτό το έργο νιώθω κερδισμένος, αφού ξαναβλέπω μικρές λεπτομέρειες που κοντεύω να ξεχάσω και τις χάνω μέσα στην καθημερινότητά μου.

—Πώς είδατε σκηνοθετικά το έργο με δύο περιβάλλοντα εντελώς διαφορετικά;

—Δεν ακολουθώ κατ' αρχάς τις σκηνοθετικές οδηγίες του συγγραφέα τόσο πιστά. Ο συγγραφέας δίνει περισσότερο συμβατικές οδηγίες. Έχω επιλέξει έναν δικό μου δρόμο. Οι δύο ιστορίες συνυπάρχουν στη σκηνή, χωρίς ποτέ όμως να μιλήσει ο ένας με τον άλλο, με αλλαγές φωτισμών, Στην παράστασή μας το φως δίνει τον λόγο στους ηθοποιούς. Μόνο στο τέλος ακολουθώ επακριβώς τις οδηγίες του συγγραφέα, όταν τα δύο γυρίζουν και κοιτάει ο ένας τον άλλο και ακολουθεί σκοτάδι. Σε άπλετο φως συνυπάρχουν και οι δύο ρόλοι. Να πω επίσης ότι εάν

ένα έργο αν δεν έχει, καιίτοι δραματικό, στοιχεία κιούμορ και αν δεν μου αφήνει χαραμάδες να βάλω κιούμορ, δεν με αφορά να το κάνω. Επίσης, με ενδιαφέρει η κίνηση στο θέατρο, η θέση των σωμάτων, χωρίς στυλιζάρισμα. Μου αρέσει το αφηγηματικό θέατρο. Στο έργο και οι δύο ήρωες απευθύνονται απευθείας στο κοινό. Οι ηθοποιοί το έψαζαν, παιδεύτηκαν, αλλά τα κατάφεραν.

—Το Θέατρο του Νέου Κόσμου γενικά καταπνέεται με τέτοια έργα, έτσι δεν είναι;

—Ναι, γενικά με αφορούν τέτοια έργα. Μάλιστα, το πρώτο έργο του Θεάτρου του Νέου Κόσμου είχε θέμα την προσφυγιά, την ελληνική προσφυγιά μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Αργότερα ανεβάσαμε τη «Βρωμιά» του Ρόμπερτ Σνάνιτερ. Γενικά οι επιλογές μου, αυτά που θέλω να σκηνοθετώ είναι πάντα πολιτικές, όχι με τη στενή έννοια, αλλά έτσι όπως πιστεύω ότι είναι ο προορισμός του θεάτρου και της τέχνης γενικότερα, να αφογκράζεται την εποχή της. Όπως έκαναν και οι τραγικοί μας, που τροφοδοτούμενοι από τον Όμηρο, έφτιαχναν έργα που ταρακουνούσαν τον θεατή.

—Τι αφήνει τελικά το έργο;

—Είναι ένα αισιόδοξο έργο, αν και μιλάει και για σκληρά πράγματα, αφήνει την ελπίδα να φανεί. Ο ξένος, ο διαφορετικός έρχεται να μας υπενθυμίσει απλές λεπτομέρειες που κάνουν τη ζωή μας διαφορετική και όμορφη. Αφήνει ένα όμορφο συναίσθημα να κυριαρχήσει, την ελπίδα.

Παραστάσεις στη Λεμεσό, Θέατρο Ριάλτο, Δευτέρα 23 Ιανουαρίου. Λευκωσία, Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή Αίθουσα Εύη Γαβριηλίδου, Τρίτη 24 Ιανουαρίου.

Με τους «Πέρσες» του Αισχύλου ο ΘΟΚ στην Επίδαυρο

Οι καλλιτεχνικές συνέργειες είναι πρώτιστος στόχος τόσο του Κρατικού Θεάτρου της Κύπρου όσο και του Φεστιβάλ Αθηνών

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου επιστρέφει στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου με την αισχύλεια τραγωδία «Πέρσες» σε σκηνοθεσία Άρν Μπινιάρν. Ο ΘΟΚ με το έργο αυτό θα συμμετάσχει στο Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου, έπειτα από πολλά χρόνια. Στη συνέντευξη Τύπου που έγινε την περασμένη Τρίτη παρευρέθηκαν ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου, Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος, ο σκηνοθέτης των «Περσών» Άρν Μπινιάρν, τους οποίους υποδέχθηκε ο πρόεδρος του ΔΣ του Οργανισμού Γιάννης Τουμαζής.

Αυτό που φαίνεται ότι ενώνει τους δύο θεσμούς είναι η έννοια της συνέργειας και της εξωστρέφειας, κυρίως εκ μέρους του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου. Μάλιστα, ο κ. Τουμαζής είπε ότι η παραγωγή αυτή του ΘΟΚ θα περιοδεύσει σε ολόκληρη την Κύπρο, αλλά και την Ελλάδα εκτός από την παράσταση που θα δοθεί στο θέατρο της Επιδαύρου. Διήλωσε χαρακτηριστικά «Οργανισμός αποσκοπεί σε τέτοιου είδους συνέργειες με τον ελλαδικό και ευρύτερο μεσογειακό χώρο,

μιας και ενισχύουν την καλλιτεχνική κινητικότητα, καθώς και οι διεθνείς συνεργασίες και η εξωστρέφεια ενδυναμώνουν τις προσπάθειες του κρατικού θεάτρου και είναι ευκαιρία να δείξει ευρύτερα τη δουλειά που επιτελείται και θεωρεί ότι μόνο καλό κάνει στα θεατρικά πράγματα του τόπου».

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών-Επιδαύρου κ. Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος θεωρεί ότι οι συνεργασίες αυτού του είδους είναι πάρα πολύ σημαντικές, και η παραγωγή του ΘΟΚ κρίθηκε ως πάρα πολύ καλή και γι' αυτό τον λόγο συμπεριλήφθηκε στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ. Ο κ. Θεοδωρόπουλος είπε χαρακτηριστικά «Ο ΘΟΚ δεν περνάει από οντισιόν στην Επίδαυρο, αυτό θα το θεωρούσε προσβλητικό». Επίσης ο κ. Θεοδωρόπουλος ανακοίνωσε τη λειτουργία του Λυκείου της Επιδαύρου που θα λειτουργήσει από φέτος και που αποτελεί ένα διεθνές σχολείο για το αρχαίο δράμα. Η φετινή θεματική του φεστιβάλ θα είναι «η έλευση του ξένου». Συμπλήρωσε ότι και ο διευθυντής του

περιόννου Φεστιβάλ Αθηνών της Γαλλίας θα κάνει μια παράσταση στη μικρή Επίδαυρο.

Από την πλευρά του ο σκηνοθέτης των «Περσών» Άρν Μπινιάρν είπε ότι αντιλαμβάνεται το μέγεθος της ευθύνης και το τι σημαίνει να σκηνοθετεί κάποιος στην Επίδαυρο. «Έχω μία λογική αγωνία, που όμως στόχος είναι να τη μετουσιώσω σε

έμπνευση και δράση». Οι «Πέρσες» που θα παρουσιάσει ο κ. Μπινιάρν θα είναι μία προσπάθεια πρόσληψης των εξαιρετικών νοημάτων της τραγωδίας, «με ένα τρόπο όχι εγκεφαλικό αλλά μέσω της δόνησης του παλμού, της μουσικής και της κίνησης και της υπόκρισης των ηθοποιών, και αφετέρου να αναδείξουμε τον πανανθρώπινο χα-

ρακτήρα της τραγωδίας». Ο στόχος του κ. Μπινιάρν είναι μια παράσταση φρέσκια, νεανική και δυνατή που θα παρουσιαστεί με έναν πρωτότυπο τρόπο, με τη συμβολή της μουσικής και εξήγησε ότι αυτή είναι μια διαδικασία που τη συναντούμε από τις απαρχές της τραγωδίας, προσθέτοντας πως τότε τα κείμενα ήταν πρωτίστως μουσικές συνθέσεις. Η παράσταση, σημείωσε, θα αντλήσει πληροφορίες από την αρχαία ελληνική και σύγχρονη μουσική. Ο σκηνοθέτης ανέφερε χαρακτηριστικά «Θα δημιουργήσουμε μια μουσικοθεατρική παράσταση, μιλάμε για θέατρο πάντα 100%, το οποίο αντλεί τις πληροφορίες από τη μουσική πλευρά του θεάτρου». Η παραγωγή θα είναι εξ ολοκλήρου του ΘΟΚ και γίνονται ακροάσεις για την κάλυψη των θέσεων, μιας και μόνο οι δύο βασικοί ηθοποιοί έχουν ανακοινωθεί, η Καροφυλλιά Καραμπέτη που θα αναλάβει τον ρόλο της Άτσοσσας και ο Νίκος Ψαρράς. Η υπόλοιπη ομάδα των ηθοποιών θα ανακοινωθεί τέλος του μήνα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Οι «Πέρσες»

Οι Πέρσες είναι ίσως το σημαντικότερο αντιπολεμικό έργο του Αισχύλου και πραγματεύεται την οδύνη των Περσών, όταν πληροφορούνται τα σχετικά με τη συντριπτική ήττα τους στη Σαλαμίνα. Η τραγωδία «Πέρσες» θεωρείται η παλαιότερη σωζόμενη τραγωδία και είναι η πρώτη που αντλεί τη θεματολογία της από ιστορικά γεγονότα, τα οποία μάλιστα συνέβησαν μόλις επτά χρόνια πριν από τη διδασκαλία της. Ο Αισχύλος, πιστός στο δικό οχιάμα ύβρη-τίση, δεν επιθυμεί τη διατάραξη της φυσικής τάξης και μάλιστα από την ανθρώπινη επενέργεια. Ο Ξέρξης για τον Αισχύλο είναι ανόητος και παραβιάζει τη θεία τάξη, στέκεται ανάσια ενώπιον των Θεών, η πολεμική βουλμία των Περσών και ο ηρωισμός των Ελλήνων και η επενέργεια των Θεών για ένα δίκαιο τέλος είναι από τα κύρια χαρακτηριστικά της τραγωδίας του Αισχύλου.

Αντικαθεστωτικοί συγγραφείς στην Κούβα

Η απομυθοποίηση του Κάστρο μέσα από γκροτέσκα περιστατικά, ενσωματωμένα σε μυθοπλαστικά ή αυτοβιογραφικά έργα

Του **ΝΙΚΟΥ ΔΑΒΒΕΤΑ**

Το περιστατικό διηγείται ο Ισπανός συγγραφέας Χόρχε Σεμπρούν μετά την πρώτη του επίσκεψη στην Αβάνα: Η ασφάλεια του προέδρου ξυπνάει τον συγγραφέα στις 2 π.μ. για να παραστεί σε μεταμεσονύκτιο αγώνα μπάσκετ όπου ο Φιντέλ Κάστρο και ο αδελφός του Ραούλ αντιμετωπίζουν την εθνική ομάδα της Κούβας και, ω του θαύματος, νικητές είναι τα αδέρφια Κάστρο!

Παρόμοια γκροτέσκα περιστατικά, ενσωματωμένα σε μυθοπλαστικά ή αυτοβιογραφικά έργα, από τις γνωστότερες πένες της ευρωπαϊκής ή

σιαλισμό, που «θα περικύκλωνε τον καπιταλιστικό Βορρά», σαγηνεύαν όχι μονάχα τη νεολαία, μα και σημαντικές μορφές του καλλιτεχνικού χώρου.

Στην ίδια την Κούβα τα πράγματα εξελίχθηκαν λιγάκι διαφορετικά, ιδιαίτερα μετά το 1966, όταν ξεθύμανε η επινίκια ατμόσφαιρα και το καθεστώς άρχισε να σκληραίνει βαθμιαία τη στάση του, υιοθετώντας και στον χώρο της λογοτεχνίας τις πρακτικές των Σοβιετικών. Δεν ήταν μόνον η λογοκρισία κάθε δημοσίευματος, η ανυπαρξία ιδιωτικών εκδοτικών οίκων, η απαγόρευση εξαγωγής ή και εισαγωγής βιβλίων που είχαν χαρακτηριστεί «αντιδραστικά» για αδιευκρίνιστους λόγους –όπως π.χ. τα ποιήματα του Χόρχε Λουίς Μπόρες– ίσως το χειρότερο από όλα να ήταν η διατεταγμένη λήθη, η αποσιώπηση, ο λευκός πέπλος που κάλυπτε τις «αιρετικές» φωνές και τις απομνώνες από κάθε πολιτιστική δραστηριότητα, κάθε κοινωνική επαφή, οδηγώντας τελικά στην κατάθλιψη, τον αλκοολισμό, την αυτοκτονία. Δεν είναι τυχαίο που όποιοι καλλιτέχνες έπεφτε σε δυσμένεια, οι υπόλοιποι τον αποκαλούσαν «ο νεκρός».

Μια ολόκληρη γενιά δημιουργών ξεκληρίστηκε με αυτή την τακτική των Αρχών. Η αισθαντική ποιήτρια Μάρθα Βινιέρ (1930-1968) αυτοκτόνησε, ο ποιητής και θεατρικός συγγραφέας Βιρχίλιο Πινιέρα (1912-1979), φίλος του Γκόμπροβιτς και της Οκάμπο, εκδόθηκε δύο λογοτεχνικών περιοδικών προεπαναστατικά, συνελήφθη το 1979, βασανίστηκε στην Ασφάλεια και λίγες ημέρες μετά βρέθηκε νεκρός στο σπίτι του. Ο Εμπέρτο Παδίγια (1933-2000) συνελήφθη το 1971, βασανίστηκε και αναγκάστηκε να καταγγείλει δημόσια τον εαυτό του ως «αντικοι-

Επίδειξη μόδας στην οδό Πασέο ντελ Πράντο της Αβάνας, στην Κούβα, του εν ζωή ακόμα Κάστρο, τον Μάιο του 2016. Αέρας καπιταλισμού σε μια χώρα όπου μετά το 1966, όταν ξεθύμανε η επινίκια ατμόσφαιρα της επανάστασης, το καθεστώς άρχισε να σκληραίνει βαθμιαία τη στάση του.

Και με τη βοήθεια Ρώσων ανακριτών

Από τον Αρένας όμως θα πληροφορηθούμε, πρώτη φορά και από πρώτο χέρι, τις συνθήκες κράτησης στις φυλακές του Κάστρο, το ανηλεές ξύλο, τα καψώνια, τις δολοφονίες, όπως και τις μεθόδους της Ασφάλειας στην περιβόητη βίλα Μαρίστα, όπου αποσπούσαν τις δηλώσεις μετανόησης με τη βοήθεια Ρώσων ανακριτών. Ο συγγραφέας, ύστερα από παραμονή τριάντα ημερών στη βίλα Μαρίστα, θα υπογράψει δήλωση νομιμοφροσύνης και έτσι θα παραπεμφθεί σε δίκη μόνο για το αδίκημα της «ερωτικής διαφθοράς». Δύο χρόνια αργότερα, θα αφεθεί ελεύθερος υπό περιοριστικούς όρους. Η φυγή πια από το νησί φαντάζει μονόδρομος, θα τα καταφέρει την πρώτη μαζική έξοδο που θα επιτρέψει ο Κάστρο, από το λιμάνι του Μαριέλ, το 1980. Τελευταία αντικαθεστωπική λογοτεχνική μαρτυρία που θα κυκλοφορήσει στην Ελλάδα είναι το αφήγημα «33 στροφές» (εκδόσεις Ικαρος, 2016) του Κάνκε Σάντσες Γκεβέρα, (Αβάνα 1974 - Πόλη του Μεξικού 2015), ο οποίος δεν είναι άλλος από τον εγγονό του θρυλικού Τσε Γκεβέρα, που έφυγε από την Κούβα το 1996 και έζησε έως τον αιφνίδιο θάνατό του στο Μεξικό. Αν και στο βιβλίο του «επαναλαμβάνονται» ιστορίες καθημερινής απόγνωσης, που μοιάζουν με αυτές της Βαλντές και του Αρένας, εντούτοις η κριτική του γίνεται, όπως θα λέγαμε παλιά, από τα αριστερά.

νωνικό στοιχείο», σε μια ανοικτή δική-παράδια που θα ζήλευε και ο πρώτος διδάξας, ο εισαγγελέας της Μόσχας Αντρέι Βισίνσκι.

Αντισημιτισμός

Ο Καμπρέρα Ινφάντε (υπεύθυνος πολιτιστικών στην εφημερίδα *Revolucion*) και ο Κάρλος Μοντενέγρο και Χοσέ Κόσερ θα ζητήσουν άσυλο σε χώρες της Δύσης το 1965. Ο τελευταίος, εβραϊκής καταγωγής, θα καταγγείλει και τον υφέρποντα αντισημιτισμό στο νησί, όταν φθάσει στη Νέα Υόρκη. Ο σπουδαιότερος ίσως όλων, ο Χοσέ Λεσάμα Λίμα, δημιουργός του εμβληματικού μυθιστορήματος «Παραντίσο», ο αποκαλούμενος από τους Γάλλους και «Μαρσέλ Προυστ της Λατινικής Αμερικής», θα τεθεί προσωρινά σε κατ'οίκον περιορισμό, που θα αρθεί μετά τη μεγάλη επιτυχία του βιβλίου του στο εξωτερικό.

Περισσότερο άτυχοι βέβαια ήταν όσοι δημιουργοί, εκτός από αντικαθεστωπικοί, ήταν και ομοφυλόφιλοι, αφού για κάμποσα χρόνια η αποκάλυψη αυτής της σεξουαλικής ιδιαιτερότητας ήταν ποινικό αδίκημα. Ευάλωτοι σε κάθε λογής εκβιασμούς δεν είχαν περιθώρια πολιτικών ελιγμών, αν και «παραθυράκια» στον νόμο πάντα υπήρχαν, για να εφαρμοστεί αποτελεσματικότερα η γνωστή τακτική «καρότο και μαστίγιο».

Στην Ελλάδα θα αργήσουμε να πληροφορηθούμε τη σκοτεινή όψη της κυβερνητικής επανάστασης. Όπως συνέβη και με τους Ρώσους αντικαθεστωπικούς συγγραφείς, ελάχιστα θα μεταφραστούν και όχι πάντα οι καλύτεροι. Αναμφίβολα δύο είναι τα βιβλία που θα δημιουργήσουν τις πρώτες ρωγμές: Το «Καθημερινό τίποτα» της Ζόε Βαλντές (εκδόσεις Οπερα, 1995) και η συγκλονιστική αυτοβιογραφία του Ρεϊνάλτο Αρέ-

νας «Πριν πέσει η νύχτα» (εκδόσεις Νέοι Ορίζοντες 2001), που μεταφέρθηκε με επιτυχία και στον κινηματογράφο.

Η Ζόε Βαλντές (Αβάνα 1959-), αρχικά υπάλληλος στην αντιπροσωπεία της Κούβας στην UNESCO, αργότερα αυτοεξόριστη στην Ισπανία, θα μας δώσει μια σκληρή εικόνα της καθημερινότητας που βιώνει μια νεαρή Κουβανή, τα διλήμματα, το αδιέξοδο της γενιάς της, την έλλειψη βασικών αγαθών, που θα λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις μετά τη διακοπή της οικονομικής βοήθειας από τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ. Χωρίς καμιά αντισοσιαλιστική διάθεση θα μιλήσει για τη «κώρα του απόλυτου μηδέν, του καθαρού τίποτα», περιγράφοντας τα παιδιά που τρέφονται με σκουπίδια, τα κορίτσια που καταφεύγουν στην πορνεία για ένα κομμάτι πίτσας και μια κόκα κόλα. Οι εικόνες της σοκάρουν και δύσκολα γίνονται αποδεκτές από τους θαυμαστές της «ξέγνοιαστης επανάστασης».

Αντιθέτως ο Ρεϊνάλτο Αρένας (Ακουα Κλάρας 1943- Νέα Υόρκη 1990) στην αυτοβιογραφία του δεν εστιάζει στις ελλείψεις, ούτε στην πείνα, για τον απλούστατο λόγο πως όταν αυτός φεύγει από την Κούβα, το 1980, το καθεστώς εξακόμωται να καλύπτει τις βασικές ανάγκες του πληθυσμού. Το πρόταγμα για τον Αρένας είναι οι ατομικές ελευθερίες, η κατάργηση της λογοκρισίας, τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων.

Η σύγκρουσή του με την κυβέρνηση αρχίζει από τη δημοσίευση του πρώτου και μοναδικού του βιβλίου που τυπώνεται στο νησί. Ακολουθεί ένας κλεφτοπόλεμος με την αστυνομία όταν κατορθώνει να βγάλει χειρόγραφο του στο εξωτερικό και να τα δημοσιεύσει.

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Παραστάσεις

Λευκωσία
Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή
Πρώτη Παράσταση
Πέμπτη 26 Ιανουαρίου
και κάθε Πέμπτη, Παρασκευή
& Σάββατο, 8.30μ.μ.
(με εξαίρεση την
27η & 28η Ιανουαρίου)

Πάφος
Πρεμιέρα
(στο πλαίσιο των εκδηλώσεων
της τελετής έναρξης της
Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της
Ευρώπης Πάφος2017)
Γήπεδο Γυμνασίου
Αποστόλου Παύλου
Κυριακή 29 Ιανουαρίου,
6.00μ.μ.

Λάρνακα
Δημοτικό Θέατρο
Παρασκευή 17 Μαρτίου,
8.30μ.μ.

Ελ. Αμμόγωστος
Δημοτικό Θέατρο Σωτήρας
Σάββατο 18 Μαρτίου, 8.30μ.μ.

Λεμεσός
Θέατρο Ριάλτο
Τετάρτη 22 Μαρτίου, 8.30μ.μ.

Οι παραστάσεις στις
4 Μαρτίου στη Λευκωσία και
στις 22 Μαρτίου στη Λεμεσό
θα είναι με αγγλικούς και
τουρκικούς υπέρτιτλους

Δεν επιτρέπεται η είσοδος σε
άτομα κάτω των 18 ετών

Πληροφορίες
Θέατρο ΘΟΚ
Τηλ. 7772717
(Γρηγόρη Αυξεντίου 9, 1096
Λευκωσία, χώρος Παλιού ΓΣΠ)

Τιμές εισιτηρίων
€12 / €6

Χορηγοί Επικοινωνίας ΘΟΚ

Χορηγοί Επικοινωνίας Νέα Σκηνή ΘΟΚ

www.thoc.org.cy

ΘΟΚ/THOC

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΡΟΝΙΜΟ

με τους: Κατερίνα Πολεμή, Θέμο Σκανδάμη, Εύη Μάζη

και τους: Γιώτη Κιουρτσόγλου, Δημήτρη Λάππα

ήχος: Γιάννης Τούντας

29 ΙΑΝ. 20:30 ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ & **30 ΙΑΝ. 20:30 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ**

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ **COBALT** ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΚΟΝΙΑΣ **WIZ** **KANALI 5**

ΛΕΜΕΣΟΣ
Εισιτήρια προπωλούνται:
SoldOut Tickets & **www.SoldOutTickets.com.cy**
& **ΣΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ**
25377277

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Tickethour 7777 7040
.com.cy

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ / Του **ΔΗΜΗΤΡΗ Π. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ**

'80, η δεκαετία που μας έκανε αυτό που είμαστε

Αυτές τις μέρες, κάτι σημαντικό ξεκινάει στην Αθήνα και οφείλουμε να το αναδείξουμε. Στον χώρο της Τεχνόπολης του Δήμου Αθηναίων εγκαινιάζεται, την Τετάρτη 25 Ιανουαρίου, μία από τις πιο πολλά υποσχόμενες εκθέσεις που έχουμε δει στην πόλη μας τα τελευταία χρόνια, ενδεχομένως – από άποψη πρωτοτυπίας – και διεθνώς. Έχει τίτλο «GR80s» και αναουστώνει τον κόσμο της δεκαετίας του '80. Οι εμπνευστές και γενικοί συντονιστές της έκθεσης, οι πανεπιστημιακοί Β. Βαμβακάς και Π. Παυανιωτόπουλος έχουν αναλάβει ένα εξαιρετικά σύνθετο και φιλόδοξο σχέδιο. Μέσα από πλήθος περιπτέρων, το καθένα από τα οποία έχει τον δικό του υπεύθυνο, ο επισκέπτης θα είναι σαν να περιηγείται με μια χρονομηχανή σε όλες σχεδόν τις πτυχές της ζωής, ιδιωτικής και δημόσιας, εκείνης της εποχής. Η πολιτική, η οικονομία, η τρομοκρατία, οι ιδέες, τα δικαιώματα, τα ΜΜΕ, η μαζική κουλτούρα, η μόδα, η λογοτεχνία, ο κινηματογράφος, η μουσική, η αυτοκίνηση, η αρχιτεκτονική, όλα θα περνούν μπροστά από τα μάτια του, μέσα από τα υλικά δημιουργήματα της αστικής ζωής, τα οποία θα μπορεί να «ζήσει» χάρη σε ποικίλες πρακτικές δραστηριότητες.

Η έκθεση δεν θα είναι, ωστόσο, ένα ταξίδι νοσταλγίας, ούτε ο πακνωμένος των αναμνήσεών μας. Χωρίς να γίνεται διδακτική και ακαδημαϊκή, μάλλον το αντίθετο, έχει στόχο να μας πει ποιοί είμαστε. Γιατί άραγε, η δεκαετία του '80 και όχι του '70 ή του '90; Υπάρχουν, τρεις, τουλάχιστον, λόγοι γι' αυτό.

Ο πρώτος είναι πολιτικοϊστορικός. Το ζήτημα είναι χιλιοσυζητημένο, και πράγματι, το '80 είναι η στιγμή της διαμόρφωσης των βασικών χαρακτηριστικών της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας: μαζικά κόμματα, πολιτική συμμετοχή, ανανέωση του πολιτικού προσώπου, ελευθεροτυπία, εμπέδωση της δημοκρατίας όσο ποτέ πριν. Αλλά και ταυτόχρονα, κομματοκρατία, πρωθυπουργοκεντρισμός, αποίκηση του κράτους από ομάδες, λαϊκισμός, διαμαγωγία και δικαστική ρητορική, εθνικός απομονωτισμός. Παράλληλα, είναι και η περίοδος

Αναμνηστικά από τη δεκαετία του '80.

της κυριαρχίας μιας κουλτούρας περί της οικονομίας έντονα φοβικής και σε σαφή απόσταση από τις κατακοσμιαίες εξελίξεις σε ένα διεθνές περιβάλλον προϊούσας παγκοσμιοποίησης. Όλα αυτά που σήμερα έχουν αγγίξει τα έσοχα όρια τους.

Ο δεύτερος λόγος είναι κοινωνιολογικός, και έχει να κάνει με τον μαζικό πολιτισμό και τη θέση της ελληνικής κοινωνίας απέναντι σε αυτόν, μια πτυχή ύψιστης σημασίας για τον σύγχρονο άνθρωπο. Παρά τον πατερναλισμό της κεντρικής πολιτικής και τις κοινωνικές πρακτικές αυτοπροστασίας, στα 80s είναι η πρώτη φορά που η ελληνική κοινωνία καταφέρνει να χειραφετηθεί σε τόσο εκτεταμένο βαθμό.

Πλουτίζει, σπουδάζει, αποκτά δικαιώματα, διασκεδάζει, εκφράζεται, σχετίζεται, ταξιδεύει, διαβάζει, ενημερώνεται, αθλείται όσο ποτέ και όπως ποτέ άλλοτε στο παρελθόν. Χάρη σε όλα αυτά, εξαιτομκεύεται, γίνεται εφικτή δηλαδή η διαμόρφωση, εκτός των πολιτών, ενός ρευστού σύγχρονου ατομικού υποκειμένου, με σχέδια, αναστοχασμό και αισθητικοποίηση της ζωής του. Είναι η πρώτη φορά που ο Έλληνας συντονίζεται σε τόσο μεγάλο βαθμό με τα πιο προχωρημένα κέντρα της (μετά)νεωτερικότητας και τις τελευταίες εξελίξεις της – πάντα βέβαια με τους δικούς του όρους. Πιθανότατα, αυτή η εξαιτομκευση να είναι και η βασικότερη

πολιτισμική προϋπόθεση που η χώρα πέτυχε, με τις αντιφάσεις της, την είσοδό της στις πιο ανεπτυγμένες χώρες του σύγχρονου κόσμου και που παραμένει σε αυτές παρά τις αναταράξεις.

Ο τελευταίος λόγος είναι ψυχικός/υπαρξιακός και ολίγον (ας μας επιτραπεί...) αυτοαναφορικός. Όλη η ομάδα των συντονιστών της έκθεσης ανήκει στην ίδια γενιά. Είναι η γενιά των σαραντάρηδων, ή κάτι τέτοιο, που έρχονται σταδιακά σήμερα στα πράγματα, που αρθρώνουν δημόσιο λόγο, που έχουν να μας «διηγηθούν» τον διακριτό εαυτό τους. Γεννημένοι, συνπλην, στις αρχές της δεκαετίας του '70, ταύτισαν τη δεκαετία του '80 με την πρώτη νεότητά τους, με όσα δηλαδή τους διαμόρφωσαν ως υποκείμενα με συνείδηση. Η γνώση τους άρα είναι εκτός από ακαδημαϊκή και βιωματική. Παρότι η έννοια της «γενιάς» είναι κάποτε προβληματική ως ερμηνευτικό εργαλείο για να περιγράψει ετερόκλητες ομάδες και υποκείμενα, εδώ μας είναι χρήσιμη. Διότι αυτοί οι άνθρωποι που ετοιμάζονται, με τη σειρά τους, να ηγηθούν του μέλλοντος, αναλαμβάνοντας τις ευθύνες που τους αναλογούν, σε μια στιγμή μάλιστα γενικευμένης κατάρρευσης, επιλέγουν να κάνουν κάτι πολύ σημαντικό: να αναστοχαστούν τον εαυτό τους και τα υλικά από τα οποία διαμορφώθηκαν οι ίδιοι. Έτσι, την ώρα που η μεταπολίτευση δέχεται εξοντωτική κριτική πανταχόθεν, η έκθεση αυτή εμφανίζεται στο προσκήνιο με όρους λυτρωτικούς, θα έλεγα. Με τρόπο φαινομενικά παιγνιώδη, βάζει ουσιαστικά απέναντί μας έναν καθρέφτη. Και μας ζητάει να κοιταχτούμε μέσα, με αυτοπεποίθηση, χωρίς παραμορφώσεις ούτε ωραιολοπίσεις.

Συνεπώς, πριν δούμε πού πάμε, ας σταθούμε μια στιγμή στοχαστικά και ας κοιταχτούμε. Το μέλλον μας θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από αυτή την άσκηση αυτογνωσίας.

Ο Δημήτρης Π. Σωτηρόπουλος είναι αναπληρωτής καθηγητής Σύγχρονης Πολιτικής Ιστορίας, διευθυντής του ΠΜΣ «Διακυβέρνηση και Επιχειρηματικότητα», αρχισυντάκτης της «Νέας Εστίας».

ΚΡΙΤΙΚΗ / Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Συγκλονιστικό μυθιστόρημα

ΒΑΣΙΛΙ ΓΚΡΟΣΜΑΝ
Τα πάντα ρει
μετφρ.: Γιούργος Μπλάνος
εκδ. Γκοβόστις, σελ. 230

Καθώς ο Βασίλι Γκρόσμαν περιγράφει το ασύλληπτο, την εξόντωση πολλών εκατομμυρίων πολιτών από το θηριώδες καθεστώς Στάλιν – τις εικονικές δίκες και τις άγριες εκτελέσεις αθώων φιλοκυβερνητικών, τον αργόσυρτο βασανιστικό θάνατό τους στα μακρινά παγωμένα στρατόπεδα της αρκτικής Σιβηρίας, τον αποδεκατισμό τους από τον απελπιστικό λιμό στη διάρκεια της εξόντωσης των κουλάκων – ταυτόχρονα θέτει το ερώτημα: πώς ήταν δυνατόν να συμβούν όλα αυτά; Πώς τέθηκε σε κίνηση ο απάνθρωπος μηχανισμός τρόμου; Πώς κανείς δεν θέλω, δεν πρόσεξε, δεν φρόντισε ν' αντισταθεί, να αποπειραθεί τουλάχιστον, να προσπαθήσει να τον εμποδίσει; Η απάντηση που συνάγεται από το συγκλονιστικό μυθιστόρημα του παλαιού πολεμικού ανταποκριτή της εφημερίδα του Κόκκινου Στρατού Βασίλι Γκρόσμαν, είναι πως ίσχυσε στη Σοβιετική Ένωση η ίδια εκείνη «κοινοτοπία του κακού» η οποία επώδυνθη και εσωτερικά συνέτριψε και το αντίπαλο κρατικό δέος, τη ναζιστική Γερμανία.

Χαρακτηριστικό στο έργο του Βασίλι Γκρόσμαν είναι η υψηλή βιωματική γραφή, ο θερμός μυθοπλαστικός λόγος ο οποίος δημιουργεί την προϋπόθεση για να ταυτιστούμε με τα θύματα: με τον στοχαστικό βλάν Γκριγκόριεβιτς που γέρασε πρόωρα ζώντας τριάντα χρόνια στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, με την καλή, μετρημένη Μάσα που άφησε την τελευταία της πνοή όταν εγκατέλειψε την ελπίδα πως θα ξαναδεί τον αγαπημένο της Αντρέι και την τριχρονη κόρη της Γιούλια, με τη διεσδυτική Άννα Σεργκέγεβνα που είναι σε θέση να επωμιστεί τις δυσβάστακτες εννοχές για την παλαιά σκληρόκαρδη στάση της. Γονιμοποιώντας έντεχνα τη βαριά παράδοση της μεγάλης ρωσικής λογοτεχνίας, ο συγγραφέας κατορθώνει να δημιουργήσει εκείνη την ανιδιοτελή ματιά, τη στοχαστική κατόνωση, την ηθική ανωτερότητα και τη βαθιά καλοσύνη η οποία αντικρίζει τα ανθρώπινα την πιο κρίσιμη στιγμή όπου

τα πάντα παίζονται – ζωή, τιμή, αξιοπρέπεια – και, ενώπιος ενώπιω, κάθε άνθρωπος αποκαλύπτει (και ανακαλύπτει) τον χαρακτήρα του.

Συγκλονιστικές περιγραφές, στοχαστικές αποτιμήσεις, συμπνεστική κατανόηση των αδύναμων εντέλει θνητών συνοδευτών από ένα ακόμη συναίσθημα, από την ακαταμάχητη αγάπη για το μέγα καλό και πρώτο που είναι η ελευθερία – μοχλός ζωής και κινητήρια κοινωνική δύναμη που αντιστρατεύεται το καταδυναστευτικό σοβιετικό κράτος. Σε τι έγκειται η ρευστότητα; Στο ότι απέναντι στον αδυσπλητο πόνο αλλά και στη βαθιά ενοχή, οι άνθρωποι αμύνονται με χίλιους δυο τρόπους, με την ευπιστία, με την άγνοια, με τη ψέματα, με τη λήθη, ώσπου τα ασύλληπτα να γίνονται απίστευτα – και να τα ισοπεδώσει στο τέλος ο χρόνος.

Ο Βασίλι Γκρόσμαν (1905-1964) υπήρξε ήρωας πολέμου καθώς ως ανταποκριτής της Κrasnaya Zvezda έζησε τη

μάχη του Στάλινγκραντ, τη δραματική πτώση του Βερολίνου και την αποκάλυψη του ανατριχιαστικού Ολοκαυτώματος.

Το 1960 ολοκλήρωσε το αριστουργηματικό «Ζωή και περιρωμένο» για τη συντριβή της μυθιστορηματικής οικογένειας Σαπόσνικοβ ανάμεσα στις μυλόπετρες των γερμανικών στρατοπέδων εξόντωσης και των σοβιετικών στρατοπέδων εργασίας. Το χειρόγραφο κατασχέθηκε από την ΚGB διότι θεωρήθηκε πυρηνική κεφαλή στραμμένη κατά της Σοβιετικής Ένωσης, και ο πολύς Μιχαήλ Σουσόλοφ δήλωσε πως το μυθιστόρημά θα έμενε αδημοσίευτο για τα επόμενα 200 χρόνια.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε ελεύθερα μόνο το 1990 και προκάλεσε τον παγκόσμιο θαυμασμό, προσθέτοντας ένα ακόμη πολύτιμο τεκμήριο για την αδυσώπητη ευρωπαϊκή περιπέτεια του 20ού αιώνα. Το μυθιστόρημα «Τα πάντα ρει» γράφτηκε από το 1955 έως το 1964. Δεν πρόφτασε να ολοκληρωθεί λόγω θανάτου. Περιλαμβάνει ωστόσο την τελική σκηνή της κάθαρσης – την παρηγορητική επιστροφή του ήρωα στην πατρική γη και τη συμπνεστική άρεση αμαρτηρών προς τους καταστροφικούς απάνθρωπους θύτες.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΟΙΗΣΗ
ROBERT BROWNING
Η τελευταία δούκισσα και άλλοι δραματικοί μονόλογοι
μετφρ.: Άρης Μπερλής, εκδ. Άγρα, σελ. 72

Είναι οικείος ο τόνος του Αγγλου ποιητή Robert Browning (1812-1889) διότι ο δραματικός μονόλογος υπήρξε το είδος που καλλιέργησε ο Καβάφης σε ποιήματα όπως «Περιμένοντας τους βαρβάρους» ή «Φιλέλλην». Η διαφορά τους έγκειται, σύμφωνα με την οξεία ματιά του Γιούργου Σεφέρη, πως ο Καβάφης είναι λιτός κι έχει αυστηρό έλεγχο των εκφραστικών του μέσων, ενώ ο Browning είναι περιπλοκός, με χαλαρές δομές, παίζει με τη σύνταξη η οποία γίνεται ενίοτε δαιδαλώδης. Και ακόμη, εκεί που ο Καβάφης είναι ένας απαισιόδοξος ηδονιστής, ο Browning κρύβει έναν αυστηρό αλλά αισιόδοξο μοραλιστή.

ΠΟΙΗΣΗ
ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΩΤΗΣ
Μάρθα, Μάρθα
σχέδια: Γιάννης Ψυχοπαίδης
εκδ. Γαβριηλίδης, σελ. 86

Ποίηση εξομολογητική, με κεντρική μορφή τη γυναίκα φιγούρα. Στη Μάρθα η ποιητής προβάλλει τον πόθο του, τα αισθήματα τρυφερότητας, τις σκέψεις και ιδέες για το άτομο που παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στον κύκλο της ζωής. Πρόκειται για τον κρίκο ανάμεσα στην πραγματικότητα και στις ψευδαισθήσεις, για την ενσάρκωση του ιδανικού, που δεν έχει συγκεκριμένο τόπο, που βρίσκεται παντού, με διάρκεια μέσα στον χρόνο, μια άθραρτη και παρηγορητική εικόνα αναφοράς. Ποίηση ζεστή, μερικές φορές γλυκόπικρη, πάντως σε κάθε περίπτωση, στοχαστική και συγκρατημένα θρηνητική.

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΣ
Ξεχασμένα πρωτοσέλιδα
Ρεπορτάζ από τη νεοελληνική μικροϊστορία
εκδ. Polaris, σελ. 310

Τριάντα υποθέσεις που συντάραξαν την ελληνική κοινή γνώμη και έγιναν «πρωτοσέλιδα» στον Τύπο της εποχής, από το «Ναούγιο του Μέντορα», που μετέφερε μέρος από τη λαυραγιάγηση των Γλυπών του Παρθενώνα διά χειρός λόρδου Ελγιν (1802) μέχρι την «Ανταρσία του Βέλουσ» και το «Νερό του Καματερού» (1976). Ο δημοσιογράφος και συγγραφέας Γιάννης Ράγκος μάς μεταφέρει σε μίαν «άλλη Ελλάδα», όπου ο αναγνώστης των εφημερίδων γνώσταν κοινωνικών ιστορικών γεγονότων. Η επιστροφή της ξεχασμένης Ιστορίας ως εκ των υστέρων δημοσιογραφικό ρεπορτάζ, που διαβάζεται και σαν τραγωδία ή φάρσα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΜΑΛΟΥΚΑΣ
Όσο υπάρχει αλκοόλ υπάρχει ελπίδα
εκδ. Κουκουναριά, σελ. 160

Ανάμεσα σε πολλά άλλα, η δύναμη του σαρανταεξάχρονου Δημήτρη Μαμαλούκα έγκειται πως, παρασύροντας τους αναγνώστες στο τέμπο του, τους επιτρέπει να ταυτιστούν με τους ήρωές του. Ναι, κάνουμε μαζί τη διαδρομή Αθηνών-Πατρών με ΚΤΕΛ. Ναι, βρισκόμαστε μαζί στο φέρι για Ιταλία. Ετσι, όταν θα βρεθούμε στο εφιαλτικό γιγαντιο σκυρόπημα κατοικιών θα ζήσουμε μαζί τις περιπέτειες στο αποκορυφωτικό αυτό περιβάλλον, όπου κυριαρχούν η φτώχεια, η εξαθλίωση αλλά και η ομορφιά. Είναι το πρώτο μυθιστόρημα του Δ. Μαμαλούκα, πρωτοκυκλοφόρησε το 1999 και το 2002 το γύρισε ταινία ο Δημήτρης Μακρής με τίτλο «Όσο υπάρχει αλκοόλ...».

ΠΑΙΔΙΚΟ
ΔΑΒΙΔΕ ΚΑΛΙ, BENJAMIN CHAUD
Δεν έκανα τα μαθήματά μου γιατί...
μετφρ. Μαρία Παπαγιάννη
εκδ. Πατάκι, σελ. 40

Η δασκάλα ρωτάει: «Λοιπόν, γιατί δεν έκανες τα μαθήματά σου;». Ο μαθητής απαντάει: «Δεν έκανα τα μαθήματά μου γιατί... ένα αεροπλάνο γεμάτο μαιμούδες προσγειώθηκε στην αυλή μας». Ή, «Ένα τρομακτικό ρομπότ κατέστρεψε το σπίτι μας». Στην ολοσέλιδη εικόνα που συνοδεύει τη δικαιολογία αυτή, βλέπουμε μικροσκοπικά ζώπια να παίζουν με τα μολύβια, να τα χώνουν στα αυτιά και στις μύτες και να τα διασκεδάζουν. Οι δικαιολογίες του μαθητή είναι ευφάνταστες, εξωπραγματικές και σπαρταριστές. Οι απίθανες καταστάσεις εικονογραφούνται θαυμάσια και συγκλονιστικά σε ένα πανέμορφο μικρό βιβλιαράκι.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΟΥΛΙΔΟΥ

Η Χριστίνα Πουλιδού γεννήθηκε στην Αθήνα, το 1958. Σπούδασε νομικά, έγινε δικηγόρος από κεκτημένη (οικογενειακή) ταχύτητα και τελικά έγινε δημοσιογράφος. Δούλεψε σε πολλά ΜΜΕ, κυρίως στην «Αυγή», στον «Επενδυτή» και στο ΑΠΕ. Ασχολήθηκε αποκλειστικά με την εξωτερική πολιτική και ιδιαίτερα με την Ευρώπη. Έχει τιμηθεί με το βραβείο Μπότσα και το βραβείο «Κωνσταντίνος Καλλιγάς». Το «Ανώ Κάτω» είναι το πρώτο της μυθιστόρημα, που εκδόθηκε από το Μεταίχμιο.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Στο κρεβάτι της Αθήνας το «Φαρμακείον Εκστρατείας» του Μάνου Ελευθερίου και το «Νεκρός στον ήλιο του Ιουλίου» του Λάκη Δόλγερου. Πάντα πλάι μου είναι το «ΥΓ» του Αναγνωστάκη. Στο κρεβάτι της Σύρου το «Τελευταία νέα απ' την Ιθάκη» του Κώστα Ακριβίου. **Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;** Η «αρραβωνιαστική του Αχιλλέα!» Το ξέρω, ηχει παράταιρα, γιατί η ζωή της Ελένης ήταν ένα χρονικό ταλαιχώρια. Ταυτόχρονα, όμως, ήταν μια συναρπαστική διαδρομή σε δύσκολες συνθήκες, σε σημαδωμένους ιστορικά τόπους, που έδωσαν την ευκαιρία γνωριμίας με πολύ σημαντικούς ανθρώπους.

Με ποιον συγγραφέα θα θέλατε να δειπνήσετε;

Αυθορόμητώς θα έλεγα, με τον Νίκο Θέμελη. Έχουν μείνει αναπάντητα τόσα ερωτήματα. Αν ξησάσω περισσότερο, θα ήθελα με τον Ηβλυν Βω – τον φαντάζομαι γοητευτικό συνομιλητή. Και με τον Ταμπούκι, έχει μια σκοτεινιά στη γραφή του.

Ποιο ήταν το τελευταίο βιβλίο που σας έκανε να θυμώσετε;

Με ενοχλούν όσα βιβλία είναι ποτισμένα από τον ναρκισσισμό του συγγραφέα.

Και το τελευταίο που σας συγκίνησε;

Το Σιαφάκα – «Με μια κιλιάρα Καβασάκι».

Ποιο κλασικό βιβλίο δεν έχετε διαβάσει και ντρέπεστε γι' αυτό;

Δεν θυμάμαι να έχω σοβαρές ελλείψεις στην κλασική λογοτεχνία. Τον «Οδυσσέα» του Τζέιμς Τζόις, ίσως.

Τι θα θέλατε να σκεφτεί ο αναγνώστης σας όταν τελειώσει το «Ανώ Κάτω»;

Να νιώσει ότι –τελειώνοντας το βιβλίο– έχασε μια καλή παρέα, να εκτιμήσει ότι έμαθε κάποια πράγματα και να θελήσει να γνωρίσει (ή να ξαναγνωρίσει) τη Σύρο.

Γιατί «Ανώ Κάτω»;

Ο τίτλος είναι ένα παικνίδι – παραπέμπει στις ανηφοριές και τις κατηφοριές της Ερμούπολης, στην Ανώ Σύρο και στον Παλό (όπως έλεγαν παλιά το λιμάνι), στην ταξική συριανή κοινωνία της ανώτερης τάξης και του εργατικού κόσμου, στην ανακατανομή της συμβίωσης των καθολικών και των ορθόδοξων.

Έχετε fb, twitter κτλ.; Εάν ναι, επιμοδίζουν ή εμπλοτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;

Δεν έχω. Διαβάζω κλειστά από τον λογαριασμό fb του άντρα μου. Νομίζω πως δεν με ενδιαφέρει η δημόσια έκθεση των σκέψεών μου επί παντός. Προτιμώ την κλασική επικοινωνία, τις κατ' ιδίαν συζητήσεις με τις φίλες και τους φίλους μου στο τηλεφώνω ή με καφεδάκι.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΛΟΝΔΙΝΟ
Τα πορτρέτα του Σεζάν
Η Εθνική Πινακοθήκη Προσωπογραφιών του Λονδίνου (National Portrait Gallery) ανακοίνωσε πως θα οργανώσει μεγάλη έκθεση με θέμα τα πορτρέτα του Πολ Σεζάν. Η έκθεση θα εγκαινιαστεί στις 26 Οκτωβρίου και περιλαμβάνει πάνω από 50 προσωπογραφίες, οι οποίες συγκεντρώνονται για πρώτη φορά. Ορισμένα από τα έργα του Σεζάν θα παρουσιαστούν για πρώτη φορά στη Βρετανία.

ΠΑΡΙΣΙ
Ένας «νέος» Λεονάρντο
Αυτό το σχέδιο είναι μια νέα ανακάλυψη του γαλλικού οίκου δημοπρασιών Tajan και αποδίδεται στον Λεονάρντο ντα Βίντσι. Απεικονίζει το μαρτύριο του Αγίου Σεβαστιανού και παρουσιάστηκε πρόσφατα στα μέσα ενημέρωσης. Η αξία του υπολογίζεται περί τα 15 εκατομμύρια ευρώ. Στη λίστα Codex Atlanticus, που ο ίδιος ο Λεονάρντο είχε συντάξει, αναφέρονται οκτώ Άγιοι Σεβαστιανοί.

ΠΟΛΩΝΙΑ
Το «καλύτερο» σπίτι
Ένα σπίτι γνωστό ως η «Κιβωτός του Κοπιετζίου», καθώς είναι σχεδιασμένο από τον 48χρονο Πολωνό αρχιτέκτονα Robert Kopiczny, ανακλύθηκε η καλύτερη ιδιωτική οικία για το 2017 από το βρετανικό περιοδικό Wallpaper. Το σπίτι είναι κτισμένο σε βουνοπλαγιά στο χωριό Μπρένα, στα όρη Beskid, στη νότια Πολωνία. Συνδυάζει την εικόνα του παραδοσιακού σπιτιού με τη σύγχρονη τεχνολογία.

Το σπίτι του 21ου αιώνα

ΚΟΛΩΝΙΑ
Οι εικόνες που έρχονται από τη διεθνή έκθεση ντιζάν και επίπλωσης στην Κολωνία (IMM Cologne) θυμίζουν εκείνες τις μελλοντολογικές εικόνες της δεκαετίας του '60, όταν η πίστη στο αύριο ήταν κυρίαρχη. Σήμερα, απουσιάζει

μεν, εκείνη η αισιοδοξία, αλλά περισεύει η φαντασία και η ανάγκη σύνδεσης της ομορφιάς και της χρησιμότητας. Είναι η σημαντικότερη έκθεση για σχεδιασμό επίπλων και συνενώνεται είναι ο μεγάλος, διεθνής καθρέπτης των τάσεων για την καθημερινότητα εκατομμυ-

ρίων κατοίκων σε όλο τον κόσμο. Στη φωτογραφία, ένα μοντέλο δοκιμάζει το κρεβάτι «Lovers Paradise» της Signet, ένα από τα πολλά παραδείγματα μιας νέας αισθητικής αντίληψης. Η μεγάλη αυτή έκθεση για την αρχιτεκτονική και το ντιζάν των εσωτερικών χώρων (επι-

πλωσης, φωτισμού, υφασμάτων, αξεσουάρ) ολοκληρώνεται σήμερα, συνδυάζοντας την αγορά με τους σχεδιαστές. Περιφανεύεται δε, ότι παρουσιάζει τις τελευταίες τάσεις έτσι όπως επηλέξαν να τις δείξουν 1.100 εκθέτες από πενήντα χώρες.

ΑΤΛΑΝΤΑ
Μαθητές ενόπιον κάλλους
Ένα μαρμάρينو άγαλμα της Αφροδίτης, αντίγραφο του πρωτοτύπου από τον 1ο αιώνα μ.Χ., προκαλεί την περιέργεια και εξάπτει τη φαντασία των παιδιών στο μουσείο Michael C. Carlos στην Ατλάντα της Τζόρτζια στις ΗΠΑ. Το μουσείο, με παιδαγωγικό προσανατολισμό, ιδρύθηκε το 1919 και βρίσκεται στο κάμπους του πανεπιστημίου Epcog. Φημίζεται, δε, για τις συλλογές του, που περιλαμβάνουν τέχνη και αντικείμενα από την αρχαία Αίγυπτο, την Εγγύη Ανατολή, τον ελληνορωμαϊκό κόσμο, καθώς και από την Αμερική, την Αφρική και την Ασία. Αυτήν την περίοδο εκθέτει υλικό για τους πρώτους περιηγητές στην Ελλάδα.

ΒΑΛΕΤΑ
Το Φεστιβάλ Μπαρόκ της Μάλτας
Από τα πιο σημαντικά διεθνή γεγονότα της Μάλτας είναι το Φεστιβάλ Μπαρόκ, που φέτος ολοκληρώνεται στις 28 Ιανουαρίου. Με επίκεντρο το εξαιρετικής ατμόσφαιρας Teatru Manoel (χτισμένο το 1731), αλλά και την Εθνική Βιβλιοθήκη (του 1766) και μια σειρά από μπαρόκ εκκλησίες, το Φεστιβάλ αξιοποιεί την παράδοση της χώρας και φέρνει κάθε χρόνο εκλεκτά σύνολα και ξεχωριστούς σολίστ, όπως ο βιολονίστας Nicolas Dautricourt, η πιανίστα Reiko Ichise, ο πιανίστας John Irving, η κιθαρίστα Johanna Beisteiner και πολλοί ακόμη.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΞΑΙΣΙΕΣ

ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
HALLENBERG, ROUSSET
Farinelli
Aparte AP117

Πέρασαν περισσότερα από είκοσι χρόνια από τότε που ο κινηματογράφος έκανε γνωστό σε όλους τον Φαρινέλι, διασημότητα ευνούχο τραγουδιστή όπερας του μπαρόκ. Στην ταινία του Ζεράρ Κορμιλιό είχε επινοηθεί μια τεχνητή φωνή, αποτέλεσμα συνένωσης των φωνών ενός κόντρα-τενόρου και μιας υψιφώνου, προκειμένου να αποδοθούν οι απίστευτες φωνητικές δυνατότητες που διέθετε. Σήμερα, η ανάπτυξη της τεχνικής τραγουδιού επιτρέπει σε ορισμένους καλλιτέχνες να ερμηνεύσουν το ρεπερτόριο του χωρίς εκπώσεις. Ανάμεσά τους η Σουβιδή μεσόφωνος Αν Χάλεμπεργκ. Μαζί της τα όργανα εποχής των «Λυρικών ταλέντων» υπό τον Κριστόφ Ρουσέ, ο οποίος είχε επίσης τη μουσική ευθύνη της ταινίας του Κορμιλιό.

N. A. ΔΟΝΤΑΣ

ΠΟΠ
FLAMING LIPS
Oczy Mlody
Warner Bros

Οι Flaming Lips συνεχίζουν απότομοι την αμέριμη περιπλάνησή τους σε κάποιο μακρινό ψυχεδελικό σύμπαν. Ο ιδιοφυής φρόντιμαν Wayne Coyne και η παρέα του, αφήνοντας πίσω τον δυστοπικό πλανήτη του δίσκου «Terro» (2013), ταξιδεύουν πλέον σε πολύχρωμα μονοπάτια. Ο νέος τους δίσκος «Oczy Mlody» είναι φωτεινός. Κρατάει τους τόνους χαμηλά, σε ambient επίπεδα. Και βέβαια, λίγο ιδιόμορφος με αυτόν τον ποπ φρουτουρισμό που τον διακατέχει. Έχει στιγμές παραμυθένιες («The Castle»), άλλες γλυκόπικρα γοητευτικές («Sunrise», «How??») και κάποιες μηχανικές, θαρρείς και προέρχονται από το σάουντρακ μιας ταινίας sci-fi («We a Family»). Ανθρώπινα και ρομποτικά συναισθήματα συνυπάρχουν αρμονικά.

ΣΠΥΡΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
Το τέλειο έγκλημα
Cantini

Θα μπορούσε να είναι θέμα μελέτης ενός εγκληματολόγου. Όμως, στο στούντιο αυτού του ταλαντούχου τραγουδοποιού τα εγκλήματα που έχουν διαπράξει γυναίκες έγιναν ένας κύκλος τραγουδιών με μουσικότητα, ευρηματικότητα και χιούμορ. Παρέα με τις νέες τραγουδίστριες Νεφέλη Φασουλά, Μαντώ Παναγιωτάκη και Ειρήνη Τουμπάκη, καθώς και με τον πολυτάλαντο Άγγελο Παπαδημητρίου, ο Καλαντζόπουλος μας παρουσιάζει τραγούδια και ορχηστρικά που ανατρέχουν με σημερινή ματιά σε παλιές αγάπες - στο ελαφρό τραγούδι, το σουίνγκ, το ροκ εντ ρολ. Και μας προσκαλεί να χορέψουμε σ' εκείνο το σημείο της μεγάλης πίστας, όπου η σοβαρότητα φλερτάρει με χάρη με την ελαφρότητα.

ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ

INDIE
SOFIA SARRI
Euphoria
Inner Ear Records

Δισκογραφικό ντεμπούτο για την ταλαντούχα Σοφία Σαρρή, η οποία δεν διατάζει να ριζέει στο μείγμα μια σειρά από (αντίρροπες πολλές φορές) μουσικές δυνάμεις και να ποντάρει στο άριστο, αλλά σίγουρα ενδιαφέρον αποτέλεσμα. Ο μάλλον παραπλανητικός τίτλος «Euphoria» στεγάζει την ελεύθερη ποιητική πρόζα, σε αγγλικά και ελληνικά, παρέα με ήχους που κινούνται από τις μέταλ καταβολές της Σαρρή και το ηλεκτρονικό «σπολτάσιο» μέχρι την κρητική λύρα, κληρονομιά προφανώς της ιδιαίτερης πατρίδας της. Και αν όλα αυτά δεν είναι πάντα εφικτό να συνδυαστούν ιδανικά, καταδεικνύουν ωστόσο ένα ανήσυχο καλλιτεχνικό πνεύμα με πολλές προοπτικές - ειδικά σαν αυτές που φαίνονται στα «Still Universes», «The Moon» και «Fire».

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΑΡΜΠΗΣ

ΣΑΟΥΝΤΡΑΚ
JUSTIN HURWITZ / VARIOUS ARTISTS
La La Land
Interscope

Σε μια ταινία με τόσο έντονα στοιχεία μουσικά όπως το «La La Land» η μουσική αυτονομία έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Ο σκηνοθέτης Ντάρρεν Σαζέλ πετυχαίνει διόνα συνεργαζόμενος και πάλι με τον συνθέτη (και παλιό συμφοιτητή του) Τζάστιν Χέρβιτς. Ο Χέρβιτς δημιουργεί ένα μουσικό σύμπαν, που συμβάλλει απόλυτα στην επιτυχία της ταινίας. Κλείνει το μάτι στο «κλαϊό Χόλιγουντ», τότε με ανεβαστικούς τόνους και ομαδικά φωνητικά, άλλοτε με τις φωνές των πρωταγωνιστών να συνοδεύουν μελωδίες στο πιάνο. Το σάουντρακ με έκανε να αναπομώ για την ταινία πριν τη δω, και κάθε φορά που το ακούω πια είναι σαν να τη βλέπω ξανά μέσω αυτού. Ξεχωρίζουμε το επτάλεπτο «Epilogue», που συμπυκνώνει όλο τον δίσκο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΓΑΣ

Την τέχνη τη χαρακτηρίζει η ελευθερία

Μπάμπης Στόκας: Η έλλειψη πάθους κάνει τα τραγούδια λιγότερο εμπνευσμένα και ποιοτικά

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Μπάμπης Στόκας είναι ένας καλλιτέχνης που δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Με την ευκαιρία των συναυλιών που έδωσε σε Λευκωσία και Πάφο ο Μπάμπης Στόκας μοιράστηκε μαζί μας μερικές σκέψεις του για το τραγούδι σήμερα, τα χρόνια αθωότητας των Πυξ Λαξ. Μας λέει ότι σήμερα λείπει το συναίσθημα, το πάθος, αλλά και η αντίδραση, οπότε το τραγούδι γίνεται λιγότερο δημιουργικό και ποιοτικό. Επίσης, θεωρεί ότι η περίοδος των Πυξ Λαξ ήταν χρόνια αθωότητας που τους έδωσαν πολλά αγάπη, την οποία αμείλιχα μέχρι σήμερα και μάλιστα ετοιμάζουν ένα reunion για το 2018. Αυτή την περίοδο μας λέει ότι είναι σε πολλά δημιουργικά φάση και ετοιμάζει διάφορα πράγματα.

—Μετά από τόσα χρόνια στα μουσικά πράγματα τι σας έχει μείνει;

—Μετά από 25 χρόνια πορείας στη μουσική ομολογώ ότι μου έχουν μείνει πολλές αξεχάστες εμπειρίες, με όμορφες στιγμές, γεμάτες μουσική! Νιώθω πολύ τυχερός που είχα την τύχη να ζήσω τόσο μοναδικές στιγμές. Η πίστη στη μουσική έχει μείνει ανεξίτηλη.

—Έχω την αίσθηση ότι τα τελευταία χρόνια δεν έχουμε την ίδια ένταση και ποιότητα σε τραγούδια, αλλά και μουσική, τι πιστεύετε εσείς;

—Δυστυχώς θα συμφωνήσω μαζί σου και αυτό πιστεύω ότι οφείλεται στην έλλειψη εμπνεύσεως! Βλέπεις εσύ καιμια κινηματοποίηση, συναίσθημα, σχέσεις, πάθος, αντίδραση; Όλα έχουν γίνει μουντά! Πώς περιμένουμε να υπάρχει εμπνευση λοιπόν και δημιουργικό ποιοτικό τραγούδι;

—Η καριέρα σας είναι πλούσια, έχετε αποθνήσκουσα μουσικά;

—Όπως είπα και παραπάνω είμαι ένας από τους τυχερούς ανθρώπους που μπόρεσαν να έχουν τη τύχη να ζήσουν αυτό το μουσικό ταξίδι. Αποθνήσκουσα δεν θα έλεγα ότι έχω, ωστόσο, θα έλεγα ότι

πάντα θα συνεχίσω να έχω όνειρα στη μουσική!

—Μπορείτε να γράψετε κατ' αποκοπήν μουσική; Σας ενδιαφέρει η ταμπέλα του έντεχνου ή του ροκά ή οποιαδήποτε άλλη;

—Δεν μου αρέσει να προδικάζω πράγματα, γιατί όταν ο άνθρωπος κάνει σχέδια ο Θεός γελά! Με τις ταμπέλες έτσι κι αλλιώς δεν τα είχα ποτέ καλά. Αυτό που χαρακτηρίζει την τέχνη άλλωστε είναι η ελευθερία.

—Ταιριάζει ο Μπάμπης Στόκας στα βραδινά μαγαζιά;

—Υπάρχουν πολλών ειδών βραδινά μαγαζιά. Το βασικό για μένα είναι ο κάθε χώρος να έχει την προσωπικότητά του και να είναι ζεστός, ώστε να μπορούμε να εκφράζουμε τη δουλειά μας και τον εαυτό μας μέσα σε αυτά. Στα βραδινά μαγαζιά είναι που θα έρθει ο κόσμος, να γίνουμε ένα και να περάσουμε ωραία. Ακόμα και η δημιουργία της μουσικής μου την έχω συνδυάσει με τη νύχτα, γιατί τότε μ' αρέσει να γράφω.

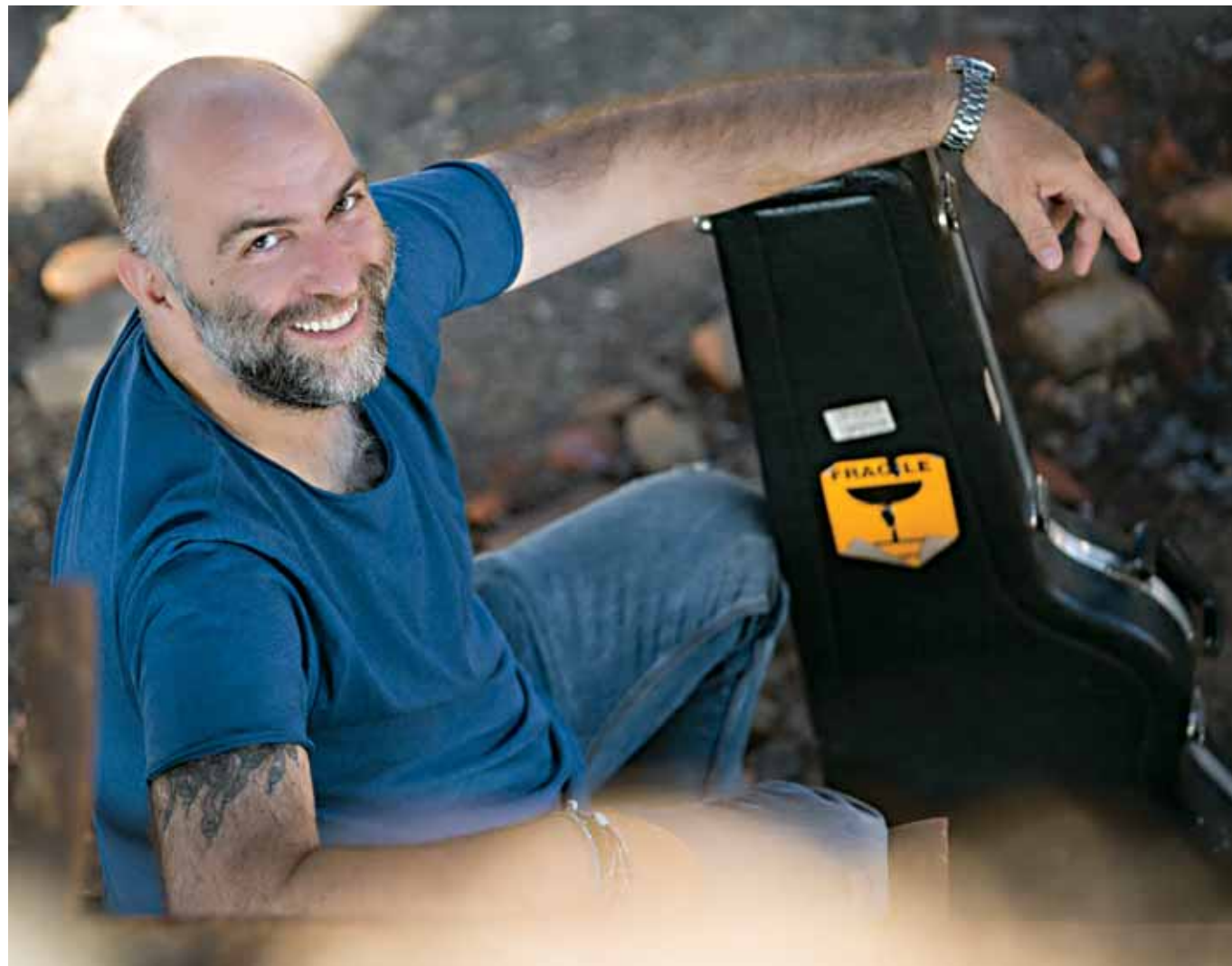
—Τι είναι η μουσική για τον Μπάμπη Στόκα; Τι να περιμένουμε ακόμα;

—Η μουσική για μένα πέρα από τρόπος έκφρασης είναι ένα είδος συντροφικότητας. Με πετυχαίνεις σε μια πολύ δημιουργική φάση που πολλοί φίλοι μου έχουν εμπιστευτεί κομμάτια τους, εγώ από την άλλη γράφω νέα τραγούδια, διασκευάζω παλιά και ανυπομονώ να κυκλοφορήσουν, να τα αγκαλιάσει ο κόσμος και να πάρει μια ώθηση να ναι-ρευτεί όπως γινόταν παλιά.

Πήραμε πολλή αγάπη

—Οι Πυξ Λαξ έχουν αφήσει το στίγμα τους, εσείς πώς το βιώνετε;

—Οι Πυξ Λαξ για μένα και για όλα τα παιδιά που συμμετείχαν σε αυτή τη μπάντα ήταν ένα μεγάλο κεφάλαιο που μας σηματοδότησε με έναν πολύ όμορφο τρόπο. Ζήσαμε πολύ έντονες και πρωτόγνωρες εμπειρίες από πολύ μικρή ηλικία. Όταν αποφασίσαμε να πάρουμε όλοι ξεχωριστό δρόμο τα πράγματα άλ-

«Στα βραδινά μαγαζιά είναι που θα έρθει ο κόσμος, να γίνουμε ένα και να περάσουμε ωραία», λέει ο Μπάμπης Στόκας.

λαξαν και ήθελαν τον χρόνο τους ώστε να μπούμε όλοι σε μια άλλη παράλληλη πορεία με την προηγούμενη. Με χαροποιεί που βλέπω ακόμα και τη νέα γενιά να ακολουθεί τους Πυξ Λαξ και τα τραγούδια μας και τελικά αυτή η μπάντα έχει μείνει ανεξίτηλη στον χρόνο. Η αγάπη που πήραμε και συνεχίζουμε να παίρνουμε είναι πολύ μεγάλη, γι' αυτό κιάλας αποφασίσαμε να κάνουμε ένα

reunion το 2018.

—Ήταν χρόνια αθωότητας η περίοδος των Πυξ Λαξ;

—Φυσικά και ήταν χρόνια αθωότητας, αφού ήμασταν όλοι 20 χρόνων! Το βίωσα σε τόσο νεαρή ηλικία που ακόμα και τώρα πολλές φορές μου φαίνεται σαν όνειρο.

—Πώς βλέπετε τα πράγματα στην Ελλάδα; Για την Κύπρο έχετε άποψη;

“
Οι Πυξ Λαξ είναι μία μπάντα που έμεινε ανεξίτηλη στον χρόνο και χάρισε στους πρωταγωνιστές της πολλή αγάπη και χαιρόνται που και η νέα γενιά ακόμα απολαμβάνει τα τραγούδια τους.

—Η αλήθεια είναι ότι βιώνουμε μια δύσκολη εποχή σε παγκόσμιο επίπεδο. Υπάρχει μεγάλη ανασφάλεια, αβεβαιότητα αλλά το μόνο που εύχομαι μέσα από τη καρδιά μου είναι να ελπίζουμε πάντα σε κάτι καλύτερο, να είμαστε γεροί και να υπάρχει ειρήνη και αγάπη. Όσο αφορά το θέμα της Κύπρου ελπίζω να λυθεί σύντομα και θα πρέπει να ξέρουμε όλοι ότι σε μια συμφωνία πρέπει να είναι κερδισμένοι και οι δύο για να μπορεί να είναι εφικτή. Εύχομαι με όλη μου την καρδιά μετά από τόσα χρόνια να βρεθεί λύση.

—Ποιο τραγούδι θα αφιερώνατε στον κόσμο, όπως είναι σήμερα;

—Θα αφιέρωνα τις «Προσωπικές οπτασίες» των Κατσιμιχίων.

Η επιστροφή του θρυλικού Τσακ Μπέρρι στα 90 του χρόνια

Επειτα από 38 έτη απουσίας, ανακοίνωσε για το 2017 την έκδοση ενός νέου άλμπουμ σε συνεργασία με τον γιο και την κόρη του

Του ΒΑΓΓΕΛΗ ΚΑΒΒΑΔΙΑ

Ο Τσακ Μπέρρι γιόρτασε τα ενενήκοστά του γενέθλια ανακοινώνοντας την κυκλοφορία του νέου του άλμπουμ, «Chuck», μέσα στο 2017. Ο επιδραστικότερος μουσικός της ροκ εντ ρολ περιόδου επιστρέφει με νέα τραγούδια έπειτα από 38 χρόνια απουσίας και από το άλμπουμ «Rock It» του 1979, δηλώνοντας: «Γερνάω, έχω δουλέψει γι' αυτό το άλμπουμ για πολύ καιρό. Και τώρα μπορώ να κρεμάσω τα παπούτσια μου!». Η νέα του δουλειά ήταν στα σκαριά εδώ και χρόνια, με τις ηχογραφήσεις να πραγματοποιούνται σε διάφορα στούντιο του Σεντ Λούις. Όπως φαίνεται, το άλμπουμ είναι οικογενειακή υπόθεση, με τον γιο του, Τσαρλς Μπέρρι, να τον συνοδεύει στην κιθάρα και την κόρη του, Ινγκριντ, στη φουσαρμόνικα. Γιατί όμως θεωρείται σπουδαίο μουσικό γεγονός η επιστροφή ενός 90χρονου καλλιτέχνη που μεσουράνησε πίσω στη δεκαετία του '50;

Στο τρίο του Σεντ Λούις

Ο Τσακ Μπέρρι δεν γεννήθηκε ούτε μεγάλωσε σε καμιά φτωχογειτονιά του Νότιου, όπως οι περισσότεροι μουσικοί της γενιάς του. Στην εφηβεία του άρχισε να μαθαίνει κιθάρα και πολύ γρήγορα να γράφει τα δικά του τραγούδια.

Οι κυριότεροι μουσικοί που επηρέασαν στη δημιουργία του ξεχωριστού ήχου του ήταν από τα

“
Ο Τσακ Μπέρρι είχε την πιο μακροχρόνια επίδραση σε μεταγενέστερους μουσικούς, όπως οι Μπιτλς, Μπομπ Ντίλαν, Ρόλινγκ Στόουνς και Μπιτς Μπόις.

εξαιρετικά ριφ του Καρλ Χόγκαν με την μπάντα του Λούις Τζόρνταν στους πρωτοπόρους των ηλεκτρικών μπλουζ και της τζαζ Τζι-Μπόουν Γουόκερ και Τσαρλι Κρίστιαν, αντίστοιχα. Τα πρώτα του βήματα ως επαγγελματίας μουσικού τα έκανε στις αρχές της δεκαετίας του '50 παρά με τον σπουδαίο Τζόνι Τζόνσον στο πιάνο και τον Έμμ Χάρντινγκ στα ντραμς. Το τρίο δεν άργησε να γίνει το πιο καυτό όνομα στη μαύρη κοινότητα του Σεντ Λούις.

Την άνοιξη του 1955, με αιματηρές οικονομίες καταφέρνει να πάει στο Σικάγο, όπου και θα καταπλήξει με την τεχνική και τη δεξιοτεχνία του στην κιθάρα τον κορυφαίο μπλουζίστα Μάντι Γουόκερ. Αμέσως, ο Τσακ Μπέρρι θα ενταχθεί στο δυναμικό της θρυλικής εταιρείας Chess, που ειδικεύονταν στα μπλουζ. Σε αντίθεση με τους συναδέλφους του, ο Μπέρρι θεωρούσε τον εαυτό του αρκετά

Ο Τσακ Μπέρρι είναι ο σπουδαιότερος μουσικός της ροκ εντ ρολ περιόδου. Καθόρισε όσο κανένας άλλος την ίδια τη φόρμα, δίνοντας στην ηλεκτρική κιθάρα, μαζί με τον Μπο Ντίντλεϊ, τον πρωταγωνιστικό ρόλο που κατέχει έως σήμερα.

προνομίου για να τραγουδήσει τη θεματολογία των μπλουζ όπως η φτώχεια και οι κακουχίες της ζωής.

Νεανικές τρέλες

Η στιχουργία του Μπέρρι ήταν πρωτοποριακή και εν τη γενέσει της εμπορική, στόχευε τη λευκή αστική νεολαία και άγγιζε τρία βασικά θέματα της εφηβικής ζωής—το σχολείο, τα αμάξια και τον έρωτα. Οι στίχοι ήταν λητοί και απέρριτοι, δημιουργώντας μια ολό-

κληρη εικόνα με ελάχιστες λέξεις. Από τις νεανικές τρέλες και την επικίνδυνη οδήγηση της κάντρι ροκ «Maybelle» (1955), στην αποστασιοποιημένη περιγραφή του συναισθηματικού κόσμου των εγκλωβισμένων εφήβων του «School Day» (1957). Και από τη δύσκολη μετάβαση από έφηβη σε γυναίκα της μουσικόπληκτης «Sweet Little Sixteen» (1958)—αν' την οποία δεν αντιστάθηκε ούτε ο Μπράιαν Γουίλσον, κλέβοντας τη μουσική για την επιτυχία των

“
Ο Μπέρρι τόλμησε και έσπασε τις συμβάσεις της αρμονίας, με τις συχνές εναλλαγές κάποιων κιθαριστικών συγχορδίων και το ανεξάρτητο παίξιμο του πιάνου.

Μπιτς Μπόις «Surfin USA»—στην κλασική ιστορία του φτωχού κιθαριστή που τα καταφέρνει στη μεγάλη πόλη στο εμβληματικό ροκ εντ ρολ τραγούδι «Johnny B. Goode». Παρ' όλα αυτά, η αυστηρή κριτική σε κάποιες πιτυχές της αμερικανικής ζωής δεν λείπει όπως για το δικαστικό σύστημα στο «Thirty Days», στην πίστωση και στο εμπόριο αυτοκινήτων στο «No Money Down», αλλά και στην υψηλή κουλτούρα, εκθειάζοντας τον ερχομό του ροκ εντ ρολ στα σπουδαία τραγούδια «Roll Over Beethoven» και «Rock and Roll Music». Ως μουσικός, ο Τσακ Μπέρρι είναι ο σπουδαιότερος και επιδραστικότερος της ροκ εντ ρολ περιόδου. Ήταν αυτός που καθόρισε όσο κανένας άλλος την ίδια τη φόρμα, δίνοντας στην ηλεκτρική κιθάρα, μαζί με τον Μπο Ντίντλεϊ, τον πρωταγωνιστικό ρόλο που κατέχει μέχρι σήμερα. Ο Μπέρρι τόλμησε και έσπασε τις συμβάσεις της αρμο-

νίας, με τις συχνές εναλλαγές κάποιων κιθαριστικών συγχορδίων και το ανεξάρτητο παίξιμο του πιάνου παρέχοντας έναν εκπαιδευτικό ρυθμό κάτω από τα φωνητικά του. Κανένας άλλος μουσικός της γενιάς του δεν είχε την καλλιτεχνική πληρότητα του Μπέρρι, ο οποίος συνέθετε και έπαιζε τη δική του μουσική, έγραφε τους δικούς του στίχους και μια σκηνική παρουσία που έκοβε την ανάσα του νεανικού κοινού μόλις έκανε το κλασικό «Duck Walk».

Επιρροή

Μεταξύ 1955 και 1959, την περίοδο της μεγάλης δημιουργικότητάς του, μπορεί να μην είχε τις μεγάλες επιτυχίες του Έλβις και άλλων αστέρων του ροκ εντ ρολ—τραγική ειρωνεία η κατάκτηση της κορυφής των επιτυχιών με τη διασκευή του μετρίοτατου τραγουδιού «My Ding-a-Ling» το 1972—όμως είχε την πιο μακροχρόνια επίδραση στους μεταγενέστερους μουσικούς, όπως στους Μπιτλς, στον Μπομπ Ντίλαν, στους Ρόλινγκ Στόουνς και τους Μπιτς Μπόις.

Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει νέος κιθαρίστας που θα κάνει τα πρώτα του βήματα χωρίς να προσπαθήσει να παίξει τη θρυλική εισαγωγή του «Johnny B. Goode». Αυτό από μόνο του κάνει την επιστροφή του Τσακ Μπέρρι στη δισκογραφία ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα της χρονιάς που θα ακολουθήσει.

Ο «πύργος» του Αουσβιτς

Στην ταινία «Η άρνηση», σκηνοθεσίας Μικ Τζάκσον, δεσπόζει η ερμηνεία του Τιμοθι Σπολ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΥΡΑ

Η «Άρνηση», στην οποία δεσπόζουν η ερμηνεία του Τιμοθι Σπολ και ο παροιμιώδης βρετανικός ακαδημαϊσμός, φέρνει στην κινηματογραφική μας επικαιρότητα μια πολύκροτη δίκη με πρωταγωνιστή τον Ντέιβιντ Ιρβινγκ, αμφιλεγόμενο Βρετανό ιστορικό, αρνητή του Ολοκαυτώματος. Ο Ιρβινγκ, συγγραφέας αρκετών βιβλίων, στα οποία παρουσιάζει τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο από την οπτική του Χίτλερ, είχε μνύσει για δυσφήμιση την Αμερικανίδα ιστορικό Ντέμπορα Λίπσταντ και τον εκδοτικό οίκο Πένγκουιν, υποστηρίζοντας πως του προκάλεσαν και οικονομική ζημία. Η υπόθεση εκδικάστηκε το 2000 στο Λονδίνο. Η Λίπσταντ κάθισε στο εδάλιο, σύμφωνα με το αγγλικό δίκαιο, για να αποδείξει ότι έχουν βάση τα περί οπαδού του Χίτλερ και παραχάραξης των ιστορικών γεγονότων. Ο χαρακτηρισμός όπως και τα συμπεράσματά της για την ποιότητα του Ιρβινγκ ως ιστορικού είχαν διατυπωθεί το 1993 στο βιβλίο της, «Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory».

Το Αουσβιτς βρίσκεται στον πυρήνα της πεποίθησης για το Ολοκαύτωμα. Καταστρέφοντας αυτόν τον πυρήνα, τον πύργο στη σκακιέρα, με μια κίνηση ματ θλώνεις τα πάντα γύρω από τον Χίτλερ, τη ναζιστική Γερμανία και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Κάπως έτσι βλέπεις την Ιστορία ως επιστήμη, από το μυαλό του αυτοδίδακτου ιστορικού Ιρβινγκ, ο οποίος βάσισε τα συμπεράσματά του στην εξής απλή λογική: εάν δεν αποδειχθεί η ύπαρξη καμινάδων στο υποτιθέμενο γι' αυτόν κρεματόριο, το οποίο γκρέμισαν οι Γερμανοί φεύγοντας, τότε η Ιστορία έχει γραφεί λάθος, από Εβραίους.

Αν δεν βρείτε τις τρύπες στην οροφή του Αουσβιτς, τότε σβήστε το Ολοκαύτωμα! Η μήνη των επιζώντων είναι καπνός συναισθηματικά φορτισμένος.

Στο πρόσωπό του η Λίπσταντ δεν είδε έναν τυχαίο θαυμαστή του Χίτλερ ή ένα λαϊκιστή που παρασύρει πλήθη. Διέκρινε ένα πανούργο άτομο, που εκμεταλλεύτηκε το «είσαι ό,τι δηλώσεις» προβάλλοντας σοφιστείες. Ο Ιρβινγκ διάβασε λάθος τις ιστορικές πηγές (από άγνοια ή από σκοπιμότητα) και στη συνέχεια χρησιμοποίησε τη δύναμη που του παρέιχε μερίδα του Τύπου (από επαγγελματική ανεπάρκεια ή απλώς από κιτρινισμό).

Η Λίπσταντ (Ρέιτσελ Βάις), η οποία στην ταινία παρουσιάζεται ως παρορμητική Εβραία που δεν ανέχεται την ύβρι, παραλίγο να πέσει στην παγίδα του μνηστή της. Εάν είχε συμβεί αυτό, το δικαστήριο θα μετατρεπόταν σε πεδίο αντιπαράθεσης, εν πολλοίς συναισθηματικής, ανάμεσα σε θύματα του Αουσβιτς και στον βλοσυρό Ιρβινγκ, που ήταν ελεύθερος να πιστεύει ακόμη και στον διάβολο. Ο «κίτρινος» Τύπος, διψασμένος για θέαμα, καιροφυλακτούσε. Οι δικηγόροι της όμως ήξεραν καλά τη δουλειά τους. Απέναντί τους δεν είχαν έναν λιλιπούτειο Χίτλερ, σαν και αυτούς του Χόλιγουντ, αλλά έναν ιστορικό με σαθή επιστημονική μεθοδολογία. Εκεί έστρεψαν τα βέλη τους αποφεύγοντας να κοιτάξουν τον Ιρβινγκ στα μάτια. Η στρατηγική τους, κατά την τρίμηνη δίκη, τράβηξε μάσκες και αποκάλυψε πώς ξανάγραφε την Ιστορία ο Ιρβινγκ.

Η «Άρνηση», παραγωγής BBC και σκηνοθεσίας Μικ Τζάκσον, δεν είναι σπουδαίο κινηματογραφικό έργο: λείπει το βάρος της Ιστορίας (δικαιολογημένα, ίσως, γιατί δεν πρόκειται για έπος), κυρίως όμως το ψυχολογικό βάθος του ατόμου που επικείμενο να την ξανάγράψει. Έχει όμως κορυφαίους ηθοποιούς και ένα σενάριο, από τον Ντέιβιντ Χέαρ, που προκαλεί σκέψεις και ανοίγει πολλές συζητήσεις.

dbouras@kathimerini.gr

Ο Τιμοθι Σπολ, το ατού της «Άρνησης», υποδύεται τον Ντέιβιντ Ιρβινγκ, αμφιλεγόμενο ιστορικό και αρνητή του Ολοκαυτώματος.

ΝΑ ΔΩ ΕΠΙΣΗΣ

«Ο γιος του Σαούλ» (Son of Saul, 2015). Αριστουργηματικό φίλμ, από τα κορυφαία της τελευταίας δεκαετίας, γυρισμένο από τον πρωτοεμφανιζόμενο Ούγγρο σκηνοθέτη Λάζλο Νέμες. Ένας Εβραίος, sonderkommando στην κόλαση του Αουσβιτς, αναζητεί τον δρόμο του για τον παράδεισο: ψάχνει ραββίνο για να θάψει το πτώμα ενός παιδιού. Το άγριο γάβγισμα των ναζι, οι κραυγές και οι ψιθύροι των μελλοθανάτων και οι υπόκαφοι ήχοι από τους φούρνους του Αουσβιτς ηχούν σαν νότες από την παρτιτούρα της πιο λιτής συμφωνίας για τη βαρβαρότητα. Πρωταγωνιστεί ο Γκέζα Ρέριγκ.

«Νύχτα και καταχνιά» (Nuit et brouillard, 1955). Συγκλονιστική ταινία του Αλέν Ρενέ γύρω από τη βαρβαρότητα στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης. Ο Ρενέ, ο οποίος στην αρχή της καριέρας του επέμενε ιδιαίτερα γύρω από τις έννοιες της μνήμης και της λήθης, ισορροπεί αξιοθαύμαστα ανάμεσα στο ντοκιμαντέρ και στο ποιητικό δοκίμιο. Το φίλμ είναι ένας χειμαρρός που κυλάει επί 32 λεπτά της ώρας.

TET-A-TET

ΜΕ ΤΟΝ ΤΑΣΙΟ ΤΡΥΦΩΝΟΣ

Η Έλενα Παπαρίζου σε μια εξομολογητική συνέντευξη που θα συζητηθεί

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 10.00μ.μ.

ΝΕΑ ΩΡΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ:

www.riknews.com.cy

στον

αέρα με πρόσωπο

www.kanali6.com.cy

www.facebook.com/kanali6

twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ: 9.1.2017 - 15.1.2017

Υποφέρω πολύ, και δεν ξέρω το γιατί

Ουκ ελάττω παραδώσω αυτή την τηλεόραση, λευτεριά τους φυλακισμένους τηλεθεατές

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το προηγούμενο διάστημα έγινε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εκεί δηλαδή που η επανάσταση και η αγανάκτηση είναι στα φώρτε της, πολύ μεγάλη συζήτηση για τις δηλώσεις της ηθοποιού Ξένια Καλογεροπούλου για τις συνθήκες εργασίας και τις τεχνικές εμπειρίες των Ελλαδιτών, Ελλήνων, καλαμαράδων, ελληνόφωνων ή όπως αλλιώς θέλετε πείτε τους, στις κυπριακές σειρές. Η κ. Καλογεροπούλου είπε ότι το επίπεδο εν ολίγοις των κυπριακών σειρών είναι πολύ χαμηλό και ότι όσοι έχουν δουλέψει

Οι αγωνιώδεις μέρες του Κυπριακού στη Γενεύη τηλεοπτικά, παρότι καλύφθηκαν επαρκώς, δεν απασχόλησαν και πολύ το κοινό.

“ Η κυρία Καλογεροπούλου είπε αυτό που συζητάνε όλοι όσοι εμπλέκονται στις κυπριακές τηλεοπτικές παραγωγές, που συνοψίζεται στο «ψεκάστε, σκουπίστε, τελειώσατε».

στην Κύπρο «υποφέρουν» και ό,τι έχει δει, διότι δεν τα βλέπει και όλα είναι πολύ κακό.

Οι δηλώσεις της κ. Καλογεροπούλου επί λέξει είναι: «Ό,τι έχω δει που προέρχεται από την Κύπρο είναι πολύ κακό. Δεν ξέρω αν έπρεπε σε κακές περιπτώσεις, γιατί δεν τα βλέπω και πολύ. Αλλά δυστυχώς, συνήθως είναι πολύ κακά τα σενάρια, πολύ πρόχειρα γυρισμένα και ξέρω και πολύ καλούς ηθοποιούς, που έχουν πάει αναγκαστικά για να βγάλουν κάποια λεφτά και που υποφέρουν και οι ίδιοι που παίζουν σε αυτά τα σίριαλ», είπε μεταξύ άλλων η Ξένια Καλογεροπούλου. Καλώς ή κακώς, γνωρίζοντας ή όχι η κ. Καλογεροπούλου εξέφρασε μία αποψη, όπως έχει δικαίωμα να το κάνει, εγώ, ωστόσο, θα χρησιμοποιούσα μια άλλη λέξη, όχι το «υποφέρουν», θα έλεγα απλώς «ταλαιπωρούνται», διότι το υποφέρω έχει μία άλλη διάσταση, εκτός κι αν είσαι της Βαν-

δη και νταλκαδιασμένος/η οπότε εκεί υποφέρει πραγματικά. Τι είπε η κ. Καλογεροπούλου που δεν γνωρίζουν καλώς όσοι έσπευσαν μέσω FB κυρίως να την κατακραυγώσουν και να τους πάρει όλους η μπάλα, καλούς, κακούς, ατάλαντους, τάλαντούχους, καθιερωμένους, αγνώστους; Είπε αυτό που οι περισσότεροι βλέπουμε στις οθόνες μας, αυτό που συζητάνε οι ηθοποιοί, οι Κύπριοι ηθοποιοί, οι έχοντες παππού και γιαγιά και από τις δύο πλευρές από την Κύπρο, ότι οι παραγωγές, οι πλείστες παραγωγές, για να μη με πείτε κακό, είναι πρόχειρες, με σενάρια που τα τραβάνε από τις λέξεις για να βγει η σεζόν, με υποκριτικό αποτέλεσμα που δεν τους ικανοποιεί και ότι δυστυχώς η τηλεόραση για πολλούς ηθοποιούς, και για τους Κύπριους, είναι ουσιαστικά το νοίκι τους και οι πάσες φύσεως οικονομικές τους υποχρεώσεις. Αυτά είπε η κ. Καλογεροπούλου, τώρα θα

μου πείτε τι λόγος της έπεφτε; Ρωτήθηκε από συνάδελφο, και είπε την άποψή της. Τόσο απλά.

Αυτό που δεν κατάλαβα εγώ είναι γιατί τόσο μένος, γιατί τόσες ύβρεις και τόση απαξίωση για τους εξ Ελλάδος ηθοποιούς. Τάχα μου διότι φτύνουν εκεί που τρώνε, δεν εκτιμάνε ότι ήρθαν στον τηλεοπτικό παράδεισο, παρά γυρνάνε στην ψωροκόστα και κατηγορούν την Κύπρο, ότι το αποτέλεσμα το τηλεοπτικό είναι χάλια διότι ήρθαν όλοι αυτοί από την Ελλάδα και το έριξαν στα Τάρταρα, ότι οι παραγωγές, τα σενάρια, οι τεχνικοί είναι από την Ελλάδα και ερχόμενοι εδώ όχι μόνο έριξαν το επίπεδο αλλά και στέρεσαν και στερών το μεροκάματο από τους Κύπριους. Η ξενομανία των ηθονόντων των καναλιών τους έφερε, τους επέβαλε και το αποτέλεσμα είναι να μη γίνονται καταπληκτικά πράγματα στην κυπριακή τηλεόραση.

Φυσικά, οι συζητήσεις στο Facebook είναι ατέρμονες, πολλές φορές στερούνται σοβαρότητας και καταλήγουν να είναι γραφικές, αλλά αυτό που με ενοχλεί, εκτός από το ότι δημιουργείται κλίμα, πολλά από τα αρνητικά σχόλια προέρχονται από ηθοποιούς που δεν είναι αδικημένοι από το τηλεοπτικό κατεστημένο, και που λόγω πείρας θα έπρεπε να είναι περισσότεροι προσεκτικοί στις τοποθετήσεις τους. Διότι, η ζωή είναι κοινή χρήση και δεν ξέρεις πώς θα σου τα φέρει η ζωή, και μετά θα τρέξεις να τα μαζεύεις, όταν κάποιος ανακαλύψει τις δηλώσεις σου.

Προσωπικά δεν με ενδιαφέρει αν ο ηθοποιός είναι από την Άρτα, την Αργάκα ή το Τιμπουκτού, θέλω να βλέπω αξιοπρεπείς σειρές, ευχάριστες παραγωγές. Θέλω η κυρία Αντρούλλα στον Κάμπο να ανοίγει την τηλεόρασή της και να έχει μια καλή παρέα, ένα ευχάριστο απόγευμα. Αυτό και τίποτε άλλο.

ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΠΛΑΝΟ

«A Perfect World»

Το Capital της Λεμεσού μπορεί να μην έχει ένα τόσο δυνατό καθημερινό πρόγραμμα, αλλά οι ταινίες που προβάλλει σε prime time ζώνη είναι σχεδόν πάντοτε εξαιρετικές επιλογές. Την Τετάρτη θα προβάλλει την ταινία «A Perfect World» με τον Κλιντ Ίστυγκοντ. Ο Μπουτς Χέινς (Κέβιν Κόσνερ) δραπετεύει από τη φυλακή και παίρνει μαζί του ως όμηρο ένα παιδί. Δημιουργεί, όμως, μία βαθιά και ζεστή σχέση με τον «κρατούμενό» του, καθώς στο πρόσωπό του βλέπει τον εαυτό του σε μικρή ηλικία. Ο Ρεντ Γκάρνερ (Κλιντ Ίστυγκοντ) είναι ο σερίφης που, στο παρελθόν, είχε συλλάβει τον Μπουτς και τώρα τον καταδιώκει για μια ακόμη φορά. Ένα καταπληκτικό road movie που άφησε εποχή σε σκηνοθεσία Κλιντ Ίστυγκοντ. Παίζουν Κέβιν Κόσνερ, Κλιντ Ίστυγκοντ, Λάουρα Ντερν. Τετάρτη, 25 Ιανουαρίου, 9:00 μ.μ., Capital.

1	OTHERS	20,0%
2	ANT1	17,3%
3	ΣΙΓΜΑ	15,3%
4	MEGAONE	12,8%
5	PIK1	12,8%
6	ALPHA ΚΥΠΡΟΥ	9,4%
7	OTHER CY	7,9%
8	PIK2	1,8%
9	PLUS	1,8%
10	EPT WORLD	1,0%

OTHERS: DreamBox, Nova Gr, Nova Cy, Ένα κová-
λιο των Cytavision, Primetel, Cablenet.
OTHER CY: Extra, Capital, M4Ccy, Music TV.
CY PAYS: Cytavision, Primetel, NRG.
PΗΓΗ: NIELSEN AUDIENCE MEASUREMENT

PIK1 THΛ.: 22862000

21.30 The Bounty

- 07.30 Θεία λειτουργία
- 10.00 Γενιές της σιωνής - (Ε) Δραματική σειρά εποχής.
- 11.00 Όσα δεν ξέρεις - (Ε)
- 12.30 Μάθε τέχνη κι άσπινε (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 13.00 Με οδηγό την Ελπίδα - (Ε) Εκπομπή με την Ελπίδα Ιακωβίδου.
- 13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Το πρόγραμμα ασχολείται με δραστηριότητες της Εθνικής Φρουράς.
- 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 14.10 Σάββατο κι απόβραδο - (Ε)
- 16.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
- 17.30 Σπίτι στη φύση Περιβαλλοντική εκπομπή. Επεισόδιο 24ο.
- 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νομιακή)
- 18.15 Ξεσπείραστε μου την να την δω Κυπριώτικο σκετς.
- 19.20 Χωρίς αποσκευές Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 21.30 Η ανταρσία του Μπόουντι (The Bounty). Περιπέτεια με τους Μελ Γκίμσον, Λόρενς Ολίβιε, κ.ά.
- 23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 23.45 Γενιές της σιωνής - (Ε) Δραματική σειρά εποχής.
- 00.45 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
- 01.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
- 02.45 Σάββατο κι απόβραδο - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 04.15 Αμύνεσθαι περί Πάτρης - (Ε)

PIK2 THΛ.: 22862000

18.00 FIFA Football Awards 2016

- 07.00 Παιδική ζώνη α. Τοσοδούλα β. Η μικρή Λουλού γ. Μάγια η μέλισσα δ. Νέλι το ελεφαντάκι ε. Χίθκλιρ ο γάτος στ. Τα σούπερ ζωάκια ζ. Ντένις ο τρομερός η. Ντόρα η μικρή εξερευνητήρια
- 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
- 11.30 Παιδική ζώνη - (Ε) α. Στρομφάκια β. Σαμπρίνα γ. Ασυνόμορς Σαϊνς δ. Τα σούπερ ζωάκια
- 16.00 Οικογενειακή υπόθεση (Family Biz) Οικογενειακή σειρά.
- 16.30 100 Καλές Πράξεις για τον Έντι Μακντάουτ (100 deeds for Eddie Macdowd, II). Οικογενειακή σειρά.
- 17.00 Άλλες μορφές τέχνης (Art beats). Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 17.30 Ζωολογική κήποι από όλο τον κόσμο (Ultimate zoo) Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 18.00 The Best FIFA Football Awards 2016 - (Ε)
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νομιακή)
- 21.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
- 21.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
- 21.50 Σάββατο κι απόβραδο (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 23.20 Τα παράξενα της φύσης και της επιστήμης (One step beyond, II). Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 23.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 00.10 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ

MEGAONE THΛ.: 22477777

21.20 American sniper

- 07.00 Θεία λειτουργία
- 09.45 Παιδική ζώνη α. Shaun The Sheep β. Garfield γ. Tom And Jerry Kids δ. Mia And Me
- 11.40 Η μαμά λείπει ταξίδι για δουλειές - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 12.40 Blind taste - (Ε) Διαγωνισμός μαγειρικής.
- 13.50 FAKATZETOS 2 - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τους Ηράκλη Πιωργαλή, Άννα Μονογιά, κ.ά.
- 14.40 Ξαθιά κομάντο (Major Movie Star) Κωμωδία, με τους Γκόσκα Σίμσον, Στιβ Κούτενπεργκ, κ.ά.
- 16.20 Αντικλειδί Με την Χριστίνα Ιακωβίου.
- 17.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και την Τζούλια Νόβα.
- 19.20 Ραντεβού! Με τον Μάρκο Σεφερλή.
- 20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 21.20 Ελεύθερος σκοπευτής (American sniper). Βιογραφικό δράμα, με τους Μπράντλεϊ Κούπερ, Σιένα Μίλερ, κ.ά.
- 23.10 Όμορφα πλάσματα (Beautiful Creatures). Αισθηματική ταινία.
- 01.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κωμική σειρά.
- 02.00 Σημεία και τέρατα - (Ε) Κωμική σειρά.
- 02.40 Μουσικό κουτί - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 04.40 Έχεις μέσον - (Ε)

ANT1 THΛ.: 22200200

21.00 Rising Star

- 07.00 Οι ντετέκτιβ - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 07.30 Σαν το σκύλο με τη γάτα - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 08.20 Δείξε μου το φίλο σου (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 09.30 Το πιο γλυκό μου φέμα Ελληνική σειρά.
- 10.10 Οι συμμαθητές - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 11.10 Τα πέντε κλειδιά - (Ε) Κοινωνική σειρά, με τους Αντώνη Φραγκάκη, Χρύσα Παπά, κ.ά.
- 13.30 Πάθος για εξορία Αισθηματική κοινωνική τηλενουβέλα.
- 15.00 Lucky Room - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με τον Γιώργο Λιάγκα.
- 16.45 Follow Εκπομπή με την Αφροδίτη Γεωργίου.
- 17.20 Mamma Mía - (Ε)
- 17.55 Τα νέα του ANTI σε 10'
- 18.05 Συνέχεια της σειράς
- 18.45 Οι συμμαθητές, III Κωμική σειρά.
- 20.20 Τα νέα του ANTI
- 21.00 Rising Star - The Teams Ζωντανή εκπομπή με τον Γιώργο Λιάγκα και την Καλομοίρα.
- 22.30 Ο ναυαγός - (Cast Away). Δραματική περιπέτεια, με τους Τομ Χανκς, Χέλεν Χαντ, κ.ά.
- 00.40 I Survived Ξένη σειρά ντοκιμαντέρ.
- 00.50 Grey's anatomy, IX Ξένη σειρά. Επ. 2ο.
- 01.40 Μαύρος Ωκεανός - (Ε)
- 02.30 Επαν. προγραμμάτων

ΣΙΓΜΑ THΛ.: 22580100

21.10 Το στέκι της παρέας

- 07.50 Παιδική ζώνη
- 08.30 Love and style - (Best of) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 09.45 Masterclass Εκπομπή μαγειρικής με τον Βαγγέλη Δράσκα.
- 10.50 Happy traveller Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
- 11.50 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 14.00 Προδοσίες Δραματική σειρά, με τους Γιώργο Νινιό, Πέτρο Λαγούτη, κ.ά.
- 14.50 Πρίγκιπας - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
- 15.45 Μαγειρικός άμεσος βοήθειας (Πρεμιέρα) Ριάλιτι μαγειρικής, με τη Μυρσίνη Λαμπράκη.
- 16.40 Προορισμός Ευτυχία Με την Ευτυχία Ανδρέου.
- 17.40 The Voice of Greece - Battle 4 - (Ε)
- 17.55 #Neolaia
- 00.45 I Survived Ξένη σειρά ντοκιμαντέρ.
- 01.30 CSI: Miami, IX
- 02.10 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)
- 03.40 Love and Style - (Ε)

ALPHA THΛ.: 22212400

22.45 60' Ελλάδα (Πρεμιέρα)

- 07.45 60' Ελλάδα - (Ε) Οδοιπορικό με τον Νίκο Μάνεση.
- 09.00 Οικογενειακές ιστορίες Real life πρόγραμμα.
- 09.45 Σπίτι μου σπιτάκι μου Ψυχαγωγική εκπομπή με την Κωνσταντίνα Σπυροπούλου.
- 13.00 Στην υγεία μας ρε παιδιά - (Ε)
- 16.15 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά με τους Γιάννη Τσιμιστή, Μαρίνο Κόνσολο, κ.ά.
- 17.15 Λούις Night show - (Ε) Stand-up comedy, με τον Λούη Πατσαλίδη.
- 18.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 18.30 Λούις Night show (Συνέχεια)
- 19.30 Τα μαύρα μάθκια Κυπριακή σειρά εποχής με τους Σίμο Τσιάκκα, Στέλιο Καυκαρίδη, κ.ά.
- 20.15 ALPHA NEWS
- 21.15 Πάμε πακέτο Κοινωνική εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
- 22.45 60' Ελλάδα Πρεμιέρα. Οδοιπορικό με τον Νίκο Μάνεση.
- 00.00 World party - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
- 01.00 Σφηνάκια - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 01.30 Οικονομικές ιστορίες - (Ε)
- 02.15 10η εντολή Ελληνική σειρά.
- 03.45 Οι ιστορίες του αστυνομίου Μπέκα - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 05.15 Άλλαξέ το - (Ε)

MAD THΛ.: 22472472

06.00 Wake Up... Hits

- 08.00 Breakfast
  - 11.00 Greeks Only Mixer
  - 12.00 Mixer
  - 15.00 Zone M
  - 16.30 30 Best Videos
  - 18.30 MAD X Rays
  - 19.00 Λάικ στα ελληνικά
  - 20.00 Στη Διασώων
  - 22.00 Zone M
  - 00.00 TV War
  - 01.30 Insomnia Mixer
- TV PLUS THΛ.: 22600600
- 06.55 Παιδική ζώνη
  - 13.00 Τηλεαγορά
  - 14.05 KOYIZ FUN
  - 15.55 Τηλεαγορά
  - 18.00 Άνω - Κάτω - (Ε)
  - 20.05 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
  - 20.15 Ξένη σειρά
  - 21.10 Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι Ελληνική κωμωδία.
  - 22.40 Chalet Girl Ρομαντική κωμωδία.
  - 00.25 Ξένη σειρά
  - 01.15 Login - (Ε)
  - 02.10 Videlo Clips
- CAPITAL THΛ.: 25577577
- 07.15 The nanny express Δραματική κωμωδία.
  - 09.00 Επιτέλους Σ/Κ Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Ναταλία Γερμανού.
  - 12.30 Τηλεαγορά
  - 13.40 Αποκαλυπτικά
  - 17.00 Τηλεαγορά
  - 18.30 Agra Cola News - (Ε)
  - 19.05 The nanny diaries Κωμωδία, με τους Σκάρλετ Γκόανσον, Λόρα Λίνεϊ, κ.ά.
  - 21.00 Ξένη ταινία
  - 23.00 Ξένη ταινία
  - 01.30 Fly boys
  - 03.50 Her desperate choice
  - 05.35 Melrose place - (Ε)
  - 06.30 Τηλεαγορά

MOVIES BEST

21.00 Devil You Know

- 07.20 Matters Of The Heart
  - 08.40 The Silent Mountain
  - 10.20 I'm In Love With A Church Girl
  - 12.25 Legends Of Oz: Dorothy's Return
  - 14.00 Kiss Me
  - 15.30 The Last Rites Of Joe May
  - 17.20 Cymbeline aka Anarchy
  - 19.00 Parker
  - 21.00 Devil You Know
  - 22.45 The Way Home
  - 00.20 The Curse Of Downers Grove
  - 01.50 Scoop
  - 03.30 Ambushed aka Rush
  - 05.30 Small Time
- GREEK CINEMA
-
- 22.00 Υπάρχει και φιλότιμο
- 07.00 Φουκαράδες και λεφτάδες
  - 08.35 Οι εχθροί
  - 10.20 Μαντώ Μαυρογένους
  - 11.55 Ο σισιόδοξος
  - 13.30 Η μοδιστρούλα
  - 14.50 Ο Λαμπρούκος μπαλαντέρ
  - 16.30 Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά
  - 18.05 Η λεωφόρος του μίσους
  - 20.10 Η δε γυνή να φοβείται τον άντρα
  - 22.00 Υπάρχει και φιλότιμο
  - 23.40 Ο πανικός

Οι λέξεις που δεν λέει, η λέξη που δεν λέμε...

Ο αυτισμός, με αφορμή τηλεοπτική σειρά

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Τους τελευταίους μήνες και ενώ η τηλεοπτική πραγματικότητα έπασχε από ανυδρία, εμφανίστηκε ένα γλυκό αγόρι στους δέκτες μας με το όνομα Παυλός. Ο Παυλός, που ζει στην Κρήτη, κέρδισε από πολύ νωρίς τις καρδιές των τηλεθεατών και δημιούργησε την επιθυμία σε πολλούς ανθρώπους που είχαν συνειδητά κλείσει την τηλεόρασή τους να δεσμευθούν σε ένα τηλεοπτικό ραντεβού με τον Αλφα κάθε Τρίτη βράδυ, για να παρακολουθήσουν τη σειρά «Η λέξη που δεν λες». Ο Παυλός έχει μια ιδιαιτερότητα. Είναι

του Ζαν-Κλωντ Μαλβάλ, μέλους της Παγκόσμιας Εταιρείας Ψυχανάλυσης και καθηγητή Κλινικής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Rennes-II, για τον αυτισμό, με τον εύγλωττο τίτλο «Ο αυτιστικός και η φωνή του».

Με αφορμή την επιστημονική γνώση και την τηλεοπτική εκλαίκευση, η «Κ» θίγει ζητήματα παθολογίας, όχι μόνο του ανθρώπου που γεννιέται αυτιστικός, αλλά κυρίως της οικογένειάς και της κοινωνίας που τελεί ίσως εν πολλοίς σε άγνοια ή σε άρνηση.

Τι νιώθει

Ο Μαλβάλ συγγράφει ένα βαθύ βιβλίο για τον αυτιστικό. Εξετάζει ιστορικά στα διάφορα επιστημονικά πεδία τον αυτισμό, πώς ξεκίνησε η έρευνα για αυτόν, από τι στάδια πέρασε, ποιες αμφισβητήσεις δέχθηκε η ψυχαναλυτική μέλητη, πόσο ενοχοποιήθηκε η ψυχρή μητέρα και πώς καταλήξαμε στη βιολογία, για να ενταχθεί η νόσος στο φάσμα του αυτισμού, σε ένα ποσοτικό συνεχές, που αλλάζει και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, αναδεικνύοντας και αυτιστικούς υψηλής λειτουργικότητας. Το αυτιστικό υποκείμενο, σύμφωνα με τον Μαλβάλ, είναι ξεκάθαρα δικασμένο ανάμεσα στα συναισθήματα και στη σκέψη του. Η αντίληψή του για τον κόσμο παραμένει χαοτική. Το αυτιστικό παιδί άργει συχνά να κατανοήσει το γεγονός πως η γλώσσα μπορεί να χρησιμεύσει στην επικοινωνία. Οι άλλοι του φαίνονται απρόβλεπτοι, του προκαλούν ανησυχία, η πραγματικότητα μέσα στην οποία κινούνται είναι ένα ακατανόητο χάος. Για αυτόν τον λόγο καταφεύγει σε έναν

«Η λέξη που δεν λες»: στιγμιότυπο από τα γυρίσματα της τηλεοπτικής σειράς.

“**Ο Αϊνστάιν, ο Βαν Γκογκ, ο Βινγκενστάιν, ο Μότσαρτ, η Μαρι Κιουρι, ο Ορσον Ουέλς είχαν αυτιστικά γνωρίσματα.**

αυτιστικός. Και μαζί με τη δική του ιστορία, βλέπουμε να εκτυλίσσεται και η ιστορία της οικογένειάς του και της κοινωνίας μέσα στην οποία ζει. Υστερα από καιρό, η τηλεόραση προβάλλει ένα σίριαλ με ερμηνείες από εξαιρετικούς ηθοποιούς, ένα δεμένο σενάριο –βασισμένο σε ισραηλινή ιδέα– και την υπογραφή του σκηνοθέτη Θεοδωρή Παπαδουλάκη, υπεύθυνου για τη μεγάλη επιτυχία του «Νησιού».

Την ίδια στιγμή, στην εκπομπή του 2016 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Εκκρεμές ένα εξαιρετικά διαφορετικό ψυχαναλυτικό βιβλίο

ασφαλή κόσμο, που κατοικείται από καλοπροαίρετα αντικείμενα στα οποία δίνει ζωή, ένα είδος οικίστιων ζώων, συμπαιθτικών και προβλέψιμων. Σε αυτόν τον κόσμο,

οργανωμένο με βάση τους δικούς του κανόνες, αυτό που ονομάζουμε αμετάβλητο πρέπει να βασιλεύει ως κύριος, εξ ου και η προσήλωσή του στη μοναξιά του. Οι εισβολές του θέτουν σε κίνδυνο και του προκαλούν άγχος. Αυτό που αλλάζει ο Λακάν με την έρευνά του το 1975, σε μια από τις σπάνιες αναφορές του σε αυτούς τους πάσχοντες, είναι ο χαρακτηρισμός «φλύαροι». Μπορεί να είναι δύσκολο να πουν κάποιες λέξεις, αλλά τα παιδιά αυτά δίνουν βαρύτητα στις λέξεις και για αυτό δεν αισθάνονται άνετα με αυτές. Μπορεί να φαίνεται ιδιόμορφος ο τρόπος που μιλούν ή να μην μπορούν να εκφράσουν τα μύχια συναισθήματά τους, αλλά, όταν πρόκειται για κάποιο θέμα της αρρεσκείας τους, ο ενθουσιασμός τους εμπνέει έναν φλύαρο λόγο, μια ασταμάτητη πολυλογία, γράφει ο Ατγουντ. Είναι δύσκολο εάν δεν υπάρχει γνώση, πείραμα, χώρος

και κατανόηση να υπάρξει βελτίωση στον αυτισμό. Είναι γεγονός ότι αρκετοί από τους αυτιστικούς ανά την υφήλιο μας έχουν εντυπωσιάσει με την πρόοδό τους, με τη διάθεσή τους να μας βάλουν στον κόσμο τους αλλά και να ξεχωρίσουν με την υψηλή ευφυΐα τους. Ο κόσμος τους δεν κρύβει μόνον χάος, αλλά και μυστικά. Αρκετοί σημαντικοί ιστορικά άνθρωποι, όπως ο Αϊνστάιν, ο Βαν Γκογκ, ο Βινγκενστάιν ή ο Μπίλ Γκέιτς, είχαν αυτιστικά γνωρίσματα. Ελαφρώς αυτισμός έχει εντοπιστεί στον Μότσαρτ, στη Μαρι Κιουρι, στον Ορσον Ουέλς, στον Καρλ Σαγκάν και σε άλλους.

Ματα, και τότε θα ανακαλύψετε έναν κόσμο που δεν θα μπορούσατε ποτέ να φανταστείτε». Από την ίδια σκοπιά, η Ντόνα Ουίλιαμς δεν διστάζει να πει ότι «η καλύτερη προσέγγιση είναι αυτή που δεν θα θυσίαζε την ατομικότητα και την ελευθερία του παιδιού στην ιδέα της αξιοπρέπειας και των αξιών των γονέων, των καθηγητών και των συμβούλων της». Μόνον όταν τα χαρακτηριστικά του αυτιστικού αντιμετωπίζονται με σεβασμό και έχουν αξία και δεν θεωρούνται εμπόδιο στην εξέλιξή του, τότε είναι δυνατόν το παιδί να βγει, όχι από τον αυτισμό του, αλλά από τον αμετάβλητο κόσμο του και να επιτρέψει την πρόσβαση στην κοινωνική ζωή.

● Ζαν-Κλωντ Μαλβάλ, «Ο αυτιστικός και η φωνή του», επιμέλεια: Άννα Πίγκου, Ελένη Τένσου, Ελένη Κούκουλα, εκδόσεις Εκκρεμές, σελ. 385

«Θέλουμε ποιότητα και αλήθεια»

Για την τηλεοπτική σειρά «Η λέξη που δεν λες» μίλησε στην «Κ» ο σκηνοθέτης της Θεοδωρή Παπαδουλάκης.

Η σειρά: «Η ιδέα έρχεται από μια ισραηλινή σειρά που λέγεται “yellow peppers” και άρεσε τόσο πολύ, που πήραν την απόφαση να την κάνουν στην Ελλάδα. Παράλληλα, αγοράστηκε από διάφορα διεθνή networks, όπως είναι το BBC, στο οποίο προβλήθηκε φέτος για πρώτη φορά στην Αγγλία, με τίτλο “The A word” και εκεί γνώρισε μεγάλη επιτυχία και προχωράει να γίνει και δεύτερος κύκλος».

Το θέμα του αυτισμού: «Δεν το γνώριζα, όπως πολλούς κόσμους φαντάζομαι. Κάλυφα ένα μεγάλο μέρος πληροφοριών, διάβασα πάρα πολύ και γνώρισα πολύ κόσμο με την ενασχόλησή μου με τη σειρά. Με συγκίνησε πάρα πολύ το θέμα και κατάλαβα ότι υπάρχει έλλειψη πληροφόρησης στην κοινωνία, ακόμα

και στα σχολεία. Συνειδητοποιώ ότι από τότε που ήμουν μαθητής, προφανώς υπήρχαν συμμαθητές μου που μπορεί να ανήκαν στο λεγόμενο φάσμα του αυτισμού και επειδή δεν υπήρχε γνώση, πολύ συχνά έπεφταν θύματα bullying».

«Καλή» τηλεόραση: «Δεν έχω απάντηση στο γιατί η τηλεόραση δεν επενδύει σε τέτοια προγράμματα. Προφανώς στη χώρα μας υπάρχουν πολλά αναπάντητα γιατί. Ένα θέμα με το οποίο έρχομαι αντιμέτωπος και δεν το κατανοώ είναι μια σύγχυση ανάμεσα σε αυτό που φαντάζονται οι τηλεοπτικοί παραγωγόι ότι θέλει ο κόσμος και σε αυτό που πραγματικά θέλει ο κόσμος. Όταν έκανα το “Νησι” δεχόμουν πιέσεις να μην είναι στενάχωρο το θέμα. Και μου έλεγαν ότι δεν θα το αγαλιάσει ο κόσμος. Η πραγματικότητα έδειξε ακριβώς το αντίθετο. Εγώ γενικότερα είμαι ένας αντιρρησίας στο τι νομίζουν

ορισμένοι ότι θέλει ο κόσμος. Θέλω όμως ότι το τηλεοπτικό κοινό θέλει ποιότητα και αλήθεια. Έτσι κερδίζουμε τον σεβασμό του».

Έλλειψη χρημάτων: «Σίγουρα χρειάζονται χρήματα και χρόνος για να δημιουργήσεις. Αλλά και πριν από την κρίση αυτά αντιμετώπιζα. Δείτε την αντίφαση, παγκοσμίως πλέον η τηλεόραση έχει αναβαθμιστεί. Οι τηλεοπτικές σειρές είναι αυτές που κερδίζουν κατά κράτος, ακόμα μπορούν να πω και το σινεμά. Εδώ δεν ξέρουμε τι πάει να πει συνεργασία. Οι ομάδες κάνουν το καλό αποτέλεσμα, εδώ θέλουμε να είναι έργο του ενός. Εγώ με αυτήν τη νοσηρότητα διαφωνώ κάθεται. Όπως και το ότι πρέπει να επενδύσουμε στο σενάριο, στις ιστορίες. Αυτές κάνουν το καλό αποτέλεσμα».

Κοινωνική απομόνωση: «Η σειρά επικεντρώνεται στην επικοινωνία, δεν επικεντρώνεται μόνο στον Παυλή. Επικεντρώνεται στις επικοινωνιακές διαταραχές της οικογένειας και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου. Καταπολεμά ταμπού. Όπως το θέμα της αντιμετώπισης του αυτισμού στο σπίτι δεν είναι κάτι που φερνουν πείσεις να μην είναι μέρος της ζωής, στις ιστορίες. Αυτές κάνουν το καλό αποτέλεσμα».

«Παγκοσμίως πλέον η τηλεόραση έχει αναβαθμιστεί», λέει ο σκηνοθέτης της σειράς Θεοδωρή Παπαδουλάκης.

Κοινωνικά οφέλη: «Εμείς το είδαμε

συνεργασία των φορέων λείπουν. Νομίζω αυτό το πρόβλημα ξεκινά από την ελληνική οικογένεια. Πρέπει να ξαναδομήσουμε βαθιά την οικογένεια. Στον αυτισμό, για παράδειγμα, πολύ συχνά δεν συμμετέχουν όλοι μαζί στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Κλείνονται ο καθένας στον εαυτό του και μετακυλούν το πρόβλημα».

άμεσα. Για πρώτη φορά, μετά την προβολή της εκπομπής, συστάθηκε Σύλλογος Γονέων αυτιστικών παιδιών στα Χανιά. Στην Κρήτη υπάρχει αυξημένο το φαινόμενο του αυτισμού αλλά πολύ συχνά ανάμεσα στους εμπλεκόμενους δεν υπάρχει ούτε καν επικοινωνία».

● «Η λέξη που δεν λες» προβάλλεται στον Αλφα Κύπρου, κάθε Τετάρτη στις 22:10

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΚΙΝΗΤΑ
ΠΩΛΕΙΤΑΙ χωράφι 2 σκάλες στους Αγίους Τριμύθους, οικόσιτο, σε περιοχή με πολυτελείς επαύλεις. Τιμή €145.000. Τηλ.: 99689357.
ΠΩΛΕΙΤΑΙ χωράφι στην Αγία Βάρβαρα, στην Πάφο, με θέα στη θάλασσα, 3 χιλ. από το κέντρο της πόλης της Πάφου, 4.683τ.μ., 1.000μ. από τον κύριο δρόμο Λεμεσού - Πάφου. Επικάπεται σε δη-

μίσιο δρόμο με ρεύμα, νερό. Συντελεστής δόμησης 10%. Τιμή €200.000. Για περισσότερες πληροφορίες τηλε: 99400224 ή 26732420.
ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ επενδύσεις προς άμεση εννοκίαση (ή και αγορά), οικίες με πισίνα και διαμερίσματα 1, 2, 3, 4 υπνοδωματίων σε κεντρικές περιοχές της Λευκωσίας και προάστια. Επίσης επαύλεις για προεβρίες, υπερκτικές εταιρείες και ιδιώτες

πελάτες τους γραφείο μας, Κώστας Μαρκίδης, Εγγ. Κτηματομειστής, Α.Ε 487, Α.Α Ε/16, τηλ. 22378898, 99464764 www.markidesestates.com
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ: 1. Πολυτελής οικία πάνω/κάτω στον Άγιο Δομέτιο, σε μεγάλο οικόπεδο 590τ.μ., εσωτερική χώρα 310τ.μ., 3 υπν., ensuite, open plan, με σοφίτα, a/c, c/h και κήπο. 2. Πολυτελής οικία στη Μακεδονίτσα 6 χρονών, σε δύο οικόπεδα 1.210τ.μ. γης,

εσωτερικού χώρου 600τ.μ., με μεγάλο υπόγειο, 5 υπν., γραφείο, 3 κουζίνες, σάουνα, πισίνα, σοφίτα, a/c, c/h και κήπο. 3. Ρεπόρ, οροφωδιαμέρισμα, πλήρως της οδού Ελευθέριου στον Στρόβολο, 110τ.μ. εσωτερικός χώρος, 100τ.μ. βεράντα με έπιπλα καινούργια, 3 υπν., 2 wc, 5 χρονών. Αποτιμήστε: ABC CYPRUS HOMES, Αρ. Άδειας Α/Α: 171Ε, Α/Μ 695, τηλ. 99653131, 99332732.

Μαρία Μίτα Bsc
Εγγεγραμμένη Λογοθεραπεύτρια

Αξιολόγηση - Διάγνωση - Αντιμετώπιση διαταραχών λόγου, φωνής, ομιλίας παιδιών & ενηλίκων

Τηλ.: 99 129 129, e-mail: mariamita7@gmail.com

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΑΝΟΥ NOVEMBER CYPRUS 2016

Από την εκστρατεία/έρανο (με αριθμό άδειας Ν.Π. 36/2016) η οποία διενεργήθηκε από την 11/11/2016 μέχρι τις 30/11/2016, από το Round Table 1 Λευκωσίας στα πλαίσια του November Cyprus 2016, συλλέχθηκε το συνολικό ποσό των €12.000 το οποίο θα διανεμηθεί εξ ημισείας προς το Ευρωπαϊκό Κύπρου και προς το November Foundation. Τα έξοδα της εκστρατείας/εράνου που ανήλθαν στο ποσό των €1000, καλύφθηκαν από χορηγίες και άλλες πηγές και άρα το πιο πάνω συνολικό ποσό θα διαμοιραστεί ως οι οδοντίες που λήφθηκαν με την προαναφερόμενη άδεια.

Team November Cyprus

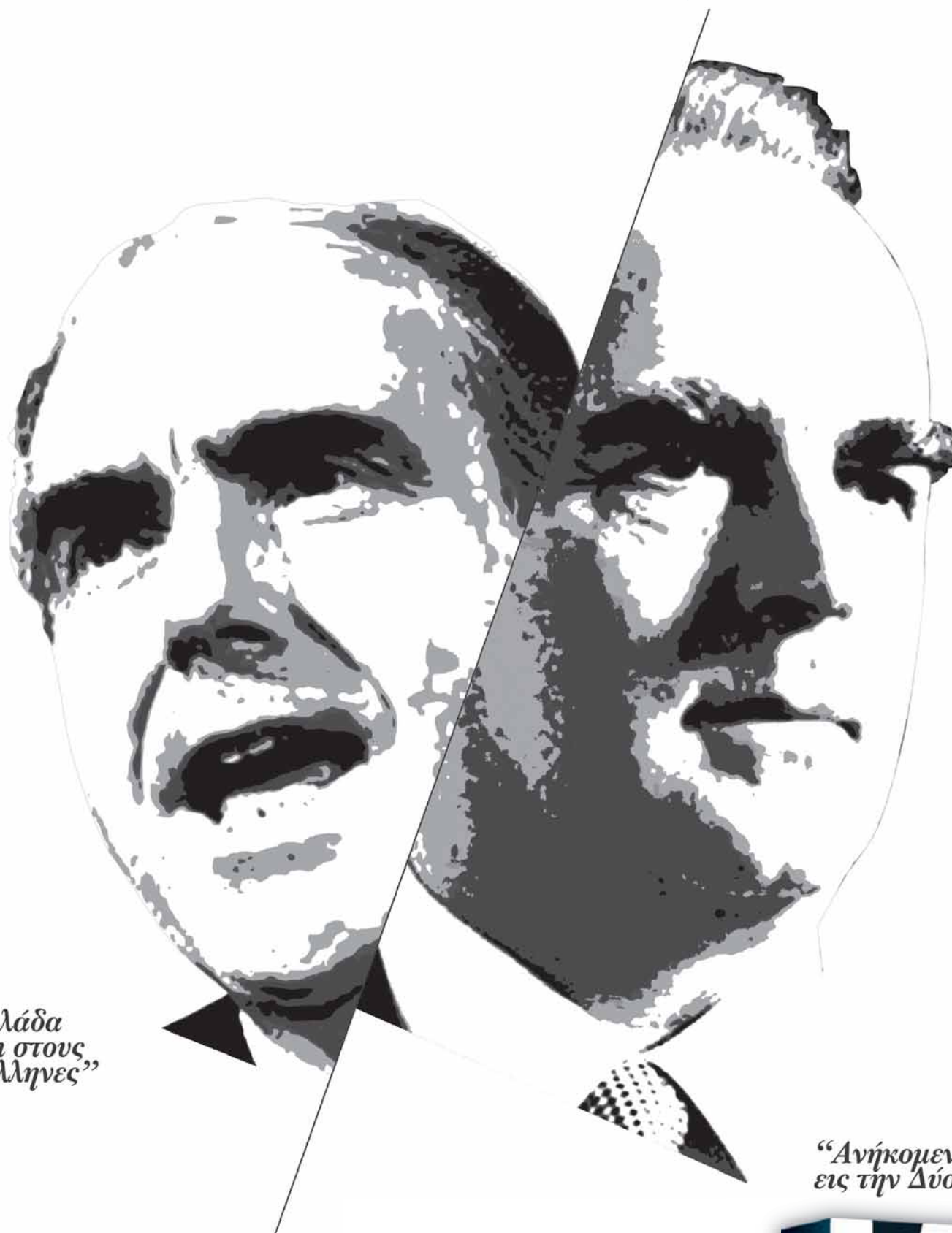
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 18(5) ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΥ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Με την παρούσα ανακοίνωση, υπενθυμίζεται ότι η προθεσμία υποβολής αιτιολογημένων ενστάσεων στον Υπουργό Εσωτερικών, για την εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου Λευκωσίας 2016 (επανεξέταση), στην οποία αφορά η γνωστοποίηση με αρ. 604, που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (ΑΔΠ 721) με αρ.4747 και ημερομηνία 7.10.2016, λήγει στις 7.2.2017. Ενστάσεις που θα υποβληθούν μετά την ημερομηνία αυτή δεν θα λαμβάνονται υπόψη.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Λευκωσία

Το τέλος μιας εποχής ή η αρχή μιας άλλης;

*“Η Ελλάδα
ανήκει στους
Έλληνες”*

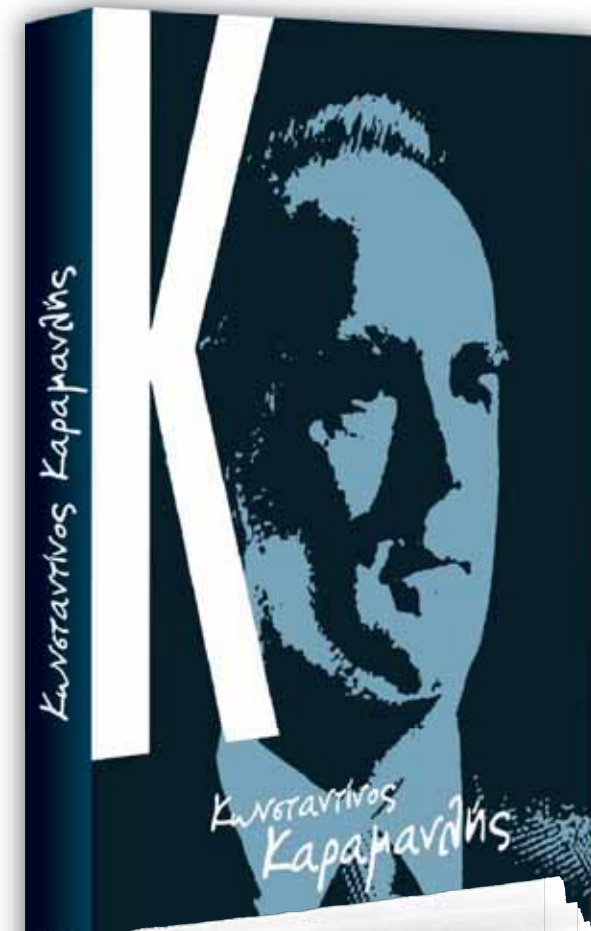
*“Ανήκομεν
εις την Δύσιν”*

Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ανδρέας Παπανδρέου.

Δύο προσωπικότητες
που σφράγισαν
τη σύγχρονη Ελλάδα.

Τι φοβούνταν,
τι επιδίωκαν και
τι ελπίζανε;
Τι λάθη έκαναν;

Δύο αιρετικές
βιογραφίες που δεν
πρέπει να χάσετε.

Κωνσταντίνος Καραμανλής
από τον Σωτήρη Ριζά

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 22 Ιανουαρίου 2014 • Έτος 61 • Αρ. φύλλου 298

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy • €1,50 (από έκδοση) • €2,50 (θώρα) • €3,90 (επιστολή)

Την επόμενη Κυριακή 29 Ιανουαρίου μαζί με την